

Iesus prolem multiplicans

Cap. I.

Iesum prolem multiplicans

Incipit arboris uite crucifixe iesu Liber quintus.

Iesus prolem multiplicans. Capitulum primum.

Mercusis aliquantulum actibus uite dilecti iesu & sue deuotissime matris: ipsiusq; assumptis in gloriam maiestatis: consummata felice arbore crucifixe uite iesu & sue reuerendissime matris: ad multiplicem utriusque prolem in propagata ecclesia conuertendus est stilus tanq; ad abundantem fructu & desiderabile arboris meorate: in quo inchoat quintus liber: ut sic deueniamus ordinato progressu ad illum quem principaliter intendimus euangelicu statum per minimu minore Franciscu: imo per ipsum iesum in Francisco in ecclesia renouatu. Ad quod intelligentia est notandu q; septem status fuerunt in ecclesia formadi & propagadi per uirtute iesu lucetis in ipsa: qui possunt per septem filios Iob mystice figurari: qui per singulos dies & in ppis domibus singulr couiuui faciebat. Sic & hic status qlibet suo tempore in iesu spūs sancti pinguedine couiuat: de quoru trāscamus mysterio: ut ad aliqua iteriora ueniamus. Hi autē septē status sub multis figuris multiformiter & multiplici repetitōe describuntur ab illa sublimissima aquila Ioanne in Apoca. qui fuit testamētu noui singularis propheta. Nam secundū septem status eosdē: septē principales uisiones continet ille liber. In quarum qualibet maxie in quinq; ps oēs septē status uidet pcurrere. Ita tñ q; quique primos ad modū cuiusdam carnalis pcurrēdo ad sextum: in quo uidet quedam dilatio: ac si carnalis iacu. In sexta uero & septima uisione quid tñ uidet in his que sunt propria illorū tēpore occupari. Vnde & totū decursum ecclesie ab initio sui usq; ad finē eterne glorie plene describit. Sed & impugnatiōes babylonice ciuitatis similiter circuit: & quasi alter Iosue hierico expugnās: qui multiplicatis circuitibus in septimo plene facit coruere muros eius. **¶** Prima autē uisio est de septē ecclesiis. **¶** Secunda de septē signaculis que incipit quarto capitulo. **¶** Tertia de septem tubis que incipit sexto capitulo. **¶** Quarta de muliere amicta sole cū suis liberis que incipit xii. capitulo. **¶** Quinta de septem phialis que incipit xv. capitulo. **¶** Sexta de dānatione meretricis magne babylonis: & de nouis agni nuptiis cū noua sponfa: & incipit añ. xvii. capitulū ubi dī. Et facta sunt fulgura & uoces & tonitrua: secundū alios in p̄cipio. xvii. cap. i. **¶** Septima ē de finali dānatione draconis & omniū reprobore: & de finali glificatione totius orbis & omniū electore infra. xx. cap. i. **¶** Et uidit thronū magnū: uel a finali renouatione celi & elemēto. c. xxi. Et uidit celū nouū. q; in generali dēdinatione istore aliquantulum potest cognoscicursus plus iesu: & status septuplus eius spōsc. Ideo

de his aliqua generaliter sunt uidēda. Nam special declaratio totius libri Apoca. exponi exquirat.

¶ Tangemus ergo breuiter quantum requirit materia ista. Primo qui sunt status ecclesie in his uisionibus descripti: & qualiter describuntur. **¶** Secundo quare per septem uisiones distinguunt septem status prefati: & quare in sexta & septima non sic aperte sicut in ceteris distinguunt. **¶** Tercio de rōe ordinis septem statuum & septem uisionū. Et quare primus & secundus uident simul currere: & tertius & quattus. Et quare in quinta & sexta non agitur de septem mulieribus bonis uel malis: sicut de septem sigillis uel septem tubis. **¶** Quarto quare sextus status describitur notabiliter p̄m inēs quinque primis. Et quare sexta & septima uisio solū finalem statum ecclesie uidentur describere. **¶** Quinto unde possit litteralis intelligentia trahi septem statuum predictore. **¶** Sexto quare predicti status siue spatia temporum nō equantur. **¶** Septimo quod predictis septem statibus conuenit adaptatio septē dierū originaliū septem mūdi etatum: & septē notabilium preliore sub legis ueteris littera contēto: & septem sacramentorum: quibus ecclesia a christo sanat. **¶** Quantum ergo ad primū sciendum q; primus status est foundationis primitiue: & p̄cipue in iudaismo ab apostolis facte. **¶** Secundus cōfirmatiōis probatiue per martyria facta a paganis in toto orbe. **¶** Tercius doctrine illuminatiue ad clarificandum fidem: & hereses cōfundēdas. **¶** Quartus fuit anachoritice uite in solitudine uiuentis austerissimē. **¶** Quintus fuit cōdesceſsiue sub monachis & clericis temporalia possidentibus. **¶** Sextus est renouationis euāgelice uite: & expugnationis secte antixpiāne sub pauperibus uoluntariis nihil possidentibus in hac uita. **¶** Septimus prout spectat ad uitā istam est quedam quieta & mira participatio future glorie: ac si celestis hirm uideat ascēdisse in terram: prout uero spectat ad aliam est status generalis resurrectionis omniū. **¶** Pot tamē sumi pro beata quiete sanctare aiare & hoc modo est idē q; septima etas que ihoas a quiete aie xpī in sepulchro. Et hoc modo generalis resurrectio est status octauus: i cuius mysteriū xp̄s octaua die surrexit. **¶** Primus status proprie incipit a spūs sancti missione: licet & alio modo ceperit a christi iesu predicatione: & alio modo magis remoto ab ortu ipsius iesu.

¶ Secundus prope cepit a p̄secutione facta sub nerone: quīs & alio modo ceperit a lapidatione Stephani: uel etiā a passione christi. **¶** Tercius p̄p̄e cepit a tēpore Constantini impatoris ad fidem christi conuersi: seu a tempore beati Siluestri: seu a tempore Niceni concilii cōtra artianā heresim celebrati.

¶ Quartus cepit a tēpore magni Anthoni: seu a tēpore Pauli primi heremite: uel secundū Ioaachim a tēpore Iustiniani augusti: sub quo habemus magna culta. **¶** Quintus uero proprie cepit a tēpore Caroli magni. **¶** Sextus uero iniciatus est a tēpore seraphici uiri Francisci: plenius tamen apparebit in

C

damnatione babylonis meretricis magne: qñ perfectio an uel in uiris eiusdē spūs secū signabit futuram malitiā xpī. **S**eptimus autē uno mō inchoat ab interfectione illius antixpi. quē iudei recipiēt. Alio mō ab aduētū iudicis xpī. Primi quattuor statūs solēt aliqñ per quattuor aialia designari: quoz primus apostolorū & pastoz leoni i auctoritate & cōstantia similiat. **S**ecūdus qui est martyru uirtulo in sacrificiis mactato. **T**ertius doctoz & cōfessoz: hōi ratione predicto. **Q**uartus uirginū seu cōtemplatiuoz aquile. **Q**uintus assimiliat se di generali a quattuor aialibus sustētatē: a qua dicūtur manare iudicia iustitiē & misericordiē. **I**n sexto uero & septimo semper ē noua inchoatio: ut in fra patebit. **I**n pmo eminet pncipatus plationis & cura pastoralis. **I**n secūdo onus passionis & pugna triūphalis. **I**n tertio sonus p̄dicatōis & tuba magistralis. **I**n quarto ornatus sanctitudinis & uirtutis singularis. **I**n qnto zelus rectitudinis & ira iudicialis: ac uita cōdescētiua & cōuentualis. **I**n sexto forma xpī formatoris ecclēsiā reformās. **I**n septimo uero gloria deiformis ipam felicitans & consumās. **S**ive in sexto eminet fructus charitatis. **I**n septimo uero gustus felicitatis. **P**ropter qd i primo p̄minent pastores ecclēsiē catholice. **I**n secūdo pugiles xpiane militie. **I**n tertio p̄cones xpiane sapie. **I**n quarto obseruatores uite celice. **I**n qnto iusti zelatores & pii regularis sanctimonie. **I**n sexto reformatores uite euāgelice. **I**n septimo pregustatores eterne glorie. **D**escribuntur autē hi status a iohanne nō solū p bona eis p̄p̄a: sed etiā p mala eis oppōita. **P**rimo aut triūphāl uirtus sanctoz: quā in tolerādo & expugnādo mala aduersarioz hūerunt: nō posset nob̄ plene absq̄ illoz descriptōe maloz mōstrari. **S**ecūdo q op̄posita iuxta se pōita clariū elucescūt: & inspectio unius cōtrariū plimū cōfert ad alterius noticiā. **T**ertio ad mōstrandū q corpus reprobz cōtinue in hac uita currit cōmixtū & cōf̄ gēs cū corpe electoz: cōmīdet per cōtrariū proportionalis exercitus reprobz. **Q**uarto q mala p̄cālia exterminantia reprobz: que deus in quolibet statu iſſigit: multū cōferūt ad clarificationē & cōsolationē electoz: et etiā q per huius exterminia declarantur plenius fines statuū p̄oz: & initia sequētiū: & ideo huius exterminia referunt in libro Apoca. **Q**uartum ad secundū. s. q̄re p septē uisiones distinguunt septies status p̄dicti: & q̄re in sexta & septia nō sic. **D**ebes scire q prima ratio est ad idē sub pl̄ibus signis & similitudinibus plenius expmēdū & magnificandū. **N**ā aliq̄ p̄p̄etates p̄dictoz statuū expmunt per unā uisionē: que nō expmunt per aliam: & magnificētius concipimus magnitudinē alicuius rei quando sub pluribus solēnibus signis nobis ingeritur itūcda. **S**ecunda est ad idē firmitus cōfirmā dum & impmēdū. **V**nde Gen. xli. dicit Iosep Pharaoni: quod aut uidisti secūdo ad eā rem p̄tinēs sōnium firmitatis indicū est: eo q fiat sermo dei: &

uelocius impleat. **T**ertia est q nullus septē statū p̄dictoz esset p̄fectus absq̄ septem dōis superius tactis. **Q**uilibet enī status eget cura pastoralis. & pugna triūphali. & tuba magistrali: & sic de aliis. **Q**uodlibet etiā p̄dictoz donoz seu officioz eget cōp̄ticipatione ceterorū ad suū debitū & cōgruū cōplementū. **N**ā cura pastoralis nō pōt cōpleri & cōgrue exerceri absq̄ pugna triūphali & p̄dicatione: & absq̄ ornatu sanctitatis uite: & sic de aliis. **I**lle autē status in quo unū donū p̄minet: & cetera illi deseruiūt tanq̄ ad eius p̄fectionē ordinata designantur incōgrue ab illo dono: & tūc etiā per nom̄ eius domi cetera designantur sub eius ducatu & perfectione inclusa. **E**t ideo quodlibet donoz p̄dictorum pōt subdistigui in septem p̄tes seu p̄p̄etates: ita q prima inapropiate cōmīdet pmo statui: & secūda secūdo: & sic de aliis: ut sic sint septies septē. **P**atet. n. primo hoc de primo dono. **N**ā pastoralis cura inlīst̄ primo ouīū p̄pagationi. **S**ecūdo earum defensionē ab ibribus & lupis. **T**ertio earū directionē seu deductionē. **Q**uarto earum pasculi refectionē. **Q**uinto morborum cure pie & morbidaz medicinali extirpationē. **S**exto ipsaz plene reformationē. **S**eptimo ipsaz in suū ouile reductionē & recolectionē. **C**onstat autē q p̄pagatio approp̄at plātatiōi ap̄loz: defensio pugne martyz: directio doctrinē: refectionē deuotioni anachoritarū: curatio zelo cenobitarū: reformatio p̄fectioni euāgelici status: reductio īgressui eterne uite. **P**atet hoc etiā de secūdo. s. pugna q i quolibet statu iuenit. **N**ā p̄ma pugna fuit cōtra carnalē cerimoniam & intelligentiā iudeoz. **S**ecūda cōtra idolatriam paganorū. **T**ertia cōtra p̄fidiā arianorū & ceterarū heresum. **Q**uarta cōtra sectam sarracenorū. **Q**uinta cōtra fecē & mixturā falsorū xpianorū q i qnto tpe enormiter multiplicant. **S**exta contra pestē antixpi & suorū sequatiū. **S**eptima contra aciem demonū i agone nouissimo ecclēiam ubiq̄ circūdantiū. **V**el si sextā diuidas in duas: quarū p̄ma est antixpi mīſici: secūda uero antixpi p̄p̄ri: tūc illa de gog nō ponit̄ inter prima septē capita draconis: sed i cauda ipsius. **V**nde & in Apoca. xvi. dicitur: q bestia habens septē capita est de vii. & tūc est ipsa octaua. **D**e tertio dono. s. tuba magistrali patet. **N**ā doctor intēdit fidē scīare: robare: explicare: deinde p opa obseruare: & unicuiq̄ secundū suā p̄portionē cōtentare. **I**ntēdit etiā auditores xpō cōfigurare: & eos ad eternā gloriā pducere. **E**t patet istorū actū cōmīdentia ad septē status p̄dictos. **D**e quarto. s. de sanctitudine cōtemplatiuoz & anachoritarū patet. **N**ā cōtēplatio septē statuū ecclēsiē & diuinaz p̄fectionū in eis refulgentiū habet mentē cōtemplatiuā pficere secūdu septē actus p̄dictis statibus mīdentes. **D**e qnto. s. de zelo rectitudinis q designat̄ i phialis patet q ē septiformis put fert̄ cōtra genera reprobōrū iudeorū: paganorū: arianorū: sarracenorū seu māicheorū: relaxatoz xpianorū uite euāgelice īpugnatorū: q p fantali-

has rationes fere omnes articulos fidei nuntunt corruppe: & finalr corruptorū perfectionis date post mortem antixpi. **¶** Item ē septiformis: put fertur cōtra quorundā ecclesie pmitiue fatuā infantia: ac deide cōtra pueritiam inextpam. **¶** Tertio contra adolescentiā leuē per oēm uentū erroris agitatam. **¶** Quarto cōtra ptinaciā inextpā quasi in loco uirilis & stabilis se firmanē. **¶** Quito cōtra senectutē remissam. **¶** Sexto cōtra seniū decrepitū frigidū & defluxū. **¶** Septimo cōtra mortis exitū despatū & sui oblitū. **¶** De sexto. s. de forma xpiformi: seu de renouatōe spūs & charitatis fructus: patet hoc ipm qd forma seu fructus iste sicut iohat in icipitibus qd crescit in pficiētibz: & pficitur i pfectis: & quot sunt gradus pfectionū: tot sunt gradus ascēsus siue augmēti & quodlibet pdictōz. vii. donoz parti pat aliqd de forma xpi & uite eius. Et idcirco reformatio uite xpi omniū illoz ppetatē uirtuosam inducit. **¶** De septimo ē patet qd i quolibet. vii. statū pdictōz est aliqua getatio spūs i deo: & aliquis gustus dei in quo ē illius status sabbatū. Sic. n. pfectus gradus charitatis ptingit ad pfectū gustū: ac p hoc pfectissime sabbatizat: sicut isimus ad infimū: medius ad mediū. Item qdlibet statū hūit aliq pacem pter sue aduersitatis noctē: ut ex uespe & mae fieret dies unus. **¶** Quare aut pdicti sex status nō sic distinguūt in. vii. uisione &. vi. dicet infra in quarto notabilr: licet de. vii. hic tibi dicā: qd prima ratio ē ad designandū: qd i eterna & finali gloria nō erit successio statū: sicut in hac uita. **¶** Secunda ad inuendū qd excessus eterne glie in summa unitatis redundātia cōprehēdit pfectōes omniū donoz & statū huius uite: nec distiguit secundū artos perfectionis limites. **¶** Tertia est. put per statū septimū describit felicitas sanctoz facta post mortē antixpi danda i hac uita: ut mōstret qd illa ē finis & terminus huius seculi & breuis respectu prioz tēporū. Idcirco septima uisio nō explicauit successiuā distictionē tēporē: ppter hoc in aptione septimi signaculi dicit. Factū est silentiū media hora: & in septia tuba dicit breuiter: factū ē regnū huius mundi dei nri. Et in septima phiala nihil pōit aliud nili factū secundū alios qd ibi imediate post sextā icipiūt uisio. Attendendū aut qd prima uisio septē ecclesias Asye lralr rāgit: ad quas loānes scribit: que ordināte sapia dei hūerunt tales cōditiones ad designandū status septē tēporē futuroz. In reliqs uero uisionibus pagē uel nihil est lrale: nisi qd uerē est sub illis figuris hominē uidisse: & illis. vii. status generales ecclesie obscure magis describit qd clare. Cōueniens aut fuit qd excellēs pphetia hēret aliqd lrale: in quo de pnti posset sua pphia cognosci: ut ex hoc nō dubitaret de futuris per spūm sanctū loq. Et ideo cōditōes illaz ecclesiaz qd sic erant per spūm sanctū absens cognouit: ut sic cognouit absentia loco: sic & futura que adhuc nō sunt i tpe cognoscere mōstraret. Et hic est etiā qd **¶** Elaias & **¶** Hieremias & ceteri pphete pdixerunt aliqua suis tpibus uētura: que

facta sunt fidedigna. **¶** Secūda ratio quare sic obscure locutus ē: fuit ne si ppetates futuroz opēū & statuū clare pdicarent: impedirent certamā uni cuiq; septē statuū occurrere. **¶** Tertia ē ut indigni excludant a grā donoz: & intelligētia diuinorū luminū & statuū per uelamīa scripturaz. **¶** Quarta est: ut dei glōsa opa & ipsoz archana ex hoc hēantur in maiori estimatione & reuerētia: & ut intellectus eoz & pceptio soli xpi merito & grē descibatur: qui quos uult ad ista intelligēda illuminat. **¶** Quantū ad tertiū nota qd optime isti statū sunt ordinati. Cū. n. xps ihs & eius primitiua ecclia sint radix & cōplementū omniū statuū sequentiū: debuit ipse primo itroduci cū sua benedicta mīe & electis discipul: & qd suo statui obsistit sua impia synagoga: ideo necesse fuit aggredi pīmū bellū post hoc. **¶** Secūdo cū ipse ihs eēt omniū deus dñs & redēptor ad cōfusiōē illius ipie synagoge: qd ihm repulerat: debuit ipse i totū orbē omniū terraz nationū diffundi: que cū eēt idolatre & pessimis moribus imbuti: oportuit fieri bellū fortissimū ad talia excludēda. **¶** Tercio in fine huius belli debuit totus orbis subiici sceptro xpi: put factū ē tpe constātini. Et qd tunc xpi diuinitas & hūanitas eius & beatissime trinitatis fides toti orbi debuit clarius explicari: ex tūc daruit ordo doctoz. Quia uero hūanus sensus nō preualet itelligere eternā dei generationē: & psonaz distictionē: & naturaz unionē in psona iesu: & sic de ceteris pfunditatibus fidei. Idcirco pfumētes de subtilitate itellectus sui: iuste sūt traditi deceptionibus demonū: ac p hoc in multas hereses sunt plapsi: ppter quas oportuit moueri tertiū bellū sacroz doctoz cōtra ifidias heresum. Quia uero intelligētia diuinorū pagē aut nihil prodest absq; uita pfecta secundū diuina dicta: ideo in quarto statu refulsit celestis uita anachoritarū: & pcpue in desertis arabie egypti tali uite congruis. Quia uero infectio hūani generis & sue carnis nō patit tā arduā uitā in hoc seculo pdurare: casus autē a statu tā arduo grauē hypocrisim & remissionē aut aptā apostasiā inducit: talis autē lapsus cū prio lapsu pfidare heresum dignus ē iudicio & exterminio grādi. Idcirco circa finē quarti status cōtra hrticos & hypocritas & remissos supuenit secta saracēnica oīa fere deuastās & subiugās: & ideo cōtra illā motū est quartū bellū. Ecclesia enī xpi que nullo mō a mūdo debet excludi in paucis suis reliquiis fuit a deo defensa: & in unā prē terre recollecta. Et qd erūt cōgruētior sede Petri & romāi impij: ideo in qnto tpe qd cepit a Carolo magno facta est defensio & recollectio ista: qui multū fortiter saracēicam bestia expugnauit. Tūc & cōgrue instituta est uita cōdescēsiua: ut nequeūtibz in arduis pdurare daret locus grē i mediocri statu. Et qd nō seruanti bus cōdescēsiua & cōia debet feruere zelus corruptōis: idcirco sanctoz pfum cōtra subditos fortiter zelus exarsit. Et qd cōdescēsiōis grā multi de facili abutunt: & in cōsuetudiales relaxationes decidūt

que & enormiter crescūt. Idcirco circa finē qnti tps
creuit tāta relaxatio uite ad ea que carnis sunt: q to
ta spūalis uita xpi uidet exsufflata de medio: sed de
hoc magis dicet in sequenti caplo. ¶ Quia uero
post tāta dei dona & post tantog: statuū magnalia
sic horribiliter ruere diuinā iracundiā ad iudiciū p
uocat: idcirco in fine qnti status & i initio. vi. recte
dī babilon meretrix cōdēnari: & ille magnus terre
motus fieri: q in aptione sexti signaculi est descri
ptus. Et qm post plenitudinē gentiū debet secun
dū apl m oīs israel cōuerti ad xpm: & i fine opis de
bet esse pfectior oīs forma: & suo exēplari pfectius
assilari. Ideo tūc singl'r debet apparere pfecta reno
uatio xpi uite: & seq cōuersio synagoge. Quia ue
ro hoc nō debet nec cōgrue pōt fieri sine tortissi
mo & uirtuoso certamine: idcirco i eodē sexto statu do
cet liber Apoca. fore grauissima certamia duplicis
antixpi multici & apti. ¶ Post hoc autē cōueniēter
dat sanitas pax & pguustatio gloriē in ecclesia con
tēplatiua: & tandē in eterna gloria: multe autē alie
sunt huius ordinis rōnes que dimittunt ad plens.
¶ De ordine uisionū que describunt in apoca. sci
as q secundū ordinē septē donog: seu officiog: uel
statuū pscnptog: ordinant uisiōes i Apoca. libro.
Nā prima ē de septē epis & eog: ecclesiis & directi
us respicit pastoralē curā & eius septiformitatem: &
cōueniēter est de angelis & eius ecclesiis: q status
pastoralis totus debet esse in psona pator: angeli
cus: & pro subditis sollicitus. ¶ Secunda uero que ē
de plūs designatis in egs: & eog: equibus respicit
directius certamen martyre & eius septiformitatem:
& rōabiliter ē ista uisio de sigillis & aptura eog: q
summum dei secretum ē: q suos electos tot mar
tyris subicit: cuius secretū apitur cū uictoria subse
quitur. ¶ Tertia uero que ē de septē angelis tubici
nātibus directe respicit sonorā pditionē doctog:
& eius septiformitatem: & recte describit in angelis
cū tuba: q doctores debēt esse & uita & contēpla
tione angelici & artius uiuere q aliis imponunt ad
modū tube. ¶ Quarta ē de muliere amicta sole: &
eius uirginea ple: & hoc directius respicit statu uir
gineū & contēplatiuog: & eius septiformitatem: &
optime in muliere amicta sole: q talis status celestis
est & nō terrenus. ¶ Quinta ē de effusioe vii. phia
lar: & respicit zelū correctog: & eius deformitatem:
& dī esse de septē angelis: q q debet aliū zelatiue
corrige: debet in se angelicā uitā oñdere. ¶ Sexta
est de dānatōe meretricis: & bestie hēntis capita se
ptē: & de nouis nuptiis agni & sue spōse post mere
trici dānationē fiendis. Hoc directius respicit reie
ctionē babilonice prauitatis & renouationem for
me xpi: & septiformitatem pfate reiectionis & reno
uationis. Nā in occisione pmi capitis bestie fit pma
renouatio: & sic de singulis. ¶ Septima uero que ē
de finali gloria ecclesie respicit septimū donū patē
ter & eius deformitatem. Vnde est ibi celū nouū &
terra noua: & oīa inouata. Multe rōnes mire & ma
gnifice sunt illius libri nobis occulte: q sicut: dicit

Hiero. Plura hēt sacramēta q uerba. De secunda
pte huius tertii notabilis: q primus status & secun
dus uident simul currēt. Et circa hoc debes scire q
si per status intelligat eog: dona & officia: tunc in
quolibet tpe currūt oēs: & etiā aliqñ in una psona
continent oēs. Vnde Petrus fuit pastor: martyr: &
doctor: & solitanus sepe & austerus: & plerunq: cō
descensiuus: & euāgelice uite pfflor: & maximus
celestiū degustator: sic loānes: sic Paulus: sic ceteri a
postoli: sic multi sequētes pastores uiri pfecti: put
uero status distinguuntur ab iuicē per certā ppro
donog: & officiog: peminētiā ad multitudinē pio
nag: in ipsis cōcurrentiū: sicut cōcurrūt pms cū ini
tio secūdi. ¶ Primo q apostoli fundauerūt ecclesi
am: non solū inter iudeos: sed inter paganos & ex
ipsis: & ideo ad eos uincendū oportuit ab eis pa
ti. ¶ Secundo q decuit eos xpo passo conformari
cuius erant filii: ac fidem quā pdicauerūt sanguine
cōfirmare. ¶ Tertia cōis est oibus statibus: debuit
enī sequēs inchoari ante cessionē prioris. Nā ppter
maiorē cognitionē statuū: tū q licet infans forma
tur in utero mris anq p exitū distinguat ab ea: & si
cut puulus pus nutrit & docet a pte: anq ipso mor
tuo hat heres eius & fctor domus sue. Sic expedit
sequētē statu formari: & nutrir i utero prioris: & p
cipue regi ab eo quasi a tutor uel patre. Vnde & sta
tus doctog: inchoatus ē tpe martyre. Nā Clemēs in
Alexādria doctor origen doctoris famosissimi cla
ruit cū ipso an tēpus beati Siluestri fere p. vi. annos:
quis Origenes pdicauit usq ad Fabianū papam
sicut & status monachog: & canoicog: qnto tēpō
multiplicatus cepit sub quarto tpe. Sic & sextus sta
tus a beato Francisco & ceteris paupertatis ordibus
inchoatus ē: durate adhuc qnto & cōcurrente cum
ipso iā p annos centū. Et hic ē q huius statibus ua
ri fines & uaria assignant initia. Dat & alia rō: ut si
prior status oīo deheret an initii sequētis: desola
retur terra a lumie utriusq: est & alia. Aliqñ .n. in
choat sequēs status an finē prioris: ut pbe: & ipu
gnet a zelatoribus primi. Et hoc hēt rōem qñ pri
mus ppter suam impfectionem debet effugari &
mutari in melius: & hac rōe xps incepit sub ueten
lege: & renouatio euāgelice uite sub fecibus qnti.
Aliqñ uero sequēs inchoat ante finē prioris & pfe
ctionis: ut initii sequētis exēplariū & plenius pri
cipet pfectionē prioris. Et hac rōne status martyre
sub apostolis: & status monachog: & canoicog:
sub anachontis incepūt. Spālis aut ratio assignatur
qre tūc cū quarto doctog: cū anachontis cōcurrūt
se dicunt: nō q psona fuerint in eodē statu: sed q
fuerūt in eodē tpe: ideo autē eodē tpe cōcurrūt
q sicut affectus exigit noticiā intellectu: nec ista no
ticia est sancta absq sancto affectu. Sic exercitatio
affectualis & contēplatio anachontag: & sanctog:
idiotag: eguit pclaro lumie doctog: nec illud clare
esse potuit absq pcellētia uite. Vnde ad mutuū ob
sequiū & ad merichē uniuersi orbis tūc ad fidē con
uersi simul clarificandū & inflāmandū debuerunt

simul illi duo status cōcurrere: sicut autē noticiā p̄t amorē: q̄r nō pōt amari nisi cognitū: sic status doctōrō p̄mittit ante statū anachoritę. ¶ In quarta enī uisione **Apoca. xii.** ostēdunt cōcurrere: ubi dicitur q̄ date sunt mulieri due ale aq̄le ut uolaret i de sertū. Quod autē de facto insimul cōcurrerūt patet ex cronicis. Nam **Antonius magnus** & doctor **Athanasius** simul fuerūt: & ambo tpe **Cōstantini** tē pōt etiā **Hylari** & **Ambrosii** doctōrō floruerūt. **Macharius** & **Iosodus** & alius **Macharius** & **Moyse** & **Beniamī**: & tpe **Hieronymi** & **Augustini** & **Gregorii nazanzenī** multi fuerūt anachorite: ut ex eorum dictis patet: secūdū uero **Ioachim** libro tertio cōcordie status ecclesie nō sumit proprie: primo tēpore pōr anachoritę sed solū a tēpore **Iustiniā** ni usq̄ ad tēpus **Caroli**. Sūponit enī q̄ illo tpe status ille in multitudine solēmoni clauerit. Sed hic satis tertius & quartus status etiā tpe distiguitur. ¶ Sextus uero currit cū secūdo nō in eodē tēpore sed in celebri martyre multitudie: q̄r utrobiz martiriū. Et q̄r tpe tribulatiōis ē amouēda correctio: & limitida cōsolatio: ideo sola secūda & sexta ecclesia angeli eorū non rephendunt: sed multipliciter cōmendant & cōfortant. In modo martyriōrē magna est differentia secūdi & sexti: nā martyria ab idolatris facta nullū certamen dubitationis inferebant martyribus p̄pter nimīā euidentia pagāici erroris. In sexto autē tpe nō solū ppulabant martyres per tormēta corpōrē sicut fuit factū a pagāis: aut p subtilitātē rōnum: aut per itorta testimoniā scripturā: aut per sūlationē sanctitatis hypocritarū: que omia fuerūt in martyriis hereticorū: imo cū oībus p̄dcis: & q̄ plus ē cū fallis miraculis a tortoribus factis: de q̄bus satis dicit **Grego. xxxii.** mox sup illo uerbo **Iob.** Stringit caudā suā quasi cedrū: pensemus ait q̄r enī hūane mētis illa tentatio: q̄r pius martyr corpus tormētis subiicit: & tria ante eius oculos miracula tortor facit: ppulabāt eos per falsam imaginē diuie prātis & auctoritatis. Tūc. n. surgent pseudo xpi falsi xpi uicarii cōtra electos: sicut **Anna** & **Caiphas** cōtra xpm. Erūt ergo tormēta intēsiue maiora: tpe autē paganorū fuerūt extēsiue p̄la: nā quasi pccc. annos durauit p̄secutio. ¶ Quare uero in quarta uisione & sexta non agit de septē mulieribus: sed solū de una t̄m: dicendū q̄r in p̄ma uisione propter distinctionē statuū egerat de septē ecclesiis: in secūda de peptē sigillis: in tertia de septē tubis: i q̄nta de septē phialis: ne p̄pter talē distinctionē crede res tota ecclesia sanctorū ab initio xpi & etiā usq̄ i finē seculi non esse una: idcirco in quarta uisione i qua cōsistit meridies ecclesie de gētibus describit in oībus statibus unā esse ecclesiā electorū: quasi mulierē unā sole amictā: attamen hēntem prolē uariā & uarios exercitus cōtrādentes septē dracōis capitibus. Sexta uero docet totā cateruā reprobōrū esse unā meretricem: & unā bestiā hēntem septē capita contra plem septuplā sancte mulieris in quarta uisione describe: unde & in sexta eadē replicat bestia

de qua mētio facta fuerat in quarta. ¶ Circa quartū quare. i. status sextus describit sēmp notabilr p̄eminēs q̄nq̄ primis: & sicut status priorū & tanquā initū noui seculi euacuās quoddā uetus seculū: q̄d in fecibus q̄nti repit multipl̄r deturpatū: debes sci re q̄ hoc hēt rōnes altissimas & multas: sed ad p̄ns tres t̄m tangimus: quare p̄ma ē ex solēnitate t̄m p̄sonarū dei: & triū finaliū p̄fectionū seu proprietatū xpi. ¶ Prima nāq̄ p̄fectio xpi & clarificatio nomis sui est eius singularis p̄sona: & p̄sonal̄ unio in diuina natura cōsistēs: ex qua sibi soli cōpetit p̄prietas adoptionis: & secūdū hoc fuit xps finis legis ueteris: secūdū apl̄m **Roma. x.** ¶ Secūda ē eius singularis & exēplaris uita quā apl̄s iposuit: & i seipso exēplauit: & i libris euāgelicis solēniter scribi fecit. ¶ Tercia autē uite p̄fecte imitatio & participatio ē: & debet eē finis n̄re actiōis & uite secūdū illud. Finis p̄cepti ē charitas: que. i. imitationē xpi uite p̄fecte cōsumat. ¶ Tercia xpi p̄fectio est eius eterna gloria secūdū beatificationē utriusq̄ nature: & in hac est finis totius beatitudinis n̄re: secūdū illud apl̄i p̄mo **Cor. xv.** Deinde finis cū tradiderit regnū deo & patri. ¶ Sicut ergo ad solēnizationē xpi redēptoris decuit uetera expelli: & totū orbē gentiū per ipsius fidē & grām reuouari: & hoc sub aliquo solēni tpe & p̄opera solēnia: sic ad celebriorē solēnizationē uite ipsius iesu decuit aliud sequēs tēpus statui: in quo mutatis ueteribus itē reuouaret orbis per lucē & gratiā uite iesu renouate in mūdo. ¶ Sicq̄ tertio reiecta tota uetustate huius seculi renouaret & cōsumaret seculū per gloriā & in gloria xpi in omni resurrexione cōpleta: p̄pter quod dicit **Esae. xxx.** Erūt lux lune sicut lux solis: & lux solis erūt septēmpl̄r sicut lux septē dieꝝ: in die qua alligauerit dñs uulnū populi sui: & pcussurā plage eius sanauerit. Nam i prima die aduētus xpi p̄sonē in mundū lunaris de seclis cerimōiarū legis in xpi solarē lucē & grām cōmutat. & ipsa lux solis. i. gratia ecclesie de gentibus que xpm credit redēptorē cū multis t̄m impfectionibus distractionis temporalīū maxie in statu quinto: & in fecibus finis eius: & in statu sexto: septēmpl̄r in plena clarificatione & reformatiōe xpi uite in mundū: ubi & dabit̄ plena clarificatio super abundans respectu pōrē tēpore: tunc autē erit sicut lux septē dieꝝ splēdidissima: q̄n in luce glorie dei formis uidebimus sicuti ē: & hoc terno die secūdū plus & minus alligat & sanat uulnus corrupte nature. Ex hoc autē cōsurgit solēnissima & p̄clarissima rep̄ntatio summe trinitatis & unitatis dei i generalibus statibus mūdi. ¶ Nā secūdū hoc tēpus patrū xpi & ueteris testamēti magis rep̄ntat deum patrē ut secūdū ad filiū generandū. Ad hoc enī fuit tota lex & p̄phia & totus prior dei populus a deo uirtualr secūdatus & singl̄r electus & ordiatus: ut xpm singl̄r p̄cederet: p̄mitteret: p̄dicet: cōcipet & ptunret: & sic status ueteris testamēti appropriaret patri: xps uero deus homo & dei filius & hominis mundū renouis & redimēs quo ad primū aduen

tū in carnē dicitur sibi appropriare statū noui testamēti: & sic status ecclesie de gētibz appropriatur filio. Sancta uero & singularis picipatio & solennizatio sanctissime sue uite & charitatis in scripturis ubiq; appropriat spūi sancto a p̄re & filio pcedēti: & utrunq; clarificati: & ideo cōgrue rep̄ntat per subsequēs tēpus renouationis orbis per uitā xp̄i: i quo prior populus iudeoz q̄ fuerat p̄ris imago: & populus gētiū qui fuerat filii: & postq̄ suscepit xp̄m iā fere totus a xp̄i fide uera deficit: & sub antixp̄o p̄cius deficit: restituet & reuinet sub uitali & uiuifico calore & lumie uite xp̄i per uiuificū & unitiū eius spūm & patris sui. Status uero eterne gl̄ie tribus t̄pibus p̄dictis succedēs assil̄iat unitati & essentie trīū p̄sonaz: q̄r ibi erit deus oīa in oībus: & oīa unū in ipso. Ex hoc autē nō intēdimus p̄sonas diuinas separe: nec ipsaz cultū sed pp̄rietatē & app̄pationē tēporē distinguere. Secūda ratio est ex p̄te diuersarū p̄fectionū seu diuersorū graduū eiusdem in ecclesia xp̄i distinguere & ordiatē introducere. Sicut enī multi gradus p̄fectionū sunt iter in f̄mū & sup̄mū: sic decuit q̄ ecclesia ab infimo ad sup̄mū ascēderet p̄ gradus iter medios: tanq̄ p̄ p̄am l̄ulas dispōēs p̄currētes ultimā formā. Et ideo ut finis ecclesie cōcordaret fini synagoge seu p̄oris seculi: in cuius sexta etate tanq̄ finis p̄oris seculi uēit: elegit deus sextū tēpus ecclesie ad suā formā & uitā in ipso p̄fectius exp̄mendū. Si autē cōtra istā rationē obiciat q̄ p̄fectio q̄nti status nō ē gradus superior ad quattuor status priores: ascēdēs & approximās ad finalē p̄fectionē p̄dictā: imo secūdu sup̄radicta uidet̄ esse infima conditio & magis distraclua q̄ fuerit in ecclesia. Triplex est ad hoc respōsio. **¶** Prima est q̄ licet cōdescēssio q̄nti statū in infimis pro q̄bus sit: sit imperfectior in sanctis t̄n arduas p̄fectiones p̄ore statū in hitibus mētis tenentibus: & ex sola charitate & ifirmore salute cōdescendēti bus est ipsa cōdescēssio ad p̄fectionis augmentū: p̄ ut paret in xp̄o infirmis cōdescendēte. Vnde Ade subtrācta ē fortis costa ad formationē Eue: & repleuit deus carnē pro ea. i. pietate cōdescendētis p̄ robore solitarie austeritatis. **¶** Secūda ē q̄r primi status remāserūt in merito & i fama & in scripto & in celesti sanctoz p̄mio. Et ideo suffragant̄ huic quīro: ut in p̄fectione ad p̄fectionē ascēdāt: sicut etiā status omniū patrū ueteris testamēti cōuersioni iudeoz suffragabat̄ p̄ t̄pe pro quo fiet. **¶** Tertia est q̄r nō solū p̄ores p̄fectiones disponūt ad ultimā & sup̄mā: imo etiā ip̄az remissiones & caus enormes ac iudicia terribilia p̄ istis inflicta: licet nō sic disponant̄ per se sicut p̄ma: sed oīo per accūs: t̄n istud per accūs multū deus attēdit: sepe i opibus suis: ut gr̄a & gloria & honor sibi soli attribuat̄ de oī bono. Ex hoc cōmendabilior apparet gr̄a donatōis & p̄fectionis ultime: & exēplo p̄teritorz casuū: & iudicioz timore eius humilius: sincerius: formatius ac p̄rudētius & firmitus assumit̄: & seruat altitudo status sup̄mi ex meta gratia sine meritū rōne donati.

Et ideo talis p̄fectio cōiter nō introducūt: uel non plene clarificat̄: nisi in defectu priors ex multis p̄cedētibus casibus. Et hec ē ratio apostoli ad Gala. iii. multū deducta: ubi & dicit q̄ concludit scriptura oīa sub peccato: & alibi. i. Roma. xi. cōcludit ei dicēs oīa in crudelitate: ut misericordia donetur ex mera xp̄i gr̄a & fide: & nō gloriēt̄ oīs caro coram illo. **¶** Tertia ratio ad principale huius ptis est ex respektu duplicis populi gētilis & iudaici per xp̄m conuertēdi. Licet enī iudaicus esset primo ad xp̄m solē niter deducendus: nisi gr̄e iesu tā impie rebellasset: ac per hoc se fecisset indignū: & nisi incōprehēbilis & rectissimus ordo diuine p̄destinatōis al̄i ordī nasset: nihilominus nō erat sic finalr̄ excludendus q̄n circa finē seculi aliqd solēne tēpus sue reseruaret̄ cōuersioni: & ex hoc duplex sumit̄ argumentū ad pbandū sextū tēpus ecclesie esse solēne. **¶** Prīmū est q̄r si in cōuersione gētilis populi fuit solennis renouatio totius mundi hēns sua solēnia t̄pa & opa: non minus deet hoc fieri in cōuersione israel: imo q̄to magis xp̄s & eius mater fuerūt singl̄r illi populo dati: & ex eis nati: & cū eis conuertati: & sicut p̄ncipalr̄ salus huius populi fuit a deo per prophetas expressius p̄missa p̄ribus: & iuramēto firmata. Ita p̄fectior & solēnior & xp̄o honorabilior est illi populo conuērsio reseruata. Vnde non imerito sibi seruatus est finis seculi & ecclesie: ut sicut i ipso populo iudeoz p̄ncipiū & finis ecclesie xp̄i & oīs boni totius mūdi: & in gētili populo sit ratio subadiūcti seu medii interseri. Et hoc expresse exp̄mit clarus itellēus ueteris testamēti. Sed & doct̄ia xp̄i in parabolis suis & opibus pluribus: & maxie in parabola adolescentis & senioris filii: cū pater ad seniore m egressus introducit eū. d. Luce. xv. Fili tu semper mecū es: & oīa mea tua sunt: per quē intelligit̄ p̄fecta habitatio in donis spūs sancti populi iudeorum: & p̄fecta coniūctio xp̄i uite. Similiter & in resuscitatione filie Archisynagogi: p̄ qua xp̄s uenerat rogatus a patre: & in medio introducūt curatio mulieris fluentis sanguine: per quam est gētilitas figurata. **¶** Secūdu argumentū ad p̄positū est: q̄r populus gētilis: qui iuxta p̄dicta p̄mo cōuerti debuit: sic fuit per idolatriam cecus & rudis moribus & incōpositus: q̄r statū in primo introitu non fuit sufficienter aptus & dispositus ad plenā intelligentiā lumis alti & perfectā mutationē uite xp̄i. Et ideo p̄ diuersa curricula tēporē debuit magis ac magis illuminari ad intelligentiā fidei: & per diuersa exēplaria statū & sanctorz ducū debuit successiue subleuari ad assequendā p̄fectā uitā xp̄i. Rursus sicut oīs dies habet mane: meridiē: & uesperā: sic & oīs status populi dei in hac uita decurrit. Nam in eterna uita erit semper meridiēs absq̄ nocte. Tēpus ergo plēitudinis gētiū sub xp̄o iesu debuit ante cōuersionem populi iudaici hēre mane & meridiē & uesperā. Sicut & ille populus etiā sub lege Moȳsi. Et hoc iam uidemus quasi in facto cōpletū: & a Ioanne i Apocal. descriptū. Nā eius mane cōmixtū tenebris ido-

latie fuit ab initio usque ad Constantinum. Erus uero merides fuit in p̄clara doctrina & contēplatiōe & uita doctore & anachorite. **D**edinatione uero huius solis fuit in q̄nto tpe: cuius uespam & iā quasi noctem in fecibus huius q̄nti cū nimis doloribus expimur: & cū Babylon meretrix & bestia portans eam fuerit in suo summo: & miror si iam nō est: & forte summū eius trāsiuit i turbibus mortis filii qui p̄cessit: tūc dī nox eius tenebrosissima: de qua dictū ē in ps. Posui tenebras & facta ē nox: i ipsa p̄transibūt oēs bestie silue. Ipse sunt bestie sexta die formate: post quas iformatus ē homo ad imaginē dei: q̄r post has cōuertetur israel cū reliqs gētium: & apparebit xp̄iformis uita imago iesu i euāgelica regula reformata. **E**x p̄dictis aut patet quare sexta & septima uisio describūt princip̄i solū finalē statū ecclesie. Fit. n. hoc ad plenius designandū q̄ in sexto & septimo statu debet fieri solēnis finis priorum tporū: & quoddam sanctū & nouū seculū itro duci. Et nota q̄ q̄n dī q̄ status sextus est perfectissimus respectu tporū: nō intelligit respectu xp̄i & uirginis & sue societatis i sanctis apl̄is: sed quo ad iniciā cōuersionis gentiliū i multitudine ip̄fecta: licet ubiq̄ oīs cōmendatio statūū debeat sane intelligi: q̄r i quolibet ē aliquid p̄rogatiue sp̄alis in quo pōt ceteris añferri. **C**irca q̄ntū. s. unde possit litteralr trahi p̄ncipalis intelligētia septē statūū predictōrū in uisionibus Apoca. debet scire: q̄ licet multum sit obscurū i sex uisionibus qd̄ cuilibet statūū debeat applicari: maxie q̄r nihil sic dī l̄ralr de uno statu: q̄n misce ad aliud possit referri: tñ ex duobus uel tribus insimul cōpatis pōt intellectui illuminato & fide lī clare mōstrari q̄. vii. status predictos intēdit Ioannes describere: & sextū statū & septimū sic solēnes p̄re aliis demonstrare. **A**d qd̄ intelligendū debes scire q̄ q̄libet uisio hēt quoddā radicale se hēns ad septem status sequentes: sicut radix ad ramos: & sicut fons ad riuos ipsos continens triformiter: cāl̄r: exēplariter: & collectiue. **H**oc aut nō fit clare in sexta & septima uisione huius libri: agitur de p̄mordiali ac medio & finali statu ecclesie: xp̄s aut put in principio & fine Apoca. dī: est alpha & o p̄ncipiū & finis: p̄ que tanq̄ p̄ extrema subintelligit q̄ ipse ē mediū & mediator. **E**t ideo decuit q̄ i his uisionibus p̄mitteret xp̄s tanq̄ radicale & fontale p̄ncipiū totius eccl̄ie & oīum statūū eius: ac deīn i medio p̄cessu statūū ifulgeret eius mediato: & i fine q̄ ipse ē cōt omniū cōsumatio & finis. **E**t ideo sic uisiones ut p̄imū ordinant: q̄ p̄ma ps eaz ē tanq̄ fons & radix. **S**ecūda uero quasi stipes q̄nq̄ nodorū: seu quasi cōductus ex fonte deductus hēns q̄nq̄ respiracula. **T**ertia uero est quasi ramorū diffusio cū foliis & fructibus suis: seu quasi emissio aque ex cōductu in magnū lacū: ex quo tota ciuitas dei potat & irrigatur. **Q**uinq̄ enī status ecclesie describunt hic quasi per modū stricti stipitis uel cōductus. **S**extus uero status describit quasi geta fructio p̄ esum fructuū: & poculū aquarū: sicq̄ cū septēario statūū refulget

ibi admirabilr mysteriū trinitatis. **Q**uia uero xp̄s ē cā efficiēs & exēplaris: & etiā contētiua omniū statūū: ideo radix uisionū p̄ponit sub hoc trino respectu. **T**ransleo aut q̄r illū textū nūc exponere non uacat: tñ claret intelligēti quē xp̄s introducit. **I**n sexta uero & i septima uisione nō p̄mittit sic plene talis radix: primo q̄r in q̄nq̄ uisionibus p̄cedētibz satis patebat xp̄m ēē radicem: **S**ecūdo q̄r illa que cōtinētur in illis duabus uisionibus in iudiciis & b̄nificiis sunt tāte altitudis: q̄r nō potuit dubitari illogē xp̄m esse radicē & cām. **T**ertio l̄ralr pōt dici q̄ ut qdā finis solēnis p̄teritorū: & quoddā solēne initiū noui seculi mōstrat esse in sexto statu: & plenius in septimo. **I**dcirco sexta & septima uisio nō agūt de q̄nq̄ t̄pibus p̄oribus: nisi solū cōmemoratiue & cōsumatiue ad distinctionē sexti & septimi status plenius de clarandā. **E**t idcirco non oportuit talē radicē pōi: que ut dictū ē oēs status cōprehēsiue cōtinēt.

Accedētes ergo ad p̄ncipale p̄positū dicimus q̄ i intelligentia litteralis istorū statūū p̄batur & trahitur ex duobus uel tribus insimul cōpatis. **T**rahitur enim primo ex p̄ncipalibus duabus p̄tibz uisionum. s. ex radicali & ex finali: & ex ordine quinque priorū mēbroz ad sextū & septimū tanq̄ ad finem suū. **S**ecūdo trahit ex doctrina noui testamenti ad Apoca. cōpata: sicut & litteralis intelligētia prophetarū ueteris testamēti in p̄te trahit ex libris legalibus et historiis. **T**ertio trahit ex p̄p̄liis finalium t̄pū in ueteris testamēti sentētiis scriptis. **Q**uod aut ex primo trahat breuiter sic declaro. **R**adix uero uisionū illarū apte demonstrat q̄ inchoat a xp̄o incarnato passo & resuscitato. **U**ltimū uero mēbrū ipsarū & ultima uisio libri Apoca. apte demonstrat q̄ ip̄arū finis simplr est uita eterna in fine seculi reuelada: secundū qd̄ aut eius p̄fecta p̄cipatō in uita ista paulo añ finē seculi degustanda. **S**extū uero mēbrū ipsarū uisionū in sexta uisione libri Apoca. declarat: q̄ in sexto tpe ecclesie est reuelanda singularis p̄fectio uite & sapie xp̄i: & q̄ uetustas p̄oris tēporis ē sic uniuerſaliter repeliēda: ut uideat quoddam nouū seculū seu noua ecclesia tūc formari: uetibus iā deiectis. **S**icut in xp̄i p̄mo aduētū formata ē noua ecclesia: ueteri synagoga reiecta. **E**t hinc ē q̄ in his uisionibus p̄ntat triplex xp̄i aduentus.

Primus in carne mundū redimēs & ecclesiā fundans. **S**ecūdos in spiritu euāgelice uite reformaf & p̄ficiēs ecclesiam p̄mitus iā fedatā. **T**ertius ad iudiciū glorificans electos cunctaq̄ cōsumans. **L**icet alius secūds aduētus sit in toto decursu eccl̄ie: & etiā in gl̄ificatione sanctorū: q̄r in omni statu spiritus xp̄i p̄ficit omnes sanctos. **N**ihilominus recte & congrue per quandam anthonomasiā appropriatur tempon sexto: q̄r in eo singulariter uidetur iesus uenire ad suam uitam in sancto spiritu. **I**n sua ecclesia renouanda: & seipm uidet quasi in electis formare per similitudinē uite sue. **R**ursus quicq̄ mēbra sic distincte & interscalariter erunt inter radicem uisionū & inter septimū membrum q̄ ex hoc

ipso apte insinuat pro ipsa designari quinq; solēnia
tēpora cū suis solennibus statibus & opibus de di-
uinitate percurrentibus ab initio ecclesie usq; ad sex-
tum statū. Que aut essent ista tpa uel opera: aut in
quo pūcto inchoarent & finirent non potuit a no-
bis cōiter sciri uel uestigari nisi per realē & manife-
stū aduentū ipsorū: ac preclarā & solēnem imitatio-
nē status sexti: aut per reuelationē spālem dei. Et iō
sicut solēnis imitatio noui testamēti facta in sexta
mūdi etate cū pcurfione quinq; etatū elucidat itel-
ligentiā pphay: quo ad primū xpī aduentū: & quo
ad tpa ipm precurrentia: sic solēnis nūciatio sexti
status cū pcurfione. v. prioz: elucidat intelligentiam
libri Apoca. & ceteroz libroz pphaliū: quo ad se-
cundū xpī aduentū: & quo ad tpa pcurrētia tam pri-
mū q̄ secundū aduentū: pp quod in ipso sexto tpe
erit sol sapiē xpīane septuplī lucēs sicut lux septem
diez. Quod autē ex secūdo. scilicet ex his que scripta
sunt in euageliis & epistolis cū collatione quorū-
dam in Apoca. scriptoz trahat lralis intelligentia p-
dictaz: sic declaro. Nā in apitione sexti signaculi di-
cunt. xii. tribus israel signate: & tūc innumerabilis
populus uniuersū orbis adducendus ad xpī Ro.
aut. xi. dicit apostolus q̄ cecitas ex pte pdurat i isrl:
donec plenitudo gentiū intraret: & tūc oīs israel sal-
uus fiet. Ergo ex utriusq; collectōe habet q̄ i statu
sexto ecclesie debet plenitudo gentiū intrare: quia
tūc i sexto signaculo dicūt signari tribus isrl: & oīs
isrl cōuerti ad xpī. Itē Paulus ibidē dicit: q̄ si deli-
ctū iudeoz delicta sunt mūdi: & diminutio eorum
sunt diuitie gentiū: q̄to magis plenitudo eoz. Er-
go secundū apl'm: si cāus iudeoz in primo christi
aduentu uenit per accūs ad diuitias collisionis & fi-
dei gentiū: multo magis cōfert ad hoc ipm plena
cōuertio iudeoz circa finē mūdi fiēda. Et sic patet
q̄ ex utriusq; collatione hētur q̄ i sexto tpe eccle-
sie debet plenitudo gentiū cū toto israele plenius cō-
uerti ad xpī: q̄ fuit in primo tpe casus iudeoz a
xpō. Itē sub sexto angelo tuba canēte scribit descen-
dere angelus hēns faciē solis: & i manu librū aptū
qui. s. liber erat prius uisus septē signaculis clausus
& clamauit q̄ in tempore septimi angeli tuba canē-
te cōsumabit cōsiliū dei per pphetas suos euā-
gelizatū: datoq; libro loāni. i. contēplatiuo & euan-
gelico statui per loannem designato dixit libi: op-
portet te itez prophēzare populis & gentibus &
linguis & regibus multis: subditq; de ciuitate san-
cta calcanda mensibus. xlii. Et de duobus testibus
eodē tpe pphetaturis & pdigia magna facturis: &
tandē resurrectionem & occisionem ipsorū: & pter
septē milia hominū tūc a deo occisa: reliq; i timorē
sunt missi: & dederūt gloriam deo. i. ad xpī sunt
conuerſi. Christus autē Math. xvii. dicit q̄ Helias uē-
turus est & restituet oīa. Iuxta quod Malachi. ultio
di. Ecce ego mittā uobis Heliam prophetam anq̄
ueniat dies dñi magnus & horribilis: & conuertet
corda patrū ad filios: & corda filioz ad patres. Er-
go ex istoz mutua collatione hētur q̄ in sexto tē-

pore ecclesie debet liber xpīane sapiē plenius apiri
& comedi: & uniuersis gentibus itez pdicari. Et q̄
Helias cū altero cōteste libi confocio sit tūc uentu-
rus ad conuertendū corda iudeoz ad fidē & intelli-
gentiā sanctorū primū & pphay: & ut iesus asserit uē-
turus est ad restituēda oīa: licq; cū suo conteste occi-
detur a bestia que ascendit de abyſso: put dicit loā-
nes ibidē. Quomodo autem tertio ex pphais
pbenē predicta iōia q̄ ex ipis pbat: q̄ maior ps
israelis erat excidēda in primo xpī aduentu: & totus
orbis gentium tunc conuertendus ad christum: &
q̄ post quandam plenitudinem tps debet itez p-
cellenter conuerti: & cum toto israele in christo io-
cundari. Ex quo habetur q̄ mundus primo conuer-
sus debuit fere totus a xpō conuerti ante generalē
conuersionem iudeoz: quod iam multū uidemus
esse completum. Quomodo autē hoc ex prophe-
tis probetur huius libri cursus huic operi intererēt
non permittit: quia tractatum prolixiorē exigit.
Sed nunc supponatur quia forte de hoc faciemus
specialem tractatum: tamen spiritus in hoc euiden-
ter sans illud manifestat percurrenti textum pphē-
tarum cum lumine ipsius iesu. Ex predictis patet q̄
principalis intelligentia sexti & septimi membrū ui-
sionū Apoca. fortius probatur: & proban potest: q̄
intelligentia intermediorum inter ipsū & sextū:
seu inter radicem & sextum membrum: & ita clara
intelligentia ipsorum dependet ab intelligentia sex-
ti. Sicut & ratio eorum que sunt ad finem depēdet
a fine. Vnde autem probentur septem membra ip-
sarum uisionum principaliter referri ad eodē se-
ptē status ecclesie facile est aduertere: tam ex hoc q̄
septimum membrum cuiuslibet eorum principali-
ter & clare refertur ad eundem sextum statum eccle-
sie: & ultimū mēbrum ad ultimū statum: q̄ ex hoc
q̄ initū ipsarum uisionum aperte inchoat a primo
christi aduentu & ab initio ecclesie primitiue: q̄ ex
hoc q̄ in membris intermediis ponitū secundum
tertium quartum: aut aliud a parte designans suc-
cessiuū ordinem inter ipsa: sicut in uisione de mu-
liere amicta sole. Item multum patet ex hoc q̄ si
omnia priora mēbra uisionum ad inuicem conse-
cras: & similiter omnia secunda: & sic de aliis. Aperte
uidebis omnia prima ad idem primū referri cōcot-
diter: & similiter omnia secunda ad idem secundū:
& sic de aliis. Et hoc iterum uerum est q̄ prima in-
telligentia eiusdē primi multum clarificatur ex mu-
tua collatione omnium priorum. Et idem est de
omnibus aliis mēbris. Vnde etiā probetur ibi tñ
esse septem uisiones principales: facile colligitur ex
predictis: quia quelibet quinque priorum sic decur-
rit ab initio ecclesie per medium usque ad finem: q̄
ex hoc quelibet aperte se exhibet ut unam totalē.
Sexta uero sic pncipaliter isistit ad monstrandū dā-
nationē babilōis: & ea que post eius dānationē us-
q; ad finē mūdi sequunt q̄ apte declarat se eē unā
uisionē totalē. De septia uero quocūq; eā incipias sa-
tis patet. Si q̄s tñ uisionē ligatōis sathāe usq; ad eius

soluone & datione ponat p una uisione totali: ita q ipa sit septia: & alia ultima sit octaua n curo re sistere: q secudu diuersos respectus est ibi assignari septima & octaua: iuxta quo i alibi dr bestia fuisse de septia: & nihilominus ee. viii. **Quantu** autē ad. vi. scias q predci status scdm f. acia tpoq non equat: imo qntus durauit p quingetos annos: sumēdo eius initū a translatōe impiū romani a grecis in **Carolū** magnū scā ut dr octuagesimo pmo āno xpi. Sumendo uero eius initū a pte **Pipio**: ad dunt fere. lxx. anni. **Quattuor** at primi status infimul sumpti durauerūt minus octingētis ānis: inf quos secundus status martye longe plus durauit q status aplog. **Quartus** ē status prout eius initū sumit a tpe iustitiam durauit circa centum ānos. Si uero sumatur ab **antonio** magno multū fuisset longus status: sed post cētū annos pdcōs a iustini ano **faraceni** oēs illas partes destruxerūt: acceperūt **egyptum** & **hierusalē** & **affricā**. Et circa annos dñi septingentesimo uigesimo ceperūt **hyspaniam** & depopulauerūt **sardiniam**: & fuit ista fera bestia pessima: que a quarto tempore ecclie usq ad nostra tempora plurimam stragem dedit. **Ratio** autem diuersitatis horum temporū licet sit i secrete dei qui ista distinxit secundum influentias diuersas gratiarum: & preciositatem temporum nō annos: tñ possumus ad hoc cōgruētia assignare. **Difusio**. n. fidei p ppos i orbē uniuersū debuit ee uelox instar lucis solaris: & istar fulguris i uniuersa subito diluens. Hoc enim maxime fuit in gloriā christi & lucis sue: unde in apparitione primi signaculi dicitur exisse uincens ut uinceret. **Martyna** uero martyres configurantia christo passo & testimonium dantia christo & eius fidei & posteris reliquētia uirtutis exemplum debuerunt esse multa & diuturna. Primo propter maiorem gloriā christi: & propter maiorem confirmationem fidei. **Secundo** propter maiorem coronam maioremq societatem illius triumphalis militie: unde & a prima persecutione **neronis** usq ad persecutionem **luliani** apostate qui mortis filius uisus est idolatriam renouare fuerunt circiter trecenti anni: & a passione xpi usq ad pacem christianis datam sub **constantino** quasi totidem anni: qui numerus bene congruit statui martyrum pro fide trinitatis recipientium centenarium fructum martyrii. **Stupor** aut fuit ueritatis xpi in electis suis quarto tempore paruo secundū modum apparente respiraculo durauerunt in tanta perfusione fidei & uirtutis. **De** tertio uero & quarto statu patet: q doctrina doctorum & uita contemplatiuorum debuit habere suam durationem per quam in utroq ostenderetur plena claritas luminis & uigor uirtutis: licet **ioachim** dicat q status anchoritarum proficiendo decreuit: unde dicit q parum durauit propter malitiam illarum regionum: in quibus uisus est floruisse ad horam. Incepit enim ut dictum est a **iustiniāno** secundum ipsum tamen accipiendo ab **antonio** & **paulo** & **hilarione** olus

durauit. **Alias** autem fragilitas humane carnis non patitur tantum statum diu in altitudinem perdurare. **¶ Quintus** uero status pluribus ex causis debuit esse longus. **¶ Prima** est quia eius condescensio nostre infirmitati proportionabilis potuit in multitudine perdurare. **¶ Secunda** quia in ipso debuit terminari tempus plenitudinis gentium: prout distinguit a tempore cōuersionis iudeorum inter que debuit esse grandis euacuatio ueterum carnalitatū ex uniti remissione nascentiū: & hoc p grāde iudiciū punitiū. **¶ Tertia** aut hoc iudiciū appeat iustius & maturus debuit diu tolerari ipius infirmitas: & per diuersos status religionū eius citari iniquitas: un in isto quito floruerunt monachi nigri: orti sunt monachi albi tanq duplex missio nūciorum pro fructu uinee ihu ad platos tanq cultores euagelice uinee: post quos milit ad eos d us pater filiū suū. i. euangelicū statū in similitudinē filiū uiuētis qui uenit in fine quinti status ad mandū sextum: quē cultores extra uineā ut infra patebit eiecerūt: & impie occiderunt pp quod malos male perdet: & uineam suā locabit aliis agricolis. ipsi sunt enī illa meretrix condemnāda in sexto statu post cuius excessum noua spōsa cū magno alla coniūgit agno. **¶ Tertia** ratio quare debuit plix durare est: q post tot certamina in pms quattuor statibus habita decuit dari ecclesie longam pacem: ut oñderetur grā copiosa. **Nā** propter horredas hereses que in ecclia pullularūt a tempore **Constantini** usq ad tēpus **faraceno** inundauerūt: digna fuit ecclia tunc tēporis non defendi. **¶ Unde** & bestia **faracena** & pus etiā **artiana** maxime in quattuor pessimis gētibus in quibus tunc inualuit: grecis: gotis: uandalis: longobardis tantū deuastrauit eccliam: q **Greg. magnus** circa finem quinti temporis fere credit extremam iudicium adesse. **Sicut** patet in ome. super illud. **Erūt** signa in sole &c. & sic debuisset esse exigente iustitia q & hoc ipsum aperte demōstrat aptio qnti signaculi ubi facti itroducūt dñm ad iusticiam puocare. **Sed** ex mia tandiu est supportata imperfectio quinti status pro complendo numerū electorum & propter alias rōnes quamplures quas propter prolixitatem omitto. **¶ De** sexto uero statu uidetur **ioachi** uelle dicere i aliquibus locis q parum duret qñ. n. sexto & septimo non uidetur dare nisi duos tercenarios ānorū. **Nam** xlii. generatiōes ipse distinguit artificiose & prudenter sicut uir illuminatus et sanctus & ad intellectū sexti tpris ecclie spālissime illustratus: sed uario mō. **Sicut** in dcis suis. & maxie libro qnto de cōcordia in fine & i pncipio expōnis sup **Apoc.** ipse accipit sextum & septimū sigillum: & maxie septimū. **Quicquid** sit de hoc non est dubitādum eccliam a damnatione **Babylonis**: idest ecclie carnalis usq ad finem seculi habere tantum temporis spacium: q totus orbis & totus israel conuertatur ad christum: & q illud tēpus crescat a mane per gradus cōgruos usq ad meridiem: deinde p

gradus congruos decreuit: ad tantā uesperā & no-
ctem iniquitatis: q̄ uix iueniat fides in terra: & q̄ pp
abundantiā malitiē xp̄s quali cōpellatur ad iudici-
um uenire. Absit enī q̄ tertius status principalis se-
culi qui est sextus noui testamēti appropate gerēs
imaginē sp̄itus sancti sit momētaneus: aut tanto
opi iproportionabilr breuiatus. Quod aut sic de-
beat descēdere ille status primo patet rōne. **R**idicu-
lū est enī dicere q̄ summā p̄fectionē ecclesie q̄ erit
in cōuersione iudeorū & totius orbis post mortem
antixpi magni: deus nolit durare nisi per .xxx. & .l.
dies uel menses: ut aliq̄ fabulant: & q̄ tūc simul cū
tēpestatibus antixpi facta post ita plena cōuersionē
& nulla subsecuta generali ruina culpe: deus uelit
iterū subito tēpestatem generare: seu general iudi-
cii inducere: & statū q̄ in summa p̄fectionē de nouo
formauerat nihil uelit durare: & debitū cursum &
occasum hēre. **V**nde prout septimus status sumit i
hac uita: in fine debet malis pessimis abūdare: qd̄
apte oñdit xp̄s **Luce. xviii. d.** Cū uenerit filius hoīs
putas iuenient. si. super terrā? Certe si ueniret ad iu-
diciū imēdiate post cōuersionē iudeorū & orbis ter-
re post mortē antixpi: nunq̄ tantā fidē in terra q̄tā
tūc iueniret: & iā tūc dies dñi ad iudiciū non ueni-
ret tanq̄ fur: nec sic diluuii dies: q̄ oēs essent parati.
Secūdo cōtradicit iesus **Mathei. xxiii.** q̄ sicut fu-
it in diebus Noe ante diluuiū erant comedētes &
bibētes & nubētes &c. & nō cognouerūt. i. nō cre-
diderūt: donec uēit diluuiū. Ita erit aduētus filii ho-
minis. **E**t paulo āte dicit q̄ surgēt pseudo christi &
pseudo p̄phete facturi tribulationē maximā: & lu-
minaria obscurabunt: & tūc uidebūt filiū hoīs ue-
nientē in nubibus celi. **V**nde finis status septimi &
finis q̄nti: & finis q̄nte etatis mūdi. i. finis synago-
ge assilant sibi. **S**ed q̄r semp corruptio melioris est
peior: ideo peior est malitia finis carnal' ecclesie i q̄nto
statu q̄ malitia synagoge: non qd̄ in ope: q̄r ni-
hil pōt esse peius q̄ xp̄m p̄sonalr occidere: sed mul-
to peius ingratitudine & in tantorū bonorū corrup-
tione: q̄nto maior est grā ecclesie q̄ synagoge. **E**t q̄a
futura p̄fectio ecclesie contēplatiue erit omniū sum-
ma: ideo eius corruptio erit omniū pessima in tan-
tū q̄ ex hoc seq̄tur uniuersalis mūdi ruina. **S**ed q̄r
oīpotēs & optimus iesus semp de maiori malo in
uniuersalibus statibus elicit maius bonum. Idcirco
de illo malo elicit summū bonū. i. beatitudinem
cōpletā omniū. **S**ic & de malo meretricis babiloni-
ce elicit reformationē p̄fectionis uite: & statū opti-
mū ecclesie contēplatiue qui ent optimus de hac
uita. **E**t filr de malo synagoge elicit primā refor-
mationē gentilis ecclesie. **V**nde & in his tribus tē-
poribus dī iesus singlr iudicare. In primo synago-
gam. In secūdo meretricē babilonicā. In tertio to-
tā mūdi machinā: de ultimo est patens. **D**e primo
dī **Math. iii.** a Ioanne baptista. iam securis ad radicē
arboris pōita ē. **E**t paulo post. **C**unus uētilabrum i
manu eius. **E**t **Luce. iii.** filia. **V**bi Ioānes ostēdit q̄
deus debeat iudicare synagogā. **D**e secūdo uero dī

in tota sexta uisiōe. **xviii. ca.** ubi agit de iudicio me-
reticis magne. **¶** Quantū ad septimū sciendū q̄
predictis statibus adaptant' opa septē dieꝝ forma-
tionis mūdi. **N**ā in primo statu ecclesie ortus ē ihs
lux mūdi: eiusq̄ fides illuxit orbi: diuifitq̄ lucem fi-
dei a tenebris p̄fidie: & maxie synagoge. In secū-
do uero statu martyꝝ factū est i celo. i. i celesti eccle-
sia firmatū patiētie & cōstantie martyꝝ. pp qd̄ de-
sideria uite supne diuifa sunt a desideriis huius uite
quali supiores ab inferioribus. In tertio uero sta-
tu doctoz & pontificū seꝛstrate sunt aque nationū
idolatrantiū a terra fidelīū tpe **Cōstantini**: & appa-
ruit arida exclusa tēpestare martyrioz: & ptulit ec-
clesia herbā uirentē simpliciū: & ligna pomifera do-
ctoꝝ fructuum eminentiū sp̄ualis doct̄ne. **¶** In
quarto uero fulserūt anachorite i celo. i. i uita celesti
quali lumīaria celi ecclesie: quoz patres fuerūt sicut
sol: multitudo uero sicut stelle In locis suis solitarie
fixe: qdam uero actiui inferiores fuerūt sicut luna.
¶ In quinto uero tpe quo ad eius p̄ncipiū fuerūt
sp̄ualiores monachi uelut aues uolantes: clerici ue-
ro commixti gentibus fuerūt quasi pisces i aq̄s. In
hac autē die dictū ē. **C**rescite & multiplicamini. **N**ū-
quā enī i p̄teritis tpibus sic monachi uel ecclesie in
tali uita que cōueniret p̄fibus ordinate uiuentibus
tantū creuerūt: q̄tū in q̄nto tpe: q̄r nō tm̄ clericoz
& monachoz ueꝝ etiā eccl'iaz & monasteriorum
nō est facile numex iuenire. **V**nde quis uita mona-
chorū quarti tēporis fuerit clarior: nō tm̄ fecundior:
nec sic hēns sensum uiuū & tenerum pietatis. **A**ues
enī & pisces p̄abundāt i sensu lumīaribus celi: hac
tm̄ icipiūt mīsteria prauitatis exfluande: q̄r hac die
creata sunt mūda piter & imunda. **S**unt. n. pisces &
aues mūdi & imundi: & i fine huius q̄nti imū-
dicia sup imundiciā inūdauit. **¶** In sexta autē die si-
cut i sexto tpe primo creata sunt irrōabilia. i. iumen-
ta: & reptilia: & bestie: q̄r in fine q̄nti & in p̄ncipio
sexti inūdauerūt iumēta carnaliū: & reptilia auaroz
& bestie supborū: & tm̄ simul cū hoc creatus est hō
ad imaginē dei cū muliere ex ip̄o formata. **Q**uia or-
do euāgelicus tanq̄ hō rōnalis ad dei imaginem fa-
ctus in hoc sexto tempore creatus est: & ip̄i iesu su-
biiciet omnē terrā: p̄erit enim oībus primo for-
matis: & distinguetur in collegio prelatoz & sub-
ditorum quasi i uxorem & uirum. **D**ies uero sep-
timus erit benedictus beatificatus: & liber ab omni
opere & labore seruil: & fruēs pace q̄ exupat omnē
sensum. **¶** Secūdo isti status assilant' septē mundi
etatis: sicut enī in p̄ma creatus est orbis: & gene-
ratio **Cayn** occiso **Abel** segregata ē a generatōe fili-
orum dei: & a generatōe **Seth**: sic i primo statu for-
mata est ecclesia: & a filiis xp̄i iesu homicida syna-
goga est p̄ ap̄los sepata. **E**t sicut i p̄ncipio secunde
etatis fabricata ē archa p̄ **Noe** iussu dei: i qua semen
electum a diluuiō saluaretur. **L**euataq̄ archa in al-
tum super montes requieuit altissimos diluuiō ex-
siccato. **S**ic in secundo statu per robur sacraorum
martyꝝ in eoz fide ecclesia est saluata a diluuiō pa-

ganor: & p diluuiū sanguinis martyre tūc effusi e-
 leuata est fides & eccl'ia sup uerticē regū & imperii
 romanor: idolatrie diluuiū exsiccatō. **S**ecundo
 ē tertia etate submersis sodomitis i mari mortuo:
 egyptiis in mari rubro: data ē lex populo & chore:
Dathā & **A**byron: ceterosq scismaticos de filiis isra-
 el absorbit ita dei. Sic in tertio statu luxuria & ido-
 latria gentiū p mortē xpīq sanguinē submersa. **D**a-
 ta ē lex in cōsiliis pīm eccl'asticor: decretor: & re-
 gulariū statutor: populo xpī: & sup scismaticos he-
 reticos pīmos tūc effert ita dei. & multa sunt si-
 milia hic inde. **S**icut & in quarta etate **D**auid de
 iectis syriis & philisteis: ceterisq hostibus & edifi-
 cata hierl'm diuinū cultū p psalmodie iubiliū āplia-
 uit. Sic & in quarto statu eccl'ie a iustimano impato-
 re extirpati sunt heretici arriani de greca: affrica &
 de italia: & paulo post de hyspania: & per magnū
Gregoriū q fuit quasi alter **D**auid quē deus reppit
 uix secundū cor suū: āpliatū est cultus dei in sede
 Petri: ordinauitq eccl'asticū officiū: & tantū solen-
 nius q an fuerat ordinatū. **S**icut etiā in qnta eta-
 te destructa iudea & hierl'm p chaldeos: & pūx. x.
 tribubus p assyrios restitutus populus iuda i terrā
 suā: nec ex tūc pullulauit in eis spina idolatrie sicut
 ante. Sic destructis oriētalibus eccl'is p sarracēos:
 & latina eccl'ia fere uastata p eos: & ē p longobar-
 dos pūx paganos: & factos postmodū arrianos: re-
 stitutus ē latinus populus p **C**arolū: nec ex tūc ido-
 la pōr hereticor: tantū inuaduerūt i eis: quīs sicut
 tūc circa finē fuit ceca heresis māicheor: & ualden-
 siū. **S**icut i secūda etate reiecto carnali iudaismo
 & uetustate pōris seculi uenit nouus hō xp̄s ihs cū
 noua uita: lege & cruce: Sic i sexto statu apparuit no-
 uus hō **F**ranciscus cū euāgelico statu qnq plagis a
 xpō iesu crucifixus & cōfiguratus in carne: cuius ui-
 ta & regula sicut & xpī psona tūc fuit nō dubiū cru-
 cifica & sepulta. Sed & sigillis impior: sub lapide
 elatus ē: ne a morte resurgat multis custodiis depu-
 tatus: clarā resurrectionē & ascensionē sublimē
 & nouā spūs sancti pentecosten cū multo gaudio
 expectamus. **E**t sicut septima etas a sabbato ge-
 tis dñi in sepulchro iniata ē: cōtinēs getē & pacē
 aīar: defunctor: Sic & septimo statu plene cōple-
 bit: quod nūc in multis sanctis psonis mundo se-
 pulcis & mortuis cernimus esse cōpletū: ut de illis
 dicat ioh̄n: scribe. Beati mortui q in dño moriunt:
 amodo iā dicit spūs ut requiescat a laboribus suis.
 Sic certe & hodie uero ioanni speculāti p̄dicta dici-
 tur q attēdat & scribat q̄ta pace fruunt ad silitudi-
 nē status septimi aliq aīe mortue mōdo: que quasi
 cōtinue in extatico spiritu req̄scūt. **T**ertio scien-
 dū q hii septē status cōformant septē prehis & tē-
 poribus sub lege seu sub israelitico populo consu-
 matis. **V**nde & ioachin sanctus abbas secundū illa
 prelia septē in si gnacula libri ueteris testamenti assi-
 gnat: in qbus signabant septē prelia septē spūaliū
 statū p̄dictor: in xpī eccl'ia consumāda. **E**t se-
 cundū eundē i primo signaculo fuit p̄secutio egypt

tiog: in secūdo chananeor: in tertio syro: i quar-
 to assyrior: in qnto chaldeor: in sexto p̄cussa Ba-
 bylone a medis fuit itegz preliū assyriorū a sancta
 ludith deuictū: & i tpe septio hester bellū **A**man q
 populū debellare uoluit iudeorū. **H**is aut septē si-
 gnaculis in labore cōpletis. secutū est septimū: in
 quo req̄scitur a scriptura laborū reedificato tēplo
 sub **E**sdra & **N**eemia. **N**ihilominus in fine huius
 septimi fuit antiochus impius templū cōtaminās:
 cui resisterūt strenui machabei. **P**ost hoc autē appa-
 ruit iesus in carne. **I**gitur primo bello quod fuit ab
 egyptiis cōm̄det conflictus iudeorum cum xpō &
 apostolis. **S**ecundo facto a chananeis cōm̄det
 conflictus paganorū contra martyres. **T**ertio a
 tempore **D**auid usq ad **H**eliam & **H**eliseum facto
 a syriis & philisteis: & a scismate decem tribuum cō-
 tra regnum iuda: correspondet conflictus multarū
 gentium arrianarū. **Q**uarto uero facto ab assyri-
 is captiuantibus decem tribus: & fere deuomentibus
 regnū iuda: correspondet uastatio sarracenorū
 de qua dictum est supra. **Q**uinto uero facto a
 chaldeis seu babilonicis: correspondet conflictus
 spūaliū xpianorum quinti tēporis: quem a car-
 nalibus & quasi a babilonicis patiunt: maxime cir-
 ca finē quinti: sub quo per meretricium babilonis
 spūs tenetur oīo captiuus. **S**exto uero cōm̄det
 noua percussio babilonis: quā de nouo plene fieri
 expectamus: ubi & filia ludith & hester: agnus iesus
 bellorum triumphator demōstrabitur electis.
Septimo uero facto ab antiocho correspondet cō-
 flictus futurus a nouissimo **G**og in fine septimi.
Nec dubiū q cōtra ipm preparabit iesus strenuos
 machabeos: post quor: mortē ad iudiciū uēiet tri-
 umphator iesus oīa discussurus. **S**eptē etiā status
 p̄dicti septem sacramentis cōformant. **N**am pri-
 mus status fundatōis ap̄lor: conformat baptisma-
 tis regenerationi. **S**ecundus uero militie martyre
 conformatur confirmationi: per quam xpiani p̄pe-
 ponuntur in statu pugilum. **T**ertius uero docto-
 rum assillat sacerdotali ordini: qui secundū **D**iony-
 sium est illuminatiuus. **R**efectio uero eucharistie
 deuotioni anachoritag. **P**enitētia uero multum
 congruit & expedit iniquitatibus quinti status.
Matrimoniu uero nuptias xpī & eccl'ie i sexto
 fiendas optime prefigurat. **V**nde & in sexta uisiōe
 dicitur. **G**audeamus & exultemus q̄r uenerūt nup-
 tie agni: & uxor eius preparauit se. **V**nctio aut ex-
 trema cōgruit suauitati & paci status ultimi: in quo
 uenificabit illud de filio reguli: heri hora .vii. reliq̄
 eū febris. **E**x p̄dictis patet facill q̄r p̄ intelligen-
 tiā libri **A**poca. elucidat obscuritas ueteris scripture
 & māifestat diffinitio. vii. statū eccl'ie: quasi septē-
 plicis xpī plis. **I**llā scripturā elucidat p̄mo p concor-
 diā. **S**i. n. septenarius i scripturis p̄itos coaptes ad
 septēarios **A**poc. innumera mysteria tibi clarescēt: ut
 uerbi gratia: quare lex post sex ānos laboris uoluit
 super terrā sabbatizare āno vii. aut post septē septē-
 nas annoz statuit annū iubilē: annū remissionis

aut post septē hebdomadas a pasca legē dari: & pē
thecostes coli: aut septē lucernas lucen in candelabro: aut mariā leprosam septē diebus stare extra castra: & capillos Sampsonis distingui in septē crinis: aut Iob hēre septē filios: & septē milia ouiu: aut q̄ sapia septē colūnas dicit excidisse. Et Esaias septem mulieres unū aphēdisse uirū dominum ihm xpm & sic de aliis septenariis scripturaz. ¶ Secūdo multū elucida scripturā distinguēdo tres fines seu tres xpi aduentus in pphetis idistincte inuolutos. Sicut enī uiro distāti a magno mōte duas magnas ualles seu planicies inter se cōtinēte: ac p cōsequēs ex hoc terro uidet mōs ille: nō ut trinus sed tm ut unus mōs nullis uallibus distictus. Ex quo uero uir iste stat super primū montē: uidet primā uallē & duos mōtes uallē illā cōcludētes: ex quo stat in mōte secūdo: sicut i medio uidet duas ualles cū montiū ipsam includentiū tnnitate. Sic iudei qui fuerūt primi ante xpi aduentū quasi añ primū montē nō distixerunt inter primū & postremū: sed sumpserunt totū pro uno: semel tm expectātes messiā: xpiani uero statū ecclesie sextū pēures distinguūt qdē iter primū & ultimū tanq̄ iā pōiti sup primū: & tanq̄ uidētes mediū cōuersionis spatiū gentiū: quod inter primū & ultimū cōtinet. Cōiter tm nō distinguūt iter illū qui est in extremo iudicio: & iter illū q̄ erat in statu sexto: qñ secūdū aplm xps illustratione sui aduentus i terficiet antixpm. Qui aut statuent in sexto tpe ecclesie uel in spū uidet & distinguūt ipm a primo & postremo: uidetq̄ hāc distinctionē in libris pphicis: & in his que a xpo & aplis dicta sunt de finali xpi aduentu: & de finali statu mūdi artificiose cōtinēti. Tūc etiā uident q̄ licet opa priore qnq̄ etatū concordent cū qnq̄ p̄mis ecclesie statibus: & septē prelia seu signacula sub lege cōpleta cōcordēt cū septē ecclesie statibus. Nihilominus mutatio uetere institutio nouore facta in quolibet p̄dictore p̄ncipaliter dirigit significandū mutationē & renouationē factam uel fiendā in tertio xpi aduentu p̄fecto. i. in p̄mo statu ecclesie & i sexto & i extremo iudicio. Vnde & spūs pphicus ueteris testamēti ad hos tres p̄ncipaliter currit: nec mirē q̄ p̄ncipalis intētio eorū de xpo & circa xpm fuit pphare eius aduentū in carnē passibilē & redēptionē nrām per eius mortem fiendā: ac deinde post cōuersionē plenitudinis gentiū promittere cōuersionē ois isrlis: & postremo mundū iudicandū a xpo per reprobore penā: & electorum gl̄iam oīa consumāte. Vnde in diuersis uisionibus libri Apoca. miris & occultis modis ad hec tria maxime ad secūdū & tertū pphias ueteres & figuras loānes spū sancto plenus adaptat. Ex quibus clare scit de his que diximus intētio pphetaz. Hos aut septē status p̄lixius deduximus: q̄ multū ualet cōsiderate p̄dicta ad intellectū totius scripture: & maxime Apoca. & ad uitāda picula huius t̄pis: qui sumus iā a centū annis initio sexti: & submergimur a fecibus quinti. In cuius fine status xpianus & ipse Iesus in eis uilificatus est multipl̄r: sicut ifra dicit:

Vnde ipsa uilificatio minor secūda sequenti capitulo continetur.

Iesus uilificatus

Cap. ii.

Sicut ex p̄dictis patet quintus status ecclesie fuit zelatiue correptionis: & pie condescensionis multiplicatis t̄palibus i ecclesia largiflua deuotiōe fideiū: & ipsa ecclesia multo sublimius q̄ p̄us sup oēs reges & principes triūphat exaltata. Fuit autē cōueniēs t̄palia ab oī ptate iesu ecclesie sue dari. ¶ Primo ad ostēdendū q̄ ipse ē creator oīpotēs uisibiliū & inuisibiliū: & q̄ oīs creatura est sibi plene subiecta: & ideo creatura sub diuersis circūstantiis & regulis pōt sancta ecclesia bene uti: & hoc ad confutandā heresim ip̄ii Manichei & sequentiū ipm. ¶ Secūdo ad ostēdendū q̄ deus non reprobāt etiā i nouo testamēto statū diuitū: regū principū: & baronū: licet ipse in paupertate: & hūilitate: & austeritate crucis uixerit in hac uita: propter quod etiā ad formandū uariū statū in ecclesia uoluit ipam ecclesiā honoribus extollere: & i tēporalibus abundare. Quia etiā cōueniēs fuit q̄ regia ptas & mūdi dominiū secūdū aliquē statū p̄ntis uite i suis uicariis ifugeret ad iformādū oēs reges & diuites q̄ ad formā p̄ore scōge pōtificū deberēt tenere i honoribus hūilitatē & uilitatē sui: & familiarem & dulcē cōdescensionē populi: & simul cū rigiditate iustitie cōtra malefactores hērent pietatē mīe sup bonos: ut silr discerent diuites in exēplo p̄latore ecclesie diuitias nō in pōpis huius mūdi expēdere: nec de eis i nutrimento suore corpore lasciuire: sed ad modū renūculi dño oblāt i ueteri testō in medio pinguedis t̄palū macie abstinentie cōseruare & adipem abundātie t̄palū paupibus indigēbus elargiri: hec qdē in p̄mis ep̄is & abbatibus q̄nti t̄pis: & ē q̄nti plenius refulserūt: zelo seueritatis puniētes abutentes p̄moio crucifixi: & ipm piissime i mīe opibus dispēfantes: in q̄bus ē tāta refulsit hūilitas: ut quibet eorū dicere uideret ad p̄lationē assumptus cum hūilli rege Dauid. Exaltatus aut hūiliatus sū & cōturbatus. Nā nō assumebant nisi uirtutibus plenuocatoe spūs sancti: q̄bus p̄latio onus erat p̄mens sollicitudine: & sue dignitatis scōgnitiōe: nō honor eleuās uāitate. Alia rō fuit ut magis eēt grata & recognita p̄fectio xpi uite in paupertate & despectu & cruce. Ex hoc enī q̄ ecclesia p honores & t̄palia ad tantā spurcitiā malore deuē: patet q̄ modus uite xpi quē elegit i carne passibili fuit p̄fectior oīo alio ad t̄palia se hēndi. Ad quā qdē cognitionē sic lucidā nō deuēisset ecclesia: nisi expta fuisset tantā sentinā malore: q̄ ipam i suis t̄palibus nō opp̄sset: ac p hoc nō ita grate suscepisset sublimissimū donū crucifixoris uite euāgelice sibi dāde. ¶ Patet itaq̄ q̄ sapiēti cōsilio spūs sancti ecclesia ē i t̄palibus exaltata: nā p̄ter rōnes p̄dictas puidit eterna electio multos per illā uiam saluandos: q̄ martyre supplicia & alta paupertatis culmina non fuerunt apti suscipere

ac per hoc & defecissent i illis. Vnde & secundū q̄ expedit electis q̄ sunt in terra: semp̄ deus statū i ecclēsia moderat̄ hoc pro ifirmis. Imp̄fectis uero pōrificibus & clericis fuit uirtus probata sublimis: dū sic sciuerint hūilitatē seruare in honoribus: austeritatē in deliciis: & in abūdantia paupertatē. Quia uero paucissimorū ē istud: ideo paulatine relaxatio tantū creuit: q̄ illud qd̄ fuit in uirtutis instrumentū: in transgressionē ip̄portabilē ē cōuersum. I. ap̄sum aut̄ istū in fecibus q̄nti t̄pis oēs q̄nari Apoc̄. q̄ respiciūt q̄ntū statū stupedo mō declarauit. Nā q̄nte ecclēsie sardis dī nomē hēs q̄ uiuas & mortuus es: & sibi multa mala dicit & paucissima bona: & si nō se correxerit subitū & improuissimū iudiciū cōminat. Et in ap̄tione q̄nti sigilli introductur tāta impatien- tia sanctoꝝ: licet scirēt etiā mīstica q̄ nō uident̄ mala mūdantia plus portare. In cantu uero q̄nte tube stellaris claritas status ecclesiastici, in tantā auariciā tp̄aliū quasi in terrā dicitur cecidisse: q̄ puteū abyssi ap̄uisse dicit: q̄ oēm uia malefaciēdi in supbia: in la- sciuia: in crudelitate: in symonia: & i aliis malitiis in numeris sua mala exēplariū subditis submīstrat: p̄pter qd̄ tantū ē uilificatus ihs in statu illoꝝ q̄ uident̄ cultū ecclēsie regere: q̄ deformitas uite illorū magnā p̄buit occōnem: ut fundaret multitudo pa- tarenorū diuersarū heresum: maxie māichee q̄ tēpo- talia & oēm actū carnis condānāt: licet. n. heresis i- pia sit & ceca tñ occōnem accepit sue renouatiōis: ut diceret ecclēiam in receptōe tp̄aliū deuiasse: quia māifeste appebat pessimus abussus eorū in clericis & mōachis: & eos imitātibz malis xp̄ianis: & ma- xime q̄ illi q̄ iter eos dicunt̄ c̄pi maximā p̄tendūt uite sanctitatē in paupertate extenori austeritate & si- cū hūilitate: in q̄bus uitia oppōita ecclēsie multū reddūt ecōtrario eā uilē. Quia uero plenior malitia huius quinti status maxie apparet in contēptu spi- ritus dei apparētis in eo in uiris p̄fectis Francisco & Dñico: & eorū uirtuosa p̄les: quā fumus huius pessi- mi putei horrēda lepra infecit: in quo maxime stat p̄ugna huius q̄nti cū p̄ncipio sexti. Ideo plenā ex- plicationē hōꝝ malorū dimittemus describere: do- nec de corruptiōe hōꝝ nouorū statuū disseremus. Et hic illud quod supra in fine p̄cedētis cap̄i secun- dam uilificationē uocauimus ihu xp̄i sufficiat dice- re: q̄ in tāta uilitate tūc t̄pis erat ecclēsia: q̄ nisi per nouā prolē spūs paupertatis subuēisset iesus: iā tunc iudiciū mortis erat ecclēsia subitura: sicut expresse oñdunt calamitates heresum: quē ecclēsie sup̄ficiē opp̄mebāt. Sed & piissimus iesus ad clarificationē istorū duorū luminiū tā summis pot̄ificibus q̄ aliis fidelibus hoc ip̄m p̄fibus reuelatōibus dedarauit: maxie cū lateranensem ecclēiam ruine p̄ximā hōꝝ duorū pauperū humeris sustētari: lux uera ihs uica- tio suo mōstrauit. Sed ut de hoc trāseamus: euiden- tia facti necessitatē hōꝝ ordinū manifestat.

Iesus Franciscum generans

Ca. iiii.

Abundantibus in fine q̄nti iumentis lasci- uie reptilibz auaritiē bestis superbiē: & his oibus tota deturpata cōuersatōe ecclē- sie pegrine: ac p̄ hoc ipsam corrodētē hypocritali ca- terua ip̄ietatis heretice: licet idignaret̄ zelotes iesu cōtra malitiā sponse: quē in magna m̄f̄itudine post adulteros dediabat: non cōtinuit tñ i ira misericor- diā suā: sed ultimā citationē ad ecclēsiā q̄nti t̄pis de- stinauit: suscitās i medio eius uiros ueritatis excelsē cupiditatē extirpātes: uoluptatē exterminātes: di- gnitatē recusantes: duplicitatē execrātes: ueritatem defendētes: charitatē incēdentes: honestatem refor- mātes: ac xp̄m ihs singl̄r p̄ ceteris imitātes: q̄ & exēplo sue uite fortissime arguerūt deformatā ecclē- siam: & uerbo p̄dicatōis excitauerūt plebē ad peni- tentiā: & argumēto defensionis cōsiderūt prauita- tē hereticā: & patrocinio orōnis placauerūt irā diui- na. Inter quos in typo Helie & Enoch Franciscus & Dñicus singl̄r clauerunt: quorū primus seraphi- co calculo purgatus: & ardore cēlico inflāmatu totū mūdū incēdere uidebat. Secundus uero ut che- rub extētus & p̄gens lumie sapie clarus & uerbo predicationis secūdus sup̄ mūdū tenebras clarius ra- diauit: quas p̄prietates p̄mitus i filios transfude- runt: licet in utrisq̄ splēdor & ardor in abūdantia spi- ritus cōiungant̄. Quia uero totū malū q̄nti tē- ponis fuit in deprauatione uanitatis multiplicis q̄ ex cupiditate & abūdantia tēporaliū trahit, fomētū: idcirco ille qui tp̄alia radicalius a se & a suo statu ex- cludit: ille p̄ncipalis dī huius t̄pis reformator. Et q̄ in ip̄o sextus status ecclēsie inchoat̄: in quo debet esse reformatio xp̄i uite: ideo pōt dici q̄ ipse p̄ illū primū hominē figurat̄: quē deus deliberato cōsilio post quq̄ dieꝝ opa fecit ad imaginē s̄f̄itudis sue: ut cūctis t̄pibus dñet. Adde hic quōd per hoc non intēdis dicere q̄ sancti sexti status sint maiores apo- stolis: qui ratione indiuisibilis christi sequele intelli- guntur fore exceptuati omnibus aliis comparati: quorum Dominicus in spiritali reformatione ac- cipitur in uniuersali & pleno & p̄fecto terrenorū contētu. Licet autem uterq̄ p̄dictorum sanctoꝝ plene & p̄fecte secundum suum statum calcaue- rit mūdū: & calcandū mādauerit proli sue. Quia tamen nunc assumpsimus tractare de illo: cuius sta- tus singulariter impugnat̄: nunc a corruptentibus euangelicam uitam & a p̄ncipio fortius exti- tit impugnat̄ a subdolis magist̄is impugnantibus paupertatem altissimā. Idcirco ad istū singula- riter conuertemus sermonem: cui & singularis po- test dici q̄ ipse fuit signaculum similitudinis uie christi: tam uestigio conuersationis: q̄ fastigio con- templationis: q̄ prodigio admirationis: q̄ etiam priuilegio consignationis uulnē passionis sacra- tissime iesu christi. Nam si de conuersatōe loqua- mur q̄ta similitudine uitā christi passibilem studue- rit imitari quis enarrare sufficiat? Nam totum studi- um eius publicum & p̄natum ad hoc tendebat: ut xp̄i uestigia opta & obliuioni tradita i se & in aliis

renouaret: & istud fuit singulare priuilegium istius
bñdicti Fracisci: quo uita iesu primū meruit uniuersaliter & sollicitè in statu cōmuni & durabili ordinis sui ecclesie sancte dare. Nā licet sancti apostoli huius uite fuerint singularia fundamēta post ipm summū & primū lapidē angularē xpm iesum: quo oīs edificatio ecclesiastici status construitur crescit & cōsumatur: q̄r tamē sicut ex p̄dictis patet synagoga fuit pro culpa p̄sidie excludēda: & gētilitas nō fuit ad tante altitudinis receptionē idonea. Idcirco statū p̄fectionis euangelice uite ostēdit spūs sanctus apostolis nō esse tūc t̄p̄s in multitudine trāsfundēdum. Vnde nec ipsi illū statū ecclesiis quas rexerūt: imposuerūt seruandū: sicut ipi impositum a xpo acceperant: & plenarie seruauerūt. Nā hoc seruabat tertio generali statui totius mundi: in quo singl̄r representat spūs sancti p̄sona & aptio n̄i sexti signaculi siue sexto statui ecclesie: in quo erat dāda ecclesie xpi uita: & ad principiū p̄fectionis uite iesu: quasi factio nouo circulo: & noue ecclesie initio redeūdum ad primā. Et idcirco dixi tibi supra q̄ hic sextus status singl̄r respicit xpi tempus: in cuius figura in aptōe sexti signaculi Vidi ait Ioannes alter angelū ascendēte ab ortu solis habentē signū dei uiui: ubi & dicit Ioachin sup̄ Apoca. Angelus iste est ille quē xps per cōcordiā respicit futurus i principio tertiū status. Sic ergo patet q̄ illumiatio data Ioachin dicit i principio sexti status unū angelicū uig: mūdo dari: quē xps per cōcordiā respicit: q̄r uite xpi renouator singulariter appebit. Et ego audiui a solenni doctore istius ordinis q̄ frater Bonauētura tūc generalis minister & doctor solēnis p̄nte p̄fato doctore q̄ mihi dixit: q̄ in capl̄o parisiensi solēniter p̄dicauit: q̄ ipse erat certus & certificatus q̄ beatus Fraciscus erat angelus sexti signaculi. & q̄ ad litterā de ipso & eius statu & ordine euāgelista Ioānes intellexit: & q̄ in spū ipm uidit q̄ p̄dicta uerba ptulit: & suoy filiorū p̄fecte xpm imitantū collegiū aspexit in oībus senariis huius libri. Et hic p̄dictus frater Bonauētura ibidē cū maxio feruore asseruit: ut ab illo audiui: si mēoria me nō fallit: scire se certissime p̄ solēnes & idubitabiles reuelatōes factas talibus p̄sonis: q̄ de hoc non poterat dubitare. Cōstat autē mihi q̄ hoc scribo p̄ multa testimoia sanctorū fratrum antiquorū q̄ tā ipi beato Fracisco q̄ p̄libus soriorū: quorū apostolica uita oēm suspitionē excludit ab intellectu nō p̄fido: iuido: subuerso dare extitit reuelatū: q̄bus & fundamentū ordis & p̄fectus: & horrēda ruina: & defectus & resurrectio gl̄iosa i silitudie solaris aspectus xpi uite: non unica reuelatōe sed inumeris: & eis idubitabilibus māifesta fuerunt sic dare: q̄ ista sub idubitabili certitudine asserēbāt: nec ē negligendum testimoniū deo deo t̄i sancti & maioris p̄fectionis uiri: q̄ in diebus n̄ris extiterit: q̄tū in exterioribus colligi pōt signis sanctissimi fr̄s Ioānis de parma: qui generalis istius ordis fuit & clarissimus doctor & uirtuosissimus p̄dicator & t̄ate p̄fectiōis in austeritate & hūilitate & charitate contēplatiōis

sublimitate & solitudine: & fuga oīs uāitatis mūdāe & totus zelo dei corosus pro deprauatōe quā uidebat huius status & ecclesie: & tante constātie in huius uentatis assertione multis p̄pter hoc patientissime portaris persecutionibus & uilificationibus maximis: p̄ quibus etiā nō omisit corā pluribus summis pontificibus & q̄ pluribus cardinalibus hāc ueritatem ardentē asserere: q̄ merito iter uiros zelotes & seraphicos: & celestis ecclesie magnos sanctos a ihm sincere diligētibz & imitantibus certissime reputat. Nā & ipse in feruore spūs seniles confortans actus & uigorē gratie nō nature. iiii. Ioānis euāgeliste discipulus errantē Asyā xpo iūgere cupiebat. Et ob hoc ab illius t̄p̄s pōtifice obtēta licētia dū illuc p̄cederet: & ad ciuitatē marchie Camerinū noie puenisset a xpo iesu: quē in p̄fecta obseruatiā euāgelii & regule & testamēti beati p̄ris Fracisci sincere coluerat ad celestē gloriā euocat: cuius glorificationis in celis tam multiplicia miraculorū testimonia gl̄ificatorū suorū humiliū ihs reddidit mūdo: q̄ raro memi me legisse alicuius sancti magis multiplicata miracula a multis diebus. Nā & mortuos plures suscitauit: & a piculo mortis apto q̄ p̄les eripuit: cecis: mutis: surdis: fractis: cōtractis: aridis: & omniū infirmitatum necessitatibus in tāta copia subuenit: q̄ q̄to minus a carnali ecclesia quā arguebat fortissime extitit approbatus: tāto magis uideatur in celesti ecclesia numerosa miraculorū opatiōe dotatus. Sic autē plenissime asserēbat: sicut & ego auribus meis indignis ab eius sancto ore audiui: q̄ sextū signaculū in Francisco & eius statu accipiat ortum: & q̄ in cōfusione uite & regule sue per transgressores filios & eius fauētes malos p̄latos debebat iniquitas ecclesie cōsumari. Illius inq̄ que nō hie rufalem & sponsa iesu nominatur: sed Babylon & meretrix & ipudica: cuius iudicium clarificationem christi uite plenissimam reddet: & pro cuius damnatione in sexta uisione Apoca. tam solenne a sanctis cantatur alleluia. Credo autem uerissime ueritatis sue defensorem iesum. I deo tam multiplicia miracula ad inuocationem huius uiri sanctissimi ostēdisse: ut ueritas quam ipse predicabat ecclesie carnali: & a carnalibus filius Fracisci multum odibilis: omnibus habentibus fidei oculos ut certa refulgeat: & ut a deo de celis indubitable testimonium accipiēs firma fide & deuote seruetur. Nam & ego tunc iuuenis qui semper contremui i meis trāsgressionibus de inobseruantia status promissi quarto anno ante eius felicem transitum expressum uerbum audiui ab eius ore sanctissimo: intuens i eius angelicam faciem. Vnde ait secure filii quia an̄ quatuor annos deus tibi expresse ostendet quem debes sequi: & cuius ueritatis uerbum debeat inuolabiliter obseruari etiam in loco greci: ubi angelicus uir angelicam uitam ducens in festo beati Iacobi octauo. kl̄. augusti dum cōgrebar: postq̄ oīa peccata mea confessus fuerat: q̄ nesciebam quē seq̄ deberē: quia tam prelati ecclesie q̄ prelati ordinis hāc

relaxationē uite non solū sustinebat: sed etiā im-
nebat. Ipse uero eis oīo cōtraria loq̄bat: & tūc mihi
lachrymāti ad sanctos pedes eius ut credo genuisse
et̄ēi i recessu ptulit uerbū p̄fatū. Quarto uero āno
postea. xx. ut credo die marci in p̄dicte doct̄ie cō-
tinuatōe feliciter migravit ad celos: & dū ego in re-
motis agerē: & i mltis distractionibus & mestitiis
uiuerē ppter status ip̄fectionē lectionis officio p̄s-
sus in die p̄tecostes subito dū ad alia tenderē: Frat̄
Salomon mīster marchie uenit ad locū: asserēs san-
ctū dei loannē decessisse: & inumeris miraculis cho-
ruscare: & licet mēs mea eēt ad alia intēta: & nihil co-
gitare de his que a sancto audiuerā: subito ac si lan-
cea penetrasset cor meū ad spūs xpi ueritatē sequē-
dā oīa p̄dicta mihi reuocant ad mentē: & ac si ipm
uiderē pntem cordi meo infigebat dicēs. Ecce quē
debeas seq̄. Nā deus non est testis mendatii: q̄ do-
ctrinā meā tantā multitudie miraculogē cōfirmat.
Hec pro memoria & testimoīo illius b̄ndicti sancti
sint dicta: quē & ipm nō dubito ad angelū sexti si-
gnaculi p̄tinere: uere puto ipm figuratū fuisse p̄ il-
lū angelū q̄ loanni admiratī oñdit sacramentū mu-
lieris & bestie: & dānationē meretricis magne. xvii.
c. Sed & illū angelū credo fore: q̄. xix. c. descēdisse
de celo refert. Nā & ille de uita celi: & īfluxu regis
celi iesu descēdit. Et hic singl̄r hūit potestātē ma-
gnā tā obseruādū euāgelicā uitā in medio trāsgres-
sore: q̄ arguēdi ceruices durissimas quorūcūq̄ p̄-
sidentū impiorū. Sed & terra totius ecclesie q̄ uolu-
it christo fructificare illuīata ē a gl̄ia uite eius. Iste i
fortitudie spūs cōtinue exclamauit: q̄ impia Baby-
lon a uero dei cultu ceciderat: & illa q̄ illud capl̄ n̄
Apoca. plenius māifestat: & cū toto suo cōatu po-
pulū electogē hortatus est exire de medio eius. Vnde
& audio q̄ illos sanctos imitatores Frācis̄i imo
dñi ihu xpi: q̄ mltas p̄secutiones passi sunt p̄ obser-
uātā regulē & testamētī p̄ris sui: cū nō posset i me-
dio Babylōis in obseruātā euāgelii uiuere: ad par-
tes. Alse declinare cōsuluit: donec reformatores euā-
gelici status pius ih̄s ecclesie dignaret̄ cōcedere: eis
pp̄hice p̄dicēs eos illic saluādos a facie tēpestatis.
¶ Nunc igit̄ redeamus ad p̄fectionē Frācis̄i quē
angelū sexti signaculi fuisse nō solū aliena testimo-
nia: sed p̄fectissima sua uita declarat. Nā ipse ab or-
tu solis descēdit: q̄ p̄ actus ortus uite xpi passibilis
semp de uirtute in uirtutē ascendēs sanctā cōuersa-
tionē xpi uite cōfigurauit. Et in hoc excellēter ha-
buit signū dei uiui: p̄ cuius uite merito etiā singl̄r
in corpe suo hēre meruit uere signa uulnē: crucifi-
xi. Vita autē xpi singl̄issime fuit: ut ex euāgelii pa-
tet obseruātā in crucifixione: in hūilitate p̄funda: i
paup̄tate extrema: & in seruire charitatis: & deside-
rio nostre salutis: & per supplicū sue crucis: & piissi-
ma cōdē: cēlione & cōpassione peccatoribus & af-
flitis. Sed eius q̄maxia p̄fectio fuit in interiori cul-
tu & p̄fectione charitatis diuine: que actu cōtinuo
pro se & pro oībus mēbris suis: ditati cui erat i p̄so-
na unicus cultū debite seruitutis ip̄edit. Quātū ad

austeritatē uite lege legendā: i qua licet modicū sit:
tamē eius mirā austeritatē p̄p̄dere poteris: q̄ ei be-
nedictus ih̄s uirgo & uirginitatis filius puritatē uole-
bat transfundere: & i carne corrupta sui cōtinua ipi
us crucifixione nō pōt plēa mūditiā uiuere. Idcir-
co piissimus iesus ut nos aīaret ad n̄re corrupte car-
nis crucifixionē austerā p̄p̄ seruandā mūdiciā: diui-
nam suā carnē multiplici cruce dū uixit afflixit: q̄
ip̄ius legitimus filius & imitator Frānciscus atten-
dens tāta rigiditate discipline i uictu: uestitu: & ha-
bitaculo: somnio: & aliis similibus sensuales appe-
titus arcebat: ut uix necessaria sumeret sustētatiōi na-
ture. Et licet post longā penitētiam inocēs eius ca-
ro nullo ppter offensam idigeret flagello: cōtinuo
tū ei renuabat austeritates & onera: custodiēs & ip̄e
ppter alios uas duras. Vnde & corpus suū frēm a-
finū appellabat: cui cōtinue duos iponebat labo-
res: aspa tegumēta: & stramenta p̄bebat: & ipm uili
& paruo pabulo sustētabat: & ut plenā cordis obti-
neret mūditiā ab omni familiaritate que iterius
posset inficere & exterius male edificare sic abstine-
bat p̄fecte: q̄ quasi nullā mulierē in facie cognosce-
bat: & eay cōsortia tanq̄ puritatis pestē summo o-
p̄er uitari iubebat. Et q̄ se i uale lachrymā cognosce-
bat degere cōtinue uiuebat in fletibus: p̄p̄ quod
ad tantā sinceritatē mētis & munditiā carnis deue-
nerat: ut iā uideret statū inocētie assecutus. Nā &
legit̄ in legēda sua quasi creaturis oībus etiā insen-
sibilibus impasse: ut in hoc gradu gr̄e inocentiā ex-
cedat nature. Nam & ignis suū cōtēpauit ardorē:
& aqua imutauit saporē: & aer i nocte clarā p̄buit
lucē: & petra sicca lapidū reddidit fontē: ut sic ino-
cētī Frāncisco p̄bent̄ elemēta seruire. In hūilitate
uero p̄funda & extirpatōe totius mundane glorie
sic p̄fectissime imitatus est xpm: ut & se & ordinē
suū toti mundo uoluerit subiicere: & ut posset esse
omnium minimus nihil uoluit de auctoritate ec-
clesie habere: nisi hoc solum q̄ eius auctoritate pos-
set sanctum euangelium obseruare. Nam salutem
animarum uolebat procurare cum humilitatis uir-
tute: non cum pomposa auctoritate: & omnino li-
cet haberet summos pontifices plures ad suam uo-
luntatem propter sanctitatis deuotionem plenane
inclinatos: nullum unq̄ priuilegiū uoluit petere uel
recipere: i quo posset sua humilis subiectio minui:
quia uolebat omnibus subiici: & sic per humilita-
tis subiectionem in ch̄nsti charitate omnibus dñari.
Sciebat enim q̄ humilitas tractabilis quasi res
mollis dum duro cedit: durum intra seipsum inclu-
dit: durum uero dum duro resistit & oppositum &
seipsum confringit. Propter quod in sancto testa-
mento Frānciscus precipit omnibus fratribus pre-
latis & subditis: ut nullam litteram ab apostolica
sede peterent: nec pro predicatione exercenda: nec
pro p̄secutione uitanda. Dicebat enim humilis
Frānciscus q̄ dum humiliter ab episcopis & sacer-
dotibus licentiam peterent: ipsos ecclesie pasto-
res ex humilitatis exemplo edificarent: q̄ & si ne-

garent ipsos per patientiā & humilitatē cōuerterēt:
& in seipsis patiēter portādō cōseruaret pfectionis
uirtutem: q̄ si auctoritate p̄uilegii cōtra p̄latos uo
lūtatem frēs hoc facerēt in seipsis tali auctoritate e
lati: nō hūiliter sustinerēt: & prelatos alti cordis ad
resistendū eis & detrahendū mouerēt: & sic dū du
rū duro collidit: in utroque scandalū excitat: & uer
bū ueritatis sine efficacā pponit: q̄r humilitatis ex
emplū non in loquēte uidet. Si autē semel uel bis
uel tertio etiā ip̄i prelati p̄dicationē fratrū impedi
uerint: si semp hūilitatē & patientiā ostēderent: &
populo p̄dicabūt factō: & durū cor prelati emolliēt
sancto exēplo in tñ ut nō solum concedat: sed &
regret & appetat taliū sanctorū fratrū p̄dicationem
audire: & tūc plus edificabit una talis p̄dicatio q̄
mille in cōtentōibus & mīorata hūilitate: quod &
ip̄e probauit: ut legēda cōtinet in ep̄o imolen. **O**
q̄ plene apparet q̄ ualidior fuit uia Francisci. **Nā** &
nūc multi auctoritate sunt fulti: & multi cōtra resis
tētes elati: & multiplicatis uerbosis sermonibus ra
ro cōuersio sequi uidet. **Vnde** & in s̄ribus ip̄m mo
lestātibus q̄r nollent in tā p̄funda hūilitate oibus
subiici cū euilatu magno uocis m̄dit. **O** frēs mei o
frēs mei uos uos uultis mihi auferte uictoriam mū
di. **Nā** x̄ps misit me mundū uincere in p̄funda oī
bus subiectione: ut amore ad ip̄m trahā aīas per hu
militatis exēplum. **Et** addebat frēs mei dū omibz
uos hūiliabitis oēs cōuerteris: & qui uos impie p
sequent uestra p̄bata patiētia cōuerterit ad x̄pm: &
uestroq̄ satagēt pedū uestigia osculari. **Nec** tñ de
beo uelle desiderare sub spe salutis alioq̄ libertatē
hēre: q̄ ego uelim meā p̄fundā hūilitatē que statui
meo cōpetit p̄dere: q̄r in hoc & ego in uirtute pro
ficio: & populus in salute in misericordia. **Similia** di
cebat s̄ribus: uolēs eos ab omni pōpa ecclesie exclu
dere. & in hūilitate seruare. **Vnde** & p̄pter hoc ip̄os
uocauit mīores: ut maiores non p̄sumerēt fieri: nec
statum prelationis aliquo modo ip̄os uolebat ap
petere. **Vnde** dñō hostiensī suo patri dixit. **Si** uultis
q̄ faciant fructū in ecclesia dei tenete eos ī statu uo
cationis eorū: & ad prelationes ecclesie nullatenus
ascendere permittatis. **Quantū** fructū fecerint as
sumpti ad status ecclesiasticos de hoc ordine & de
aliis ordinibus paup̄tatis: narrent hi qui sentiūt: di
cant de eorū excessibus conturbati. **Nā** satis cogno
uit mūdus eos ascēdisse dignitate: sed descēdisse uir
tute: & in multis eorū factis p̄batur q̄ ī tali promo
tione relaxationem proprie uite quesierūt non per
fectum conuersionis aliene. **Nam** abstinentes pri
mo efficiuntur gulosi pauperes tenacissimi & auari
& despecti: superbi & fastuosi: & qui de mundo exi
erant religiones intrātes ad mundū redeūt digni
tate assumpta: dum p̄ntes ditant: & de pauperibus
non curant: & qui cōsueuerant p̄dicando pro aīaz
salute zelare: nunc uidentur plus multis aliis aīaz
salutē negligere: solū ad cōgreganda tēporalia pro
se & pro parētibz anhelare: & q̄to magis ab infan
tia in ordinibus fuerant paup̄tate uacui: tāto magis

nunc uidentur satagere reimpleri. **O** q̄ uerus pphe
ta fuit Franciscus: & q̄ta mala in ordinibus fecit ista
promotio. **Nā** quasi ad hoc uidet studentū itētio
tēdere: & in his qui aliq̄ sufficientiā hēnt uidet hec
ambicio ebullire. **Vnde** & curias circūit: moras cū
prelatis contrahūt: adulant eisdē: & non solū nō re
cusant: sed quasi totis conatibus per astutas uias &
simulationes & cauillationes procurat: & ad tantū
deuenerunt q̄ uidet cōpleri sicut populus: sic & sa
cerdos: & sicut clericus: sic religiosus ambiciosus &
uagus: & q̄r sic intrāt nō est mīx si non edificat: sed
conturbat. **Parē** ē hoc: & pro malitia tēporis deficit
sermo. **At** ecōtra hūilis Franciscus ad cōseruationē
humilitatis profunde: & ad cōfusionē ambitionis
future noluit ad sacerdotiū p̄moueri. Sciebat enim
q̄ usq̄ ad clarificationē sexti status non erat regim
aīaz per uiam prelationis dandū utiliter sp̄ui paup̄
tatis. **Nam** tūc sicut noui apostoli ip̄i describuntur
colūne status futuri: sicut expresse angelo philadel
phie x̄ps p̄mittit: haud dubiū q̄ in typo huius sta
tus. **Vnde** sibi dicit q̄ modicam habet uirtutē glo
ria. i. humilitatem. Prius enī debuit status paup̄
tatis in hūilitate probari: ut postea in prelatōe nō ad
disceret extolli. **Quia** uero multi suā sup̄biā palliat
q̄ nisi fuissent p̄uilegia nō potuissent denecorum
portare molestias. **Dupliciter** ex beati Francisci uer
bis possumus respōdere: unū est q̄ unis p̄fectis q̄
les debent hi esse nihil debet esse molestū nisi q̄do
cōpellunt ad peccandū. **Ad** hoc autē nullus potest
cōpelli inuitus. **Et** si dicas q̄ tribulationes multas
imponerēt: quas non possent ex sua imp̄fectione
portare. **Respondēdum** est q̄ tales nō debuerūt ui
am tāte perfectionis assumere: nec per suas ip̄fectō
nes debēt statū perfectionis destruere. **Aliter** re
spōdeamus q̄ q̄r a p̄ncipio ip̄i cepunt clericis resi
stere: & tēporalia per uiam questus & deuotiōis mis
saz minus auide rapere. **Idcirco** ceperūt durius mo
lestare. **Sed** si suā humilitatē & paup̄tatē seruassent
in sua puritate dulce eis fuisset molestias sustinere:
nec poterant multū affligi: quia nihil hēbant perde
re: & si in uno loco affligebant: uolebat Franciscus
eos fugere. nō p̄r p̄uilegia resistēt: & ire ad alia lo
ca per penitentia facere: hoc docet secundū euange
liū qd̄ p̄misimus dicēs ex ore iesu. **Si** uos p̄secuti
fuerint in una ciuitate fugite in aliā: hoc sancti p̄ris
Francisci repetit sanctissimū testamētū. **Sed** quō hoc
audiēt: qui ad modū magnorū diuitū palacia edifi
cant: & a terris sue origis uix p̄nt per suorū prelato
rum p̄cepta auelli: & ibidem sanctos fratres aliūde
ortos sustinere non p̄nt: nihil hēnt hi tales facē cū
Francisco: sed est timendū ne sit cū diabolo ps eorū.
Et cū hi libēter audiāt q̄ Franciscus & eius status ē
ecclesie reformatio: & mūdī sustēramētū si uolūt
sup̄ alios sup̄bire: quō superbia reformabūt? **Et** q̄r
ueg ē p̄mū: idcirco notū ē q̄ nunq̄ mūdus debuit
hēre tāte hūilitatis p̄fundū post benedictū iesum
& hūilimā matrē & ap̄los collegiū. q̄tū status hic
paup̄ez mīorū: & quo q̄r recesserūt est deformatio

Augmētata. Et quia franciscus humilitate supbia calcauerat: iō supbos demōes auctoritate arcebat: p hoc ostēdēns q status suus supbiam exsufflabat de mūdo: quod qdē fiet inuitis supbis corruptoribus huius status. **Nā** si quis more frāscī hūilitatē iesu semp portaret p oculis: p dulci similitudine ipsius cū mētra cordis dulcedie se oibus subdeit: & molestū esset sibi aliis pēpice: nō pere: licet autē bñdictus franciscus hūilitatē & obediām cōmendaret p maxie: & eā sic seruaret: q frī socio semp eā uolebat facere: tñ quia puidit q iuxta iter obediē ipi debebāt scandalū ponere: pcepturi cōtra regulē paupertatē: iō lūmā obediām iponēs subditis: h tā ipsi: q p latis appositū frenū salutis: dū p latis dixit. **Nō** pēpientes aliqd quod sit cōtra aīam & regulā nām: & s b ditis dixit: obediāt i oibus que p miferūt dño obseruare: & nō sint cōtraria aīe & regulē: hec obediē forma i scā regulā cōtēta ab illius corde manauit: q de seipso dixit. **Descēdi** de celo: nō ut faciā uolūtatem meā: sed uolūtātē eius q misit me: & tñ phīseis traditōes suas discipulis iponentibus dixit. **Inritū** fecistis dei mandatū pp traditōes uas falsas. **Nā** obediā francisci: nec maiore puritatē: nec maiore itegritatē: nec maiore pfunditatē cōtinere pōt: qā i omibus obedit: & in traditōibus falsis regulā destruentibus nō obedit: qā illud obedire ē apostatare. **Nā** cū prelatus p regulā auctoritatē hēat cōtra regulam pēpice uel obedire: ē a regula apostatare. **Quid** uolumus plus pēq de hūilitate frāscī: cū ipse i omī fuerit minimus minore: ut merito cōpet minimo nato. s. loas q liberatus fuit occisione athalie: minimo semī. s. grano synapis: quod creuit in arborem magnā minimo sancto. s. paulo ad eph. iiii. cui datū est secreta mysteria nūciare. **Mihi** aut oīum scōg minimō data est grā huius in gentibus euāgelizare: i uestigabiles diuitias grē xpī: & illuminare oēs que sit dispensatio sacri absconditi a seculis in deo. **Et** etiā cōpat minimo frī. s. beniamī q franciscū multipliciter figurauit i hortū in quo mtem occidit: q franciscus lasciuiā quinti tps intermedio ortus & i suo ortu pleno regula reformata occidet in icolatu: qā cōuerfabat cū pē i terra chanaan: & pīs aīa ex eius aīa pēdebat: qā semp cū uolūtate pīs eterni i celo seruētis amonis xpīformis uitā plenarie obseruabat in qua plene pīm bñplaciti uolūtas gescit i ornatu & accubitu: quē a frē ioseph recepit: & in reuelatōe noticie facta frībus in suo aduentu. **Nā** ibi dī q ps beniamī. v. ptibus aliog frī ptes excessit: & q. v. stolas optimas sibi dedit: & q postea nō se potuit cōtinere qn frībus diceret in pntia beniamī. **Ego** sū ioseph quē uēdidistis: tñ cyphus sapie ioseph oculū te positus i sacco: fecit eū pūs ut latronē fduci: hec oīa cōtinēt gen. xliiii. & xliiii. **O** francisce uerissimus beniamī ioseph p mogenitus fecit te sedere ad mē sū euāgelice uite: cū frībus tuis ceteris scīs: ibi pars tua excessit alia. v. ptibus sacratog: uulnē: p q qnq stolas optimas recipies p mīog i tuo aduētū. ii. **Nā** pmo se frībus iudeis sedm carnē xpīs reuelabit

qā reformata tua regula & cū ipa tota ecclesia pplis iūta ad euāgelicā uitā & xpī plenā noticiā reducet sed pūs opprobriū latrocinii pcedit: iā ipsum oculū uidemus: dum in sacco humilis obseruantie paupertatis & despectus filioz tuog cyphus euangelice sapie & obseruantie regule tue: & scīsimi testī cōtinēt absconsus: i quo uere iesus uerus augur in pēdictis paupculis specular futura. **Et** nūc pp hunc cyphū quē portāt uidemus eos more latronū tractari: & sicut inimicos xpī uinculari: flagellari: excōicari: & hereticos reputari extraneos a bñdictione iesu: & quasi more alterius ioseph nō cōmouent uiscera tua sup frē tuo beniamī. **Nūq** reduxisti te ad secretū thalamū: ut ibi facias cōpassiōis fletū? **Egre** dere foras piissime iesu & irrue sup collū tuum: ut utriusq cōpleat desiderū. **Nā** & utriusq & desiderū & collū est unū: & oīde q ipse est legitimus filius & uterius tue scīssime & paup prime mris: & da qnq stolas gloriosissime resurrectiōis frāscī: ut illis uīs audeat ad tuā uitā accedere donū spūs pīs tui: ut sic cognoscat q tu uere uiuis in spū paupertatis: & dñaris uelint: nolūt sup tenebras trasgressog: ut de te uere dicat illud. **Mortuus** ē: & quali nō est mortuus: sū em enī reliquit post se: sicut appuit in frāscī psona te reuixisse: sic nūc appareat: piissime iesu i eius ple: ut hūilitatis spū reformata. **Quia** uero signū singulare xpī iesu & aduentus eius fuit predicata uirgitas hūilitas & paupertas: & de duabus plibatū ē modicū: i. in paupertate: thesaurū absconditū: p quo cōquirēdo uendēda sunt oīa: iesus sapia pīs cōstituit & ad hāc obseruandā suo exēplo alios induxit: & in eā euāgelicā pfectionem cōstare decreuit. **Nā** in hoc ē firma petra: in qua domus fundat euāgelica nullis obruēda collisiōibus fluctuū: nec amouēda in uētog flatibus & himbribus pluuiag: nec cōcutiēda ichibus tēpestatū: huic in hac uita iesus possessionē pacificā regni celorum tradidit: cū tñ aliis uirtutibus solū de futuro p miserit. **Quia** qui uerā paupertatē in seruire spūs imitantur necesse est de celestibus uiuāt: quia de bōis frēis nō curāt: & dulces micas que cadūt de mēsa angelog in pnti exilio felici palato degustāt: hec ē illa p prie uirtus altissima xpī iesu in qua singulare signū eius imprimitur his: qui eā in sue pfectiōis ambitu satagūt obseruare. **Nā** nihil pfectionis illi deerit: q hāc uirtutē plena fide: seruētissimo amore obserantia iuiolata sponfabit: nec solū ē uirtus ista paupertas: sed uirtutū oīum pfectio & regina. **Nā** omniū uirtutū cacumia sue obseruatōi substernit: & super oīa obseruantē iesu dei filio cōfigurat: unū & in hac renouatione consistit pfectio omnis status ppē quod franciscus emulator similitudinis iesu a sue cōuersationis primordio ad scām paupertatē querendam & oī studio secūdm xpī similitudinē obseruādā totum suū conuertit conatū: nihil dubitans aduersi: nihil timens sinistri: nullū subterfugiens laborē: nullam declinans corporis egritudinē: si dñe paupertatis possit frui amplexibus. **Incepit** curiosus

explorator inquirere: circuire uicos plateas ecclesie & status singulorum p̄cunctari: querēs ab eis q̄tū dili-
gūt euangelicā paupertatē. Erat uerbū absconditū au-
dientibus & uelut barbag ab oībus statibus igno-
ratū horrebāt solo auditu: & quasi loquenti maledi-
cebāt: dicētes paupertas quā queris tibi sit & filiis tu-
is & semī tuo post te: nobis det delitiis p̄frui: & di-
uitiis abūdare: quo audito franciscus a cōibus stati-
bus: ibo ait ad optimates pontifices & loquar eis:
ipsi enī cognouerūt uia dñi & iudiciū dei sui: q̄ for-
sitan hi cōes ignobiles sūt & stulti dñi sui iesu semī-
rā ignorātes: sed & ipsi pontifices durius m̄derunt
dicentes. **Que nā** hec ē doctrina noua quā isers au-
ribus nris: q̄s pōt uiuere sine temporalīū possessio-
ne: nūq̄d tu melior es q̄ p̄res nostri q̄ dederūt no-
bis tēporalia: & in t̄p'alibus abūdātes ecclesias pos-
sederūt. **Quid ē** q̄ dicit nobis modicū paupertas: ne-
scimus q̄d loqueris. Admiratus franciscus & paup-
tatis sp̄s ebruis ad orationis studiū cōuertit se: ce-
pit iuocare iesum paupertatis maḡm. **O dñe ihu** ait
oñde mihi semitas tue dilectissime paupertatis. Sitio
enī q̄ testm̄ uetus noui fuit figura illis p̄misisti: q̄
oīs locus quē calcauerit pes uester ut erit: calcare ē
cōtēpnere paupertas oīa calcat: ergo oīum est regina.
Sed dñe mi pie iesu miserere mei & dñe paupertatis.
Nā & ego eius amore anxior: nec sine ipsa requie-
scere possū: dñe mi tu nosti q̄ me de ista iam orasti:
sed & ipsa sedet in tristitia ab oībus repulsa: scā ē q̄si
mulier uidua: dñā gentiū uilis & cōtēpnibilis: dum
oīum regina uirtutū & cōquerit sedens in sterq̄li-
nio q̄ oēs amici eius spreuerūt eā: & facti sunt eius
inimici: & ipsos p̄bant iā diu est adulteros & non
sponsos: uide dñe iesu quia paupertas p̄ tanto ē regi-
na uirtutū p̄ quāto relicis angelorū sedibus descē-
disti ad terras: ut ipsam posses charitate p̄petua de-
sponsare & oēs p̄fectiōis filios in ipsa: & ex ipsa: & p̄
ipsam p̄ducere: que & tibi cū tanta fidelitate adhe-
sit q̄ & in m̄ris utero inchoauit suū obsequiū dum
corpus aiatū ut creditur habuisti oīm minimū: sed
& orientē ex utero in p̄sep̄io scō recepit & stabulo
& conuersantē in mūdo sic oībus te priuauit: ut ca-
pitis inclinatorio faceret te carere. **Sed** & fidelissima
confortia dū ad bellū n̄re redēptōnis accederes: te
est comitata fideliter: & in ipso passiōis cōflictu in-
diuiduus armiger astitit: & discipulis recedentibus
& negantibus nomen tuū ipsa non discessit: sed te
tunc cū toto comitatu suorū principū fidelibus so-
ciauit: imo ipsa m̄re propter altitudinē crucis: que ta-
men te sola tūc fideliter coluit: & affectu anxio tuis
passionibus iuncta fuit: ipsa inq̄ tali m̄re te non ua-
lente contingere domina paupertas cū oībus suis
penunis: tāq̄ tibi gratissimus domicellus te plus q̄
unq̄ fuit strictius amplexata: & tuo cruciatu precor-
dialius iuncta: propter quod nec sibi uacauit crucē
polire: nec rusticano more cōpōere: & ipsos clauos
ut creditur non in sufficienti numero uulnibus fa-
bricauit: nec ipsos exacuit: nec poliuuit: sed tres rudes
& aspos & obtusos adiuuandū tuū supplicū prep̄a-

rauit: & dū sitis moreis ardore: ipsa fidelis spōsa sol-
licite affuit: ut nec modicū aque posses h̄re: sed & p̄
satellites ipsos tante amaritudinis confect: poculū: q̄
gustare potius potuisti q̄ bibere. In cuius igitur spō-
se strictis āplexibus aiam emisisti: sed nec ipsa fide-
lis sponsa tuis defuit exequiis sepulture: nec tibi ali-
qd in sepulchro in unguētis in lintheis h̄re p̄misit
nisi ab aliis mutuātū: nec hec scīssima sponsa tue re-
surrectioni defuit: quia in eius āplexus gloriose re-
surgēs i sepulchro oē mutuātū & aduēticiū reliqui-
sti: hanc tecū asportasti ad celos: mūdānis reliquēs
oīa que sūt mundi: & tūc dñe paupertati signaculū
regni celorū ad signandū electos uolentes incedē
per p̄fectionis semitā reliquisti. **O** quis nō dili-
gat dñam paupertatē hanc pre oībus: te peto hoc p̄-
uilegio consignari: exopto hoc thesauro ditari: po-
stulo ut mihi & meis in eternū sit p̄prium paupri-
me iesu propter nomē tuū nihil posse sub celo pro-
priū possidere: & aliēis rebus semp cū usus penuria
dū uiuit caro misera sustentari: cuius petitioni piissi-
mus anuit: & paupertatis altitudinē & affectui imisit
& intellectui reuelauit: & affectu plene seruare con-
cessit: & singulari p̄uilegio sup oēs sanctos prio-
res in eius ple transfundere uoluit: ut eius religiōi
scē hoc solum sit proprium: nihil posse in eternum
sub celo habere p̄prium sed alienarū rerū uiuere stri-
cto usu. **Et** quia franciscus scām societate dñe paup-
tatis & mundane p̄secutionis quas xp̄s legitimas
uxores habuit noluit dissociari: sed utraq̄ equa cha-
ritate diligere: imo unica quia quasi nō sūt due: sed
una. Idcirco ut plene possideret regnū celorū: quod
utriq̄ est datū oē illud quod posset p̄sequentes ar-
cere uoluit abdicari. **Et** propter hoc q̄rius p̄uilegio
rū & paupertatē exufflat & p̄secutionē anullat: &
sic diuortiū m̄rimoniū sancti p̄curat: idcirco nullam
uoluit bullā: nullū p̄uilegiū: nisi hoc solū q̄ sua
paupertas maculari non posset: a quo nūc gemit in
statu suorū posterorū se subdole spoliātū. **Nā** & hic
status a hierusalem descendit i hiericho & incidit i
latrones: qui ipsum non semiuuū reliquerunt: sed
plene mortuum: & iam quatnduo ferentē putredī-
ne induserunt sepulchro: & tali possēssione furētes
amentia gloriāntur: hanc ruinam sanctus preuidit
cui & singulariter in tota uita sua obuiare conten-
dit. **Nam** & in legenda dicitur: q̄ in hoc singulari
suis offendebatur aspectus si quid in fratribus ui-
det quod paupertati non per oīa consonaret: doce-
bat frēs ut paupe: more pauperulas casās erige-
rent: quas non habitarent ut proprias: sed ut pere-
grini & aduene alienas: hoc est dictū q̄ uolentibus
eos inde expellere: nullo iure suo uel alieno: nulla
proprietate: nulla astucia: nulla more dilatione resi-
sterent: sed tāq̄ penitus aliena dimitterent cū plena
domini confidentia: arbitantes per sp̄ritum san-
ctum ad loca alia suis occultis instinctibus etiam p̄-
sequentium rabiē se uocari. **Et** hec est cā quare pau-
pertas & temporalis p̄secuto sunt sorores & eis
clauos regni celorum nou t̄m p̄missorie: sed pos-

festiue conceduntur: quia temporalis persecutio potest totum mundum auferre: paupertas uero euangelica nihil quod mundi sit potest defendere. Et quod prouidentissimus creator nullam creaturam sine loco fecit: paupertas uero & persecutio in mundo locum non habeant: eis possessorie: ex nunc eis celestis sedes dedit: certe aialis homo non percipit ista: nec ipse macularum domine paupertatis: nec qui eius confortum in angaria portat: uel eius pauperem uel dolose fermentat: poterit ista sentire: sed qui habent spiritum christi qui paupertatem docuit & seruauit: cum christo ista sentiant & iocunde obseruant. **De** i legenda patris quod mandabat domos erectas dirui: aut fratres ex inde amoueri: si quid in eis percipiet quod ratione appropriationis uel sumptuum contrarium esset euangelice paupertatis: hanc dicebat sui ordinis fundamentum cuius structura religionis ininit: ut ipsius firmitate firmetur: & euersione funditus euertatur. **O** quam dolosa consequentia sequitur ad predicta. Nam si sanctissimi patris uerba sunt uera: immo quod de illis dubitare filius est hereticum esse in regula: sequitur quod cum dolore attendimus quod non est firma religio: sed euersa: nam a locis singulis totis uiribus est excitata paupertas: quod tantum in oculis mundi patet: ut singulis ciuitatibus sumptuosiora palatia ceteris & curiosiora loca: & maiora mundane uanitatis insignia sunt ista: que a talibus pauperibus construuntur. **Hec** sunt uerba & significata: que quidam sanctus doctor huius sancte paupertatis professor & zelator strenuus in quodam suo tractatu quem de commercio paupertatis fecit: inseruit: gemens & ipse super malis que uidit: qui tamen nostro respectu nihil potuit intueri. Nam sicut molaris lapis magnus rapido cursu in manum proiectus descendit ad fundum. Sic a temporibus illius doctoris & citra pondus amoris temporalium sic traxit huius status multitudinem ad profundum: ut iam non malum reputent paupertatem expellere: sed nequias & apostasiam putent per uera paupertatem zelare: unde qui de paupertate contra publicos excessus loquitur maxime ipsos transgressores iudicans: hostis publicus reputatur: & hoc dico si de illa paupertate sit sermo quam perfectio professionis indicat: que omnia ita de medio tollit. **Dicit** ergo uir ille sanctus introducens dominam paupertatem conqueri de ruina. Surrexerunt quidam in nobis: qui non erant ex nobis quidam filii belial: loquentes uana: operantes iniqua: dicentes se esse pauperes cum non essent: & me quam dilexerant toto corde gloriosi uiri de quibus locuta sum spreuerunt & maculauerunt sequentes uiam balaam ex bosor: quod mercedem iniquitatis amauit: homines corrupti mente & a ueritate priuati: existimantes questum esse pietatem homines assumptes sancte religionis habitum: qui nouum hominem non induerunt sed ueterem palharunt: detrahebant senionibus suis: & eorum qui sancte conuersionis institutores fuerunt: uitam & mores in occulto mordebant: uocantes eos indiscretos & imiserordes: crudeles: & me quam assumpserunt dicebant ociosum: insipidum: turpem: incultum: exanguem: & mortuam: & multa dicit doctor ille sanctus ad prouocandum gemitum super paupertatis ruinam quam paulatine cernebat. Sed nunc non alienis indigemus uerbis: quia publicis factis non solum amatores paupertatis prouocantur ad gemitum: sed ceteri homines mundi scandalizantur per malum exemplum: & diuites & potentes faciunt in derisum: quod tales excessus facientes uelint pauperes notari. **Sed** redeamus ad paupertatem sancti: qui eam nunc sponsam: nunc sororem: nunc matrem: nunc dominam: nunc reginam appellare solebat. Et quia sic paupertatem plena fide amabat: pauperem prorsus deus tante sufficientie francisci penuriam fecit: quod in multis miraculis nec cibum nec potum: nec domum deerat: cum pecunie & artis & nature facultate defecisse constabant. **Qualis** fuerit intentio francisci in paupertate seruanda ipse ostendit: cum fratri Richerio de marchia uiro sancto & nobili: & beato patri multum dilecto de paupertate querenti: respondit cum infirmitate de qua mortuus est in domo episcopi affluens iaceret debilis: pater sanctus que uerba cum suo latino interpono: sicut sanctus pater focus beati francisci multum continuus: frater leo manu sua conscripsit. Interrogauit autem sic frater Richerius de obseruantia regule quo ad paupertatis articulum dic mihi pater intentionem tuam quam habes modo & credis habere usque ad diem mortis: ut ualeam certificari de intentione de uoluntate prima & ultima: utrum nos fratres clerici qui tot libros habemus: possimus illos habere: quis dicamus quod sint religionis. **Dixit** ad eum beatus franciscus: dico frater quod hec fuit mea uoluntas & est prima & ultima mea intentio si fratres mihi credidissent: quod nullus frater debet habere nisi uestimentum. **Sicut** regula nostra nobis concedit cum cingula & femoralibus. **Hec** est responsio sancti: postea dicit sanctus frater leo: quod beatus franciscus dixit sicut per reuelationem acceperat: quod religio firmi minorum est quidam pusillus grex quem filius dei in hac nouissima hora patri suo postulauit dicens. **Pater** uellem quod faceres & dares mihi quedam populum nouum & humilem in hac nouissima hora: qui esset dissimilis in humilitate & paupertate ab omnibus aliis qui precesserunt & esset contentus habere me solum: & ait pater dilecto filio suo. **Fili mi** factum est quod postulasti: & addebat beatus franciscus. **Non** est magnum si domus uoluit habere quendam paruulum populum inter ceteros alios qui precesserunt qui esset contentus habere ipsum solum altissimum & gloriosum: unde beatus franciscus dicebat sicut ex reuelatione acceperat: quod ideo uoluit ut uocarentur fratres minores: quia iste est populus quem filius suo patri postulauit. **De** quo dicit in euangelio ipse filius dei. **Nolite** timere pusillus grex: quia completum patri uestro dare uobis regnum. **Et iterum.** **Quod** uni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. **Quod** licet de omnibus pauperibus spiritualibus dixisset: precipue tamen predixit religionem fratrum minorum esse uenturam in ecclesia sua: postea sanctus frater leo mouet que

tionem dicens. Si uero aliquis frater uoluerit dicere: cur beatus frāscus tempore suo istam districtā paupertatem: sicut dixit fratri Ro. non fecit fratres obseruare: & obseruando non mandauit: nos qui cum ipso fuimus respōdemus sicut audiuius ex ore eius: ipse fratribus hec & alia plura dixit: ac in regula plura scribi fecit: que cum assidua oratione & meditatione a domino postulabat pro utilitate religionis: affirmans eam esse penitus domini uoluntatem. Sed postq̄ ostendit eis grauiā & importabilia uidebantur: ignorantes tunc que erant uentura in religione post mortem eius: & quia multum timebat scandalum in se & in fratribus: nolebat cum ipsis contendere & coram deo se excusabat. Item dixit idem: q̄ quodam tempore quidam minister petebat intellectum beati francisci de capitulo paupertatis. Respondit beatus franciscus. Ego sic intelligere uolo q̄ fratres nihil debeant habere preter uestimentum cum chorda & femoralibus: sicut in regula continetur: & qui necessitate coguntur possint portare calciamenta. Et dixit ad eum miser. Quid faciam ego: qm̄ habeo tot libros: qui ualent magis. l. libris: hoc autem dixit quia uolebat eos habere de conscientia sua: maxime quia cum reprehensione cōscientie habebat tot libros cum sciret beatū franciscum intrinsece intelligere capitulum paupertatis: & dixit ad eum beatus franciscus: frater nec de beo nec possum uenire contra conscientiam meā: & professionem sancti euangelii quā p̄fessi sumus. Vnde dicente hoc beato francisco: minister scūs est tristis. Videns autem beatus frāscus illum eēturbatum cum magno seruire spiritus dixit ad eū i persona omnium fr̄m. Vos fr̄s minores ab omnibus uultis uideri & uocari obseruatores sancti euangelii: & i operibus uultis habere oculos. Verum licet minister sciret q̄ secundum regulam fratres teneant sanctum euangelium obseruare fecerunt remoueri illud capl̄m de regula: ubi dī. Nihil tuleritis in uia &c. credentes se non teneri ad obseruantiam perfectionis sancti euangelii. Quā pp̄ beatus franciscus cognoscens hoc p̄ sp̄m sanctum corā q̄busdam fratribus dixit: putant fratres ministri deū & me decipere: immo ut sciant & cognoscant oēs fratres se teneri ad obseruandā perfectionē sancti euangelii in principio & in fine regule uolo q̄ sit scriptum q̄ fratres teneantur euangeliū dñi nostri iesu xpi obseruare: ut fratres sint inexcusabiles corā eor̄: deo: que dñs pro salute & utilitate aīe mee & fr̄m posuit i ore meo. Ex quo ipsis annunciaui & ānuncio uolo ipsis operibus ostendere & dño operante in perpetuum obseruare: unde ipse ad lram sctum euangelium obseruauit a principio: ex quo fratres habere cepit: usq̄ in diē mortis sue. Similit̄ dicit fr̄ leo: q̄ beatus. F. nolebat q̄ fratres essent cupidi de scia & de libris: sed uolebat & fratribus p̄dicabat: ut studerent habere purā & scām simplicitatē: orationem scām & dñam paupertatem: in q̄bus edificauerunt sancti & primi fratres: & hanc credebat

se cuniorē uia p̄ salute anime: non ut despiceret & cōtēpneret scām sciam: imo omnes qui erant sapientes in religione & omnes sapientes nimio uenerabatur affectu: quēadmodū ipse testat̄ in testō suo: dicens sanctos theologos qui ministrant nobis uerba diuina debemus honorare & uenerari tāq̄ q̄ ministrant nobis sp̄m & uitā: sed futura prospiciens: cognoscebat p̄ sp̄m sanctū: & etiā multoties fratribus dixit: q̄ fr̄s multi sub occasione edificandi alios dimitterent uocationem suā: uidelicet purā & sanctā simplicitatem & orōnem sanctā: & dominā nostram paupertatē. Accidet illis q̄ un̄ crediderunt postea accendi ad deuotionem & amorē dei p̄pter intellectū scripture: inde occasionaliter remanebūt intus frigidi & quasi uacui: & sic ad pristinam uocationē reuerti nō poterunt: maxime quia amiserunt tēpus uiuendi scdm̄ uocationē. Nam multi sunt q̄ totū studiū suū & sollicitudinē suā die nocteq̄ ponūt in scia: dimittentes uocationē suā sanctā: & deuotā orationem: & cū aliquibus uel pp̄lo predicauerint uel nouerint aliquos inde edificari uel conuerri ad penitentiam inflant: uel se extollūt de lucro alieno: qm̄ quos credunt suis uerbis edificari uel ad penitentiam conuerri: dñs edificat & conuertit orationibus scōge: fr̄m: licet illud ipsi ignoret: q̄ sic est uolūtas dei ut illud non aduertant ne idē sup̄biant. Isti sunt fratres mei tabule rotunde: qui latant in remotis & desertis locis: ut diligentius uacent orationi & meditātōi: sua & alior̄ peccata plorantes. Quogē sanctitas a deo cognoscit: & aliquādo a fratribus & hoibus ignorat: postea dicit idem sanctus frater leo: q̄ fratres omnes tam minores q̄ predicatorum informabat ad opera: dicens eis q̄ pp̄lationem & officium & sollicitudinem predicationi non deberent dimittere scām orationē: ire p̄ elemosinā & operari manibus suis sicut alii fratres p̄pter bonum exemplū & lucrum aīe suae & aliorum: unde ipse tāq̄ fidelis zelator xpi dum corpore fuit sanus impabat in se quod docebat fratres suos. Post uerba illa dicit sanctus frater leo: q̄ bis in duobus locis cum mirabilibus modis quos omitto negauit licentiā un̄ nouicio tenendi psalterium licet ille nouicius diceret: q̄ minister generalis uolebat sibi concedere: sed deuotus ille nolebat habere nisi de licentia sancti qui iam cessarat officio regimini ordinis propter relaxationem quā uidebat oriri. In secūda autem uice dixit illi nouicio: & ego iā tentatus fui habere libros. Sed ut de hoc cognoscerem domini uoluntatem tuli librum ubi erant euangelia domini scripta & orauī dñm ut in ipa ap̄tione libri suam uoluntatem de his mihi ostenderet dignaretur: & oratione finita in prima ap̄tione libri occurrit mihi uerbum illud sancti euangelii: uobis datum est nosce mystērū regni dei: ceteris autē in p̄bolicis: & ait. Tot sunt qui ascendunt ad scām q̄ beatus erit qui fecerit se sterilem amore domini dei: postea elapsis pluribus mensibus cū esset beatus franciscus apud ecclesiam sancte marie de portu

eromcula iuxta cellam post domum in uia: & iteꝝ il
le fr̃ locutus ē sibi de p̃salfio. **C**ui dixit b̃t̃s franci-
scus: uade & facias inde sicut dixerit tibi minister
tuus: quo audito frater ille cepit redire p̃ uia uñ ue-
nerat: b̃t̃s aut̃ fran. remanens in uia cepit cōsidera-
re id quod dixerat illi fratri: & statim clamauit post eū
dicens. **E**xpecta me fr̃ expecta: & sic iuit usq; ad illū
dicēs illi. **R**euertere mecū, fr̃: & ostende mihi locū
ubi dixi tibi q; faceres de p̃salfio sicut diceret tibi
minister tuus: & puenientibus ad illū locū ubi illi
dixerat uerbū illud. b. f. inclinauit se coram fratre: &
stans flexo genu dixit: mea culpa fr̃ mea culpa: qm̃
q̃cūq; uult esse frater minor non debet habere nisi
tunicas: sicut regula sibi cōcedit & femoralia: & q;
necessitate cogit uel infirmitate possint portare cal-
ceos: uñ quotquot fr̃es ueniebāt ad eū ad habēdū
cōsiliū eius: tale m̃sū exhibebat eis. Itē narrat idē fr̃
leo: q; dū p̃i sanctus iaceret in palatio de quo dictū
est supra infirmus: unus de sociis sc̃i dixit ei: p̃i igno-
sce mihi: quoniā q̃ tibi dicere uolo: iam plures con-
siderauerūt. **T**u sc̃is quēadmodū olim p̃ grām dei
uiguit in puritate perfectionis tota religio: quō. f.
uniuersi fr̃es cū seruore & sollicitudine i oib; ob-
seruabant scām paupertatē. f. in puis & paupculis edi-
ficiis: in puis & paupculis utensilibus: i puis & pau-
pculis libris: in paupculis uestimentis. **E**t sicut i his
ita & in aliis exterioribus: unius erant uolūtatis: sol-
liciti seruare oīa que pertinent ad nostram p̃fectio-
nem & uocationem: & bonū exemplum. **S**ic erant
unanimes in dilectiōe dei & p̃ximi: nūc aut̃ a puo
t̃p̃e citra cepit hec puritas & p̃fectiō dissimiliter ua-
riari: licet multi dicant & excusent fr̃es: & p̃p multi-
tudinē dicant nō posse hec seruari a fratribus: imo
multi fratres de his magis q̃ de supradictis credūt
p̃p̃m inde edificari: & ex ipsis uidet̃ magis hone-
ste p̃p illa uiuere & cōuersari. **V**ñ quasi p̃ nihil spu-
tant uia simplicitatis & huius paupertatis: que fuerūt
initiū & fundamētū nr̃e religionis: qua p̃p hoc cō-
siderantes: credimus q; tibi displiceat: sed plurimū
admiramur: si tibi displiceat cur sustines: & nō corri-
gis. b. f. dixit: dñs indulgeat tibi fr̃: quoniā uis esse
mihi cōtrarius: & aduersarius & me ip̃icare i his q;
nō p̃tinent ad officiū meū & ait. **V**iquequo habui
officiū fr̃m: & fratres manserūt in p̃fessione & uo-
catione sua: licet ab initio mee cōuersionis ad xpm̃
infirmus fuero: cū pua mea sollicitudine eis satissā-
ciebam exēplo & predicatione. **S**ed postq; cōsidera-
ui q; dñs fr̃m num̃e multiplicaret: & q; ipsi p̃p cu-
piditatē & inopiā spūs a uia recta & secura p̃ quam
soliti erant abulare declinare inceperūt: & ampliōrē
uiā sicut dixisti incedere: non attendentes suā p̃fes-
sionē & uocationē: & bonū exemplū: nec dimitte-
re iter quod iā ceperūt p̃p predicationē meā & exē-
plū meū recōmendauī dño & ministris fratrū reli-
gionē. **Q**uoniā licet tempore quo renūciaui & di-
misi officiū fr̃m corā fratribus me excusare in capi-
 generali q; p̃p infirmitatē meā de ipsis curā & solli-
citudinē habere nō possem: tñ si scdm̃ uoluntatem

meā fr̃es ambulassent & ambularent p̃p ip̃sore con-
solationē nollē q; aliū ministrū haberent p̃ter me
usq; in diē mortis mee: quoniā ex quo fidelis & bo-
nus subditus uoluntatē sui prelati cognoscit & ob-
seruat: puā sollicitudinē p̃latū habere oportet de il-
lo: imo tantū gauderem de fr̃m bonitate & conso-
latus essem p̃p lucrū meū & salutē ip̃sore: q; si iace-
rē in lecto infirmus nō grauaret me satissacere eis.
Et ait meū officiū ē spūale: uidelicet prelatio super
fratres: quia debeo dñari uitiis: & debeo illa emen-
dare: non possum predicatione & exēplo: nolo car-
nifex fieri ad pcutiendū & flagellandū sicut p̃tates
huius seculi: quoniā confido in dño q; ahuc inimi-
ci inuisibiles qui sunt castaldi dñi ad puniendum in
hoc seculo & in futuro eos q; transgrediunt̃ māda-
ta dei: sumēt de illis uindictā: facientes ip̃os corrigi
ab hoib; huius seculi in opprobriū & uerecūdiā
ip̃sore: & reuertent̃ ad p̃fessionē & uocationē suā.
Werūt̃ usq; ad diē mortis mee exēplo & opatōne
nō cessabo docere fratres ambulare p̃ uiam quā mi-
hi ostendit deus: & ego oñdi eis & ip̃os informa-
ui ut sint inexcusabiles corā dño: & ego corā ip̃o de
ip̃is: & de me nō teneat ulterius reddere rationem
unde tunc in suo testō fecit scribi q; oēs domus fra-
trū ex luto & lignis deberent cōstrui: i lignū sancte
paupertatis & humilitatis: & q; ecclesie que p̃ fratri-
bus cōstruūt̃ essent pue: immo uoluit ut hoc inci-
peret reformari: & maxime de domibus ex luto &
lignis cōstruētis: & de oib; aliis bonis exemplis
in loco sancte marie de portiuncula: que fuit p̃mus
locus: ubi postq; fratres manserūt: cepit dñs fratres
multiplicare: ut in eternū esset hoc memoriale cete-
ris fratribus qui sunt uenturi & erunt ad religionē
Sed quidā dixerunt q; hoc non uidebatur eis bo-
num q; domus fratrū deberent cōstrui ex luto &
lignis: quoniā in multis puincis cariora sūt ligna
lapidibus. **E**t beatus franciscus nolebat contendere
cū eis: quia erat ualde infirmus: & quoniam erat p̃
pe mortē: quia pag̃ postea uixit: unde scripsit po-
stea in testō suo. **C**aucant sibi fratres ut ecclesias &
habacula & oīa alia que pro ip̃is cōstruunt̃: q; pe-
cuniā non recipiant nisi esset sicut decet scām paup-
tatem quā regula promissimus: semp̃ ibi hospitan-
tes sicut aduene & peregrini. **N**os uero qui cum ip̃o
fuimus: qñ scripsit regulā & fere oīa sua scripta:
testimoniū phibemus: q; plura fecit scribi in regl'a
& aliis suis scriptis de quibus plures fratres fuerūt
sibi contrarii & maxime prelati: unde accedit q; in
his in quibus fratres fuerunt contrarii beato franci-
sco in uita sua: nūc post mortē essent ualde utilia to-
ri religioni. **S**ed quia ip̃se plurimū timebat scanda-
lū: condescendebat uoluntatibus fratrū: sed sepe di-
xit hunc sermonē. **V**e illis fratribus q; sunt mihi cō-
trarii de hoc quod cognosco: q; uoluntas dei est p̃
maiori utilitate religionis: licet inuitus cōdescendā
uoluntati eorū: unde sepe dicebat sociis suis. **I**n hoc
ē dolor meus & afflictio q; ea que cū multo labore
oīois & meditatōis a deo p̃ misericordiā suā obti-

neo p utilitate pñti & futura totius religiōis & ab iplo sū certificatus: q̄ scdm uoluntatē eius sūt & alii fr̄es ex auctoritate & puidencia sue scie euacuat & sunt mihi contrarii dicentes. Ista sunt tenenda & ista non. Sed quia ut dictū est tantū timebat scāda lū q̄ multa pmittebat & in multis cōdescendebat uoluntatibus eorū: que nō erant scdm uoluntatem suā: huc usq̄ uerba sancti leonis. ¶ Ex quibus clare patet q̄ pfectissimus zelator fuerit altissime paupertatis & illius que uere euangelica debet dici. Et ex his apte claret: q̄ ex tunc mala cepit pullulare radix: que nunc i pessimū fructū excreuit. ¶ Q̄tus dolor fuisset pñno cordi si oculus corporis uidisset mala t̄pis nri: uidit autē in spū & tristatus est: & fuit sibi ca sicut pater ex predictis quasi resignauit firm offitio: quia cursū future ruine impedire non poterat. Quō autē hoc diuine puidencie cōgruū fuerit: quātū iesus dederit infra dicemus. ¶ Quō uero amicus sponsi iesu franciscus in feruore chantatis & desiderio fr̄ne salutis ipsi iesu se studuerit conformare: ex hoc manifeste clarescit: q̄ a p̄ncipio cōuersio nis usq̄ ad finē semp in ardore amoris iesu quasi ignis excreuit. Nā afflatus spūs sancti caminū cordis sui iugiter incendebat: un̄ & subito ad auditum amoris diuini excitabat: afficiebat: inflābatur i tantū: ut quasi iugiter uideret cū spōsa clamare: fultice me floribus: stipate malis: quia amore lāqueo. Ex oībus creaturis hunc suū incēdebat amorē. Cōtuebatur in pulchris pulcherrimū: in infirmis autē infirmitates quas pius iesus pro nostra salute portauit: de oībus sibi scalā faciens ad apprehēdendū dilectū. Tanta autē singularitate amoris in xpm crucifixū trāsfornabat continue q̄ nō solū mēte sed & corpore ipsius iesu crucifixi effigie meruit figurari: zelus uero superne salutis tantū sua depascebat uiscera: q̄ nō se reputabat xpi amicū: nisi cōtinue foueret aīas quas redemit: hinc sibi in oīone lucta: in predicatione discursus: in exemplis dādis excessus. De isto amoris feruore multa sunt in legenda: maxime istud notabile signū electōis eterne ad seraphicū statū q̄ aiebat cū iā perfecte xpm induerat: q̄ cū adhuc in hītu seculari uiueret: uocē dñi exp̄suā amoris absq̄ cordis imutatione audire uix poterat talē censū pro tēporalibus elemosynis cōferre nobile prodigalitātē dicebat: & eos q̄ pax app̄ciabant oblatū diuini amoris censū iudicabat stultissimos: p eo q̄ solius iesu amore nobis regnū cōquisiuit eternū: & solius iesu qui nos in tanto excessu amauit multū sit amor amandus: un̄ cum ap̄lo possumus secure dicere: ppter iesum & amorē ipsius oīa detrimētū feci & arbitror ut stercora: ut xpm lucrificā. Et quia in solo amore est plenus & perfectus dei cultus: & totum esse humane nature xpi iesu fuit quedā pfecta dei cultura p se: & p oī creatore plenissime deū colens regratians & laudans: & oīs boni principium recognoscens: ac per hoc in hoc oīs creature defectū sup̄plens: sicut de hoc alibi dictum est. Idcirco eius conceptio hūana dī eē de spi

ritu sancto: propter quod ipse circa sue predicationis primordia uolens hunc perfectū dei cultū per abū dantissimā sancti spūs repletionē secundum q̄ hō in seipso ostendere: dicebat de se luce. iiii. Spūs dñi sup me ppter quod unxit me &c. In hoc pfecto dei cultu emulator sue pfectionis franciscus iesum studuit imitari. Nā cōtinue p mentis incendiū imolabat deo spm̄. Sed & per rigore ieiunii & aliarū austeritatū continue mactabat corpus exterius i atrio sacrificans holocaustū: & in tēplo interius cōcremās thymiamā. Tantū autē desiderabat p martyrii sustentiam xpo crucifixo esse cōformis: q̄ trina uice laborē repetiit ad transitū infidelium: ut effusione sāguinis sui p honore noīs iesu se posset sibi offerre sacrificiū medullatū. Et quia de orōne simul cū cōtemplatione dicitur: in qua est uetus dei cultus: iō hī pertransio: sed quod manus hoīs in effusione sāguinis fran. facere noluit: hoc manu sua sanctissima iesus fecit ipsum mentaliter & corporaliter martyrizans & uulneras doloribus & uulneribus sue sacrificie crucis: unde de eo pōt dici illud Hebr̄. vii. Af simlatus filio dei manet sacerdos in eternū. Quia uero tota bñdicti iesu uita fuit pccōribus data in redemptionis precū: in conuersationis exemplū: i cōtēplationis speculū: & secundū tēperamentū congruentie: in eruditionis mysteriū: & infirmitatis debiliū cōdescensuū remediū. Idcirco piissimi iesu imitator. f. i his q̄tū poterat studebat imitari iesum fr̄ne salutis & infirmitati piissime cōdescendēs. Pietas enī que scdm ap̄m ad oīa ualet francisci erat sic radicata in itimis: que nō solū ad nature consortes sed ad oīa creata piissime mouebat. Sp̄aliter tñ ad aīas xpi iesu precioso sanguine redēptas: cū cerneret eas inquinari aliqua sorde pccī: tanta miseratiōis tenitudine cū fletuū abundantia ferebat: ut eas uideret tāq̄ mī i xpo cōtinue pturire: un̄ etiā aīalia ac si eius pietatis affectū p̄ciperent sic plene afficiebatur ad ipsū: ut miraculose domaret ferocia: domesticaret siluestria: māsueta doceret: & brutorū naturā hoī iam lapsa rebellē ad sui obedientiā inclinarēt. Si cut in legēda sua in lupis & faliānis & lepūculis: in piscibus & pluribus auibus: in agnis ouibus pluribus miraculis est cōscriptū. Quid mīx ergo si pietas cordis sui ad mēbra ferebat iesu: que tā tenero affectu ad bestiales mouet. Nec ē mīx si in predicatione sua scissima corda conuertebant ferocia: q̄bus in scō & uerba documentū & scā prestabāt exemplū & charitatis scintille fulgurates in facie emitebāt iaculū: & piissime cōpassionis signa p̄bebat uigentum: sed & tota mundi machina multiplicatis miraculis reddebāt testimoniū. Nec mīx quia missionē ad predicationis officiū non p̄pā p̄sup̄tione: sed dei reuelantis cōpulsione susceperat. Nā cū esset ita uirtutibus plenus: diuine ueritatis illustratus fulgoribus ardor āplexuū sponsi & salutis pxi mi in suo corde mouebat cōstrictū. Nā amplexus suā & sollicitudinem appeteat: gemitus ouiu p̄uatax uero pabulo pietatis cōdescensionem instan-

tissime requirebat: humilitas dicebat ad iesum. Impeditionis lingue effectus sū: ex quo locutus es ad seruū tuū. Amor tue imitationis me impellit ut cōdescendā ad p̄ximū. Vilis retrahit: quia sētio me indignū. Et quia totū me tue uoluntati suppositū: tui mandati impiū expectabo: quia tuū ipiū oēm pōt sup̄plere defectū. Reuelatiōe itaq; facta sancto dei uiro siluestro: & sacratissime uirgini clare: q; bñ placitū dei erat q; ad p̄coniū predicationis exiret: cū tanto feruore: & cū tanta corporis agilitate cepit se cundū diuinā uoluntatē p̄currere: ac si facta manu dei sup̄ eū nouā induisset de celo uirtutē. Et ut oñderet sapiā iesu q; p̄dicatio francisci hoies bestiales & pedestres faceret ad celestia cognoscenda & desideranda alatos. Primus sue predicationis impetus sup̄ multitudinē auiū est directus: sed & in hoc etiā signū fuit q; spūs ueritatis in eo ad futura uolabat: q; p̄ spm̄ pphie multis multa futura predixit & p̄lecebat: nō in doctis humane sapie uerbis: sed in ostēsiōe spūs ueritatis: & tantū fuit in aīay zelo contiuus q; postq; fuit seraphico calculo manuū xpi crucis stigmatibus insignitus: quia pp̄ excrecentes in pedibus clauos abulare non poterat: faciebat corpus emortuū p̄ ciuitates & castella circūuehi: ut ad crucē xpi ferendā crucifixis eloquiis ceteros aīaret. Et licet multa tēperantia & edificatiōe cunctos in qualitate ciborū cōformaret se ceteris: regressus tñ ad interiora solitā retinebat abstinentie p̄catē & i quietationibus relictis turbare solitaria ḡrebat amica meronibus: lachrymis deuotionis nḡabat: quod seminauerat uerbo & consideratione sue fragilitatis extergebat: si quid pluris adhesisset ibi in contemplationis excessibus multiplicatis splendoribus & ardoribus charitatis & refofortificatis uiribus ex dilecti iesu amplexibus cum tanto feruore spūs redibat ad p̄p̄los: ut uideret sermo eius celestibus iaculis fulgurare: oīs etas oīq; sexus approperabat uix nō uū mundo datū & cernere & audire. ¶ Fugabant a reuisione demonia pre timore uirtutis: aderat militie celestis exercitus iubilans in tā magnificis laudibus conditoris sui. Cōuertebant p̄ccōres pessimi: promouebant ip̄fecti: cōfirmabant & letabant p̄fecti dño opante & sermonē confirmāte multis miraculorū sequentibus signis. Non obliuiscēbat franciscus quin sēp̄ rediret ad solitudinis locum post modica spacia tēpore: licet etiā dū conuersaret cum turbis & die ac nocte quantū poterat de medio ip̄forū exiens solitudini & cōtemplationi uacaret: hāc formā cōuersandi & p̄dicandi continue s̄ribus idicebat: pp̄ quod ut pie condescenderet ad p̄ximum uoluit loca s̄m̄ esse uicina habitationibus hoīum ne tā nimia fieret cōmixtio & ut possent quietum cōtēplatiōis & orationis cōseruare studiū. Sic uoluit esse uicinus q; extraneus: sic uoluit loca esse iuxta populos q; & extra eos: habitationes in locis q̄ te solitudini congruis locarent. In hoc piū imitatus magīm iesum: q; ut daret exemplū predicatoribus euangelici status sic condescendendi aliis q; s̄a

cte solitudinis iura seruarent. ¶ Triplici ex cā legit se sepasse a turbis: nam aliqñ pp̄ recreationem quietis: ut Mar. vi. dixit iesus discipulis suis. Venite seorsum in desertū locū & requiescite pusillū. ¶ Quādoq; uero cā orationis ut luce. vi. dī factum est i illis diebus exiit orare in montē & erat p̄noctans in oratione Ambro. Ad precepta uirtutis suo nos format exēplo. ¶ Quādoq; uero propter uitiationem humane laudis: ut ioānis. vi. dī quando uoluerunt eū rapere & facere sibi regē post miraculū de panibus: propter quod fugit iteg; in montē ipse solus. Et similiter qñ uoluit p̄fecta docere: ut Matth. v. uidens iesus turbā ascendit in montē: ubi Criso. per h̄ q; non in ciuitate & foro: sed in monte & solitudine sedit erudiuit nos nihil ad ostentationē facere & a tumultibus abscedere: maxime cū de uitis disputat oporteat. ¶ Nostri lector p̄dicta dicit dauid q; filii alieni claudicauerunt a semitis suis: claudus licet male p̄ uiam gradiatur. Non ergo hi sunt filii alieni: quia nec bene nec male per uia regule gradiuntur: hi sunt ergo filii subuersores & p̄prie regule scorpiones: imo uenūs apti leones & illa mala bestia que supra q̄ credi pōt uniuersa uastabat q; nihil est uite fran. nec p̄misse regule: quod non sit p̄ eos fractum conculcatū & deuoratū. Cum tāta admiratione ista sc̄nbo q; cor uidet sc̄di per mediū: & uix manus ad dilacerationem cōtineo & uocē a furioso clamore. Nā ego q; interiora palpo & uideo tantam conuenientia inter regulā & uitam: inter p̄rem & filios: quantam inter albū & nigrū: inter agnum & lupū: inter iustū & impium: inter couersores aīarū: & subuersores crudeles. Nā non solū nolunt seruare quod promiserūt: sed sicut sepe dictū est & sepe flendum est uolentes seruare atrociter p̄sequūt. ¶ Et nonne uides quicūq; oculos habes q; non sufficit eis circuire p̄ forū: nisi & in medio fori constituant locū suū: certe q; oīa non sint in foro hoc non est quia non desiderant: sed quia ibi se locare nō p̄ualent: sed ubicūq; sunt forū faciunt: forū uoco multitudinē hoīum: quia manibus & pedibus reptant ut ad loca sua confluxū gentiū trahant. Nec in hoc cuiuscūq; status collegiū uel p̄sone p̄iudicium formidant. Quod luce clarius pater ex capitis uanitate procedere: ex qua nihil uident nisi mūdum famā & gloriā queritare. Et licet dicant se p̄ utilitate aīay facere: pōt eis dici q; stulta ē utilitas aliena in qua salus & professio dissipatur propria. Sed nūq; franciscus plus hūit de zelo animay ut sic loqr̄ in ungue pedis sui q̄ ipsi habeant: uel se habere possent simulare in tota distractione assūpti exercitii. Sed uis uideri mendaciū q; non est zelus aīay: sed questus tēporalium & pecuniay & mundanorum fauorū. Nam tales paupibus & dare non ualētibus cōiter se familiares non exhibent nec eos sepulturas uel p̄nias affectant: nec aliā religiosā domū que simul cū eis salutē aīay p̄curet: p̄nt in sua uicinia su finire. Nō ergo est aīarum zelus sed hūane cupiditatis questus. Et licet dicāt multa uerba uulpina &

dolosa ad suorum uelamen defectuum: que tñ nullā ap-
parentiam in ueritate spūs habent: hoc tñ non pñt
ipsi uelare hoi scienti uitā eorū: & regulā & sanctis-
simū testm̄ & alia uerba bñ francisci: que p dei reue-
lationem asseruit: quin ipsi sint trāsgressores status
pmissi & contumelie pñs sui. **T**amen nec hic nec
alibi assero q de necessitate salutis sit totius ordinis
seruare testm̄ sanctissimū: & alia perfectionis opa: q
beatus. f. de euāgelii perfectione esse asseruit: sed be-
ne dico constanter q pñs refutare testm̄ scilicet: &
eius nolle seruare monita: non est plene seruare euā-
gelicū statū: & est magne retrocessionis indicium: un-
enā ibi icēpit declinatio pfectionis eorū: que nunc
terminata est in ruinā: licet enim seruare regulā secū-
dum declarationes & dilataciones quas procuraue-
runt a multis romanis pontificibus sit seruare suffi-
ciēter q̄tū pñt ad necessitatē salutis: nō tñ illis mo-
dis seruatur illa sūma perfectio quā btūs. f. asserit se
a xpō accepisse: & quā ipse seruauit in se & uolebat
a fratribus obseruari. **S**ed est quidam alius modus
qui utiq̄ potest dici euangelica perfectio: sicut & il-
li sūmi pontifices asseruerūt in suis scriptis. **S**ed qd
his imoratur uerbis: quia iudicio diuino factū est
q̄ quanto plura quesierunt circa hoc declaratōnum
remedia: tanto magis ruerunt: un- & a tempore quo
Nicolaus tertius ultimam declarationē fecit que q̄-
tū potuit uisā est regulam exponere: adaptando ad
modū obseruantie: q̄ tēpore suo fuit sibi notus: ac
si lapis molatis fuisset appensus ad uentrē ordinis.
Sic postea oībus relaxationibus: quasi in maris p-
fūdū p̄cipite se imersit. **P**alpauit ego q̄ iā in multis
ānis in ordine steterā: & licet restrinxerunt multos ex-
cessus quos uidebat in respectu illo curare se credēs
tñ tantū ordo relaxationis est scō: q̄ medicina scā ē
mortifera: dum phibuit aliquid districta cēsurā: un-
mundus timeret murmurare de suis excessibus: &
unde ipsi sunt occasionaliter relaxati: unde nec mū-
dus ignorare hodie potest si comparet facta & scri-
pta: quin enā suar expōnū & declarationū & dila-
tationū appeant trāsgressores. **E**t est stupor qua-
re querit expositio sup lram sic aptam: quia nulla
difficultas est in regule intelligentia. **S**ed in hoc est
difficultas: q̄ illorū uita concordet cū illa lra: & sēp
fratres uoluerunt in uita ruere: & concordia cum il-
la sūme perfectionis lra querere. **E**t hanc concordia
am uoluerūt p auctoritatē sūmi pōtificis obtinere.
Sed nec hoc miraculū subest potentie dei: cū nō sit
posse sed deficere & mentiri facere: uel dicere con-
tradictoria simul uera: & oīs homo q̄ hēat darā in-
telligentiam & sciat grāmaticā: si palpauerit uitam
& legerit regulā: cognoscat apte: q̄ sicut ens & nō
ens hec duo cōtradictorie opponūt: un- & magnā
cām hēnt ex eorū transgressione illi q̄ dicunt: q̄ p-
fectio euangelica adhuc non est romane ecclesie da-
ta: falsū est tñ quia data est in francisco: sed in malis
successoribus est corrupta: nec debet de nouo dari
sed per dei potentia & bonitatē infinitā eadē susci-

tan. **N**ā p mō uerū est q̄ sunt cōmixti inter gētes
& didicerunt opa eorū & seruierūt sculptilibus eo-
rum: & factū est illis in scandalū: & quod dolorosi
us est imolauerunt filios & filias suas demōiis: dū
spūalia sua officia sunt in questū symoniacū & adu-
latoriū quasi uniuersaliter conuerſa: ac p hoc demo-
nibus imolata: hoc est forū in quo hodie religiosi
ut plurimū constituūt loca sua. **N**on sic franciscus
quē pfectus iesus ad imaginē uite sue: in similitudinē
conuersationis sue: in pfecta obseruantia euāgelii
ad honorē sui: & salutē ppli sui: perfectissime quā-
tum humana fragilitas patit: & quātū requirit men-
sura sue gratie figurauit: ut in ipso possit uere iesus
dicere. **S**uscitauit mihi dñs semē aliud p abel: quia
pro choro aplico p martyriū imolato: & synagoga
prius fundato: suscitauit iesus franciscū & eius statū
in orbe romano. Sic ergo paret quō franciscus fuit
filiis bñdicto iesu fastigio conuersationis. **¶** **Q**uā-
tū autem in ipso uita cōtemplatiua refullit: q̄tūq̄ in
suis studiū ofonis amauerit: ex dictis in uita sua ali-
qualiter patet: pp quod ad similitudinē iesu senties
franciscus corpe se peregrinū a dño: cū iam ad tēte-
na desideria p charitatē xpī iesu totus eēt factus fo-
ris insensibilis: sine intermissione orans spm̄ deo cō-
tendebat exhibere pñtē. **E**rat oratio cōtemplanti
solatiū: dum supernage circuitu mansionū: angelo-
rum concuius iam factus eorum cōtemplabatur
archana: ac seruenti desiderio querebat dilectum: a
quo solum eum carnis pies disinguebat. **E**rat & opā
ti presidium: dum in omnibus que agebat de sua dif-
fidens industria per orationis instantiam a benedi-
cto iesu dingi postulabat: modis qbus poterat fra-
tres ad orationis studium incitabat. **E**t ipse sic con-
tinue sollicitus erat orationi uacare: ut ambulās &
sedens: laborās & uacans: intus & foris: semper ui-
deretur orare: ita ut appareret sancte orationi non
solum quicquid erat in eo cordis & corporis: uerū
etiam operis & tempons dedicasse. **S**uspendebatur
multotiens tanto cōtemplationis excessu: ut su-
pra semetipsum raptus: & ultra humanum sensum
aliquid sentiens que agerentur circa se omnino ne-
sciret. **E**t quia spiritus hominis ex solitudine con-
gregatur ad intima: & copula sponsi fugit turbatū
spectamina: idcirco solitaria loca querens ad eccle-
sias derelictas nocte oraturus pergebat: ubi licet de
monum horribiles sustineret pugnas: qui se cum
manu ad manum sensibilibus confligebant: uolē-
tes impedire orationis studium: tamen de ipsis ui-
ctorialius triumphans remanebat solitarius & pa-
catus. **T**unc nemora replebat gemitibus: ubi ipse a
fratribus aliquando ipsum obseruantibus audi-
tus est clamorosis uocibus pro peccatoribus a
pud dei interpellare clementiam: & deplorare al-
ta uoce: quasi coram se positam dominicam pas-
sionem. **E**bi uisus est nocte orans manibus ad
modum crucis protensis: toto corpore suble-
uatus a terra: nubecula quedam fulgente circum-

datus: ut illustrationis mirabilis intra mentē: mira
 circa corpus plustratio testis esset. Ibi occulta diue
 sapientie pandebant: ibi dicit qđ i regula scripserat
 qđ in scissimo testamēto posuit: & quicquid fratri
 bus obseruandū mādauit. Nam & sicut certissime
 patet ad tantam serenitatē mentis indefessū orōnis
 studiū cū continua exercitatioe uirtutū uirū dei p
 duxerat: ut quis nō hēret sacrae litterae pitiā p do
 ctrinā: eterne tamē lucis irradiatus fulgonibus: scri
 pturay profūda miro itellcūs scrutaretur acumie.
 Ibi a deo obtinuit clarum spiritum pphie: quo tem
 pore suo multa predixit futura: q̄ secundū eius uer
 bum certitudinaliter euenerūt. Sicut de multis patet
 in legenda. Ibi singulariter & clarissime sibi fuit re
 uelatus ordinis processus: & uia quā xp̄us uolebat
 ipsos fratres tenere: quā continue idem sanctus pat̄
 ribus explicabat uerbo: & monstrabat exēplo. Ibi
 nihilominus reuelata fuit uia ruuosa qua fratres in
 cederent: quā & modis quibus potuit ipediuit dū
 uixit: & dū intraret itra limia gloriosi iesu in lecto
 mortis decubās: in sanctissimo testamēto phibuit
 sed frustra quo ad peruersos: q̄ reor: p̄sumptuosa &
 stulta carnis prudentia: & malitia obstinata pualuit:
 licet in luce uerborū eius & sanctissimi testamēti le
 gitimi filii q̄ hoc tempore pauci proficiantur p
 uestigia iesu christi multis persecutionibus a carnis
 filiis molestari. Nam & iste pater sanctissimus: qua
 si alter abraham duos filios habuit: unum de ancil
 la & unum de libera. Qui autem de ancilla: secun
 dum carnem natus est & secundum carnis pruden
 tiam: plane claret ipsū ut plurimum icēssisse. Sed
 ille qui de libera per repromissionem non dubitās
 q̄ nō est mētitus xp̄us seruo suo francisco: nec ip̄e
 fidelis seruus franciscus mētitus est in his q̄ scripsit
 i regula & i sanctissimo testamēto. Et ideo p̄ ip̄ius
 regule a titudinē & lre obseruantia incedentes se
 cū nil dubitant ibi impossibile uel inobseruabile
 contineri. Sed sicut tūc qui secundū carnē natus ē
 p̄sequabatur eū q̄ secū dū spiritū: ita & nūc. Nā nō
 minus modo uerum ē q̄ tūc: q̄ iste ismael uir sagit
 tarius ē undiq̄ filios legitimos & regule p̄secuti
 onibus: reprehēsiōibus: p̄ceptis iordinatis: & sen
 tentiis dūis sagittās. Sed quid dicit scriptura. Eii
 ce ancillam & filiū eius: q̄ nō erit heres filius aēl
 le cū si iol bere. Nā dictum est abrahe. In ysaac uo
 cabitur tibi semen: licet & illū faciā i gentē magnā
 q̄ semē tuū est: hūc ancille filiū & in obseruantia re
 gule illegitimū cū magnis cordis gemitibus eiica
 postulamus. Non quidē ab hereditate paterna sibi
 uellet in regule incedere uia: sed a sua operatione p
 uersā & ab usurpatione falsi nois: & legitimi perse
 cutione heredis. Nā & pater sanctissimus hec omnia
 in luce cōtēplationis & fieri preuidit: & exp̄ssis uer
 bis predixit. Sic & i dictis & i scriptis sancti uiri &
 focii sui fratris leonis reperitur expresse. Et ego au
 diui a uiro uirtutis & sanctitatis p̄bato legitimo pa
 tris filio reuerendo toti orbi ubi cognoscitur frate

conrado de ofida: qui quinquaginta ānis uel circa
 tunica chorda & femoralibus diues in medio nati
 onis prauē & peruerse p uia regule & sanctissimi te
 stamēti sine querela incedit: licet ip̄e innumeras per
 secutiones & examinatioēs ac si foret hereticus: q̄
 regulā obseruat a filiis carnis sustinuisse p̄batur: li
 cet etiam omnes q̄ gemūt sup malis populi sui ip
 sum reuerēat ut patrē: & q̄bus dei puidētis etiā ab
 his q̄ eū ip̄uguerūt aliq̄s obtinuerit sp̄s libertates:
 & sustineat ubiq̄ pp timorē populi: cuius fauo
 rē sicut & de ceteris faciunt illius scī uiri famositate
 mēdicat: ab hoc tū scō uiro frate cōrado p̄ies audi
 ui q̄ ip̄e oīa p̄dicta & m̄to plura & maiora audiuit
 a frate scō leone p̄dicto & a scīs p̄ribus frate masco
 & a frate cesolo & a pluribus aliis scī uiri focis: q̄ &
 ip̄e expectat cū flectibus compassiūo desiderio uide
 re cōplecta. **A** magna etiā ego multitudinem fratrum
 qui cū sanctissimo patre frate egidio uixerūt cū fa
 miliaritate multa hominū priorū sententiā audiuit: &
 multoq̄ maiore & ab eodē scō patre p̄dicti q̄ uiderē
 tur incredibilia donec erūt cōpleta. Nā sicut deo cha
 rus & scūs uir scūs massens miles de perusio q̄ nu
 per migravit ad celos p̄ies mihi narrauit cū lachry
 mis **S**anctus uir egidius tāto eiulatu clamabat sup
 regule destructionē quā uidebat: q̄ ignorātibz ui
 am sp̄s quasi uidebatur isāus: nec potuisset susti
 nere: nisi q̄ inumeris uicibus fuit certificatus a xp̄o
 iesu de huius fine ruie & de renouatiōe sanctissime
 regule & totius ecclesie. Huiusmodi uero uiri scī
 egidii sanctitatē quis enarrare sufficiat: ip̄e enī fuit
 quartus frater mior: tertius legitimus patris filius:
 qui tanta uigoro sitate opum prius seruiuit in exer
 citio actiue ut uere sicut martha circa plurima uirtu
 tum exercitia & actiue ministeria p labores manū
 p obsequia leprosoꝝ: & p alia uilitatis opera conti
 nue satagere uideretur: i q̄bus p̄seuerauit donec sic
 fuit raptus i cōtēplatione ab influxu amoris iesu: q̄
 magis eius celestis q̄ terrenus uidebatur uiuens in
 carne. **A** multis audiui q̄ uiderūt q̄ statim nomina
 ta gloria paradisi i illius rapiebatur dulcedinē p mē
 tis excessum. **H**ic q̄n uidebat lēores uel ad studia as
 pirātes irrisorie de pugnis ambage manū faciebat
 tubā: p eo q̄ sicut exponebat exp̄sse q̄ ip̄oꝝ studi
 um & sciētia uidebatur ad quandā uanā tubā fame
 & pompe seculi ordinata. **H**ic uidēs carnalē gloriā
 quā habebāt filii uani de miraculis scī patris: p̄dixit
 se impetrasse a domino ut propter sua miracula nō
 erigeretur uana fabrica: nec gloriaretur ociosa uita
 illorum qui se gloriantur patres habuisse sanctissi
 mos: quorū nolūt uestigia imitari. Nā pp euidēti
 am scitatis signa istius beatissimi scī patris egidii q̄
 uniuersaliter mundo patebant: multi expectabant
 fratres quasi similia per ip̄m fieri uel maiora q̄ per
 beatum patrem franciscum fieri sentiebant: qđ q̄
 ip̄m nō latuit in uigore spiritus: audio ip̄m respon
 disse p̄dicta. **E**t addidit q̄ pp sua bñficia nō edifica
 rent maleficiū cōtra regulā edificii excessiui p mira

cula q̄a dño obtinēt: q̄nimo si posset ad ruinā scō
rū toto conamie niteret: licet pp̄ idubitalē fuerētā
quā ad lēn prēm bñm. **F.** hēbat: iustieret q̄ sup̄ cor
pus suū notabilis fieret eccl̄ia q̄ sc̄uali pp̄lo igere-
ret iue eminetia sc̄itatis. **Sed** omnia alia edificia for-
tissime phorrebat. **De** uirtutibus & cōtēplatiōibus
& q̄li cōtinuo mētis excessu: i quo usq̄ ad finē uite
sue plēuerant & se exercuit: hic sc̄us p̄r **Egidiū** nō
posset breuiter explicari: q̄r magnū uolūmē p̄ se sc̄ita-
tis sue uita requireret. **Tertio** fuit similis hic euan-
gelicus uir **Fran.** bñdictō ihu p̄digio admiratiōis:
unde cōnēit sibi illud **Eccl̄e. xlv.** Simile illū fecit in
gloria scōye. **G**lia scōye in hac uita ē claritas miracu-
lorū: i q̄bus br̄s **Fran.** ihu fil̄is singulariter fuit. **Vt**
n. ad lram nos cōuertamus: hic sicut ihs aquā i ui-
num cōuertit: panes multiplicauit: & de nauicula i
medio fluctuū maris miraculose imota p̄ se a terra
abducta docuit turbas audiētes i littore. **Huic** oīs
creatura q̄li ad nutū uidebat̄ parere: ac si in ip̄o cēt
status inocēt. e restitutus. **Et** ut cetera taceā: cecos il-
luminauit: surdos: claudos: palyticos: oīum ifirma-
tū generibus laborātes curauit: leprosos mūdauit:
demōes effugauit: captiuos eripuit: naufragis suc-
cūm: & q̄plures mortuos suscitauit. In q̄bus om-
nibus uix est iuētus fil̄is illi: q̄ tot miraculis in uita
& i morte claruent iam a statu eccl̄ie, primitiue.
Quarto fuit fil̄is p̄uilegio cōsignatiōis: uñ sin-
gularit̄ sibi cōuenit illud **Dani. iiii.** Sp̄es quarti fil̄is
filio dei. **Fuit** n. q̄rtus it̄ p̄cipales leuitas: **Stepha-**
nū **Laurētū**: **Vicentiū**: & **fr̄ciscū**. **Fuit** & q̄rtus
it̄ ordinū p̄iarchas: bñdictū **Augusti.** **Dñicū** & **fr̄a-**
ciscū: & hoc quo ad latios. **Nā** iter grecos fuit pri-
mus regule istitutor p̄clarus uir **Basilius**: cuius re-
gula ad p̄fectionē euāgelii magis uidet̄ accedere.
Hic uero **fr̄ciscus** fuit signifer
Sigilli auctoritatis
Vexilli strenuitatis
Et signaculi charitatis.
De q̄bus is̄ra dicit̄. **Fuit** ergo filio dissil̄is nō sil-
tudine eq̄litas qua lucifer eē uoluit fil̄is altissi. nō.
Esā. xliii. sed sil̄itudie cōformitatis: q̄lis ē sil̄itudo
addiscētis ad istruētē: acq̄scētis ad cōsulētē: obedī-
entis ad ip̄antē: imitātis ad exēplātē. **Hoc** aut̄ p̄p̄e
ē cū uolūtas n̄ra uolūtati diuine cōformat̄ i uolito:
i uolēti moriuo: & uolēdi mō: & i fine it̄eto: ut uo-
litū sit bōitas: motiuū charitas: modus liberalitas:
finis dei felicitas qua dei uolūtas cōplet̄ in oībus.
Sed ultra has sil̄itudines fuit i. **F.** corporalis cōsignatio
nis singl̄itas: ut pp̄ singl̄itatē incōicabilē: & p̄mis
tp̄ibus iēxp̄tā: possit de deo admiratiue iterrogare
p̄sōas. **Quis** fil̄is deo i filiis dei? **Hic** n. fuit singl̄a
rit̄ filius dei bñdicti ihu
Subiectus ad honorādū
Attentus ad imitandū
Gratus ad recognoscendū
Promptus ad obedendū
Consignatus ad testificādū & deuincēdū: & i flām
mādū & trāformādū totū mūdū p̄fectionē sequi

uolētū i sil̄itudinē crucifixi. **Sed** heu cui fil̄es dicit̄
hoīes generatiōis huius q̄ recessit de uia p̄ris sui?
Sil̄es sūt pueris sedētibz i foro: & loq̄ntibus ad i-
uicē **Luce. vii.** **Sil̄es** sūt pueris: q̄r uoluptuosi: sedē-
tibz i foro: q̄r desidioli: & loq̄ntibus ad inuicē: q̄a
negociosi. **Nō** qdē de his q̄ acciderūt i xpi passiōe:
sicut eūtes emaus: de suis uanitatibus & mūdū ru-
moribus: q̄r tumultuosi. **Hos** tumultus quos i eis
ābitio & locorū appropatio: & chantatis extictio:
& uāitatis effusio pepit̄: sentiūt puuli q̄ i medio eo-
rū uiuūt: q̄ admodū ba: chage puage i mari turbulē-
to corruptiōis huius status p̄dcōye tēpestatibus a-
gitāt̄. **Hi** sūt. iiii. uēti pessimi q̄ pugnat̄ i hoc ma-
gno & horrido mari. **Vtinā** iam nūc istate q̄rta no-
ctis uigilia & approp̄q̄te aurora uēiat ad nos ihs
cū patre n̄ro. **F.** & has trāsgressiōis ūdas faciat nos
calcare.

Ihesus seraph alatus **Cap. iiii.**

Ost̄ q̄r sc̄us & deo charus. **F.** uita redem-
ptōis ihu obliuioi a mūdo traditā in sua
cōuersatiōe sc̄a descriperat: & i regl̄a sta-
tuerat euāgl̄ica: sicut is̄ra dicit̄: ut plene toti mun-
do cōstaret q̄ hec erat uita ip̄ius saluatoris ihu quā
i regl̄a & i uita descriperat. **Ipe** piissimus & misericors
i generatiōē futurā ihs sc̄iēs p̄secutiōes malas ex-
positiōes & trāsgressiōes: quas pati debebat regl̄a
euāgelica: & imutatio. **F.** p̄scā: ut toti mūdo cōsta-
ret talia op̄ates eē mortis filios: & ihu crucifixo cō-
trarios: ut puo possit institutionē regl̄e tpe: tā uita
F. q̄ institutā regulā signo sui p̄ntifici cōsignat̄ mi-
raculo oībus sc̄is i audito i carne bti. **F.** ip̄mēs sil̄i-
tudine uulneq̄ sue sacratissime passiōis: quas bien-
nio suo sacro portauit i corpe armiger xpi. **F.** cōtra
naturā uiuēs apto latere: ex quo saq̄e sāguinē fūde-
bat mēoriale effusi p̄ nobis sāguis dei uiui. **Stupē-**
da sūt hec signa: & i maximā iueuerētā sc̄i: & amo-
rē piissimi ihu: & i securitatē idubitalē seq̄le xpi i
ducētia contemplātēs. **Nā** sūt

Rememoratiua ex pte dei

Demōstratiua ex pte sancti

Pronostica ex parte nostri **Nā** piissimus ihs i hac
impressionē sublimi demōstrauit

Sua beniuolētiā acceptantem **Franciscū**

Diuinā suā prouidētiā prouidētē de ip̄o

Sua iustitiam conseruantem ip̄m

Sua potentiam contra naturam ip̄mentem i ip̄o.

Nā i signū beniuolētie acceptatiōis aīco suo hīde-
lissimo: imo dilectissimo filio: imo altē se sue sil̄itu-
dinis ip̄silit̄ characteres: sue carni ip̄mēs q̄nq̄ spe-
ciosissimas margaritas signuās celestis thesauri. v.
lipidissimos lapides expugnatiuos golie aduersa-
ri. v. uernātissimas rosas ornatuās nuptialis thala-
mi. **Sic** dilecte sp̄ose p̄sone. **F.** p̄ mēte & carne ing-
ens p̄ Aggeū prophetā. **Ponā** te quasi signaculū:
qm̄ elegi te: ponā inq̄t ihs quasi p̄ temetip̄m nō p̄
aliū appuit: sicut i sua p̄sone non i alia carnē assum-
psit: & in sua carne cōuersatione passibili p̄fectionē
euāgelicā exemplauit. **Sit** p̄ semetip̄m franciscū
in sue p̄fectionis acceptate signaculum figurauit.

Dicit autē quasi signaculū pp defectū analogie q̄ ē in oī alia p̄fectione extrema a x̄po iesu. Nō enim p̄nt equari adoptio gr̄e & generatio nature: & p̄sonalis unio cōformitas uolūtātū. Dicit autē qm̄ elegr̄ te quasi mera gr̄a te feci agelū sexti signaculi quē ex oībus filiis gr̄e ad hoc elegi: q̄ i firma mūdi eligo ut fortia que p̄ cōfūdā. ¶ Secūdo hec signa ex pte iesu i carne fran. demōstrabāt sapiam puidētē. Rex .n. sapientissimus illud qd̄ nulla uult obliuione de leri: signo sue maioris appētie signat. Et q̄ renouationē sue passionis quā in corde francisci sculpeferat p̄ continuā trāsfōmationē sue crucis: & ip̄ius sue crucis p̄fectionē uirtuosam quā in regula scā de sc̄p̄lerat: nulla uolebat maculatione fucari. Idcirco ad p̄petuā rei memoriā sue passionis signa ip̄ressit in carne francisci: ut nō dicat humana legnities ad fugiēdum x̄pi uestigia occasiones exquirēs. Signa nō uidimus: nā nō est p̄ph̄a. Sed dicit iesus de francisco cuilibet ip̄ius legitimo filio & imitari sollicito illud. Exo. xiii. Erat quasi signū i manu tua. i. obseruatione cōpleta regle p̄misit. Er̄t signū i carne. f. testimoniū idubitable q̄ p̄ ip̄sum reuocata est uita mea. Sequitur: & quasi appensū a te oculos tuos ob recordationē: ut sicut qd̄ ante oculos pōdet nō pōt obliuioi tradi. Sic nec a mentibus filiorū cadat memoria patris sc̄d̄ssimi: nec p̄eat obliuione fusus sanguis iesu x̄pi q̄ in nouis francisci uulneribus recalescit. ¶ Tercio signa felicia uulnerū signauerunt iustitiā cōseruantē. Domus euāgelice signatur crucē picta: ut sub p̄tectione papali p̄sistere cognoscatur. Et pontifices pp̄ hoc cōsignat ecclesias ut ipsa rum cōsecratio uideatur. Templū ergo sanctissimū aīe & carnis francisci & regulā institutā ab ip̄o con signauit & consecrauit pontifex sūmus iesus & sub sua p̄tectione accepit: ut de cetero nullus audeat si bi esse molestus: q̄ stigmata domini iesu i suo corpore portat: & fratribus plene constaret: q̄ regula ē tanta p̄tectione munita: q̄ quicūq̄ hanc regnā se cuti fuerint: pax sup̄ illos & misericordia & sup̄ ips̄ dei: unde primo super franciscū signatū fuit thau protectionis diuine. Sed & eius est officiū signare thau: super frontes uiroꝝ gementiū & dolentiū de conculatione & transgressionē regule & cōsigne ut non pereat in exterminio iminētis p̄surre quo dei ira seuit in regule transgressores. ¶ Quarto in sacis uulneribus sancti signat iesus potētiā ip̄i mētē qua imprimi terrorem aduersariis: & amorē filiis. Nam he sunt littere anulo regis assuen signate quibus nullus contradicere audeat: quantūcūq̄ non appetat imitari sed i filiis legitimis tantum potentia iesu amorē imprimi & uigorem: ut non dubitent: q̄ sicut uirtus iesu uitam francisci sensibilē per supernaturalē potentiam tenuit in corpore uulnerato. Sic etiam contra naturales nostre carnis defectus uirtus iesu ip̄os p̄teget & p̄tegit in litterali obseruatiā rigoris illius sanctissime regule sup̄ quā sic aperte influit uigor sanguinis crucifixi. Certe nullus debet dubitare: quoniam tota eius uita regetur a

christo siue in tribulatione: siue in consolatione: siue in infirmitate: siue i sanitate: qui uoluerit huius sanctissime regule seruare promissum: nec i eius obseruantia permittet aliquid euenire nisi salutiferum & perutile obseruanti: hoc est signum de quo dicere potest iesus francisco illud. Exo. xiii. Ego ero tecum autem hoc habebis signum q̄ nisi te cum eduxeris populum meum de egypto sacrificabis domino in monte sancto: hoc est signum quod iesus promittit ad populos exaltandos: hoc ē signū funiculi coccinei qui pendet in fenestra corporis francisci: quo. Raab meretrix a iericho exterminio defensatur. Aspiciant ergo elephantes sanguinem uue aut mori in rubentibus uulneribus patris sui: acuant prelium contra omnes obseruantiam sancte regule impugnantes: nō dubitantes per impietatis iesu potentiam sub signo uirtutis sue celestem uictoriam affuturam. ¶ Vide igitur in sacris signis quibus regula sigillatur p̄ssimum iesum: sc̄d̄ ēte regule obseruatores amplexantem beniuolentiam: ut legitimos filios illustrantem sapientia: ut consiliarios suos ac secretarios ac mundo predicatorum & nuntios cōseruantem iustitia: ut domesticos proprios roborantem potentia: ut sue uinee operarios ac ex his omnibus reficientem sufficiētia temporalis autem affluētia spiritali: ut in uigore spiritus primum querant regnum dei & iustitiam eius: nō dubitantes q̄ omnia mala adiciantur plenissime a promissore iesu qui huius promissionis pignus dedit eis ligna sacratissime passionis in carne a maculis patris ip̄os: hoc ergo ē: q̄ significat sacratissima uel nera ex parte dei. Ex pte uero p̄ris sanctissimi sunt ista signa insignia

Intensi decoris: siue mūdissime puritatis

Inceli amoris: siue ardentissime charitatis

Immēsi uigoris: siue strenuissime p̄bitatis

Impensi honoris: siue sublimissime dignitatis

¶ Primo decorē oñderūt post mortē cū i candidissima carne i surrectōis sp̄m p̄mōstrāte clauis nigrescerent: & uulnus lateris ut uernās roseus flos ruberet. Sed in uita fuerūt signa perfecte expurgationis ab oī corruptione i aīa & i carne. Speculū enī maculatū: & aqua turbata uel lutosa nō reddūt sp̄m: sed politū speculū & aqua purissima & queta. O q̄ perfecte redderet speculū figurā oppositā qm̄ tāte esset uirtutis q̄ etiā ex parte plūbi redderet sp̄m decorā & clarā: in cut faceret ex pte uitri. Vitri similitudinē tenet aīa. f. plūbi caro. Quātus ergo decor puritatis fuit i frāsc̄i aīa ad reddēdū imaginē redēptoris iesu qm̄ & i carne sic sculpta fulgebat redēptoris eius figura? Certe iestimabile signū puritatis. f. fuit talis figuratio euaporās i carne satis est p̄babile: & multū deuotū credere: q̄ seraphica manus iesu tunc illā carnē purgauit ab oī rebellione. Vere de eo pōt dici illud. Ezech. xxviii. Tu signaculū similitudinis plenius sapētia & p̄fectus decore i deliciis paradisi dei fuisti: oīs lapis p̄ciosus operimentum tuū. Similitudo p̄ris ē uerbum dei speciosissima sp̄s & formosissi-

ma forma. Pulcherrimus ergo & uenustissimus erat fran. q. signaculū dicit similitudis tā formose. **Cā-** dor. n. est lucis etne: & speculū maiestatis: & ima- go bonitatis illius: pbat p̄spectiuus: q. quāto me- diū ē purius & sincerius: tāto magis p̄ceptiuū spe- cieriū. **Quia** igit corpus. f. fuit sic figuratum specie crucifixi: signū ē q. caro fuit purissima: & ania puri- tate quasi deificata. **Tu** igit. **f.** signaculum similitu- dinis plenus sapiētia. **Sapiētia.** **f.** erat celica: desursū descēdēs: pudica: pacifica: modesta: suadibilis ratio- nis cōsentēs: plēa misericordia & fructibus bonis. **At** ecōtra multoq. sapientia ē terrena: q̄stuoſa aīa- lis: quia uoluptuoſa: diabolica: quia litigioſa & im- pugnatua bonoq. **Sequit** perfectus decore. **Fuit** .n. perfectus decore uirtutū: morū: & stigmatum. **Hūc.** .n. decorem pbat **Innocētia:** qua bestiolas & auiculas affectu deside- rabili ad se traxit. **Caro** que post mortē quasi glorificata resplēuit. **Anima** que sub specie stelle prefulgide in empireo se recepit. **Sed** & miracula q̄plura qbus post- modū choruleauit. **Secūdo** fuerunt insignia ar- detissime charitatis. **Bñ** ē fornax accēsa qñ flamma exiit p laſa. **O** quo amore. **f.** ardebat: cui aplissimi cordis īgio n̄ suffecit quin flāma amoris euapora- ret p qnq. corporis aptural fecit sibi fenestral ignis ille uiolēt: q. itra fran. aniam claudi nō poterat: & ideo penetrauit & incēdit carnē uicinā: ut postmo- dum cūcta mundi dimata iſlāmaret. **O** quāti uigo- ris ē ille ignis q. mare humidū icēdit: Et quid caro ad ignem spūs sancti: nisi humidum mare flamma eius extinguit. **O** q. ardebat desiccata ab omni a- more mūdi regio mētis fran. quādo sic hūide car- nis sue flāmeſcebat & rubebat spiritus sancti igne. **Pone** me ait ihus ut signaculū sup brachiū tuum: quia fortis ē ut mors dilectio: dura sicut iſternus e- mulatio: lāpades eius lāpades ignis atq. flamma- rum. **Aque** multe nō potuerūt extinguere charita- tem. **Vide** ornatissimū charitatis procelsum: pri- mo quidē fuit i corde: pone me ait iesus ut signa- culū sup cor tuū. Iesum ut signaculū super cor po- nit: qui nihil itra cor nisi ihs recipit. **Secūdo** fuit i opere: ut signaculū ait sup brachiū tuum. **Signacu- lum** super brachiū est iesus: quādo oīa sunt ad ho- norem suū: & ad sue imitationis exemplū. **Omnia** ait apostolus i gloria dñi nostri facite: quia fortis ē ut mors dilectio. **Mors** uno ictu trifurcata separat animā a mūdi habitatiōe: a ſuore ſocietate: & a car- nis uniōe: ac p hoc ab omni passiōe nudū emittit: cuius dilectio morti compatur post ihsū & aposto- los: ita plene sicut dilectio iſlāmāti Fran. & eius sta- tus. **Nam** tria p̄dicta in eo fecit plenissime spūs san- cti amor: sed & uirtuti mortis sue regule perfectio compatur: quia mētem quā eius obseruantia acci- pit: ab amore mūdi fūditus occidit: & uere ad hūc amorē sequit̄ dura: sicut iſternus emulatio. **Sicut.** .n. iſternus nulli p̄cit: sic amor i corde fran. & in uita fuit tāte emulationis ad similitudinē crucifixe uite

iesu: q. nulli p̄cebat tēpori: loco: cōditioni: p̄sone: infirmitati ſue cuiuq. reſiſtētie: quin omnia ſupe- rans ſemp & ubiq. uellet xpi uestigia imitari. **Non** memini me i tam bona ſignificatione repperiſſe i ſernum. **Recordent** ergo hlii in oī afflictioē & p̄ſ- ſura q. dura sicut iſternus emulatio. **Emulamini** ait apostolus carismata meliora: nihil melius xpi uita: cuius lāpades ignis atq. flāmarum: quia incendūt & illumināt totū mundū: & aque tribulationū q̄- tuncunq. multe magis accendūt chantatē ſic flam- mata q̄ extingūt. **Erupt** autē hic ignis spūs san- cti in lāpades flāmarum per fenestras uulnerum **Virtute** i imaginatiōis p̄dictē **Virtute** admiratiōis p̄motiue **Virtute** dilectiōis tā apparētis iesu: q. ſuſcipiētis. f. perfectiue. **Nam** ſcdm mūdi ſapientes imaginata fortissime contigit in te acciderūt. **Sequit** eni mul- tum corpus animā i actionibus ſuis. **Et** idcirco cō- tinua imagiatio xpi passiōis que a p̄cipio fuit in corde franciſci fuit magna diſpoſitio ut ad hāc rea- litatē ueniret. **Nā** & circa cōuerſionis ſue p̄mordia appuit ei iesus uelut crucifixus: & memoria passi- nis eius uiſceribus cordis eius a deo ē ipreſſa me- dulitus: ut & plagas dilecti ihs uolens mētis q̄ſi iugit̄ cerneret: & uix exterius a lachrymofis gēmi- tibus cōtinere ualeret. **Huius** passiōis inhabitantis i- tra mētē Fran. fuerūt idicia oracula celitus ſcā: tam in palacio cū armis cruce ſignatis quod ipe uidit: q̄ ipa appitio quā nūc diximus ſibi ſcām: q. crux quā uidit frater **Silueſter** ex ſuo ore p̄cedēte: & crux gladialis quā ſacer uidit pacificus uiſcera ſua trans- ſigere: & forma crucis i ſua eleuatiōe i aere: cū de ti- tulo crucis ſciſſimus p̄dicator imitator franciſci p̄di- cabat antonius: iuxta qd̄ p̄ſpexit aḡlicus uir mo- naldus. **Sed** & ſaq. thau: qd̄ i facie franciſci ipam ue- niſtās appuit q̄ſi ſex teſtimōia credibilia facta ſūt nimis: dū ab hac ſeptia i qua ihs eidē ipreſſit ſtig- mata: accipiūt teſtimonium firmitatis. **Et** hīc tanq. diſpōnes p̄ambule cōgrue p̄mittūt. **Secūdo** fue- rūt imp̄ſſa uirtute admiratiōis p̄motiue. **Nā** pepit oues iacob uarios fetus i aſpectu uirgag. **Hac** admi- ratiōe ſuſpēſus. f. i uiſiōe dilecti ihs ſub ſpe ſeraph totus p̄mouebat: ut ipius figuraret effigie. Intel- lexit nāq. dño reuelāte q. ob hoc huius uiſio ſic ſu- is fuerat p̄ntata cōſpectibus: ut aīcus xpi p̄noſceret ſe nō p̄ martyriū carnis: ſed p̄ icēdiū mētis totum i crucifixi ihs ſimilitudinē trāſformādū. **Sed** t̄no uirtute dilectiōis fuerūt ipreſſa p̄fectiue. **Nā** igne- us ihs ſcitillās diuinitate & hūana facie apparente ſu- pra cor & corpus franciſci tam flāmeū ignem & ui- gorofū effudit: ut fieret cor ſuū taq. cera liqueſcēs: quia diuinus amor habet uim laq̄ſatiuā ut ē dictū & uim figuratiuā ad modū cere fluentis in ſculptu- ram ſigilli. **Sic.** **f.** & mente & carne totus fluxit itra ſculpturam uulnerum apparentis dilecti & tranſfor- matus eſt amans in amatum: igitur ignis hēt uim reſilitiuam & depaſcens terreſtrem materiam ſemp tendit ad ſūma: quia eius ē proprium ſurſum ſerri

ideo ignis diuini amoris depascens cor. **F.** & carnē incendens: eam figurando inflāmauit & ad sua alta subuexit. Completum est in illo qđ autē petebat de seipso. Abforbeat queso domine mentē meam ab omnibus que sub celo sunt ignita & mellisliua uis amoris tui: ut amore amoris tui moriar: qđ amore amoris mei dignatus es mori. **I**ntelligent ergo filii effigati patris i corde incendio appantiōis seraphice qđ effigari debent ipi ignea iesu crucifixione in mente: ut sint quasi quidā xpīcole crucifixi iesuculi sua uita uiuentes in p̄m se transformatos sentientes in passibili carne. ¶ **I**nlelexi fuisse reuelatum sanctissimō patri qđ ipse singulariter erat misus in mundum ad restaurandū ruinam seraphici ordinis. Non enim ē dubiū qđ de illo ordine fuisset lucifer si sterisset & summus: uide magnam stragē suę icōpatiū i illo ordie fecisse creditur que de flāmeis mēbris iesu reparari debet. **A**ffirmabat etiā sanctus ille frater maseus qđ uisionem uidit: de qua in legēda habetur qđ sedes illaq uā uidit seruari. **F.** si itē dēā sibi fuisse luciferi: qđ frāt bonauētura hūana discretionē contigit: propter detrahentiū morsus ne imperuolabilis in illis p̄mordiis esset sermo. Sic & multa alia magnalia facti tacuit: maxime illa que uidebantur nimis defectum transgressionis discoperire quā oculis suis cernebat in filiis: licet nec oīa taceret: sed qđ sub clāco multa dedit: uide & i illa uisione occulte posuit qđ sedes illa cerens erat sublimior. Credo autem qđ quo ad multa locū luciferi. **F.** tenet in celo: sed quis locū eius quo ad omnia teneat hoc iesu dispensatori sedium est seruandum arbitrio: nā nec ipse nec mater illa sunt sede contenti: quia ipsam improponaliter atēcellūt. ¶ **F.** uerunt tertio signa. **f.** insignia strenuissime probitatis. Et strenuissimos milites faciūt reges prouidi i belis periculosis regalia insignia bailare. **Q**uia igitur. **f.** sūmum regis iesu signum suo gestauit i corpore: singulari p̄ualuit probitate. Firmū aut apostolus firmamētū dei stat hēns signaculum hoc. **ii. thy. ii.** **S**tetit. **f.** in bello tentationis i modū firmū fundamētū. Et nōne ut renouatum fūdamētū edificū ecclesie stabiluit: sicut per uisionē domini inocētū comprobatur. Primū fundamentum est ipse euangelice religionis & futuri sublimissimi tertii status mūdi. Istud fundamentum

Humilitas profundauit
Patientia conquadravit
Paupertas extēxit
Charitas comendauit
Oratio & contemplatio in fabricā erexit.
Leuate ait hier. i syon signū. **S**yon speculās & reformatas uitā xpī iesu aīa fuit. **f.** ubi sicut in altiori loco xpūs uexillū posuit qđ licet sit eminētior situ & euidētiōr uisu: nō tñ piculosior casu. **N**ā ibidē est altū qđ pfundū: qđ q se humiliat exaltabit: & ubi hūilitas: ibi ē sapiā xpīana. ¶ **Q**uarto fuerūt. **f.** insignia sublimissime dignitatis. **O** quanta dignitas eisdem uestibus cū iesu celi rege uestiri: hec est purpura re-

gis iuncta carnalibus humanitas. **f.** xpī iesu fluens rualis sanguinis proprii in quo quasi in sanguine pi scis uirginē suā carnē itinxit. **H**ac purpura uestiuit illis rex militem. **F.** dū fecit sibi palliū coccineū: dū carnē suā asperxit sanguine uulnē: hoc fuit maxie dignitatis fastigiū: ut merito sibi cōueniat illud Ecclē. **xlv.** **C**orōa aurea sup caput eius exp̄ssa signo scitatis. Sic ergo significāt signa insignia uulnē crucifixi mira ex parte francisci. ¶ **V**ltimo ex parte nostri sūt significatiua mirabiliter nā sūt efficaciter

Excitāta tepidos ad deuotionē exemplariter
Adducentia deuios ad directionem fiducialiter
Cōfortantia timidos ad tuitionē sublimiter
Attollētia ifirmos ad fruitionē feliciter.

O quātū excitant tepidos. **N**ā primo extrahūtur uexilla picta & cruces pictę & mortue: & per manū peccatricę sepe fabricate: & sit sibi reuerētia pp memoriā crucifixi. **Q**uid igitur faciēdū est imagini uue sanctificate flāmeę sculpte in carne. **F.** digito dei uiui. **O** quāte reuerētie est uidere: tangere minimū opus qđ manibus suis iesus fecisset: quātō magis illud sublime opus qđ ad totius mūdi inflāmationem sic sapienter sic amabiliter fecit: sculpsit figurauit: inflāmauit: & consecrauit. **O** quāte reuerētie locus iste sacer mōs aluerne: in quo sic singulariter sic sublimiter & sic familiariter: sic efficaciter in forma seraphica dignatus ē iesus apparere & fundationē tertii status mūdi: sic sigilare: sic inflāmare: sic insignire: non solū hominibus: sed seraphicis spiritibus reddere. Vere locus iste est domus dei & porta celi: uere locus spūalis incendii quē illi duo seraph magnus & pius uoluerūt sua presentia inflāmare.

O misera & gelida aīa mea cui indigne cōcessum ē habitare i fornace celestis incendii: & ibi de flāmeo iesu & ab ipō inflāmato. **F.** isipido stilo scribere. **C**erte si non esses dura glacie frigidior: nūq posses i te subsistere tāto probato p̄ pūssimū iesu misericordiā igne sed fons omnis mali quicquid iesus & piissima eius mater & eius signifer. **F.** sui infundunt incendii aqueus tuus humor carnis & mundi superenatans extinguunt. **N**on est remediū bone iesu nisi celum & terrā sic incendas qđ tūce inestimabilis frigiditatis mensura: uelim nolim undiq uallata flāmescat. Mirum est autem qđ mihi accidit: qđ licet ex debilitate de mōte sacro descenderim ut alibi scriberē: non potuit nec minimū uerbū scribi: qđ huic opi posset aptari imo totū oportuit destrui & refici iterato. **P**one ignem tuum iesu piissime & influentia tue apparitionis seraphice in hac tua scriptura transfunde & ne malitia actōis & tui uilissimi instrumēti fructum legentis impediāt inuisera tui amoris incendium i scriptura: ut supra legentes tuos ignis scintillet & eos aiet ad tuam passionem descendās sequendam: & imitādam ad uitam euāgelicā & p̄missā ad obseruandā dimissis deuotionibus accēdat. ¶ **T**estis es tu radix iesse qui stas i signū populorū & qui ad excitandos tepidos insignisti. **F.** qđ nihil aliud i hac scriptura me mouit: & utinā tibi

placeret q̄ semper nomē ignoret actōis: ne istrumenti malitia efficacitā tue principalis influentie impediret: fiat tamē uolūtas tua pauper pietatis iesu sicut i celo & i terra. Sed & tu pat̄ frācise p̄de christo stigmata tibi i hoc sacro loco impressa: ut cito tua regula reformet̄: & nō tam tepida q̄ gelida corda tuo islament exēplo: imo christi sanguine renouato. **S**ecūdo sunt ista signa ex hoc dirigentia deuio: quia facta plus monent q̄ uerba: & operationes sunt credibiliores sermōibus. Idcirco factō nō solū uerbo iesus x̄ps direxit deuio stigmata imprimendo. **F**. Nam in cōpitis uiarū. erigūtur cruce: ut uia regia cognoscat̄: & ab ip̄a nullatenus deuietur. Propter quod & uia regule signata fuit signo iesu. Sed heu nō crediderūt uerbis signi prioris: declinantes a semitis suis. **N**ā & **D**aniel pphetice scripsit signa uisionēq̄ post dies multos. **A**. domine iesu uisio p̄telata ē i dies: quia usq̄ hodie i cōmuni nō seruata ē regula sic signata: & iā desolatiōis eius plūs q̄ septuagesimus anū ē: lōgior fuit nostra captiuitas q̄ illa quā fecit filia babilōis misera filiis isrl̄is. **A**ssūme ergo altere **Z**orobabel seruū tuum: & pone eū quasi signaculū: & fac egredi sermōnē a facie tua: ut iterū reedificet̄ hierusalē & templū. quod in ea destructū est: quia nisi captiuitatis huius abbreviaueris dies: saluari nō potent omnis caro. **T**ertio sunt hec signa isignia fiducialit̄ confortātia timidos peregre transeūtes p̄ barbaras natiōes. **C**onfidentur quando deferunt l̄ras securi conductus. Sed iā nunc i carne. f. regulā sigilasti ip̄o precedēte intrepide deduxisti populū tuū precedēs in colūna ignis & nubis: & uidētibz incredulis filiis fecisti signa i gētia: & custodisti ab omni uia p̄fiscētes: sed non defuerūt cucumeri & p̄pōes poni & cepe: & allia: & olle carniū egypti que facerēt p̄idos retrorsum cōueri. **O** quot p̄strata sūt corpora i sepulchris cōcupiscētie: & quot de regula murmurauerūt q̄ a ser pēnibus perierūt. **N**ā & illa p̄sumptuosa **M**aria prudētia carnis: quā uocauerunt discretionē. puidā nō loculos sed amplos thesauros i libris: calicibus: paramētis: & palaciis faciētē: usq̄ hodie extra castra regularis obseruatiē i claustris & magnificis locis perdurat leprosa. **C**ura eā pater sanctissime & potētissime iesu: & imple faciem eius ignominia: quia pater suus amarus & mater cethea nimis abunde sup̄ faciem conuersatiōis extrinsece abominabiliter spreuit: & eā fetidissime maculauit. **C**ū eam pater misericordiarū ad preces filii tui. f. quasi alterius **M**oyfi cui ipsa detraxit: suam corumpendo regulam: dicens per falsam discretionem q̄ & si tibi dominus ē locutus. **N**am iudiciū manifeste sup̄ eam est: quia corpus eius apparet candens lepra sicut nix. **O** mala nix: que refrigera? i corpus itra: & extra mundum seculariū exccasti: purga eam purgator sordiu n̄fate iesu: quia impleti sūt dies purgatiōis eius. **E**t saltē miserere illi paupercule tue matri uere genitrici marie: que i stabulo hūani opprobriū: & i p̄lepio usus paup̄imi i paupertatis pa-

nuculis te reclinat exul & pegrina: uō i bethleē sed intra exteras natiōes: ubi etiā tuū p̄sepiū deuian tiū molestia pturbat̄: & puulus tuus spūs natus in eis herodiana crudelitate q̄ritur: iugulat̄: uinculat̄: & occiditur: & uox fientiu suoz i rama auditur: & tua gratiosa rachel flet filios suos p̄sequi: & n̄ uult consolari quia nō sunt i pace dimissi sanctā regulā obseruare. **N**ā littere securi cōductus tui in stigmatibus. f. sunt p̄sumptiōe temeraria dilacerate: & itinerātes sub eius cōfidētia ad nihilum iam redacti. **F**ac q̄s quod sequit̄ opus iesu in hoc ultimo iiii. signo: nā sūt attollētia hūiles ad fructiōnē. **E**leua ergo hūiles tuos i signū tui hūilis filii: fac apparere i celo corporis gl̄ificati. f. fac ip̄m resurgere q̄ dormit i t̄re puluere. **N**ā & p̄dixisti p̄ os **H**ieremie prophete sc̄i. xxxii. **E**t iprime i libro signum: & testis adhibebit̄ i t̄ra beniamin. **O** dñe ip̄ressisti signū i libro. f. sed reposuisti illud i uale fictili & usq̄ hodie thesaurus euāgelici agri nō emittit̄: & liber signatus & sigillatus uulnibus tuis contēnitus. & cōplesti uerbū tuū: quod i t̄ra beniamin filii dextere tue possideat̄ possessio altissime paupertatis: de q̄ dixisti i libro signato. **H**ec sit portio t̄ra q̄ pducit i terrā uiuentiu tui dilectissimi fr̄es totalit̄ iherētes nisi aliud p̄ nomie dei n̄i iesu x̄pi i populum subdit celo h̄r: uel **C**ōpletū est sc̄issime pat̄ qd̄ p̄missisti i illo p̄ph̄a: q̄ erat filii isrl̄ & filii iuda iugit̄ faciētes malū i oculis eius ab adolescentia sua: quousq̄ nūc exacerbāt̄ te i ope manuum suaz. **E**t nūc dñe tradisti eos & p̄ncipes eoz & p̄phas eoz & ciuitatē sc̄am in manu regis babilonis: & dilacerauerūt libz quē signasti seruo tuo. f. **M**iserere ergo n̄i p̄ misericordiaz: cōfirma nobis ēptiōis euāgelici thesauri libz signatū: i quo posuisti stipulationes & rata uerba. f. p̄missiōis q̄ dixisti patri n̄o. f. & signa forisecus uulnera patētia in celo & i t̄ra: p̄ qd̄ cōuēio te hodie oīum tuaz p̄missionū p̄p̄etor ihu p̄ illud inuolabile testamētū qd̄ renouasti in carne. f. & p̄ illud imobile iuramētū: qd̄ sibi p̄remeti p̄m appēs iurasti tangēs factosā manu tua libz quē cōsecrasti carnis sue: & seraphico caldō sigilasti. **A**diuro igit̄ te i loco p̄missiōis huius p̄ illa q̄ mēorauī sacratissimā signa tua: ut puulis orphanis deformes sc̄issimū testamētū pris qd̄ reiecerāt a p̄ncipio filii abalienati retrorsū: p̄p̄ qd̄ mento tradidisti eos i desideria sua: ut faciāt ea q̄ nō cōueniunt. **E**t ego miser de retrocedētibz fui & sum: sed hoc solū h̄eo spei: q̄ gemo super malis q̄ uideo: & quasi cōtinue cor mihi sc̄idit̄ p̄ dolore & desiderio cū multis puulis tuis quoz gemitus & cōtēptus tibi piiss̄ me pat̄ allego quos i eis formasti: ut p̄ficere digneris desideria q̄ imisisti. **N**ā cū eis ut dixi toto corde desidero seruare inuolabilē sc̄issimā regulā quā signasti spū p̄missiōis sc̄o: & sc̄issimū testamētū. f. pris n̄i: quod nō sine effusiōe sanguis dedicasti: & confitebor tibi hodie peccata mea & p̄m meoz. **R**espice q̄s dñe ad hūilitatem n̄i: nā iminuti sumus dñe plus q̄ oēs gētes. **N**ā occi-

dimur: & iungulamur in uia spiritus tui & non aude-
mus nec in dolore clamare nec ostendere nos senti-
re nec exterius lachrymar nec dicere q̄ mors nō sit
saluberrima uita. **D**eus meus q̄ durus est hic carcer
ueritatis tue q̄ nō solū ueritas uinculat & in plate-
is occidit: sed ipsa ueritas cōpellitur se ipsam nega-
re: & sub dñō mendacii profiteri. **N**am & si hec
mee confessionis contritio ad manus illorū qui re-
gunt populum tuum deueniret: tota huius libelli
scriptura: puto q̄ nō deficeret scarpellum scribe ad
dilacerandum librum: nec arula hyemalis algoris
nec rabies furiosa ad comburendum ipsum nec mi-
hi neruus nec locus lutosus deficeret. **H**ic. **I**ntueſ
ergo domine & respice opprobrium nostrū & fac
nobiscum misericordiam: non propter nos: quia di-
gni sumus omni malo sed propter nomen tuum
magnum quod pollutum est inter gentes & pro-
pter uitā tuā sanctissimā: q̄ mēdatio trāsgressionis
nre oñdit mūdo leprosa: & i ppat ecclie tue scē q̄
uita tua nō appet i ea. **E**xpectamus ergo misericor-
diam tuam quā festināter mittere digneris sicut lo-
cutus es ad patres nostros & sicut locuti sūt huius
sancti ordinis tui licet maculati trāsgressorē ifamia
p̄phie priores q̄ & mala q̄ patimur p̄dixerūt: & re-
surrectionē quā petimus p̄miserūt: locutus sū ergo
in spide de uulneribus sancti tui q̄ apparitio tua pi-
ssime iesu crucifixe corpori sacro impressit. **S**ed
& nūc loquēdū restat de inchoatione quā fecisti in
hoc sacratissimo monte in eius parte. scilicet occidentali
mane in aurora circa festū exaltationis sacte crucis
ad gl̄ia patris nostri & ad cōfirmationē status euā-
gelici imitationē solēne generalis tertii status mū-
di qui a p̄prietate attribuitur spūi scō. **N**am q̄ ipse
spūs sanctus amor est ad iniciādū eius statū: qui to-
tus in seraphico amore flāmescit: digne formā sera-
phica assumpsisti q̄ totus ardor spūs sancti diffun-
dendus in eternū super creaturā humanā de ardore
tue crucis & de tui imensurabilis amoris plagis &
non aliunde manat: Ideo inter alas splendidas &
ignitas seraphice apparitiōis tuā crucifixiōē digna-
tus es demonstrare: ad oñdendū q̄ iste status spūs
sancti abundanter in hoc consistit: q̄ tui perfecti fi-
lii nec sint nec sentiāt nec exterius ostendāt nisi te
iesum per ardorē spūs sancti p̄ indignis omnibus
crucifixū. Et id circo in latere montis occidentali ma-
ne ut eis occidatur omne p̄pniū & sit in eis plene
totius mundi occasus & transformatiōis uite grō-
sissimus & nouus ortus. **E**t quia hoc sit p̄ spiritum
paupertatis q̄ sterelis ē terrenis & fecūda celestibus:
& a terre ualle sublimis & separata a strepitu mūda-
norum. Idcirco uige seraphicādū. **F**duxisti ad excel-
sum montē solitarium & siluestre & separatū a mū-
do & omnibus mūdi delectationibus sterile & pri-
uatū. **E**t licet ubiq̄ felix iste mons sit tēporalibus
sterilis: tamē in illa parte quā tua apparitiōē digna-
tus es cōsecrare erat saxi magni eminētis & alti pre-
ruptum ubi nihil comestibile nascitur: & ibi conse-
crasti franciscū ut p̄signares statū istum super te be-

nedicte iesu petra stabilē cōstitutū & ab omni alia
spe preruptum diuisum & separatū in altitudine
tue pauperime uite tanq̄ in celestibus diuitiis secū-
datum & ab omni delectatione mūdi priuatū &
mente & corpore in tua crucifixione transfixum &
transformatum: propterea patrem nostrum ibi cor-
poraliter transfixisti. **S**ed q̄ adhuc statū nullus
potest ascendere nisi per te sibi dent pēne ut aequi-
le. Ideo sex alis tā splendidis q̄ ignitis altus & or-
natus dignatus es apparere. **S**plendor alarū est lu-
minosa clarificatio scripturarum q̄ huic statui per te
datur sine studio paganico curioso & uano supbe
inflatuo & simplicitate cū qua est tua sacta sapida
sermōtiatio distractuo qd̄ intelligēs. **F** scripsit i se-
raphica regula. **N**ō curent nesciētes lrās litteras di-
scere: sed attēdant q̄ sup omnia debēt habere spiri-
tum dei & sanctam eius operationē orat̄ semper ad
deum puro corde hoc est studium i quo datur splē-
dor alarū tuarum paterne glorie splendor iesu & in-
telligētia scripturarū potissime uerborum tuorum
sanctissimorū in quorū plena intelligentia sapientia
iuterna consistit. **O** q̄ turpiter errant qui aliunde
q̄ a eterno uerbo se credunt uerborū tue tempo-
ralis dignatiue locutionis intelligentiā obtinere sed
expiētia docet uicq̄ hodie q̄ qui alia uia incesserunt
euanuerunt & uani facti sunt: & manifeste cōuincū-
tur errasse. Ignitura alarū tuarū ignitionē cordiū hu-
ius fornacei status p̄figurat: p̄signata similiter i aia-
libus ezechielis de quibus dicitur q̄ hec erat uisio
discurrens in medio aialium. Splendor ignis: & de
igne fulgur egrediens & q̄ aialia ibāt & reuertebā-
tur in similitudinē fulgoris coruscantis. **E**t q̄ simili-
tudo aialium & aspectus eorū quasi carbo ignis ar-
dētium & quasi aspectus lampadarū. **O** benedicte
ihu talia aialia tu fecisti i mōte sacto isto. **N**ā quod
libet eorū est cōpositū ex aceruo carbonū ignis ar-
dētium & ex continua collectiōe & ruminatiōe
igneorū actū uite tue in carne passibili a principio
tui sanctissimi cōceptus & uirginalis ortus in utero
& ex utero sanctissime tue matris & usq̄ ad exitum
de mundo in duro supplitio crucis & ex lucētibus
lāpadibus tue lūiose resurrectionis & quadragenarii
dignatiue p̄bationis ipsius usq̄ ad sublimē ascen-
sionē & collateralē sessionē eterni patris. **N**ō mirum
si talia aialia ad impetū spūs tui uadunt & reuertē-
t̄ in similitudinē fulguris choruscantis. **N**ā sūt que-
dam aiate effigies tue sacratissime uite q̄ tuus spūs
uiuificauit solus de quolibet eorū cōtinue sentit &
clamat. **V**iuo ego iā nō ego uiuit uero in me xp̄us.
Nā mobile eorū sicut dicit **D**ionysius de seraph &
per est ad diuina cōtinuum actu tamē etiā superferui-
dum. **H**is uero proprietates cōueniūt quibus pro-
pniū p̄ igneū tuū spiritū est fursū in te ferri: in te reli-
quā omnes tibi assimilare: nūq̄ sufficiat dicere: om-
nem humorem cōcupiscentie deficcā: omnia
tenebrosa clarificare dura emollire cruda decoque-
re: presūptionem pelleam extensam contrahere
frigida & aqueam mundane cōmactionis uisū

in te facere ebullire: & uitalē calorem i eis facere & fouere: & i tui similitudinem omnia transformare: non in propria materia sed in aliena luce. **Q**uot alia sunt que i hoc tuo spiritali igne abscondisti timentibus te. **Q**uodlibet etiā horū sanctoꝝ anima hūm ē sex alis alatū iuxta descriptionem ioānis: q̄ & ipse fuit unū & p̄cipale ex istis: & iporū typum i singulari tui dilectioe & i scubitu delitioso sup tuū sacratissimum pectus: & in oleato martyno: & abraſione capilloꝝ suorū i sancto exilio isule trāquillate & sublimare: cōtemplationis reuelare: & in sapido esu & absconditi māne: & i fine requietionis & mortis seraphice quasi liber signatus mira tui sapiētia tenuit: & mentibus a te illūinatis explicat & oñdit. Sed & adhuc iactarū alay senarius sic filios tuos ornat bone iesu: sicut & tu ornatus dignatus es appareſ: ut due ad caput extēdantur: due totum uellēt corpus descēdentes ad pedes: due ad uolādū p latera extendant. **Q**uis hunc mysticū alay tuay ornatū plene presumat exponere? **D**icā paruulus tuus quod sc̄tio: & quod a prioribus a te illuminatis accipio. **S**ed parce q̄ i cōpleta expositione deficio: & uir pollutus labijs ego sū: & idignus loq de tanto mysterio. **S**ed he mystice ale multiformi expositione multa figurāt. **N**ā p̄mo respectu tui sublimis iesu dei hominis iste ale p̄fectionē i tuis filiis istā ostēdūt: ut due que extēdunt ad caput significant reuerentiā tuorū magnalium: quay una ala ē grandis estimatio tui eē. **A**lia excluxa p̄sumptio p̄structionis temerarie: due que descēdūt ad pedes: tuoy iudiciorū abyssalis cognitio: & ipoy timorata formido. **D**ue quibus ad uolādum totis ornatis extendunt: sunt fides tue redemptionis: & spes p̄missę beatitudinis. **N**am tota cōpositio corporis: & alay ipoy charitas ē & ignis. **A**lie due que uelāt caput sūt quies pacifica i receptis donis: & excluda temeritas p̄sumptiois de aliis q̄bus contentant: & nolūt cognoscere de tua magnificētia plus q̄ reuelare dignans: nec ultra data dona p̄sumūt. **D**ue q̄ descēdūt ad pedes: sunt sancta estimatio tuorū iudiciorū: & magnifica cōgratulatio beneficioy omni excluda iuidia: q̄a scrutari nolūt: sed humiliter reuereri: nō dubitantes te optimū semp optime facere. **D**ue quibus uolāt sūt plenum & perfectū exercitium utriusq̄ uite sc̄dm dona a te data misericorditer: i quo tibi seruiūt fidelit̄ nō deuiantes: nec supra nec infra. **F**elix que sic alare dignaberis. **A**lter ut due prime sint respectu tui. **S**aspectus ueritatis & haustus charitatis. **D**ue respectu pximi: uis illuminatiua & uis islāmatiua. **D**ue respectu sui: innocentia: iustitia: custodia: & diligētia. **A**lter iste ale ut duas habeāt respectu tui bone iesu: que sunt deuota oratio: & indefessa gratiarum actio: iuxta documentū apostoli p̄mo ad **Corin.** quito. **Q**ui docet sine intermissione orare: & in oibus gratias agere. **D**uas respectu proximi: que sūt remissio iniuriarū & largitio elemosynarū. **D**uas respectu sui: quibus uolent continue ad deum suū: que sunt intētio re-

cta: & actio perfecta. **D**icit etiā dilectus tuus **Dionysius** de angelica hierarchia: q̄ in seraphi primus binarius alay significat supnas eorū intelligētiās: & medius medias: & isimus isimas: & possunt accipi pro uisione eoy: que sūt tote bone iesu que est omniū prima: & pro uisione eoy: que ad ipm spectāt que ē media: & pro uisione eoy: que sunt eis extrinseca: que ē oīum infima. **E**t dicit **Dionysius** q̄ per alas tenētes caput designat iporum reuerētia ad nullatenus p̄structionē aliorū sua facultate. **P**er alas uero tegētes pedes reuerētia ad nō p̄structionē dū nimis p̄funda. **P**er alas uero medias q̄bus semper uolabat monstrabat eorū incessabilis & altuola motio opationū imitatuay dei mensurā facultatis sue nō excedētum: nec ab illa deficientiū: hec inter omnes pie iesu mihi placet expositio: quam & supra me fecisti ponere substācialiter: & nūc i dictis filii tui repire licet. **E**t alit̄ possit dici multipliciter sicut reuelabis cui uolueris: q̄ intellectū das paruulis tuis. **N**ā & p̄ sex alas p̄t significari itelligētia sacre scripture cōtinentis opa sex etatū: uel altuola dei dilectio & clarificatio ex ipis opibus surgens: quā singularit̄ das seraphicis tuis. **T**ertius autē ordo alarū seu ualde in altū: & expāsiō & uolatus amoris appropriat seraphi sc̄dm **Dionysiu**: quia cognitio uolatiua i deū & charitas plene transformatiua in honorē dei: p̄fectionē tui: & utilitatē proximi: isti statui felicissimō conueniūt: quem apparitiōe seraphica hic cōsecrauit istis. **E**t hec tria p̄fectissime faciūt cognoscēdo & amādo benedictum iesum tā in se q̄ i omni creato: propter quod quo ad charitatē descripti sūt ignei: ut dictū est supra quo ad cognitionē dicitur a christo: q̄ i circuitu & itus plena sūt oculis: q̄ p̄spiciat & circūspēcte uidet sua interiora & exteriora: & interiora diuinitatis iesu: & exteriora assūpte nature. **E**t similiter interiora & exteriora ecclesie & sacre scripture: & p̄cauet hostiles isultus ipoy: & i circuitu ambulāt: & isidias diaboli: q̄ tanq̄ leo circuit querēs quē deuoret. **E**t dicunt̄ requiē non habere die neq̄ nocte idest nūq̄ cessare a dei laude: qui ē trinus in p̄sonis: & unus in natura in diuinitate. **E**t ipse iesus est trinus i natura & unus i p̄sona i nostre redemptionis opere. **E**t nota q̄ sanctis anialibus attribuit illuminatus lo: actū indefesum & continuum laudis diuine: q̄ est sūma p̄fectio patrie: quia status iste seraphicus q̄ i angelico uiro francisco & in isto sancto mōte ē ichoatus sublimat animā quātū patit̄ peregrinatio p̄n̄ is uite ad imitatoriam contemplationem: iubilatiōē: & gratiay actionē patrie. **S**i quibus anima a suo amore reciproco tota excluda absorbet̄ a diuina laude & gratiay actiōe ut totum suum esse & uiuere sit deū laudare & sibi gratias agere. **E**t hoc ē illud quod magister p̄fectionis iesus p̄mū & p̄cipalit̄ docet petendū ab eterno patre cū dicat. **S**anctificet̄ nomē tuū. **D**e his autē dictū est in orōne dominica. **I**sti igitur benedicti seraphi ei uini i typo seraphi sic describunt̄ in **esai.** in di-

spolitione ornatus quo ad alas ut dictum ē supra. Sed & ibi ostendit in eis multiformitas actus: quia ipsi seraphi sunt stantes: quia affixi quieti inestimabilis eternitatis: clamantes: quia accessi laude incomprehensibilis maiestatis. Sic & tui uiri seraphici quos in hoc tuo sacro monte formasti in primo precepto charitatis incedunt: stant per uictoria uitio: uelant per paruipendētiā meritorum: omnia referentes in te christum omnibus omnia merentem: uolant per contemptum terrenorum: plene suppeditantes mundum: clamant per desiderium eternorum: in omnibus & ex omnibus te ipsum laudantes creatorum suum: & per te hominem ascendentes ad te deum laudantes gloriam trinitatis in se: & refusa in tuā assumptam naturā modo inestimabili omni mēti. **H**is modis ē allata tua scissima & seraphica regula: quā hic plantasti: fundasti: & confirmasti in monte hereditatis tue: & omnes obseruatores sic facit per alios ornatos: & multiformitate actuum uirtuosos. Nam duas glorias predictas supra libro: capitulo beatissime trinitatis in se tibi assumptas homini plenissime communicate per te & pro omni creato facit suos professores gustare: & a tanta magnificentia in paruitate propriam resilire: & a se deficere. **V**nde & sunt contenti de illo solo: quod in te & per te est eis communicatum de gloria predicta trinitatis beatissime: & ē sua beatitudo te beatissime esse: & sua cognitio te omnia scire: & sua perfectio te in nullo posse deficere: nam in te: & non in se subsistunt. **E**t he due ale quas hec sacra regula portat in te capite suo ihesu: quia ea notat in altissima paupertate cum dicit. **H**ec ē illa celsitudo altissime paupertatis &c. **Q**uod autem hec paupertatis celsitudo duas alas predictas continet: memini me supra ostendisse in capitulo de tuo deserto bone ihesu. **A**lie due quę extenduntur in latum & ornant dextrā & sinistram in utraque uelantes & protegentes: sunt perfectio duplicis uite actiue & contemplatiue: in quibus summe perficit hec tua scissima regula. **N**am per sinistram alā actiue dicit: frater quibus dedit dominus gratiam laborandi laborēt &c. **P**ro alia alā attendat quod super omnia desiderare debet habere spiritum dei &c. **S**ic bone ihesu perfectos in se professores per geminā alā predictā reddit etiam alatos & perfectos respectu filiorum tuorum qui uiuunt in mundo quasi duabus alis descendētibz ad pedes: quare prima ē edificatio uite: secunda illuminatio doctrine. **P**ro prima dicit. **M**oneo quocumque & exhortor eosdē fratres meos: ut quando uadunt per mundum non litigent &c. **P**ro secunda dicit. **I**n predicatione quā faciunt sint examiatā & casta &c. **S**ed quia in alas dignatus es bone ihesu ostendere crucifixā effigiem: ideo in hoc docuisti scām regulam tuā suos perficere professores: dum ad perferendas persecutioēs: & inimicos uisceraliter diligēdos: efficaciter inducit dicens: & habere patientiam in infirmitate: & ita diligere eos qui nos persecuntur & reprehendunt & arguunt &c. **O** quod bene stigmatizasti & alasti hanc sacratissimā regulā: quā seraphicus pater. **F.** in pelle sue conuersationis portabat descriptā: & per tuā munitā: ac per hoc idubitabilem & authenticā. **A**liē hec tua regula triplici binario ornata alarū: dum in triplici principali uoto gemina uolat ala.

Nam alie regule quasi uidetur ordiate ad perficiendum proprium solum subiectum: unde dicunt monachales quasi unius custodes. **H**ec uero ē euāgelica que facit uirum perfectum. **H**uius perfectio est post propria perfectione simile in aliis generare: quod secunda ala sibi addit ex eo quod totā ordinasti ipsam ad predicationem mundi & eius conuersionem. **P**aupertas itaque ipsius ē alata: dum omnia sua distribuit: & per exemplum & per uerbum predicationis ad distribuendum alios inducit. **C**astitas ē alata: dum & in se ē mundissima: & per conuersionem cum imundis uerbo & exemplo in eis munditiā parit. **O**bedientia est alata dum non solum obedit ad perfectionem sui agendo & contemplando: sed etiam ad conuersionem proximi predicando: peregrinando & discurrendo. **H**ec ē illa benedicta mulier amicta sole sub cuius pedibus stat defectibilium temporalium luna: cuius partus ē filius masculus uir perfectus qui rapitur ad deum: & ad thronum eius. **C**ontra hanc surgit draco testrimus cum capitibus & cornibus suis a quo se plene defecit hec sacra mulier tua sponsa: dum in quolibet uotorum suorum dat due sibi ale predictę aqle magne: sicut dicitur in apocalypsa xii. **O** uertit in luctum cithara mea: nam omnes ale predictę uidentur auelli: dum & in seipsis huius professores deficiunt: & mundum mala exemplaritate corrumpunt. **N**am & in multis obliquat interior & puerit actio: postrepunt litigiose cause: pauperibus rapiunt elemosine: tepescit oratio: & per gratie actione surgit ingratitude: paupertas fit opulenta: ac per hoc castitas maculata: obedientia proterua: predicatio uana: inutilis & questuaria. **C**ongruit huic fletui illud **Dan. vii.** **A**spicebā donec auulse sunt ale eius & sublata ē de terra. **S**ed predictis alis seraphicis utinam non inferrentur ale in locis priorę spiritum malignorum: de quibus dicitur **Apoc. ix.** de malis locustis quę exierunt de puteo abyssi. **V**ox alarū eazū sicut uox currum & equorum multorum curientium ad bellum. **T**alium alarū uox est sicut

Currum quantum ad iactantiā fastuositatis

Equorum quantum ad lasciuia uoluptatis

Multorum quantum ad imoderantiā cupiditatis

Currentium quantum ad inconstantiam prauitatis

Ad bellum quantum ad inuidiā seueritatis & interne dissensionis & iniquitatis.

Tali male ale dicitur **Hiere. ii.** In alis tuis iuentus ē sanguis animarū pauperū & innocentium. **S**ed redeamus ad seraphicum uirum. **S**ic appitione seraphica ihesu consignatum: & uideamus quomodo iste benedictus est angelus sexti status. **N**am conuenit sibi & eius pluri in hac sua signatione quod scribit **Io. Apoc. iii.** angelus filadelphie: filadelphia autem interpretatur saluans adhesionem domini.

O quod proprie est ista sacra religio: & istius religionis sanctissimus pater ista filadelphia & eius angelus. **N**am hic saluat hereditatem uite christi & plena adhesio crucis sue. **O**ptime sibi conueniunt omnia quę illi dicuntur angelus: quod omnia non uacat exponere. **S**ed accipiamus triumphalem uictoriam eius. **Q**ui uicerit inquit faciam eum columnam in templo dei mei: & foras non egredietur amplius: & scribam super eum nomen dei mei: & nomen ciuitatis dei nouę hierusalem que descendit

dit de celo a deo meo & nomē meū nouū. **Q**uod hic & alibi iesus dicit dei mei: uel aliquid simile nō dicit nisi tatione sue humanitatis tantū secundum quā est subiectus patri & sue p̄sone & sp̄ui sancto: tanq̄ deo suo: uenissimus eius cultor: p̄ premio autē huius uictorie sciens q̄ uincēs ē. f. de quo cantat q̄ uincit mūdū & uiciū se uicto, uictor idytus. **N**ō autē q̄ h̄ sibi p̄mittit illud qđ p̄prie spectat ad hūc tertiu mūdi statū p̄ abundantissimū sp̄us sancti islu xū. f. uictoriosū ingressū in xpm: q̄ in isto ingressu & mēs intrat in deū hoīnē iesū: & deus hō & eius uita intrat in ipm. Ideo h̄ duo tangit. **P**rimū sub figura colūne intrantis tēplū: **S**ecūdū per ea que scribuntur super ipm: ut tēplū sit immēsa scitas diuini esse intra quā introducit mēs infirma stabilitōe in contēplatiua erectiōe in totius diuini cultus supportatiōe p̄ sustinētiā ifirmos: ip̄fectionis rotūdita te: uel quadratura uirtutū. **T**aliter itrat mēs seraphica in deū modū colūne firme recte sustinētis tectū & coīter est rotunda uel quadra & intra tēpli ambitū inclusa. **S**i uero p̄ tēplū intelligatur materialis ecclesia: sic colūne tēplū sustētant & ornant & in medio stant. **E**t hoc modo stat. f. & quilibet eius filius in religione sancta & in dei ecclesia. **S**icut & in celesti curia suo modo stant. **N**am superiores ordines sūt sustentatiui inferiores: ip̄osq̄ hūilis simplicitas & simplex sp̄ualitas se hēt ad inferiores q̄ sunt minus uniti & magis dispersi: sicut centrū ad spherā: aut sicut sp̄us ad corpus. **E**t hoc ostendit typus tēpli occupantis maius sp̄atiū q̄ colūna: ut sicut i primis apl̄is fuit ecclesie fundatio in fide. **S**ic i istis sit erectio ecclesie & sustentatio alte & finalis cōteplationis & p̄fectionis ip̄ius: p̄p qđ sibi dicitur: q̄ foras nō egredietur amplius: nō solū quātū ad exitū apostasie: sed quātū ad distractionē cuiusq̄ occupationis terrene: in quo includitur amor paupertatis altissime a quo nullo modo uult exire. **Q**uo ad ea que scribuntur sup ipm. Scias q̄ i tali mente tria scribuntur: p̄mo excessiua unio & dulcis cōteplatio diuinitatis triū personarū & beatificē glorie qua se in uicem fruūt. **E**t hoc notat per hoc q̄ dicit. **S**cribā super illum nomē dei mei. **N**am sic intrat dei gr̄ia in animā: ut in hoc sūme beata sit: q̄ de dei beatitudine sūme letat. **S**ecūdū qđ inscribitur est totius ciuitatis dei & collegii sanctos: siue in uia: siue i patria p̄fecta coniuncto: quasi in hoc consistit: q̄ talis anima in omnibus plene possidet ea & q̄ sūt oīm sentit sua tanto iocundius q̄ propria: quanto in illis indignitatem non respicit: sed se semper sentit i dignam: & bonorum oīm uastatrice: huiusmōi autem ciuitatis dicitur descendere de celo a deo: q̄ tota oritur sanctorum letitia ab imēnsitate dei designata per celum: sic tamen q̄ infinitum est inferior deo. **A**litter etiam descendit de celo per hūilitatē nō solū sub deo sed etiā in suo proprio celesti loco reputans se indignam ac per hoc de ipso descendens. **P**ro ut autem hic ponit reformatio sexti status per hierusalem nouam significatur pacifica contē-

platio dei & reformatio mundi per plenum mūdi cōtemptum que dicitur noua q̄ nouo dono a deo facta. **E**t hoc singulariter supra. f. & uiros ei similes dicitur inscribi: quia tota in eis habet iniciari: fundari: sustentari. **T**ertium quod inscribitur est contēplatio xpi secundum q̄ homo: & ut redemptor: & ut mediator est. **E**t hoc notatur per hoc q̄ dicit. **E**t nomen meum nouum. **D**icit autem nouum: quia unio sue hūanitatē i diuina persona: & illud qđ in eo factum est: & per eum est illud in quo cōsistit tota renouatio electorum. **E**t attende q̄ ideo ultimo ponit nomen suum: ut ostendat perfectum contēplationis modum: qui est a deo descendere i ciuitatem sanctorum: & in xpm iesum redire: & ibi quiescere per dulcem amplexū: ut sic fiat circulus gloriosus a deo per sanctos in deum hominem sanctum sanctorum. **V**ide autem quomodo isti statui datur singularis clarificatio notitie dei & totius ciuitatis sue: & singularis ingressus & notitia in opus redemptionis nostre: & in xpm iesum. **S**uper hunc autem benedictum franciscum est scriptum nomen dei patris: dū factus est pater spiritualis religionis mūdi. **N**omē uero noue hierusalem sibi inscriptum est: cū per suauitatem amoris est eius mēs digna facta ut uocetur xpi sponsa & mater pia & matris genitrix p̄lis iesu. **N**omen uero christi iesu nouum sibi inscribitur: cum crucifixi effigies non solum eius mente sed in corpore figuratur: ut sic antonomasice intra omnia christi membra christus uocatur: portans inter illos primatum. **D**e quibus dicitur. **N**olite tangere christos meos. **V**ide autem q̄ ordinate tanguntur illa que eidem patri fuerunt i hoc sacro mōte collata: quorum primum est perfecta mundi & sui uictoria. **S**ecundum est contēplationis iocunde & alte & stabilis fundamentalis iniciatio. **T**ertiu est multiplicande prolis perfecte promissio. **Q**uartum est perfecta uulnerū christi & sui nominis crucifixi impressio: pro primo dicit. **Q**ui uicerit. **N**am in isto loco austero solitario ieiunans & orans plene se ipsum uicit & mundum. **P**ro secundo dicit faciam illum colūnam i templo dei mei: & foras nō egredietur: & scribam super illum nomen dei mei quia super firmissimam petram etiam ad litterā ipse. f. noua templi dei colūna fuit in hoc in isto sacro monte corporaliter positus: & i sublimi illa appitione christi de notitia dei singulariter illustratus: & in statu gratie & paupertatis unitiue eternaliter confirmatus. **V**nde dicitur q̄ lectabatur in gratioso aspectu quo a christo sub specie seraph cernebat se cōspici. **A**ddens q̄ is qui sibi appuerat aliqua dixerat q̄ nulli dum uideret aperire. **C**erte talia fuerunt demagnalibus diuinorū qđ nō plene sufficiūt humane aures audire. **P**ro. iii. dī. **E**t nomē ciuitatis &c. q̄ tunc fuit sibi p̄missum q̄ ordo suus usq̄ ad finem mūdi duraret: & sibi reuelata est & sue regē mors & resurrectio. **E**t audiui unū stupendū qđ cū nulla temeritate assero: sed deuote deuotis recito. **A**udiui autē a scō uiro fratre **C**orado & a pluribus aliis

fidedignis: q̄ b̄t̄s **F**ranciscus post suam glorifica-
tionem in celis reuelauit sancto fratri leoni: & ali-
quibus aliis reuelatum dicitur: q̄ i hac apparitione
christus predixit **F**rancisco tribulationes sui status
& ecclesie: & condēnationē & corruptionē sue re-
gule: & tantam confusionē mentium spiritualium na-
uitorū: & filiorum suorum propter uniuersalem im-
pugnationem istius regule: q̄ ad eorum conforta-
tionem & illuminationem ipsum resuscitaret piissi-
mus iesus in corpore glorioso: & ip̄m faceret p̄di-
ctis paruulis suis uisibiliter apparere. **¶** Quid de hoc
erit potest expectari deuote: sed non assenti temera-
rie: tamen deuotiōi multū ratio suffragatur: ut sicut
Franciscus fuit singulariter similis xp̄o ih̄u simili-
tudine passionis: sic sit etiā sibi cōformis pre aliis
anticipatione resurrectionis: & maxime ad confor-
tandam fidē & ueritatem de euāgelica uita: quā uo-
luit renouare in **F**rancisco que eisdē modis patitur
a carnali ecclesia: sicut infra patebit: a q̄bus synago-
ga passa est xp̄i p̄sona: ac p̄ hoc i. **F**. resurgente resur-
gat. **¶** Pro quo aut̄ continet̄ in auctoritate prefata
Apoc. nomen meū nouū. **N**ā iscriptio noīis ih̄u: cu-
ius cognomē est crucifixus est ip̄ressio noua & in-
audita uuln̄e: i. **F**. carne uiua: p̄ qua ip̄ressione cō-
cludit̄ i legēda. **D**isparēs uisio mirabilē i corde ip̄i-
us rel̄q̄ ardorē: sed & i carne nō minus mirabilem
signoge ip̄ressit effigiē &c. **S**i quis uelit subtilit̄ tex-
tum **A**poc. ispicere: mirabilis & desiderabilis iscrip-
tio & ip̄ressio b̄nd̄i ih̄u promittit̄ uir̄i seraphicis
ēti status mūdi & ecclesie sexti. **N**ā sexto angelo ut
nūc audistis mira sit iscriptio i sexti signaculi ap̄tio-
ne. **A**scēdit angelus h̄ns signū dei uiui. In cātu sex-
te tube appet angelus q̄si i similitudine xp̄i: q̄ librū
hēt ap̄tū. In q̄rta uisioē **A**poc. p̄ sexto statu & sci il-
lius t̄pis dicit q̄ uidit supra montē syon agnū stan-
tem: & cū eo. c. l. iiii. milia h̄ntes nomen eius: & no-
men p̄ris eius scriptū in frontibus suis. **E**t q̄r ut ex
toto isto libello pater figura & p̄fectio xp̄i ih̄u i al-
tissima paupertate & extrema cōsistit: ideo sextus an-
gelus ph̄alā itacūdie dei i flumē magnum eufra-
tem effudit: p̄ quē t̄p̄alium abundantia itelligit̄: q̄r
in hoc est ira illius sexti status: & i hoc sentit dei ira
cūdiā q̄ paup̄tas euāgelica fermētat̄: quā t̄n p̄ tres
sp̄s imundos i modū ramare p̄cipit ip̄ugri: quos
nūc non uacat exponere. **¶** Postremo i sexta uisio-
ne itroducūt̄ h̄i sancti: ut nuptiali cōnubio q̄si ele-
ctissima sp̄sa ih̄u sibi cōiūcti: & amplexibus strin-
gi: & facie ad facie figurari: osculātes sp̄sōtū: ab eo
recipiētes fecūditatē sp̄s̄i sci. **N**ā hoc significat tā-
ta iubilatio illius iocūdisimi al̄a p̄ nuptiis agni &
uxore eius: cuius nuptialis fecūditatis & oīum p̄-
dictore precessit ichoata p̄fectio i aīa. s. cuius calor
ab āplexu seraph corpus. **F**. ap̄uit i quinq̄ locis: ut
p̄ene sp̄sa sit apta fecūditati sp̄sōtū: tā i gressu affe-
ctū: q̄ in m̄ibus op̄ū: & q̄max̄ me i trāsformati-
one cordialissima oīum intimoge: i ap̄tione lat̄is fi-
gurati. **F**elix hic mōs scūs: quē tāto p̄uilegio altissi-
mus ih̄s dignatus ē isignire. **V**ere mōs dei mons

p̄guis & mōs libani puritatis: mōs syon specula-
tiōis diuioe: & mons p̄fectionis legis q̄si sinai: in
quo non. n. mādatū sufficiētie. sed cōsiliū supero-
gatiōis p̄fēe felieiori igne icendit̄ & scificat̄. **I**bi ar-
det rubus: & nō cōbūrit̄ spina: q̄r in illa lege ardet
cōcupia: & nō remittūt̄ peccā. **E**t hoc reuelauit d̄s
moysi. **H**ic ardet appens ih̄s: & cōsumit cōcupiam
& purgauit oīs pecc̄i scōiā in. **F**. & icēdit seraphicā
regulā parā ad p̄fēōis semitā toti mundo. **H**ic est
mons tēpli dei mons moria: i quo pacificus n̄r ue-
rus **S**alomō ih̄s templū edificat: non de lapidibus
ferro quadratis et politis: sed dei xp̄i clauis: lācea:
& spinis q̄dratis & sculptis in uir̄is plenarie mūdo
crucifixis: & p̄ abyssum nihilitatis p̄prie supra im-
mobile fūdamētū passiōis sue fundatis: & cemēto
charitatis seraphice i diuifibilit̄ cōiūctis. **V**ere uo-
cabit̄ mōs iste mōs tēpli domini: mōs sanctifica-
tus & terribilis apparebit locus iste demonibus: &
per carnalem sensum impugnatonibus euāgelici
status: ueris uero imitatoribus crucifixi: & successo-
ribus **F**rancisci semper apparebit deus esse secum i
loco isto: & in his que hic facta sunt erit domus
dei & porta celi.

Iesus normam constituens **Ca. v.**

Euāgelicam uitā p̄fectio totius nostre
creature ih̄s in se: & i sua dulcissima matre
tanq̄ in montibus sanctis & i mobilibus
fundamentis i omnimoda p̄fectione locauit: dū
uirgo natus de uirgine ip̄a cum sua sanctissima ma-
tre in extrema paupertate: in profundissima humi-
litate legi humilit̄ obediētes: & eterno patri usq̄
ad durum supplicium crucis in p̄fecta op̄atione
uirtutū & diuinorum continua contemplatione:
indiuifibili cōiunctione uixerūt diligentes inimi-
cos: & solum pro salute inimicorum totam suam
uitam exponentes et tendentes in mortem. **N**am
nūl ū amicū habuit nisi quem inimici dilectione
p̄uenit. In christo ergo iesu et in sua sanctissima ma-
tre euāgelice p̄fectionis fundatur regula: et hāc
suam p̄fectionem analogice in apostolos trans-
fudit: et eis seruandā imposuit. **I**dcirco non solum
euāgelica quia in christo et a christo instituta: sed
etiā dicitur apostolica regula: quia a christo iesu
apostolis imposita: et ab ip̄is usq̄ ad mortē serua-
ta: hec in ecclesia non fuit per apostolos transfu-
sa ut dictum est supra: nec eā habebat ecclesia quā-
do ip̄am benedictus iesus in. **F**. renouare incepit.
Quod ex hoc liquet aperte: quia sicut i tertio capi-
tulo legende dicitur dum uitam euāgelicam sibi
a domino papa **F**ranciscus peteret confirmari: no-
uum aliquid & supra uires humanas arduum car-
dinalibus aliquibus uidebatur quod exufflatum
est: quia hoc erat ih̄u christi euāgelium blasphemā-
re. **P**atet igitur q̄ fundamentum euāgelice & apo-
stolice regule in ecclesia quātum ad renouationem
ip̄ius fecit iesus de **F**rancisco. **¶** Quod h̄ sit ead

quā apl's ipso fuit: patet ex pmo motiuo. ex pgreffu medio: & ex cōformatiōis ultio: & obseruatione f. i. facto & explicatiōe sue intētionis nō semel: sed pluries uerbo expresso. Nam motiuū fuit auditus euangelii dū missa audiret de apostolis cū lectū est euāgelii in quo discipulis ad predicandū mittēdis formā tribuit euāgelicā in uiuēdo: ne uidel: cer pos fideant aurum uel argentū: nec i' zonis peccuniā nec peram in uia: nec duas tunicas hēant: nec deferant calciamenta: nec uirgam. Continuo enī. f. fer uore cordis omnē sollicitudinē apposuit qualif audita perficeret & se in apostolice regule transformauit reuerentiam. Et q' spūalis hitus in euangelio apostolis non iponitur: sed uniuersaliter eis dicitur q' tollant xpi crucem. Idcirco. f. per crucifixi doctrinam habitum in modū crucis formauit: ut crucifixi mens sub crucifixi tūca militaret. Promotiuū huius regule fuit apertio libri euāgelici p inspiratio nem spūs sancti: in cuius trina apertioe perfecta ex p'p'atio & pfecta sui abnegatio & uite carnalis crucifixio & iesu sequele pfecta occurrit: hec ait uir sāctus est uita & regula nostra omniūq' q' nostre uoluerit societati cōiūgi. Inter p'p'atiua etiā & nostri intēti p'p'atiua est illud: qd eodē. iii. c. legēdū cōtinet' q' f. famulus xpi. f. scripsit sibi & fratribus suis simplicibus uerbis formulā uite in quo sancti euangelii obseruantia p fundamento idissolubiliter collocata: pauca q' dā alia inseruit: q' ad uniformē uiuendi modū necessaria uidebantur: q' etiā plenitudinē obseruatiōis euangelii peteret sibi p regula cōfirmari a papa: hoc ostendit ibidem formido repugantiū pp talis status arduā nouitatē: & inexperiētiā in tēporalibus p'teritis in ecclesia. Ostendit etiā illumina ta allegatio uenerandi uiri domini loānis de sācto paulo episcopi. Sabinū dū dicit cū petat hic paup cōfūmari sibi formā euangelice uite &c. Ondit etiam hoc cōtinentia formulē illius tūc cōposite quā ego legi & hēbā in manu quando ista scripsi in qua mltitudo euangelicorū consiliōrū continetur & habet duplū uel triplū de littera: hec nihil plus hēat in sē tētia q' hec sacra regula quā nūc hēmus q' postea fuit p spiritū sāctū scripta & diuino celitus dato testimōio: & papali munimine cōfirmata. Cōfirmatiūū & ultimū huius regule fuit ipius ad cōpendiofa uerba reductio cēlica testificatio & papalis cōfirmatio. Pro pmo dicitur. iii. c. legende: q' post multum pfectū ordinis modico. f. tempore ante ipressi onem sacrorū stigmatū fuit dei reuelatione cōmōit' tus in uisione de micis panū & hostia confecta: & i lepra que sequebatur & digne sumētibus. Cūq' nō intelligeret mysteriū uisionis: uigil in oratione p'stens audiuit uocem de celo dicentem sibi. f. mice p'rente noctis uerba euangelica sunt hostia regula: lepra iniquitas. Q' d' dolorose uidemus hanc uisionē uerificatā. Sed de hac lepra satis dictū ē supra & infra dicitur si tñ de ea satis dici potest: hanc igitur uisionem secutus est in montem quēdam iuxta reate: ubi dicitur fons colūbe cum duobus uinis uir-

tutis & sanctis: frate rufino & frate leone spū scō ducēte cōscendit: ut & nomen loci emanationi spū ritus sancti congruit: quia & ibi regula in qua initia tur tertius status mundi qui spiritui sancto attribuitur: de spiritus sancti fonte processit: ubi pane tatū & aquā contentus ieiunans scribi fecit regulā: secū dum quod sibi spiritus sanctus reuelauit: quā ui carius suus traditam sibi seruandam perdidit post q' de monte sanctus cōscendit. Sed iterato uir sanctus ad locū solitudinis rediit: & ieiunās orās & flens eā instar prioris repauit: q' & p'mā & secundā ac si ex ore dei uerba suscipet spū sancto flante cōscripsit. Hec est illa que hodie p totū p sūmū pō tificem confirmata destruit. In hac in principio continetur p fundamēto idissolubili regula & uita minorū fratrum: hec est dñi nostri iesu xpi sanctū euangelii obseruare & in fine cōcluditur tāq' cōfirmata pscō. f. paupertatem & hūilitatē & sc'm euāgelium dei qd firmiter pmissimus obseruemus: p qd patet q' intentio fuit beati. f. ad illa eadē se obligare & ordinē suū totū: ad q' cognoscere poterat xpm apostolos obligasse. Et ut expediat me de quarto & qui to sic semper. f. & eius p'mi focii uiri pfecti seruauerunt de facto. Sic se intelligere & intellexisse quēq' occurbat loquēdi materia exprimebat efficacissio uerbo. Sicut in uerbis sancti fratris leonis sup'ascriptis cōtinet' expresse. Et qui de hoc dubitat: aspice in plano: curuū in recto: ambiguū in certo fatagit i uenire. Absit autē q' in tali pmissione aliquid cōtineatur piculi: q' omniū nostrorū piculorū exlufflat' or iesus nihil piculosū cōsuluir uel mandauit. Et p fessio sancti euāgelii & eius obseruatiā non aliter intelligit' q' tradita reperitur a xpo: & apostolis ipolita: uidelicet consilia ut consilia: & precepta ut precepta: seruentur. Et quicquid sub precepto apl's est i positum: transgredi est mortale: & non aliter. Et q' de hoc posset esse uaria sententia. Ideo sapiens iesus & spūs scūs hec clarificans posuit mundissimā puritatē extremā paupertatem: obediētiā plenissimā & abnegationem suā perfectam: tāq' totus euangelice perfectionis fūdamēta sub uoto stabili & firmo omnia alia in quibus uerbum precepti uel equipol lens non exprimitur sub consiliis continētur: siue in regula: siue in euāgeliis consenbantur. Nā sicut bene dicunt i hoc tam sūmi pontifices q' doctores ad nullum aliud consiliū sub uoto obligatorio ad mortale se obligant euangelice regule pfectores nisi sub tali uinculo in regula sit expressū. Sed & ego non recordor nec scio q' aliquod perfectionis consiliū sit impositum apostolis sub pcepto: extra illa que in regula continētur. Ceca certe multū est & impia illa opinio q' dicit q' pmittentes aliquā regulam uel sanctum euāgelii obseruare obligamur: sub uinculo mortalis peccati ita si transgredimur ea q' ibi sunt per modū consilii: sicut ea q' ibi sunt sub uerbo pcepti. Sed nec aliter xps intendit nisi ut cōsilia sint ut cōsilia: nec aliē apl's seruauerūt: nā xpus cōsuluir apostolis oē ueniale uitare. Sicut & qlibet

fapiēs cōfuleret: maxie cū dicit **Mat. v.** Estote ergo pfecti sicut & p̄r ur̄ celestis pfectus ē: quod magis secundum debitam analogiam potuerūt in desiderio habere apostoli q̄ in facto. **Nā** & iacobus dicit. **iii. c.** In multis offendimus omnes. **¶** **CA** quo se non excludit ē **Io.** Si dixerimus peccatum nos nō habere mendacē facimus deum. **¶** Et apostolus ad **Gal. iii.** dicit: q̄ petrus reprehēbilis erat. **¶** **Vbi Aug.** dicit expresse q̄ peccauit uenialiter. **¶** Ex quo certū est q̄ consiliū erat pretermisum: tamē inlanus est uel q̄ ista ap̄o ip̄tetur ad mortale peccatū: uel qui dicat eos non fuisse obligatos ad seruandū sanctum euāgelium. **¶** Hic igitur nec alibi i toto hoc libro nihil intendo dicere contra papalem sentētiā: sed p̄: nam ip̄e excomunicat supradictos errores. **¶** Quo ad testimoniū celicum quod ista regula habuit a domino ih̄u christo: audi lector & recode in penetrabilibus cordis tui. **¶** Nam quod sequit̄ a sancto fratre **Conrado** predicto & uiua uoce audiuit a sancto fratre **leone** qui presens erat: & regulā scripsit. **¶** Et hoc ip̄m in quibusdā rotulis manu sua cōscriptis: quos cōmendauit in mōasterio sancte **Clare** custodiendos ad futurorū memoriā dicitur cōtineri. **¶** In illis autem multa scripsit: sicut ex ore patris audiuerat: in factis suis tiderat: in quibus magnalia continentur de stupēdis sancti: & de futura corruptiōe regule: & de futura renouatione ipsius: & de magnaliis circa regule institutionem & renouationē a deo: & de intentione beati **Francisci** super obseruatiam regule: sicut ip̄e illam eandem intentionem dicebat se accepisse a christo: que industria frater **Bonauentura** omisit: & noluit in legēda publice scribere: maxime quia aliqua erāt ibi in q̄bus etiā ex tunc deuiatio regule publice mōstrabat̄: & nolebat fratres ante tēpus extraneis infamare. **¶** Claret autē q̄ multo melius fuisset ea scribere: quia nō tanta postea forsitan fuisset secuta ruina: maxime istud quod sequit̄ iam ex tunc non seruabat̄: cū multo dolore audiui illos rotulos fuisse distractos: & forsitan perditos: maxime quosdam ex eis. **¶** Narrauit autē & scripsit sic sanctus frater **leo**: q̄ ip̄o cū beato **Francisco** ieiunante in mōte pro regula conscribenda: spiritus diaboli qui a p̄cipio contra hanc sacratissimā regulam offēdicula excitauit: timore humano cōmouit multitudinem ministrorū & aliorū qui reputabant discreti cōuenire reate: qui accedētes ad fratrem **Heli** am sibi dixerūt: q̄ ex parte ip̄orū ascenderet ad uirgē sanctū: & diceret sibi uerba que ista scribent̄. **¶** Cūq̄ ille dixisset nequaquā audere accedere: quia timeret a sancto dura maleditiōe feriri: maxime quia nūq̄ aliquid cū tanto spiritu fecit: cū quanto nūc istam regulam facit conscribi. **¶** Multis hincinde dictis finaliter conueniūt q̄ simul pergeret ip̄e cū eis. **¶** Quia uero semper erat de increpatiōe sancti timidus: deo disponente noluit cū illis fratribus mōtē ascendere sed una cū eis p̄ uallē profundam cui sancti cēla eminebat in altū subitus ip̄am cellā aduenit. **¶** Disposuerat autem timore & reuerentia p̄teritus trina uice

sanctum uocare ex nomie ip̄o uero non respondēte retrorsum redire. **¶** In primo autē damore quo clamauit. **¶** **F.** statim admiratus uir sanctus e cēla foris exit ad rupis preruptū: uidensq̄ tantā multitudinē fratrum simul cū illo in uale cōsistere: admiratus qd̄ q̄ret requirit. **¶** Cui ille helias ex oīum p̄sōa alta uoce rōdit. **¶** Isti sūt ministri & discreti frēs italie: q̄ cognoscētes tui rigore spūs: & audientes q̄ nouā conscribi facis regulā tibi denūciant p̄ se & pro aliis q̄ nolunt q̄ aliquid facias scribi quod eos obliget: nisi man festauens eis. **¶** Audiēs hec uir scūs eiulatu magno uocē leuauit ad celū dicēs. **¶** Fortissime dñe audis quid isti iā dicunt? **¶** Tūc piissimus ih̄s cōpassus angustis scī: & confirmationē plenā uoleus facere future generatiōis: lamauit alta uoce de celo: ita q̄ per uallē & montē intellecta fuit & audita uox clara dicēs. **¶** **Fran.** ego sum ih̄s q̄ tibi loquor de celo. **¶** Regula p̄ me est scā: & tu nihil ibi posuisti de tuo. **¶** Ego cognosco adiutoriū quod dare uolo: & fragilitatē nature: & istis pensatis scio q̄ regula ualde bene pōt seruari: & ideo sicut scripta ē: uolo q̄ seruet̄ ad lram sine aliqua glosa: & qui nolunt receāt: q̄a i ea nihil uolo mutari. **¶** Audito tonitruo uocis xp̄i: exultauit uir sanctus i spū: & sribus dixit q̄ astabat in ualle. **¶** Audistis bñdictū ih̄m fratres mei: uultis q̄ faciā itē: uobis dici. **¶** Videtis ap̄te q̄ regula est dñi nostri ih̄u xp̄i: nō mea: & q̄ ip̄e quicquid ē ibi posuit. **¶** Temetachi frēs percutiētes pectora: capita submittūt: & ueniā petūt: & bñ actione recepta ad p̄pria reuertunt̄. **¶** Hec testat̄ ille scūs frater **leo** q̄ p̄sens fuit ad omnia: & dñm ih̄m christum loquentē audiuit. **¶** Quis ergo de celo erit incredulus. **¶** Nō ergo de celo obduremus corda n̄ra i regule obseruatia: q̄ in persona illoꝝ oībus de celo locutus est testis dans testimoniū regule sancte & apostolice. **¶** **¶** Et in signū q̄ hec est apostolica regula: ip̄am i. xii. distinxit capitula: quasi i. xii. fūdamenta apostolica: & in. xii. portas p̄ q̄s itrat̄ i euāgelica uita tanq̄ noua hierl̄m q̄ descendit a deo & celo: i q̄bus portis scripta sūt noīa. xii. ap̄oꝝ & agni: nec dubiū q̄ fluuius aq̄ uiue p̄cedit de sede dei & agni i mediū platee eiul: q̄ influxus spūs scī abūde diffundit̄ in latitudine charitatis: p̄ quā solā euāgelica reglā constat̄ assuim̄: utilit̄ p̄mittit̄: & iuolabilē obseruat̄. **¶** Et quia ut ex p̄d̄cis patet i tractatu paupertatis a ih̄u & ap̄lis obseruata ē paupertas extrema: nō solū i hitu exp̄p̄atiōis infno: sed insignis paupis usus exterius declarātibz eā. **¶** Ideo utrūq̄ i hac sacratissima regula cōtinet̄ sicut efficacit̄ zelator paupertatis & huius regl̄e p̄fessor. & ualde solēnis dencus frater **Hugo** de digna i bello quē cōpegit & nominauit de finibus paupertatis iuxta uotū m̄ior: ubi ap̄te cōc̄udit q̄ sicut nihil hēt quo ad diuinū sub celo p̄p̄iū: ita ex p̄fessiōis uoto debet seruare paupertatis isigne quo ad strictū & paup̄e usum. **¶** Et i fine cōcludit̄: q̄ hoc ē huius scē religiōis p̄p̄iū i uniueris & singulis q̄ nihil i his q̄ transeūt pōt habere propriū. **¶** Nihil. n. eis magis improprium q̄ proprium: & nihil

magis propriū q̄ hoc ipsum qđ nihil ē possideat
ipropriū amō & usq; i sempiternum. Et ad probā
dum pauperē usum includi intra huius p̄fessionis
uotum aliqua de suis uerbis intrisero. Dicit q̄ oīs
religio & quelibet pars religionis habet insigne su
um quo ueraciter se dicit a cuius insignis excessu p̄
tensio extenus mēsurat interioris religionis & eius
cuiuslibet partis excessus. Interior quidē religio in
ip̄: interius consistit uoluntate: exterior uero quod
insigne dicitur interioris foris in ip̄a sp̄e & cū uolu
mus mēsurare quātalibet sit uel esse debeat itior
ad exteriorē cōfugimus: & ex illius altitudinē in
terioris altitudinē mēsuramus. Alioquin cū pauper
tatē nostrā ceterorū cōferimus paupertati: falso recur
rimus ad nostrā exteriorē: quatenus ex nostre exce
ssu extioris: ad eorū extiorē inferamus: q̄tus sit aut
esse debeat excessus nostre itioris ad eorū intiorē.
Et sicut tunc est uerbum uerū: qñ qđ est in dicente
est in uerbo. Ita quoq; est uerū signū qñ qđ est in si
gnato est in signo: alioqn uerbū & signū utruq;
mēdax & falsū. Cū igitur exterior paupertas signum
sit & uerbū interioris esse debet interius in re: qđ re
fulget foris i sp̄e: alioqn uero nō est hec adequatio
aut opa p̄ uiribus nō prestat: & sic nō ē religio: sed
potius hypocrisis & superstitio uel manifesta trans
gressio. Habet igitur paupertas extrema quē i itio
ri p̄fectione cōsistit suū uerū insigne: p̄ quod exte
rius se dicit: qđ quidē est facultate suppetēte de ne
cessitate p̄fectionis interne. Ita q̄ sub eadē p̄missi
one cadit interior p̄fectio & suū insigne unde & di
cit idē doct̄or sic. Extrema paupertas ē q̄ status alicu
ius uniuersos & singulos equaliter includēs: & rege
oīm p̄prietatē excludens insignibus ip̄am in ultio
declarātibz decora ē. **C** Paupertas itaq; miore: paup
tas extrema est: eo q̄ his conditionibus oīo dotata
est. Hec enim pariter uniuersos & singulos icludit:
ut liquet ex ip̄a sūmi pōntificis cōsulatione. Dicimus
inquit q̄ nec in sp̄ali nec in cōi debet p̄prietatē h̄re:
& regula fratres nihil sibi app̄iet: nec locū: nec do
mū: nec aliquā aliā rem. Porro insignia q̄ miōres in
extremo cōsistere paupertatis declarant: & eorū statū
q̄ plurimū eo ip̄o decorant in eorū regula euidenter
expressa sunt. Primū quidē q̄ in his q̄ ueniūt ad or
dinem indicitur in usus pauperū eroganda facultas
Secundū uero uestimētorū uilitas. Tertiū est muta
torie uestis ablata numerositas. Quartū pedū nu
ditas. Quintū interdicta eq̄tandi p̄positas. Sextū
p̄grinatio & inestimabilitas. Septimū uictus & ue
stitus mendicata necessitas. Octauū acq̄rendi pecu
niā & recipiēdi sublata possibilitas. Nonū uero uo
cabl i despectabilitas. Noīs despectabilitas ob hoc
inter insignia paupertatis numeratur extreme: q̄ hoc
est horrendū insigne q̄ qui minor debet esse mun
do: uelit tēporalibus abūdere. Dicit autē idē doct̄or
sic. Nulli q̄ uoto astrictus sit ad obseruatiā insigniū
extreme paupertatis licitū est aliquibus uti unde seq̄
tur destructio extreme paupertatis. Ordo autē mino
rum p̄ter in uniuersis & singulis uoto astrictus est

ad obseruantia insigniū extreme paupertatis. Ordi
ni igitur minorū nec in uniuersis & singulis licitū ē
aliquibus uti: unde sequitur destructio insigniū ex
treme paupertatis. Probatio maioris patet ex illo p̄
cipio. f. q̄ uno uoto abdicatur oīa uoto incōpossibi
lia: uti enim aliquibus unde sequatur destructio ex
treme paupertatis incōpossibile ē uoto insigniū extreme
paupertatis. Probatio minoris patet ex illo principio
uidelicet q̄ quicquid illicitū est aliter in genere pro
fessore p̄pria immutare uolūtate aut est enim illicitū
deo phibente: aut hoīe uices dei tenente: aut
efficacia sponte iā inite obligationis obfistēte. Cū
igitur in ordine miore uniuersis & singulis cōstet
esse illicitū insignia paupertatis extreme digesta sup
nis p̄pria immutare uolūtate nec sit illicitū deo pro
hibente nec hoīe uices dei gerente: relinquit q̄ ē li
citū efficacia nō sponte inite obligationis obfisten
te. Ordo igitur miore p̄t i uniuersis & singulis ad
obseruantia insigniū extreme paupertatis uoto astri
ctus est. Huius. n. immutare uoto insigniū paupertatis
extreme incōpossibile hec rō illius sci uini: p̄bauerat
autē supius principia in quibus se fūdat. Probat au
tem postea idē doct̄or q̄ eisdem fratribz ex regu
la cōceditur usus rege ad sustentationē nature: & ad
illa officia ad que ex uoto regule obligantur. Sicut
ē uti libris & scriptis ad diuinū offitiū celebrandū.
Nā p̄ficere in notitia diuinay scripturay licet non
sibi phibeatur ex regula: nullo tamē modo iponit
quin magis excluditur ex uerbis regule in quātum
nimia sollicitudo de hoc & fastuosa uoluntas app
endi in his purā simplicitatē & innocentia & hūilita
tem pfundam: & orationis & deuotionis iugē istā
tiam ad q̄ efficaciter regula inducit sua distrachione
& uiciolitate ipediunt. Nec predicare iponit nisi ex
aminatis & app̄batis a generali mīstro quin potius
p̄sumptionē in talibus multū subtrahit. Sed sic exa
minatus dicit q̄ sint examinata & casta eorū eloqui
ad utilitatē & edificationē ppli: anūtiando eis uitia
& uirtutes: penā & gloriā cū breuitate sermonis. Et
licet hec supponant scientiā & sciētia studiū: & stu
diū usū librorū: tñ ex his q̄ dicta sūt supra de uerbis
sci fratris leonis: quomodo rñdit fratri Richerio &
mīstro & nouitio petenti p̄salteriū: patet q̄ nō fuit
itēntio beati. f. q̄ fratres haberēt tot salmas labore
ad usū p̄prium: imo nec unicū libz: imo sicut dixit
sanctus leo ex ore ipsius uolebat q̄ i cōi ad hoc hē
rentur libri sufficiētes & pauperes nō superflui nec
curiosi: nec alit a p̄p̄ati. Et patet q̄ nō fuit itēntio
patris q̄ isti hoīes rudes & grossi niterēt p̄ studiū
literay in quo pagē p̄ficiunt extinguere deuotiōis
spiritū: & obsequiose hūilitatis exercitiū: nec q̄ p̄
hoc acq̄rerent sibi quātūcūq; de licentia numerol
tatē librorū & cōpositorū sermonū. Sed si q̄ hēbāt
naturalis ingenii industriā: & super infusā gratiā
ad scripturay intelligentiā ex quibus essent habiles
sine dāno spiritus sui contēpato studio librorū cō
muniū ad predicatiōis offitiū uoluit talibus a mi
nistro generali offitiū imponi: & tales adhortatur

ad debite pferendū uerbū dei. Nā ista effrenata mul-
tudo p̄dicatore q̄ nūc ē: q̄ cōit & i uita & i sc̄ia d̄fi-
ciūt: nūq̄ fuit de itētiōe sc̄i. Et luce datus patet q̄
& i se & i aliis fructus ipedit aīare: dū ad cōtētiōē
āmbitiōē: curiositatē: uanitatē: & q̄stū: ut p̄līmū
in multis p̄dicatio ē conuersa. Sciāt ergo singuli:
q̄ de itētiōe. **F.** & regule subale est eis paupes esse
deuotos: op̄osos & hūiles. **Accidētale** uero & ex-
traneū sine istis & nociuū populis p̄dicare. Illis ue-
ro sup̄pōitis & sufficiētia litterature: & q̄maxime
seruons spūs q̄ melius p̄dicat b̄nplacitū est ih̄u &
sc̄e regule: & p̄ri. **F.** q̄ ad hoc testatus ē statū suum
missum a deo: ut primo exēplo uite postea uerbo
doctrie ad amorē crucifixi gētem attraherēt. In utē
si libus ergo cōibus tā diuinorū officiorū q̄ libroz
ad studiū scripturaz fuit intentio. **F.** addiscere illos
q̄ in scriptura p̄ficerent: & populis predicarēt. Nā
approp̄ata cuiq̄q̄ ut dictū est. **F.** horrebat. Dicit
idē doctor illuminatus. Sane sūmope cauendū ē ne
sub colore necessitatis excessus se igerat sup̄fluita-
tis. **Sup̄flui** nāq̄ adiectio in signū paupertatis extre-
me destruit. **¶** Ideo uoto insigniū paupertatis ex-
treme sup̄flui incōpossibile: icōpossibile est autē su-
p̄flui: quo ablato sufficit reliquū. **Excessus** autē su-
p̄flui cōsistit maxime i numero: quātitate: sūptu &
decōre. **Duo** igit sup̄flui si unū sufficit: multū si
pag: sūptuosum si uile: speciosū si despectibile. **Ce-**
tege ubi necessitas ueracit icōgruit: & si paupertas
nūq̄ iligne tñ paup̄atis necessitati cedit: hec p̄dcūs
doctor. **Et** ex quibus & i oibus aliis p̄dictis patet
q̄to lumie spūs sc̄i. **F.** per illū in se hitantē dum ad
celū uellet ascēdere sc̄issimū condidit testamētū.
Nā oīa que ibi dicit: & p̄cepta q̄ facit ad purissimā
obseruatā euāḡlii & p̄missē regl̄e subālī ordināt.
Nā illud qd̄ uidet̄ grauius de lris non petēdis q̄s
dubitat q̄ ius p̄uilegii hēre est aliqd̄ ius h̄re. **Et** nū-
quid nō ē hoc cōtradiētorū uoto nihil p̄itus ha-
bēdi: nec i aliquo iure: nec i aliq̄ re? & tñ regula di-
cit nō cōsūlēdo: sed p̄cipiēdo. **Fr̄es** nihil sibi appro-
priēt: nec locū: nec domū: nec aliquā rē: res & aliqd̄
q̄ h̄ negat̄ sū: duo trāscēdēda: & sūt unīes negati-
ue cui p̄tēlaris affirmatio cōtradiētorie aduersat̄.
Sed ait. **Papa** potuit dispensare & fecit: & dixit nos
n̄ teneri ad mādātū testamēti. **R̄**ndeo q̄a hoc p̄ui-
dit futuroz inspector. **F.** h̄c status sui dissipatio
nē magis q̄ disp̄sationē futurā. Idcirco q̄tum ex se
fuit uolēs obuiare prohibuit hoc nō peti: nec ego
dico teneri te ex stricō iure hūano p̄ceptis sc̄issi-
mi testamēti: nisi i q̄tū itra substātiā p̄ceptoz regu-
le includūtur. **Sed** dicis: si papa nos absoluit: tñ nos
obligas. **Dico** q̄ nolo absolui ego a successiōe p̄ri-
na. **Et** sicut dixit illuminata dei clara: uolo absolui a
pccis meis a papa: sed nō ab obseruādis cōsiliis ie-
su xp̄i. **Quicqd̄** autē i p̄fectione exproptiōis: & in
signum extreme paupertatis includit̄ in iesu chri-
sti cōsiliis ē icludū. **Et** licet papa possit facē de mo-
nacho nō mōachū: nūq̄ tñ pōt facere q̄ mōachus
obseruet regulā: & habeat proprium. **Sicut** nec ip̄e

pōt facere contradiētoria simul uera: q̄ tu sis sine
omni pprio: & petas & p̄cipias al qd̄ proprium.

Quod si unlit̄ & sc̄e fecit p̄ utilitate cōi de mona-
cho nō mōachum dat sibi nouū statū. **Sic** & uiuere
sc̄dm p̄uilegia papa ia contra id qd̄ est i regula p̄-
missum: uel a sc̄o expressū: est facere unū alium no-
uum statū: & destruere primū. **In** quo quidē statu
si sc̄dm regulā uirtutis a spū sanēto fit ē qd̄ salus:
sed nō illa q̄ erat i principio. **Et** si p̄uilegia addunt
ad p̄fectionē: est i secūdo p̄fectio noui status. **Si** di-
minuunt est nouū statū cōcedere respectu prioris
absq̄ dubio ip̄fectū. **Non** oportet autē h̄ uerba
multiplicare: q̄ oēs declarationes sup̄ regulā facte
fuerūt cōdescēdentes ip̄fectioni: & p̄uidentes trāf-
gressioni. **Et** licet in eoz obseruantia sit salus illius
qui regulā sc̄dm illas declarationes p̄mittūt: ac per
hoc sit obseruatia regule illo modo: tñ cecus est q̄
nō uidit: q̄ hec nō est obseruatia sc̄dm itentionē
& expositionē. **f.** q̄ melius oibus utpote illumina-
tus a xp̄o cognouit itentionem euāgelii & status
sui. **¶** Ibi ergo deuotio inchoauit q̄ descēdit i h̄c
abyssum i qua nulla seruat̄ declaratio: ubi petita est
destruētiō sc̄issimū testamēti. **Et** ad illud redeundū
est: ut per p̄ris uestigia in recto itinere gradiat̄: nec
hic aliqd̄ dico quod i eius obseruantia non seruet̄
ad salutē regule: nec ip̄e unq̄ dicit nec dicere potuit
q̄ sua dedaratio ip̄oneret fratribus seruare regulā:
sc̄dm illam p̄fectionem quam beatus fr̄at̄iscus i
suo posuit testamēto: sed potius ab illa p̄fectione
& obseruantia testamēti paterni: sicut & p̄decesso-
res fecerāt fr̄es absoluit. **Et** sicut p̄dictus sc̄s fr̄at̄
hugo se excusat & ego. **Dicit. n. sic.** Ne quis me re-
gule iudicet expositorē: sed potius ex regula: ul̄ ex
eo q̄ euidentius existit regula regule defēsozem.
Quis. n. glosa regule: quis exp̄onem: quis deniq̄
iudicabit cōmētum: h̄ aduersus eos q̄ aspey in-
ueniūt in plano: curuū in recto: ambiguum in cer-
to: aliud i regula: uel ex eo q̄ euidentius existit regu-
la ad regule defensionē in argumētum adducitur?
Certe cū in toto decursu huius op̄is patet aduersus
glosantes regulā: & per malā obseruatiam confrin-
gentis impetus mei sermōis decurrit: ut lra regule
& sine glosa aliqua obseruet̄. **Igitur** ex p̄dictis colli-
gitur q̄ p̄ssimus ih̄s in cōstitutione huius regule
prin̄cipalis ē actor: & hec ē illa eadem uita & perfe-
ctio que i euāgelio continet̄: & miro spūs artificio
in hac p̄ eius spūm confecta regula breui compen-
dio includitur & plenarie replicat̄.

¶ Iesus tunc renouatus **¶ Ca. vi.**
Iesus cōsignator seraphici uiri. **F.** & sacratif-
sime regule institutor non solū sue passio-
nis renouauit memoriā: sed euāgelice p̄-
fectionis in utroq̄ sexu renouauit uitā. **Nam** p̄ do-
ctrinā & **F.** monita deo charissima & sponsa sc̄issi-
ma clara renouauit p̄fecte: & eidē & filiabus eius le-
gitimis: & regulā eiusdē p̄fectionis cū sua illi spū sc̄o
docētē dictauit: quā sacratissima uirgo p̄ssissima imi-
tatrix ih̄u paup̄is sp̄sōi sui cū tāta discretionē & ex-
F. iiii

tremo usu paupertatis extreme impleuit: ut uere & ipsa & eius filie totę seraphice appent. Nec modicū uer-
bū sustinere poterant aures ille sanctissime quo ut
dicunt humanā discretionē: sed realiter serpentina p-
suasione altitudo paupertatis pmissę deficeret. Vnde
& a domino papa alexandro uolenti eā a uoto pau-
per-
tatis absoluere: & possessionibus monasteriū ditare.
respondit illuminata uirgo supra positū uerbū. f.
a peccatis nō ab obseruandis cōsiliis iesu xpī ab ipso
se uelle absolui. Tantū uero sciuit facere serpens an-
tiq̃ p̃suasione illogę q̃ iam a sua paupertate defece-
rāt: & p̃curatione illius q̃ illius ordinis erat iter car-
dinales p̃tektor: dominus Ioānes de urfinis q̃ fuit
postea nicholaus papa tertius qui sibi nouā regulā
ipse cōposuit cardinalis exns & ab altissima pau-
per-
tate deiecit: & in gradu uilissimo respectu p̃oris alti-
ssimi collocauit: qđ manifeste claret: si prime regule
quā p̃ spiritū sanctū. f. composuit: & huius regule
quā hic dedir legat̃ textura. Nā tantū differūt: quā-
tum altū & imū: crudū & insipidū: seraphicū & per-
fectum. Et q̃r ipse etiā p̃tektor nostri ordinis erat:
fecit dura p̃cepta mandari p̃ mundū: q̃ nullus fra-
ter p̃sumeret dissuadere illis lorōnibus q̃ non recip-
ent suā confectiōē quā fecerat: p̃ urbanū papā bul-
lan: perfectione alterius regule refutata. Sed p̃secu-
tiones & cōminationes multe factę sunt fragili illi
sexui aliquibus monasteriis ex eis p̃ multos ānos
resistentibus: ne sua confectio cōmodaretur ab eis.
Certe utrū hoc a spū sancto fuerit nisi sicut a p̃mit-
tēte & puniente peccata rē exitus docet. Nā mo-
nasteria illa q̃ seraphica charitate ardebant in austeri-
tate & oratione & cōtinuis lachrymar̃ gemitibus
& opere manū: & exercitatione uirtutū facta sunt
otiositate & litigijs & tot impfectionibus & defe-
ctibus plena ex tunc: q̃ quantū in sanctitate institu-
tores regularū illar̃ differūt: tantū uidetur differre
obseruatia earundē. O quārus dolor mihi est cogi-
tare q̃ aliqui hoies sua sapiētia imo p̃sūptuosa stul-
titia auli fuerunt uniuersaliter euāgelicū statū i toto
femineo sexu corrūpere & mutare: quē a principio
iesus in utroq̃ cōstituit: & in beato. f. & sponsa sua
clara cū tota perfectiōe reformauit: & per tot mira-
cula per ipm lapidē p̃mariū facta clarā: dico glorifi-
catā i celis sic magnifice confirmauit. Nā dicere pi-
culosum & stolidū esse statū euangelice perfectio-
nis in muliere est blasphemare xp̃m qui suam ma-
trem sanctissimā eandem secum paupertatē seruare
uoluit. Sicut patet ex his q̃ i tractatu de sua pauper-
tate sunt dicta. Et eodē consilio uiris & mulieribus
euangelicā perfectiōē suāsit. Inde incepit ruina &
usq̃ ad nos licet alio mō ē plenarie deriuata. C Nō
obstante tamen malitia istorum iesus per. f. & clarā
est renouatus in femineo sexu: sed p̃ tertiū ordinē
quē pater sanctus instituit fuit in omni statu eccl̃ia
renouatus. Nam status ille qui ordo penitentū d-
citur mares & feminas: clericos & laicos: uirgines
nuptas: & uiduas in sancti patris institutiōe admit-

tit: & datur eis per spiritū magne p̃fectionis regl̃a
& forma unedi secūdū gradū quē spūs scūs tali sta-
tū expedire ditauit. Sic & tūc i oib̃ regionibus
orbis romani exēplo istoꝝ lapidū ignitoꝝ. f. dico
& frat̃ suoꝝ plebes aiabatur ad penitētię gemitū
& mltitudo uigoroſa ad curādū post xp̃m p̃ semi-
tam regule renouate. Et ideo celenter tota ecclesia
quali hortus irriguū celestiu hoꝝ nubiū salutarī ri-
gata pluuiā multiplici pullulatione uirtutū fuit dei
munere secūdata. Nā scā paupertas quā solā defere-
bāt p̃ sūptibus faciebat ip̃os fratres ad oēm obedi-
entia p̃mptos: robustos ad labores & itinera expe-
ditos: & quia nihil terrenū hēbāt: nihil q̃ timebāt
amittere: securi erāt ubiq̃ nullo pauore suspēsi: nul-
la cura distracti: tanq̃ q̃ absq̃ mētis p̃turbatiōe uiue-
bant & sine sollicitudine diē crastinū & serotinū ho-
spitiū expectabāt. Multa q̃ppe eis i diuersis p̃tibus
orbis iferebāt cōiuitia tāq̃ p̃sōis despectabilibus &
ignotis: uerum amor euāgl̃i xpī adeo ip̃os faciē-
tes effecerat ut q̃rerent potius ibi esse ubi p̃secutio-
nes paterēt̃ i corpore: q̃ ubi cogniti scitate ip̃os
mūdano possent gloriari fauore. Ip̃a quoq̃ rē pe-
nuria sup̃abundās eis uidebat̃ ubertas: q̃r dū exteri
us deficiebāt delectabilia mūdi: sup̃abūdabat i eis
suauitas spūs sci: uidebatur ituentibus hoīs alterius
seculi quippe & mente & fatie in celū intenti surū
oēs trahere conabatur. Predicant xp̃m iesū & hūc
crucifixū insup̃ excessiua charitate cuctoꝝ: nō indo-
ctis hūane sapiētie uerbis sed in oratione spūs & ue-
ritatis. Non mirę si ex talibus cultoribus cepit iesū
xpī uinea germinare germie odoris dñi & p̃ductis
ex se floribus suauitatis honoris & honestatis ube-
res fructus afferre. Et q̃r nō erāt occupati i curiosi-
te studiū & phaleratiōe sermonū libꝝ iesu xpī & di-
gnatiua opa uita eius cōtinue reuoluebāt & ibi a ma-
gistro ueritatis accipiebāt audiē qđ aliis effūdebāt
abūde: & qđ plātabāt sermone & cōtinue fouebāt
orōne & lachrymar̃ imbribus irrigabāt. In talibus
sermoibus docuit p̃r scūs suos p̃mos filios baiulo
uerbi dei p̃uidere qđ dicerent: & plus fructificauit
scā simplicitas i crucis sermōe: q̃ phalerata p̃positas
q̃ nostris tēporibus abūdauit in tanta grā sūmoꝝ
p̃otificū cardinaliū platoꝝ alioꝝ: & clericor̃ mltorū
regū & p̃ncipū nobiliū & cōim p̃sonar̃ receptus
ē ordo ut oīs sexus cū mltā reuerētia infra pauca tē-
pora satager̃ uidere: nouos uiros magis eccl̃iasti-
cos q̃ t̃renos. Et qđē sibi sibi p̃gressū sapiā xpī iesu
isatilē notitiā euāgelice uite assilare uoluit lacre &
gratioſe infantie sue assumpte uature. Nā sicut sua
persona nata fuit in synagoga ex mundissima uirgi-
ne spiritu sancto secunda: & cū magno honore fu-
it a pastoribus uisitata a regibus a dorata: & mune-
ribus honorata: & a sancto iene symeone factis ma-
nibus baiulata. Sic conueniens fuit q̃ i eccl̃ia q̃n-
ti temporis per spiritum paupertatis sancta oriet̃
religio: quā & in manibus sue p̃fectiōis baiularēt
sūmi pontifices & iubilaret xp̃o iesu p̃ nouo lumi-

nis ortu & gloria plebis dei. **Sed** & reges & principes & populi letarentur pro appetitia noui spiritus totam orbis faciem renouantis. **Sed** sicut sacri pueri iesu non fuit tuta infanzia quin hostis herodes impius se paret ad iugulandum simulata pietate: suis cultoribus spondens obsequium. **Sic** & inchoata ista uita sanctissima: statim hostilis concupiscentia que suppedibat per ipsam: & fraudulenta inuidia que in ortu gratie contabescit insidias parauctur: sicut sequens capitulum demonstrabit.

Iesus despectus iterum. Cap. vii.

Quoniam iesus patris eterna sapientia: spiritum uite sue in ecclesia renouatum: in almo sancto confessore francisco per easdem semitas ducere uoluit: per quas ipse pius iesus dignatus est incedere in decursu uite sue assumpte nature. **Et** idcirco ad similitudinem persequentes herodis qui pelliceus interpretatur uiros pelliceos in pelle sue appetit: & mundane in eis resurgens prudentie gloriantes: cetui sanctorum simplicium hostis pro curatione maligni immisceri permittit: hi tam uetus fermentum immixti azimis sinceritatis. f. ceperunt totam massam paupertatis & simplicitatis illarum columbarum uolantium impediendo corrumpere: & sub specie antiquorum primorum sanctorum & antiquarum religionum eorum similitudines ita hunc seraphicum statum & nouum introducere uelle sicut ipse prudentie: & conuersationis magis ordiatur ac fructificatio utilitatis ecclesie: uero & loca illa primaria in tuguriunculis consistentia edificare muris: paulatine libros multiplicare in fauore nobilium sub specie salutis ipsorum & aliorum sibi complacere ceperunt: seipos circa extranea ista distrahendo: & paulatine pauperem ditare humanitas sanctam simplicitatem instruere: & ignitum illum ardorem seraphicum sue refrigerationis aqua tepescere facere. **Et** quia in feruore incendii primus illa eorum frigiditas satis magnus calor mundo gelido appebat: declinatio illa mortis prenuncia uisus eis aliene salutis condescensio prouida: ac per hoc dei honoris procuratio: multo amplius quam paupertas simplicitas auferitas: & utilitas illa prima a sanctissimo patre fundata. **Et** quia uir ille zelotes. f. spiritus dei plenus in his presentiebat perfectionis sibi a christo iesu reuelante ruinam: cepit talibus fortiter resistere: & eorum carnis prudentiam mortiferam predicare: & eorum opera transgressionis iacta cum multo zelo sancte ire destrucere: unde & in legenda etiam scribitur: quod mandabat domos erectas dirui: uel fratres exinde amoueri: & multa circa hoc & stupenda fecit in confusione astutie impugnantiu spiritum eius: que frater bona uentura in legenda modicum pertranseundo tetigit: quia non lebat antique nostre ruine initia legentibus publicare: ac per hoc licet dispensatiue deus hoc permiserit: & secundum humanam prudentiam hoc ipse fecerit:

fuit tamen magna occasio cecitatis multorum: quia perferuens zelus sancti contra mortis initia est absconsus. **Refero** unum quod semel audiui relatione certissima contra superfluitatem & curiositatem habituum factum a sancto. **Nam** cum frater helias qui semper uidebatur sicut caro concupiscere contra spiritum sanctum: licet sub specie discretionis & boni fecisset unum habitum: qui in longitudine & latitudine & magnitudine manicarum & caputii: & preciositate panni illam utilitatem multo deformem quam sanctus instituerat uidebatur excedere: uocans illum coram multis fratribus dixit quod sibi prestaret habitum quem portabat: qui illum induens super suum: facta subiectura & gestibus in rugatione tunice & aptatione caputii in capite & in toto corpore: quos in spiritu preuidebat sciendos a filiis cepit elevato capite: inflato pectore: fastuosa maturitate incedere: & cum uocis boatu fratres in aspectu stupentes salutare inflata & insipida uoce dicendo. **Bone** gentes dominus det uobis pacem. **Quo** facto in feruore spiritus cum iracundie signo contumeliose extrahendo habitum: longe proiecit & dixit ad heliam audientibus aliis. **Sic** incedent bastardi ordinis: postea in suo habitu despecto breui & stricto: in quo sicut ceteri primi fratres mundi crucifixo uidebatur: mutata facie in mansuetudinem piam: & oibus gestibus corporis alteratis: in charitatis pie & humilitatis profunde inditia: cepit per illos eosdem fratres incedere: & cum tanto eos affectu: eis dando pacem domini salutarem: quod affectus salutis eorum uidebatur in facie ilucere. **Et** dixit ad heliam & ceteros fratres: hic est modus incedendi in legitimis filiis meis. **Quo** facto cepit in medio fratrum sedere: & eos in uerbis efficacibus ad conseruationem sue paupertatis & utilitatis inducere: & in undantiam futuram pullulantium defectuum aperire. **Ne** uero credas spiritum. f. deceptum fuisse in helia: scias quod semel cepi in quadam historia quam nunc pretermitto propter breuitatem quod dum helias secum istum mundi fastum quadam die frater & pauperibus non curasset indignatus uir deo plenus precepit sibi quod in crastinum multo meliorem refectio-nem studeret fratribus preparare: quia ipse uolebat dispositor mensis esse. **Cum** coquinarium & alios despectos fratres ordinate iuxta se collocasset: dixit helie & aliis qui se reputabant aliquid esse. **Ite** sedere sicut uultis uos alii. **Nam** in die precedenti helias illud simplicibus dixerat. **Cum** captata hora turbatus helias sanctum patrem de indiscretionem argueret dicens: quod uiros famulos qui sustinebant ordinem confuderet. **Sanctus** pater spiritus auctoritate recepta super ipsum clamando respondit: helia helia tua fastuosa pompositas & carnis prudentia: & tui similitudinem ordinem meum ducet ad nihilum: & totam ueritatem euangelici spiritus uacuabunt. **Sed** stupendum est de isto deo qui talem te cognoscit: & uult quod in tuis manibus ordinem derelinquam. **Credo** quod talem dat eis pastorem: quales futura s

oues esse cognoscit. Innumera fuerunt talia & ma-
iora in quibus a principio in celo huius religionis
factum est prelium magnum: & semper. fran. tanq̃
alter michael euangelii dux: & eius legitimi filii cū
dracone pugnabant uenenatas astutias detegētes.
Semp enī fuit in sacro isto ordine spūs seraphice p-
fectōis trāsfusus: licet nūc p̃ uniuersalē crucifixionē
sicut infra dicet in malog̃ mundantia sit sepultus.
Quia uero ad tantam p̃fectionē malum i facie sua
non auderet accedere antiquus hostis ad solita ar-
ma recurrit. **Nā** corruptōnes status euāgelici & pau-
larinas ruinas: p̃uidentias utiles & religiosas ordi-
nationes & cōformitates ordinū p̃cedentū nomi-
nabat: & facta relaxatione p̃ma ut eā posset obtine-
re pacifice magnū muge resistētie ne ultra proce-
deret p̃mittebat dicēs p̃ frēs quos sua fecerat instru-
menta ad hoc ad sc̃m: & post ipsius translatōnē i ce-
lū ad ceteros uiros uirtutis hoc oīo est necessarium
uirtuosū & p̃uidū fieri: sed nequaquā sustineremus q̃
ultra paupertas scā uiolaret in aliquo: quia in illa su-
mus stabili affectione fundati: & sicut semp̃ scdm̃
tp̃a deducens eos ad peiora uersutus serpens p̃ ta-
les modos eos deduxit ad calamitatē in qua mō in-
fecibus eos tenet. **Sed** sicut ex supradictis uerbis s̃a-
cti fr̃is leonis patet: & ex his que dicit legēda: nūq̃
potuit sc̃m p̃m̃ in aliquo tali facere cōsentire. **Sed**
q̃n uidit se cū eis infructuoso labore cōsumi: gemēs
tolerauit quod corrigere non potuit. **Semp** tñ pre-
dicebat cū dolorē que futura cernebat: & q̃ sicut no-
uus hō & nouus ordo non debebat i his que pau-
pertatē minuūt: & utilitatē & despectū: & crucifica-
tionē corporū cōformatiua ad iesum crucifixū ad
aliquē priorē statū respicere uel ordinē: nisi solū ad
uestigia dñi iesu xp̃i: unde cū semel fr̃es l̃rati & secū-
dū mūdū discreti ad dñm hugolinū cardinālē: qui
postea greg. ix. ē di. ius in capitulo generali propo-
suisset dicentes q̃ b̃tūs. f. uerba prudentie & cōfor-
mitatis ad alios ordines audire nō poterat: ac hoc
rogabat ipsū dñm q̃ fr̃em. f. de hoc humiliter ad-
mōneret. Idē p̃f̃ & p̃ector ordinis q̃ ex magna deuo-
tione ad scām mariā de portuincula ad cap̃m ge-
nerale aduenerat b̃t̃m. f. uocauit ad p̃tē: & dixit. **F̃f̃**
.f. multa bona tibi fecit altissimus & inter alia ma-
gnos tibi dedit prudentes & l̃ratos: & qui nouerūt
dicta scōg̃ & priorē ordinū instituta: qui & sunt suf-
ficientes: & nō solū ordinē: sed & mūdum regere:
opportet ergo te eorum consiliis regi: & paulatīe
prioribus ordinibus conformari. **Cui** illuminatus
a deo. f. humiliter & constanter respondit. **S̃acte** p̃f̃
& dñe mi scio q̃ hec non sunt uerba uestra: eamus
ad fr̃es oēs: & ego corā dñatione uīa eis utiliter se-
cundū uoluntatē dñi m̃debo. **Cūq̃** fuisset i medio
totus seraphico seruire flagrans cū multa humilia-
tione sui ueritate p̃ua cepit loqui. **Fr̃es** mei hoīem
simplicē & sine aliqua sufficientia uas p̃ditum sine
scriptura sine aliquo bono me iesus xp̃s elegit: ut
quod in me fecerit soli sue bonitati & infinitissime
potentie tribuat: & statū nouū & uirā suā perfectā

uoluit mihi & uobis ex inestimabili misericordia
dare indignis: & dixit mihi q̃ unā p̃fectionē nouā
per nos uolebat dare mundo prius t̃p̃ibus ec-
clesie inextp̃a: & ideo dixit mihi q̃ ad nullū factū
uel ad uerba eorū in informatione status ñri atten-
derē: nisi solū ad ipsum & ad suā piissimā m̃fem &
ap̃licū statum: & in his que facio eius consiliū reg-
ro: & suam uoluntatē de oībus que ad ordinē istū
spectant expostulo. **Nō** ergo allegeris mihi aliqd̃
aliud: quia ipse uoluntatē suā plenissime mihi idi-
gno manifestat. **Audit** his stupuit dñs cardinalis
& fratribus dixit. **Quiescite** fr̃es: & sequamini pa-
trem uestrū: quia in eo habetis securū cōductū. **In-**
numera fuerunt alia in quibus uirtuose resistētie s̃a-
cti p̃ris in opibus miris & uerbis refulgent: & rela-
xatiōes inchoate in astutia hūana & conatibus de-
monū declarāt: que oportet p̃p breuitatē omitte-
re. **Nā** etiam demones cōsiliū fecerunt tunc t̃p̃is q̃
nō poterāt de nouo statu obtinere uictoriā: nisi su-
os nobiscum ponerēt: & sub maiori uirtutū specie
nobis uitia p̃pinarēt. **Sicut** tunc reuelatione uindi-
ca est monstratū: & modus ruine declarat. **Ex** his ui-
des manifeste: q̃ a principio simul cū p̃fectione or-
ta est infectio status ñri: & uix puerperū euāgelice
uite in uita. f. quasi in cuna p̃sep̃ii potuit pacē hēre:
uñ & in francisco p̃ntato in cap̃itō celesti statū uita
eius captiuata in egyptū aufugit: q̃ statim refutato
sanctissimo testamēto humano timore quasi timo-
re herodis ex tunc uixit in tenebris ignoratiē sui sta-
tus. **Quātū** autē zelum habuerit postq̃ iā cesserat
officio: oībus fratribus exprimens dei uolunta-
tem & suā: de obseruantia regule pater ex subscrip-
ta l̃ra quā in fine diei suog̃ capitulo generali dire-
xit q̃ oībus fr̃at̃ibus in hac forma. **In** nomine sum-
me trinitatis & sancte unitatis: patris & filii: & spūs
sancti. **Amen.** **¶** **Reuerendis** & multum diligen-
dis fratribus uniuersis generali ministro religionis
minorum domino suo & ministris ceteris generali-
bus & custodibus & sacerdotibus fraternitatis eius
dem in christo humilibus: & oībus fratribus sim-
plicibus & obedientibus primis & nouissimis: fr̃at̃
.f. homo uilis & caducus uī paruulus seruus: salutē
in eo qui redemit nos & lauit in preciosissimo san-
guine suo: cuius nomen audientē adorare eū cum
timore & reuerentia p̃ni i terra dominus iesus xp̃s
altissimi filius nomen illi qui est benedictus in se-
cula. **Amen.** **¶** **Audite** domini filii & fr̃es mei:
& auribus percipite uerba mea: inclinate aurē cor-
dis uestri: & obedite uoci filii dei. **Seruate** in toto
corde uestro mandata eius: & consilia perfectā mē
te implete. **Confitemini** ei quoniam bonus: & ex-
altate eum in operibus uestris: quoniam ideo misit
uos in uniuerso mundo: ut uerbo & opere detis te-
stimonium uoci eius: & faciatis scire omnes: quo-
niam non est omnipotens p̃ter eū. **In** disciplina &
obedientia scā p̃seuerate: & que p̃misistis ei bono
& firmo proposito adimplere: tanq̃ filiis offert
se uobis dominus deus. **¶** **Deprecor** itaque

omnes fratres cum osculo pedum: & ea charitate qua possum: ut omnem reuerentiam & omnem honorem quicunque poteritis exhibeatis sanctissimo corpori & sanguini domini nostri iesu christi: in quo que in celis & que in terris sunt pacificata & reconciliata sunt omnipotenti deo. **R**ogo etiam in domino omnes fratres meos sacerdotes qui sunt & erunt & esse cupiunt sacerdotes altissimi: quicunque missam celebrare uoluerint puri pure faciant cum reuerentia uerę sacrificii sanctissimi corporis & sanguinis domini nostri iesu christi: sancta intentione & munda: non per ulla terrena re: neque timore uel amore alicuius hominis: quasi placentes hominibus sed omnis uoluntas quę adiuuat gratia omnipotentis ad eum dirigat & solum ipsi summo deo tantum placere desideretis: quia ibi ipse operatur sicut sibi placet. **Q**uonia sicut ipse dicit hoc facite in mea commemoratione. Si quis aliter fecerit: iudas traditor efficitur. **R**ecordamini fratres mei sacerdotes quod scriptum est de lege moysi: quam transgredientes in corporalibus sine ulla miseratione per finem domini moriebantur: quanto maiora & de teriora merentur pati supplicia qui filii dei conculauerint & sanguinem testi pollutum duxerint: in quo sancti fuerunt: & spiritui gratie contumelia fecerint: despicitur enim homo pollutus: & conculcat agnum dei quę sicut dicit apostolus: non diiudicans & discernens sanctum panem christi ab aliis cibariis uel operibus: indignus manducat: cum dominus per prophetam dicat. **M**aledictus homo qui opus dei facit fraudulentum. **E**t propterea sacerdotes qui nolunt hoc ponere super cor: in ueritate condemnantur dicens. **M**aledicam benedictionibus uestris. **A**udite fratres mei si beata uirgo maria sic honoratur ut est dignum: quia ipsum portauit in scissimo utero. Si baptista iohannes contremuit & non audebat factum dei uertice tangere. Si sepulchrum in quo per aliquod tempus iacuit ueneratur: quantum debet esse sanctus iustus & dignus: qui non iam mortuum: sed in eternum uiuere & glorificari: in quem desiderant angeli prospicere contractat manibus corde & ore sumit: & aliis assumendum prebet. **V**idete dignitatem uestram fratres sacerdotes & estote sancti: quia sanctus est & sicut super omnes per hoc mysterium honorauit uos dominus: ita & uos super omnes ipsum diligite: reueremini & honorate: magna miseria & miseranda infirmitas: quando ipsum sic prentem habetis: & uos aliquid aliud in toto mundo curatis: totus homo pauet: totus mundus contremiscit: & celum exultat: quę super altare in manibus sacerdotis est ipse filius dei uiui. **O** admiranda altitudo & stupenda dignatio: o humilitas sublimis: o sublimitas humilis: quod dominus uniuersitatis deus & dei filius sic se humiliat: ut pro nostra salute sub modica panis formula se abscondit. **V**idete fratres humilitatem dei: & effundite coram illo corda uestra: humiliamini & uos: ut exaltemini ab eo. **N**ihil ergo de uobis retineatis uobis: ut totos uos recipiat: qui se uobis totum exhibet. **M**oneo preterea & exhortor in domino: ut in locis in quibus fratres morantur una tantum celebret missa in die secundum formam sanctę ecclesię. Si uero in loco plures fuerint sacerdotes: sit per amo-

rem charitatis alter contentus audita celebratione alterius sacerdotis: quia presentes & absentes replet qui eo digni sunt dominus iesus christus. **Q**ui licet in pluribus locis esse uideatur: tamen indiuisibilis manet: & aliqua detrimenta non nouit: sed unus ubique sicut ei placet operatur cum domino deo patre: & spiritu sancto per dytlo in secula seculorum. **A**men. **E**t quia qui est ex deo uerba dei audit: debemus proinde nos qui spiritus diuini sumus officiis deputati: non solum audire & facere que dicit deus: uerę etiam ad insinuanda in nobis altitudinem creatoris nostri: & in ipso subiecto nem nostram uasa & officialia cetera custodire: que continent uerba sua sancta. **P**ropterea moneo omnes fratres meos & in christo conforto: quatenus ubicunque inuenit diuina uerba scripta: sicut prent ueneret & quantum ad eos spectat si non sunt reposita bene: uel honeste iacerent in loco aliquo dispersa: recolligat & reponant: honorantes in sermonibus dominum qui locutus est. **M**ulta enim sanctificatur per uerba dei & uirtute uerborum christi altaris conficitur sacramentum. **C**onfiteor preterea deo patri: & filio & spiritui sancto & beate marie perpetue uirgini: & omnibus sanctis in celo & in terra: & generali ministro huius religionis nostre: sicut uenerabili domino meo: & omnibus sacerdotibus ordinis nostri: & omnibus aliis fratribus meis benedictis omnia peccata mea. **I**n multis offendi mea graui culpa. **S**pecialiter quę regulam quam domino promisi non seruauit: nec officium sicut regula precepit dixi siue negligentia siue infirmitatis mee occasione: siue quia ignoras sum & idiotus. **I**deo per omnia oro sicut possum generalem dominum meum ministrum: ut faciat regulam ab omnibus obseruari: & clerici dicant officium cum deuotione coram deo: ut possint per ueritatem mentis placere deo: & non cum laxiuitate uocis aures populi demulcere: & non attendentes melodiam uocis: sed consonantiam mentis ut uox concordet menti: mens uero concordet deo. **E**go enim promitto hec firmiter custodire: sicut dedit mihi gratiam deus: & si fratribus qui mecum sunt obseruanda tradam in officio & ceteris aliis constitutis. **Q**uicunque autem fratrum hec obseruare noluerint: non teneo eos catholicos nec fratres meos: nolo etiam ipsos uidere nec loqui donec penitentiam egerint: hoc dico de omnibus aliis qui uagando uadunt postposita regule disciplina: quoniam dominus noster ihesus christus dedit uitam suam ne perderet sanctissimi patris obedientiam. **E**go frater franciscus homo uilis & indigna creatura domini dei dico per dominum iesum christum generalem ministrum totius religionis nostre: & omnibus generalibus ministris qui post eum erunt & ceteris custodibus & guardianis qui sunt: & erant: ut hoc scriptum habeant operentur: & studiose reponant. **E**t exoro ipsos ut quę scripta sunt in eo sollicito faciant custodiri: ac diligentius obseruari: & secundum beneplacitum omnipotentis dei nunc semper donec fuerit mundus iste benedicti uos a domino qui feceritis ista: & in eternum domini sit uobiscum. **A**men.

Quia uero istud uidet dei stupendū iudicium q̄ tanta pfectio quasi simul in ortu deficeret. Idcirco tibi aliquas ratiūculas pono ex q̄bus hoc contigisse uidet: tā ex pte nri q̄ ex pte dei: q̄ etiā ex pte ecclie status quinti. **E**x pte q̄dē nri: quia p̄mpti sumus aspa fugere: de sublimis dei ueritatibus dubitare: diuina oracula etiā de uia secura i dubiū ducere. & magis p̄po sensui: q̄ alterius sp̄ui inherere. **S**i bñ notas hec ē cā ruine. **N**ā herodes pelliceus de suo corpe nimis tener aspiratē paup̄tatis cepit uelle lenire: & ueritatē euangelice uite in dubiū possibilitatis obseruantie ducere. **O**racula dei cepit in. f. dubitare & precepta sp̄s sc̄i p̄ eū data sue prudētie post ponere: dicens magis deū honorari i his que carnalis prudētia suggerebat: & si bene notas principium oīs ruine fuit questionatio de p̄cepto. **N**am si gnū est q̄ nō uult uel grauāt obedire uel dubitat de p̄cipiente q̄ cām p̄cepti annullando utilitatē: & q̄ rēdo uia aliā nitit̄ p̄scrutari: uñ ab hac ichoauit serpens p̄thoplaustū seducēs. **C**ur inq̄t p̄cepit uobis deus &c. dānū in obseruantia & utilitatē in trāsgressione suggessit. d. **S**cit deus q̄ apient̄ oculi ufi. **I**n quacūq̄ die comederitis eritis sicut dii &c. uidetis q̄ cecitatē in obseruātia: sciam i trāsgressione mēt̄. **S**ed uere nō uidebāt malū obseruātes p̄ceptum & sic erat cecitas luminosa: sciuerūt p̄ trāsgressio nē oē malū quod uenit sup̄ eos: & sic fuit scia & ex pientia dolorosa: uere sic p̄ncipiū ruine istius religionis fuit querere: quō illud quod iesus de celo miserat posset ad līam obseruari q̄d tñ ipse uidebat seruari sine glosa: & adiutorū p̄mittebat: uñ patet q̄ dubitauerunt de p̄mittente. **N**ec. fran. & egidius quasi ioseph & caleph exploratores p̄missionis dine potuerūt rebelles & incredulos ad dei p̄missā erigere. **O** q̄ p̄p̄a est figura: patet etiam q̄ maiorē utilitatē mendacio seductū quesierunt deuīādo p̄ inordinatā ordinationē locore libore: & similiū q̄ sac̄te paup̄tatis & puritatis p̄missionē seruādo. **E**t sicut demō p̄mos p̄ntes assecurauit a pena dicens. **N**e qua q̄ moriemini: sed eritis sicut dii. **S**ic istos excecādo assecurauit a culpa dicēs. **I**n hoc intentionē euāgelici non offendi: sed honorē ipsius multiplicius cumulan: extollens ipsos ad sui status appentiam: ac & si his cetens iteḡ replicaret. **E**ritis sicut dii. **N**ā sic eor̄ apuit oculos: ut eis pulchra faceret oīa delectabilia mūdi: que uirtus sancte regule obscurabat. **E**t quia hūana infirmitas postq̄ incepit pedē de lubrico ponere: se usq̄ in fundū lubricando pducit: & maxie si in declinatōe mortis lubricū statuāt. **I**deo ex pte infirmitatis hūane satis patet rō quare hic status hūerit ruere in p̄fūdū: & semp corruptio melioris est peior: & delicatioris complexionis eius ē infirmitas corrosiua: idcirco corruptōnes intrantes nobilitatē cōplexionis euāgelici status: habuerūt eum ad pessima deducere: īspectu status sui: & ueloci ruina prosternere. **N**ā multū est status aui corruptus si nudata alis & p̄nis sup̄gradiat̄ pedibus: licet ad huc uentre non reptet more serpentū. **N**ec se de-

bet nō cecidisse aui a suo statu dicere sic incedens: licet gradiat̄ minus icōposite q̄ bufones. **Q**uia ē humana cecitas que a p̄sūptione orit̄ crescit crescente p̄sūptione & diuino iudicio: ex hoc meretur nō solū derelinqui a sublimitate gr̄e: sed etiā a cōi influxu diuinor̄ noticie. Idcirco recedente a talibus luce gr̄e: fiunt in eis tenebre palpabiles toti mūdo: quas tñ ipsi obstinata mētē durius obcecari lucē asserūt utilitatis cōis: uñ fit q̄ nō solū non possunt corrigi: sed correptores: communis utilitatis nomināt corruptores: & cōtr̄ hoc horribiles pugnas mouēt. **E**x pte dei multiplex ratio sumitur. **N**ā primo diuina iustitia regit se relinquētē relinquare: & a se recedentem p̄mittere deuīare: & de se diffidentem auxilio nō fulcire: & sue carnis querentem delicias: & horrentē molestias: tentatiōibus relaxationū exponere: & celesti consolatione p̄nuare: & p̄prio sensu cōtra diuinū consiliū innitentem p̄mittere excecari: & cōuersionis fugientē remedia p̄mittere obdurari: & cateruā uitior̄ sequentē: p̄mittere ad tantā malitiā deuenire: q̄ uia p̄fectōrū hēant īpugnare. **E**x pte etiā diuine sapiē fuit cōueniens ut mūdo ostēderet tenebras suas quibus p̄mo habuerunt lucē sapiē sue: que in euāgelica uita refulget: uelut tenebras refutare. **N**ā simile fecit de predicatōe sue p̄sone. **I**tē p̄ hoc uoluit maiorem suam sapiām ostendere: ut infatuaret mūdi prudentiam & euangelicam uitā ab eis electā in simplicibus faceret clarius refulgere: etiam mirabilis dei sapientia refulsit & refulgebit plus q̄n in tot ciuillatiōibus sophismatū: & in tanta sapientia: licet stolidi magis mundi & phor̄ repugnantium simplices suos illuminat: & per rectam uiam euangelice obseruantie perducit & per eos hanc dei esse sapiētiā: & totam oppositorum inflatiuam sapientiam esse mentis insaniam mundo luce clarius demonstrabit. **I**tem ex parte potentie. **N**am sicut potentius fuit a morte resurgere: q̄ se preseruare a morte. **S**ic magis sua potentia honorabitur: dum hanc uitam sepultam sub lapide obstinationis gradis: & sigillis multe auctoritatis sub armatura custodie hostilis uiolenter in morte derentam inuitis quibuslibet gloriofam excitabit a morte prostratis uelut mortuis impietatis custodibus: & i cecitatis sue mendaciis derelictis personis despectabilibus: quasi mulieribus annuntiabit gloriā resurrectionis. **M**aiorem etiam potentiam ostendet: dum hos simplices sic per obseruantiam regule in persecutione prostratos: subito princeps mundi faciet ad euangelium reformandum. **E**x parte etiam misericordie & bonitatis dei ratio sumitur: qui per istam relaxationem multos infirmos ad uiam salutis perduxit: licet minoris qui per aliam nullatenus uiam peruenissent. **I**tem magna misericordia dei in electos suos hic refulget: qui de malis aliorum eos gloriosiores efficit: & in eorum persecutionibus & cecitatibus mirandas electis fabricauit coronas: & in ruinis huius status utilissi-

mas eis prouidit cautelas. **E**t breuiter in hoc plene monstrauit iesus: quod hec est uita sua: quia similibus modis eam duxit: quibus precessit sua persona. **E**t sicut ex sue persecutione & reprobatione & occisione synagoga est a cultu dei eiecta: & spirituali matrimonio separata. **S**ic & carnalis ecclesia ex similibus operibus euangelicam uitam in reprobum sensum & babilon meretrix pessima nominatur: quantum ad illos qui in eius reprobatione consentiunt cuius horrendum uitium in sexta uisione Apoc. describitur. **E**x parte etiam quinti status ecclesie debuit talis corruptio euangelice regule faciliter euenire. **N**am cum in ortu ipsius per. f. magna relaxatio & corruptio omnis status abundaret & uita euangelica uersaretur in medio: faciliter in manibus eorum potuit infici sicut persona sana in aere pestilentie: & in hoc maximam infectionem deus ostendit esse in hoc quinto statu: quando sic subito tantam sanitatem sua infectione occidit. **Q**uia etiam in statu. f. respectu relaxationis inuente magis refulgebat austeritas: que prelati ac religiosi ceteris & populis in predicta relaxatione uiuentibus: & non immemore apparere potuit excessiua: & humanis uiribus tam longa infectione prostratis impossibilis: & propter experientiam diuinorum que relaxationi sue tales dei pietatem inclinant indiscretam & a deo non requiritam poterant secundum suam carnalem sapientiam reputare regule litteram. **I**dcirco tepescens spiritus in terra degentium ad suam relaxationem: sub specie uirtutis & discretionis fouendam magnum habuit adiutorium: tam ab inclinatione pontificum qui credebant se in hoc dei pietatem & misericordiam & salubrem prouidentiam imitari: quam etiam ab exhortatione & exemplaritate relaxatarum religionum: quam etiam a deuotione & largitiua ministracione temporalium a multitudine populorum. **E**t idcirco summi pontifices huius status prompti & liberales ad spirituales rigorem regule inflectendi: & ad exponendum regulam secundum appetitum fratrum: & ad concedendum priuilegia que ordinem istum redderent indyctum in ecclesia quinti status & in hoc crediderunt deo seruire: & forsitan multum ex tali meruerunt deuotione quia dei ignorabant archanum & uidebatur eis salubriter prouidere ecclesie: si istum ordinem secundum talem considerationem ad amplam capiendam multitudinem in quadam latitudine uiuendi respectu restitutionis primarie confouerent: **S**ed propheta **E**saia uerum dixit huic ordini quia multiplicasti gentem: non magnificasti leticiam. **Q**uod. f. ad litteram exposuit de hoc facto: addens quod nequaquam deus in multitudine filiorum inuiliu delectatur. **E**t quia non est mirum si puer sumens mammas baiule preter complacitionem quam ex matre traxit: naturam suam alterat a nutrientis natura: idcirco non est mirandum si ordo iste alterauit perfectionem primariam infectis mammis quinte opulentie enutritus. **Q**uia uero istorum perfectio quatuordecim degenerans semper alte emicu

it super relaxationes innumeras clericorum et multorum religiosorum: hinc est quod quasi semper ad istum ordinem aspexerunt: tanquam ad perfectionis magis: propter quod istorum continuata declinatio maxime ruine aliorum prestatuit fomentum: & modica relaxatio in his uisa ad maximas illos induxit: propter quod horrenda fuit danositas corruptio huius status. **E**t intellige quod secundum proportionem suam eodem modo in ruina precessit ordo firmipredicatorum a perfectione primaria qua beatus dominicus propagauit: imo quod peius est: duo hi ordines emula transgressionem concertant quod continue possint peius deficere ab imitatione paterna. **N**am emulant se inuicem in acquisitione libertatum & priuilegiis: in familiaritatibus regum cardinalium principum: & potentum: in acquisitione & multiplicatione regni temporalium: in fastuositate predicationum: in confessionibus testamentis: sepulturis diuinitum: & dispensatione pecuniarum in mutationibus locorum: & immanibus edificiorum: & in omnibus que mundi pompam & instantiam uidentur inducere. **E**t quia respectu aliorum religiosorum & clericorum uitam mundam seruare uidentur ab adulteriis & talia uidentur punire: & in notitia scripturarum & in aliqua compositione morum extrinsecorum polle re uidentur: ideo quasi omnia eorum uitia a populis supportantur. **E**t quia sanitas horum ordinum maxime euangelici non potuit sine horrenda infectione ecclesie & negligentia corrigendi ad tam manifesta & publica transgressoria deuenire. **I**dcirco nunc in his ultimis temporibus & ultimo fine quinti tanta corruptio inundaui in tota ecclesia: quod quinto angelo ecclesie Sardis dicit Ioannes. **N**omen habes quod uiuas & mortuus es: & ostendit uniuersalem corruptionem illius ecclesie: nisi quia inquit habes pauca nomina in Sardis qui non inquinauerunt uestimenta sua. **E**t hi absque dubio sunt ille reliquie quas nobis deus pre se se reliquit: in quibus reformabat munditiam septimi status: pro quibus sequitur ambulabunt mecum in albis: quia digni sunt. **Q**uia uero fumus formatio nunc ecclesie uidetur usque ad stellas inficiendas ascendere: ut quasi uideatur tota de libro uite electorum deleta. **I**dcirco uiuentibus tantum alleclum in iudicio huius temporis sic promittit iesus dicens. **Q**ui uicerit sic uestietur uestimentis albis: & non delebo nomen eius de libro uite. **E**t quia in fine huius quinti pseudo pontifices: ut infra dicitur compulsi sunt christiani ueritatem abnegare & confiteri mendacium: idcirco talibus qui huic pestilentie contradixerunt iesus promittendo subnectit. **E**t confitebor nomen eius coram patre meo: & coram angelis eius. **I**n aptioe etiam sexti signaculi hoc exponendo pro ultimo fine fecis huius introducuntur anime sanctorum interfectorum propter uerbum dei & propter testimonium quod habebant &c. **E**t licet omnia uerba illa habeant diuersum sensum: secundum diuersas huius quinti temporis partes per se tamen in ultimo iudicante habent unum respectum ad sanctos qui sunt in celo: & alium ad illos qui sunt in terra. **I**n primis autem est interfecta omnis miseria: & sunt mortui huic uite. **I**n secundis autem quia de eis intendo prosequi est mortua huius quinti status concupiscentia: &

ideo tãq̃ in mundo mortui dicuntur stare sub altare dei: quod ē crux & passio iesu xp̃i & ueritas fidei eius sup̃ quo nos & nra officimur deo p̃ri: sub hoc stant: tum quia uere subsunt xp̃o & eius passioni & ueritati sue fidei tanq̃ sup̃iori: tum quia a xp̃o & sue passionis merito proteguntur: tũ quia sub alis glorie sue abscondunt: nunc in spe a malis huius uite: & eternaliter in gloria abscondent: tum etiam quia ob altaris huius fidem & deuotionem ad eius imitationē iugiter imolant. **¶** Dicuntur aut̃ interfec̃ti pp̃ uerbũ dei & testimoniũ quod habebat: quia mortui sunt mũdo: ut obseruent ueritatē euangelii iesu xp̃i: & de ea testimoniũ reddant mũdo. Dicunt̃ aut̃ clamare uoce magna: quia pp̃ inundantiã malog̃ que uident in xp̃i contumeliã & sui status iundare fortissimo desiderio expetunt dei iustitiam in ip̃obos: & dei misericordiam liberantē electos. **¶** **¶** q̃ quo dñe aiunt sanctus & uerus: quasi dicant: cum sis sanctus: non potes non odire tantã iniquitatē: & cum sis uerus nō potes nō implere mala que cōmiatus es reprobis: & bona que promisiſti electis. ludicare aut̃ & uindicare sanguinē scōg̃ est dare iudiciũ oñsiũ meritis & perfectōis uite quã tenent: & horrende malitie puerog̃: per hoc designat̃ q̃ a multis etiã sc̃is uiris pp̃ tantog̃ malog̃ odiũ: iminere putabitur finis mũdi. Designat̃ etiã sc̃os huius temporis admirari: quare h̃ tanta pax malorum eis durat que facit eos in dei contumeliã: & scōg̃ iuriam amplius insanire. Designat̃ etiã q̃ magna lia totius futuri orbis nullis aut paucis sũt apta: usq̃ ad finē status quinti: & ideo illis sc̃is qui stāt uere ut mũdo mortui sub altari crucis iesu reuelabitur & iam est in pre reuelatũ: q̃ quiete expectent gl̃ioſa m̃ſoria & dona sc̃ibilia: que sub quarta ap̃tione sex signaculi mundo dabũt. Quia uero durũ est in tanto turbine expectare: ideo d̃r q̃ date sunt eis singule stole albe: quia secundũ diuersos tēpog̃ gradus dant̃ eis conscie purificate ab horrēda uita illorũ cũ quibus h̃tant: & contēplatiōes sublimare de uoluntate p̃uidentie dei. Per hoc aut̃ q̃ requiescat tempus adhuc modicum: datur intelligi quod in uoluntate dei requiescunt continue in expectatione dei suspensi. Ad hanc requiem inducit eos moti uo triplici. **¶** Et primũ est cōpletio numeri electog̃ in quo consistit honorificentia sũmi dei: & nihil de sua predestinatione relinquat iplendũ. **¶** Secundũ est mutua confraternitas & cōis obsequiositas sũmi p̃ris: cum dicit. Cōserui & fr̃es eog̃: quasi dicat: eiusdē p̃ris sunt filii: & eiusdē euāgelii erũt serui. **¶** Tertium est conformitas tentationũ: & martyrii eorũdē cum dicit. Interficiendi sunt sicut illi: quasi dicat. Ad hoc conuertendi sunt qui uidentur modo inimici: ut siſia cum illis pp̃ iesum sustineant. **¶** Et hec sunt ualde notabilia: ut oīs zelus iracundie in ueris seruis iesu contra peccantium malitiam conquiescat: & in salutis illorũ expectatione & procuratione dulcescat. **¶** Ut aut̃ inundata malitia in corruptione euangelice uite que nunc est ex scriptura

plenius elucescat: audi quid dicitur in cantu quinte tube. **Apoc. ix.** Vidi aut̃ stellã de celo cecidisse in terram: & data est ei clauis putei abyssi & aperuit puteum abyssi: & ascendit fumus putei: fumus fornacis magnę: & obscuratus est sol: & aer de fumo putei: & de fumo putei exierunt locuste in terram: & data est eis potestas sicut habent scorpiones terre potestatem: & preceptum est illis ne lederent fenũ terre neq̃ omne uiride: neq̃ omnem arborem: nisi tantum homines qui non habent signum dei in frontibus suis: & dictum est illis ne occiderent eos: sed ut cruciarent mensibus quinq̃. **¶** Et cruciatus eog̃ ut cruciatus scorp̃i cum pcutit hoĩem: & in diebus illis querent homines mortem & non inuenient eam & desiderabunt mori & mors fugiet ab eis. **¶** Et similitudines locustarum similes equis paratis ad prelium: & super capita eog̃ tanq̃ corone similes auro: & facies eorum tanq̃ facies hominis: & habebant capillos sicut capillos mulierum: & dentes eorum sicut dentes leonum erant: & habebant loricas sicut loricas ferreas: & uox alarum illarum sicut uox curruum equorum multorum currentium in bellum: & habebant caudas similes scorpionum & aculei erant in caudis earum: & potestas earũ nocere hominibus mensibus quinq̃: & habebant super se regem angelum abyssi cui nomen hebraice abaddon: grece autem apolion: & latine habet nomen exterminans. **¶** Ve unum abiit: & ecce adhuc ueniunt duo ue hec sunt illa que in gemitum nostri temporis & in cauda quinti status maxie post corruptionem euangelice uite aquila nostra iohannes p̃dicit futura. Absit aut̃ q̃ ego animal terrenum p̃mittam tibi hec referare ad plenum: sed inter innumeras significationes quas spiritus sanctus hic habuit malitiam huius temporis non dubito litteraliter hic contentam: & principale littere significatũ ad ista referri: sicut & alie quinq̃ partes huius libri ut dictum est supra. **¶** Ad euidentiã autem huius littere nota q̃ communia mala omnibus ecclesie statibus & humano generi coia: erant tria grauissima circa finem quinti temporis uentura. Quorũ primum fuit horrenda & effrenata laxatio denicog̃ monachorum & uulgarium plebium. Secundum a predicta sumens occasionem est pestifera inundatio hereticorum manicheorum ualdensium: & similitium heresum. Tertium est multiplicatio hypocrisaria religionum & spiritus christi. & uite eius ab omnibus impugnatio: quĩs sub diuersis modis & fraudibus & ostensis fallis defensionibus eius: ex quibus tribus simul sumptis fit tam perplexa tētitio: ut fere in errorem inducantur electi: immo ad tempus permittuntur errare: sed finaliter per christi misericordiam liberentur: unaquaq̃ autem istarũ triũ tētationũ tangitur in hac pte: & ideo oportet hanc litteram tibi exponi. **¶** Pro primo autem pro enormi relaxatione quasi omnium tanguntur septem. Primo fontalis cā relaxatōis huius que fuit casus ep̃og̃ & abbatum in enormes cupiditates &

ambitiones & lasciuas uite quorum status primus uidebatur in ecclesia quasi in celo fulgens stella: si pro hoc dicit: uidi stellam de celo cecidisse in terram: .i. in terrestrem auanciam & lasciuam: & data est illi clavis putei abyssi &c. .i. data est ei potestas apiendi ipsum. Puteus abyssi habet infernalem flammam: & fumositatem obscuram: & profunditatem uoraginosam quasi in mensam & innumerosam: & societatem demoniacam. **A**pire ergo puteum abyssi in populo quinti status fuit peruerso exemplo & regimine malo solueit frenum carnalis concupiscentie & auaricie & terrene astutie & malicie: & secularis lasciuie: ac pompose seu demoniace superbie: quod quidem frenum erat prius in ecclesia tam per dei & suorum preceptorum ac iudiciorum timorem: quam per sanctorum prelatorum disciplinam rigidam & seueram correptionem ad se & ad suos subditos fortiter infrenandos: & etiam per sancte societatis exemplum: & zelum nequeunt in se nec in locis tolerare enormitates predictas. **F**uit prelati in predicta gradati ruentibus data seu promissa potestas apiendi puteum cordium ad concupiscendum & effundendum mala predicta. **T**um quia malum quod a prelati gerit facile trahitur a subditis in exemplum & sequitur ipsum ut caput & ducem. **T**um quia prelati non solum dissimulantibus & negligentibus mala subditorum corrigere & punire: sed etiam fauorem prebentibus his qui peccant: grex subditorum de se pronus ad malum cito labitur & tandem precipitatur. **T**um quia ob culpam huiusmodi platur deus promittit subditos tentari: & a demonibus ad talia impelli. **S**ecundo tangitur grauitas mali de apto iam puteo exeuntis cum ait. **E**t ascendit fumus &c. fumus iste est omne extrinsecum malum opus & signum & de cordiali flamma luxurie: auaricie: superbie: inuidie: & maliciose astutie procedens. **E**t quanto iste fumus est maior et grossior: et de maiori et de peiori flamma exiens: tanto plus pungit et confundit oculos intuentium: et tanto plus non solum coram fidelibus sed etiam infidelibus solarem fidei ecclesie et totius religionis christiane claritatem obscurat: hec autem omnia sunt sicut quidam aer medius per cuius purum et perspicuum radius uenit solis iesu uenit ad locum deuotorum: qui aer in predicta malitia est horribiliter obscuratus & fetidus factus. **T**ertio tangitur quedam spiritualis plaga quorundam pestiferorum de predicto fumo exeuntium: cum subdit. **E**t de fumo putei exierunt locuste in terram. **Q**uamuis per has locustas possint designari omnes mali christiani status corrupti: quorum malitia est multa & publica & multorum lesiua & cruciatiua: magis tamen proprie quo ad hunc primum lesum designat prauam multitudinem clericorum & monachorum: et iudicum et ceterorum curialium qui plurimos et temporaliter et spiritualiter pungunt et cruciant multis modis: qui omnes de fumo putei exierunt: quia de prauo exemplo effrenationis prefate origine sui mali traxerunt: et etiam quia quasi infernales ciues et demones magis quam homines de puteo inferni cum predicto fumo exempli pessimi uidentur exisse. **V**ocant autem locuste: tum quia ad modum locustarum alte saluunt per elationem: et hoc po-

stremis crucibus quia ueram gloriam quasi finaliter intendunt in omnibus: et ad terram recidunt semper per cupiditatum affectus. **T**um quia istarum locustarum aliter positis crucibus saluunt proponendo. .i. in fine penitentiam agere: et sic spantes ad gloriam eternam salire: pedibus uero anterioribus et toto ore adherent terre uirentia cuncta rodentes: **T**um quia locusta est animal paruus: et secundum legem mundum habetque alas non ad altum et diuturnum uolatum: sed ad infimum et modicum. **E**t ideo pagus designat hypocritas habilitatis et modicie contemplari uolatus simulatores aliorum uitam detractionibus corroderes: & aliorum bona tempora lia deuorantes: siue per auctoritatem ecclesiasticam: siue per oblationem quasi scis factam: siue per questum quasi sub specie pietatis exactum: siue per symoniacam fraudem: primum etiam designat leues & uolantes clericos & monachos sectantes carnalia: deuorantes spiritualis uite uirorem. **Q**uarto describit potestatem nocendi eis a deo promissam & cohibitionem ipsius per misericordiam dei prouidam cum subdit: & data est illis potestas nocendi sicut habent scorpiones terre. **S**corpio apparet facie blandus & quasi brachiis ad amplectendum expansus: sed cauda retro pungit & nocet suum toxicum infundendo. **S**ic perfecti hypocrite cum quodam exteriori & anteriori blandimento & fauore explent finaliter suas intentiones malas: siue temporalia extorquendo: siue cum his cum quibus se iungunt suas explendo luxurias: siue transfundendo in eos suas uitas pueras. **D**einde per cohibitionem subdit. **E**t preceptum est illis ne lederent fenum &c. per fenum &c. uirentia designat simplicem humilitatem & uirorem, fidei pie & honeste uite seruantes: per arborem uero perfectos & solidos: facientes fructum eminentium operum. **N**on permittit ergo deus eos ledi: nisi prius ipsi seipsum ledant per prauum consensum: & per hoc finaliter ostendit pius iesus quod electis suis omnia mala predicta non permittit nocere: facit eis proficere ad pertingendum ad illam mensuram meriti quam in seipso & in sua morte eis eterna predestinatione disposuit. **C**arnalibus uero qui signum fidei & charitatis iesu non habent in fratribus. .i. in constanti & aperto consensu mentis: nec in facie exterioris operis: tam in spiritualibus quam in temporalibus nocent. **E**t tamen in his secundum limitatem dei prouidentie coartantur: pro quo dictum est illis ne occiderent eos. .i. non permittuntur a deo: ut sic repente eos in eterna morte precipitent: quin quid diu sunt in hac uita sensibili possint per penitentiam ab illorum lesura sanari. **Q**uinto describit grauitatem doloris predictam sequentis puncturam: unde subdit. **S**ed ut cruciarent mensibus quinque &c. **S**ecundum **R**om. quinque mensibus cruciantur carnales per ipsos: quia per quinque sensus adherent transitoriis. **P**ermittuntur aliquando pro illorum oblatione affligi a reprobis: ut sic ab illorum amore retracti ad ueram bonam querendam assurgant: uel per quinque sensus: uoluit designare totum tempus quinti status ut quinquagesimus quinquagesimo responderet: non quod in

to toto quinto tempore sic inundauerunt huiusmodi locustæ: sed quia ex copia temporalium ecclesie & monasteriorum quinti temporis data cepit occasio & incensuum predictorum malorum: & etiam quia in eo sepe fuerunt aliqui similes predictis locustis. **A**lias etiam decursus quinti status iam dictis annis durauit: in cuius fine sine dubio non uersamur: uel quia carnales quinti temporis uacant precipue delictis & cupiditatibus quinque sensuum in iuuenili etate: que maxime floreret circa etatem tricenariam. **I**deo cruciatum ex hoc tamen designat per quinarium & tricenarium: id est per quinque menses. xxx. dies. **P**er cruciatum autem designatur hic pungitius remorsus conscie & timor gehene: qui fidelibus cum predictis locustis in grauia predicta cadentibus non potest discernere defecili. **D**esignat etiam iram & offensam: quam temporaliter damnificati & iniuriati habent contra predictas locustas. **D**esignat etiam merorem & consternationem quam multi de tantis malis per locustas factis concipiunt: ita quod propter periculum ruendi in tentationes predictarum locustarum uiuere pertimescunt. **M**ulti etiam per euasione tantorum malorum & tam piculorum tentationum quibus quasi nesciunt quid credere debeant: peroptarent aperta martyria: & non inueniunt: propter pacem temporis quinto datam: sit eis in pace amantudo amarissima. **S**exto describit septem malas proprietates: & ultimo octauam superius positam harum malorum locustarum: pro prima dicit. **E**t similitudines locustarum similes equis patris in prelium. id est sunt fortes & animosi & prompti: & a demonibus quasi ab equitibus uel equitantibus agitati: ad omnem rixam & uindictam & ledendum homines tam spiritualiter quam temporaliter & ad causidicationes: & horrenda litigia expediti. **P**ro secundo dicit. **E**t super capita eorum. id est equorum tanquam corone similes auro. **N**am gloriantur cum male fecerint: & per superbiam & temporalis glorie affluentiam & per pliorum suorum uictoria reputant se quasi coronatos reges: & etiam sepe sibi promittunt eterna premia: quia dicunt se pugnare pro ecclesie libertate. **S**ignanter autem dicit tanquam corone & similes auro: quia eorum spes & gloria non est uera: sed uana & falsa: nec auxilium celestis glorie: sed auricularum similitudinis fraudulente. **P**ro tertia dicit facies earum sicut facies hominum: quia fingunt se humanos & modestos & cuncta rationabiliter agere. **P**ro quarta dicit. **E**t habebant capillos mulierum: quia cogitationes eorum & actus realiter sunt molles & effeminati: & alios ad mollicitatem pertrahentes. **P**ro quinta dicit. **E**t dentes earum sicut dentes leonum: erant tamen propter crudelitatem detractorem uitam & famam alienam rodentium absque conscie freno: & precipue suorum emulorum: tamen propter impiam rapacitatem temporalium per symoniam & modo quocumque. **P**ro sexta dicit. **E**t habebant loricas ferreas. id est sic sunt armati dura pertinacia: ne spiritus iesu intret ad eorum corda: quod nulla possunt sagitta diuini eloquii aut increpationis salutare penetrari. **P**ro sepe ima dicit. **E**t uox alarum earum sicut uox currum equorum

currentium in bellum: id est fama & sonus tumultuosi uolatus eorum ad opera sua maligna: & ad sua propensa extrinseca nutrienda: sic est tumultuosus subditorum cum quibus habitat turbatiuus: ac si super illos populos hostilis ueniret exercitus: quia etiam ale quibus uolare uidentur derici: est cultus dei diuini officiis: ut ostendat pessimus modus quo illud faciunt. **D**icit quod sonitus alarum est sicut sonitus currum & equorum currentium in bellum: quia sic tumultuose & cōfusse illud percurrunt: ac si finem officii intendere de bellare: & magis uidetur rumor currum perturbatum quam carus uel deuota prolatio prouocatum ad celestes dulciores. **P**ro octaua dicit. **E**t habebant caudas similes scorpionum: & aculei erant in caudis earum: & potestas earum nocere mensibus quicquid. **P**er caudam designatur finalis & occulta intentio: uel actuum sequela: per caudam autem scorpionis uenenosam: & quod uult ungere uersus superiora & anteriora recuruatam: designatur intentio & efficacia uenenata in prauis eorum monibus uel erroribus & hoc sub fraudulenta specie: quasi per hoc ducat & stimulet ad reuerentiam dei in suis uicinis: quod si ad bona superiora & anteriora primum exempla. **I**n caudis igitur locustarum sunt aculei. **T**um quia subtiliter & acute penetrant corda illos quibus se familariter applicant. **T**um quia puncturam peccati & remorsus in corde illorum relinquunt. **T**um quia sepe eos in temporalibus astute & subtiliter ledunt. **D**e mensibus quinque est supra expositum: licet ultra hoc possit dici: quod put per has locustas significatur mali prelati in quibus non est legitima auctoritas: nec legitimus usus clauis: tunc potestas talium non est nisi nocere: quinque mensibus: quia non potest nocere nisi per peccatum & in bonis temporalibus. **N**am in spiritualibus potest illos quidem quod non habet uigorem illuminatione fidei cruciare per formidinem suarum finiarum: sed nequaquam occidere: quia talibus a uero cultu dei & animarum regimine destitutorum finis non potest apire uel claudere celum. **E**t quia hoc in fine quinti temporis erat futurum: ut infra dicitur: ideo hoc credo a spiritu sancto predictum. **S**eptimo ostendit summum regem ipsorum: quia enim uidentur fideles: licet moribus prauis: ne ex hoc credantur esse de regno & familia christi. **I**deo contra hoc subdit quod habebant super se regem angelum abyssi: cui nomen hebraice abaddon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans: hoc ultimum dicunt aliquid addidisse latinum interpretem: quia liber in greco est scriptus. **I**deo autem nomen eius hebraice & grece traditur: ut ostenderetur quod omnium malorum de omnibus nationibus hic talis est princeps: uel per excellentiam malitie: uel per immensitatem potestatis uel uniuersitatem. **P**ossimus autem cum hoc dicere: quod non est inconueniens quod spiritus sanctus per os iohannis nomen istud exprefferit in lingua latina: cum ipse bene sciret quod quintus status ecclesie ad latinam magis pertineret ecclesiam: & tales locustæ cum rege suo hanc principaliter deuastarent:

licet autem per angelū abyssi uniuersaliter possit intelligi diabolus: tamē cū hoc uidet mihi q̄ hic angelus abyssi uocetur ille qui per abyssalē malitiā de monū & illoꝝ pcuracionem malignā: & sui ipsius ambitionem astutiā: que in omni malo erat inabyssata ad gradū summi pōtificali nō canōice sed fraudulenter ascendit: quē sic tyrannice usurpauit: ut supra q̄ credi posset uniuersaliter cōtrastaret: qui fuerunt in gemitibus preteriti tēporis: sciunt q̄ pprie additū est: & latine hēns nomē exterminās. Nam licet in multitudine locustarū sint diuersę pprietates male predictę a diuersis malis locustis diuersimode picipate: si quis subtiliter oculos mētis aperiat: & oēs modos & actus uite & regiminis huius exterminationis diligēter examinet: uidebit oēs tanq̄ in maloꝝ principe cōniri: ut merito dicat angelus abyssi & rex huius pessime uastitatis. **Deinde** p secūda tentatione. s. manicheoꝝ hereticoꝝ & patrenorū inūdantiū est expōitio sancti abbatis loachin q̄ stella de celo cadēs fuit aliq̄ clericus scia literarū imbutus: qui clauē scientie prauū dogmatis & potestātē inuestigādi p̄funda sapie falsē non dei accepit a p̄re mēdaciū. Puteus autē abyssi est p̄funditas hūane malitię & astutię adinventionis falsę: de qua fumus erroris p̄cedit solē & aerē obscurantis: quia nō solū plebei sed & multi sacerdotes & iligiosi: multiq̄ p̄ncipes & milites fuerūt hoc errore infecti. Heretici autē ex hoc errore geniti sunt locuste de fumo putei exeuntes: quos apostolus. i. thy. iiii. satis aperte & literaliter tangit dicens. Spiritus autē manifeste dicit q̄ in nouissimis t̄pibus discedēt qui dam a fide attendētes spiritibus erroris & doctrinis demonioꝝ & hypocrisis loquentiū mendacium: & cauteriatā. i. adustā & corruptā hēntiū suā conscientia phibentiū nubere: & abstinere supple docentiū a cibis quos deus creauit &c. Ad istam enī māichei condēnat matrimoniū & oēm creaturā corporalē: tanq̄ secundū eos a deo malo creatā: & ideo a q̄busdam cibis dicūt abstinendū: sicut ab augmentatiuis substantiē dei mali in edētibz ip̄os: & ex hoc etiam cōdemnat matrimoniū: q̄r per eius actū dicūt augeri substantias a deo malo creatas. Non autē pmittuntur ledere fenū. i. simplices fideles q̄ interrogati ab hereticis mox aures auertūt: dicētes nō esse suum: sed clericorū disputare de fide. Non etiā possunt ledere arbores. i. p̄fectos & p̄itos in fide: sed solū carnales signo dei carētes. i. zelo fidei: ac reuerētia xp̄i & eccl̄ie sue sancte. Quod autē nō pmissum est occidere sed cruciare mēlibz q̄nq̄ dictū est respectu illoꝝ carnaliū: quos nō oīo in suū errorem trahūt: sed solū suis stimulis in dubiū ualde cruciatuū inducūt: detrahēdo. s. fidelibus pp̄ mala exēpla que i prelatīs & clericis abundare demonstrant. Vnde & hec est una de maximis causis: que illi apparētiā prestat errori. Hec autē istarū scōpiū faciūt sub blanda spē & cōpassione aiāꝝ: quas dicūt se uelle ad uia salutis reducere. De predictis autē sic scōpiāli stimule & dubio fortiter cruciatis: non tū i eoꝝ heresim

traductis: nec a uera fide extinctis subdit q̄ tales q̄ rent mortē & non inueniēt: q̄r predictū cruciatum ad maiorem mortē reputāt: & ante eligerent mori q̄ p̄dictis stimulis cōtra ueritatē fidei cruciati: sed n̄ uult iesus eos mori: sed sic tentationibus exerceri. **He** locuste sunt quasi equi parati in preliū: q̄r pro suo errore defendēdo & p̄pagādo sunt aioli usque ad mortē. Per faciem autē hūanā ficta humilitas: per dētes uero leonū uera imanitas designat. Per capillos uero mulierū qui longiores sunt q̄ uiroꝝ designatur orōnis p̄lixitas & opandi assiduitas quibus suū errorē debili ratione ornant: & in his qui p̄fecti dicunt inter eos in supplicii oculis apparēter componūt. Designatur etiā carnalis malitia & superfluitas reꝝ & relaxatio uite: quam suis credētibz cōcedunt: qui de suis p̄fectis non sunt: concedūt autem illis oīa mala facere: dūmodo finalr uelit ab eis manū impōitionē recipere. Per alas autē designant hi qui apud illos uocant p̄fecti: qui grādi uerborum strepitu cōtra omnes resistentes sue fidei se uolare paratos asserūt ad modū equorū currentiū ad bellū. **Habēt** etiā sup se regem angelū abyssi: q̄r unū quē dicūt apostolicum hēat super se: cui sunt oēs subiecti. **Licet** autē abundauerit heresis circa finē quinti status: in cuius finē tentatio mistici antxp̄i qui est p̄cursor & preparator uie illius magni & aperti: p̄ quē debet fieri ut in septima uisione dicitur iudiciū metreticis: q̄ tamē fundamentū illius tā mistici q̄ ap̄ti non debeant esse: p̄ncipaliter de erroribus manichei satis patet. Primo q̄ hec secta hactenus p̄ p̄les doctores & p̄cipue per augu. est sufficiēter cōuicta & exsufflata de medio. Nā hic suo t̄pē iundauit in **Africa**: & ipse solēne uolumē contra faustū composuit manicheū. Non est autē apud deū consuetū q̄ reprobata & cōuicta plene itēꝝ reducat in preliū principale. Vnde contra hanc impiā sectam nō oportet diutius insudare: nisi solū circa uilissimas feces scōpis laicalibus extirpādas. Nihilominus q̄r ille filius mortis nulli fidei stabilis erit: non est incoueniens q̄ dum nitetur ascendere q̄ & hanc sectā & alias pessimas sibi fauentes sustineat: donec i culmine positus uolet se deum facere predicari. **Secunda** ratio est quia finales tentationes debent esse sic subtiles & philosophice apparentes: ut quali electi si esset possibile in illos inducantur errores. **Secta** autem paterenica & manicheorum habet multos ita bestiales errores: q̄ non sunt apti seducere sapientes. Vnde prophetia paganica unum summū deum ponens: & temporalia sub aliquo respectu magnificans & exsufflans ista que sunt fidei: in quibus intellectus captiuatur humanus magis ad hoc apta uidetur. Quod & apostolus per saintum sanctum uidetur presensisse: cum dicit ad Col. ii. c. Vi dete ne quis uos seducat per philosophiam & inanem fallaciam secundum huius mundi elementa: & non secundum xp̄m. Quod diabolus ualde bene presensiens iam uidetur preparasse materiam: dum sectam Aristotilis per religiosos in culmine posuit.

sicut infra dicitur. **T**ertia ratio ad hoc est ex respectu ad exercitium & illuminationem electo- rum: tam ex influxu spiritus sancti: q̄ ex tentatione diaboli procurandū: sicut enim patet ex supradictis totus impetus spiritus sancti ad fundandū tertium statum generale mundi: & sextum particularem ecclesie est ad renouationē perfectā euangelice uite: quā totaliter destruit paganica secta. In his ergo magis spiritus sanctus exercebit electos: q̄ in cōfutatione erroris bestialis manichei. **E**t q̄ diabolus hoc ualde bene presentit: ideo per uiros religiosos sic paganos inuoluit errores: & sic procurat eos principis fidei commiseri: q̄ multum preparauit apparētē uiam: ut ueritas euangelii sub illis dolis de medio exsisteretur. **I**ntellige autem q̄ dolus erit talis: q̄ destruent euangelium: defendere euangelium se iactabunt. **E**t sicut pontifices: & scribe: & pharisaei defendere dicebant legem: & legis cultum: & honorare deum: & tñ ipsi crucifixerunt filiū dei legis medullā & finem. **S**ic similibus modis similes istis in ecclesia dicent se tenere locū xp̄i: & ueritatem docere euangelii & tamen ipsi ueram medullam euangelii & perfectionem uite xp̄i horrendis transgressionibus & malinissimis condemnationibus crucifigunt. **A**d hoc est impetus diaboli contra influxum spiritus sancti. **E**t hic sicut in alio capitulo exponam tibi: & est supra expositum satis & iā plene cōpletum. **U**trum autē aliquid aliud solēmus & apertius circa perfectionem euangelicā condēnandam sit futurum ignoro. **N**am illud quod factū est sufficiēter excludit a uero dei cultu: facientes & ipsos esse pessimos hereticos & antexpiānos ueritate ratione concludit: si p̄naciter persisteant in eisdem. **A**d primū ergo & tertium sensum hanc locustarum magis currit generalis impetus reprobationis & malicie quinti status. **P**ossunt autē litterales expositiones de his locustis superius facte in p̄mo modo expositionis ad hanc tertiam expositionem de hypocritis impugnatonibus xp̄i uite faciliter applicari. **E**t ideo pro tertio sensu generales cōditiones transcurro. **C**asus enī huius stelle de celo in terram hēntis clauē putei abyssi ip̄mq; apiētis est quorundam altiorū & doctiorū & nouissimorū religiosorū cāus in terrenas cupiditates: & in pagāorū curiosas scias: & in multas opiniōes piculofas: sectas diuersas: & scismata in ecclesia excitātes. **A**ceperunt enī in geniu & clauē & ad apiendā & extollendā doctrinā Ansto. & Auero. & pluriū paganorū: & quasi i alius nihil studēt: & ad excogitandū p̄funda & uoragiosa dogmata obscuratā solē sapie xp̄iane & euangelice uite: & pug. aerē religiosi status maculantia minus dolis: in tantū q̄ qdā eorū dicūt paupertatē altissimā nihil hēntiū in cōi non esse de substantia p̄fectōnis euangelice status: & q̄ melius ē hēre sufficientiā aut salte necessariā in cōi & cōtēplatiuo que hoc non hēt: inq̄ta & imp̄fecta consistit: & qui p̄prios sumptus portaret: quasi loculos in p̄dicatione euangelii non delict: sed superrogat p̄fectioni. **A**lii ue-

ro his contradicētes dicūt usum pauperē & artum debitis circūstātis regulatū: ut dictū est supra nō cadere sub uoto euangelice paupertatis: quod & de facto in uita cōndunt ip̄i se credere multū relaxare uiuētes: imo cōtrariū asserētes q̄si hereticos condēnare nitunt. **Q**uidā etiā seculares magistri abundātiā tēporaliū in cōi p̄posuerūt in suis scriptis paupertati extreme paupis ielu xp̄i: imo & ip̄am condēnauerūt impie: ut dictū est supra. **Q**uidā etiā maioris apparentie dicunt q̄ sacerdotes curati descēdūt secundū gradū: si euangelicā p̄fectionē uoto religionis assumūt: & q̄ se subicere hōi p̄p̄ deū: quod ē plene abnegare seip̄m imp̄fectis cōuenit nō perfectis: dicuntq; q̄ paupertas non est uirtus: q̄ p̄uatiō nē dicit: cū tñ certū sit q̄ magis positiuū ponat in aīa: q̄ cōis uirtus. **V**nde & ipsa uirtus est p̄fectior: uel aliquid cōi uirtute melius. **A**lii etiā filii diaboli hoc ip̄m dicūt de uirginitate: q̄ non tenet mediū in delectationibus tactus: imo q̄ tales hominde in cident in extremū. **Q**uidam uero solū seculares sed religiosi talia dogmata paganica suis theologicis tractatibus miscuerunt: ut ex his multi denici pilius phantes occasione accepta oēs articulos fidei nō deant tēnere p̄ter unitatē dei: dicuntq; phiam solam mūdanam esse uerā: & humano regimini sufficere ad uirtuose uiuendū: dicūtq; mundū ab eterno fuisse: & deū per se & immediate nihil posse opari de nouo: q̄ q̄qdā immediate potuit fecit necessano ab eterno. **S**equit̄q; errores Auer. & nō ponūt i libero arbitrio nisi quandā falsam insufficientē & chimericā libertatē. **M**alus est iste puteus abyssi: & mala apertio eius: peior ē fumus: & pessimus fructus eius. **N**ā de fumo predicti cāus & ap̄tionis: licet nō quo ad oēs errores predictos exierūt locuste: i. religiosi paganice phie sequaces leues & uo'atiles cupili & carnales hypocritarū uiuentes: & uirtutia p̄fectionis queq; rodētes: qui cōtra oēs eis non fauētes aīolissime cunctant̄ quasi equi currētes in bello: & cōtra statū uirore sp̄ualiū eorū hypocritarū p̄fecta conuersatione denudantū: zelā amarū: & bellū acutū assumunt. **V**ox autē alarū i. suarū segetiarū quas altissimis & p̄uolantes esse p̄sumūt: in minus litigiis clamoribus & furis est sicut uox rotarū & tumultuosi exercitus currētis in bellū. **H**ec autē que iam diu est fuerūt in ciuitatē seiata cōtinuo succrescentes defetuofo augmēto malā cōsumationē p̄ferūt de p̄p̄quo. **I**n his tamē malis nō p̄mittunt ledere: uel nocere sp̄m p̄fectorū: quasi arborē: nec etiā simpliciū uirore sp̄us uite xp̄i leruantū: uel de uote adherentiū eis. **C**eteros uero hincide uacillantētes: qui bene uident se a sua p̄fessione delicere: nec tamen hēnt nouū scriptū in fronte mētis ut eā uelint: uel posse se credant plene seruare. **S**ic uenentis aculeis rōnum & exēplo: suorū cruciat q̄ mori p̄ligerent: anq̄ uiuere in tanto cōscientie cruciatu. **B**ene nouerunt hoc illi qui sunt in religionibus relaxatis: qui tamen a spiritu dei nō sunt plene mortui: sed a relaxationibus locustarum percussī & tracti.

Nam illi qui nō totaliter cruciantur sunt de numero locustarum percutientū: mensibus autē quinque durat tēpus: potestas locustarū & cruciatus pculforū: quia dū tēpalia eis abnūdabunt & sensuales appetitus eorū qnq̄ mēsis designati: iter eos uiuentes ut dictū est taliter cruciabūt. **H**oc autē defectus apostolus. ii. ad thymo. iii. describit apte. d. **H**oc autē scito q̄ in nouissimis diebus instabūt tēpā piculosa & erūt hoīes seipsos amātes: cupidi: elati: superbi: blasphemī: parentibus nō obediētes: supple q̄ fundauerūt religiosos status: ingrati: scelesti: sine affectōne: sine pace: criatores: incōtinētes: imites: sine bēignitate: peditores: pterui: tumidi: ceci: uoluptatum amatores magis q̄ dei: hēntes spēm pietatis supple diuini cultus & zeli aīaz & religionis: uirtutē autē eius abnegātes. i. suas regulas nō seruātes. **N**ā in regule obseruātia religiōis est uirtus: q̄ uero tēpē Pauli pseudo erāt apli siles illis: ideo subdit: & hos. i. hoc similes de uita. **E**x his enī sunt q̄ penetrant domos: & captiuas ducūt mulieres oneratas peccatis: que seducunt uariis desideris: semp discētes & nū q̄ ad sciam ueritatis pueniētes: & q̄ semp adiscunt studio uano: ideo nō illuminant ad ueritatē a spiritu sancto: & ideo sequit impugnatō ueritatis per eos dū subdit. **Q**uēadmodū autē Ioannes & mambres restiterūt Moysi: ita & isti restiterūt ueritati homines corrupti mēte reprobi circa fidē. **Q**uia uero eorū grauis & ultima ad nocendū ptās nō est nisi p breue tēpus: quod pp electos breuiatū est: & q̄ hic noīe quinq̄ mensū expm̄itur. **I**deo apostolus subdit: sed ultra nō proficiēt: insipientia enim eorū fuit manifesta: erit omnibus sicut illorum fuit: licet hi autē quinq̄ mēses sint supra expōiti: forsitā tamen per quinq̄ mēses designant ad lām: q̄ forte tāto tēpē uel circa pmittent huius locuste atrocis seuire. **S**icut & iudei in qnq̄ uel sex mēsis ultimis xpm̄ fuerūt atrocis persecuti: sicut a festo senophegie usq̄ pasca: quod tūc fuit. viii. kl. aplis: & tūc put Ioannis. vii. dī. **Q**uerebant enī eū iudei interficere: pp quod in iudeā ambulare nolebat. **P**er facies uero hoīs in locustis significat in his hypocritis blādimentū adulationis & ptēsā hūana discretio in oībus suis factis. **P**er capillos uero mulierum subtiles & lōgos significat subtilē & cōtinuata sollicitudo & excogitatio defendēdi sua transgressoria opa: & relaxatōis sue statū: de talibus capillis ordinātes caput suaz intētionū oīdentes plebibus se oīa ista facē pie pp dei cultū & utilitatē populorū: quasi dicētes se esse martyres pietatis ad xpm̄ p talia opera cōcipiendū i eis. **H**iero. per mulierū capillos dicit q̄ hēnt conceptus & actus uoluptuosos. **Q**uia i his est realis rapacitas & deuoratio eorū ex qbus deberēt paupes sustētan: ideo dī q̄ dentes earum sicut dētes leonū erāt: q̄ uult aliqd de ore eorū eruere: pbabit i eis dētes nō dubiū leoninos: & q̄ nullā de talibus rep̄hensionē sustinere possunt: nec pmittūt ad intima sua intrare cōpunctionis spiritū: & semper in oībus iueniūt dūz excusatiōis obstā-

culū: idcirco dī q̄ hēbant loricas quasi loricas ferreas. **Q**uia uero in oībus his malis dnt se esse dei pugiles & equi defensionis eius: ac per hoc coronādi faciūt. **I**dcirco dī q̄ super capita taliū erāt corone si miles auro. **R**ealr autē ipsi sunt coronati hedera antiochi p trāsgressionē p̄nti: sed si nō cōuertēt coronans coronabit eos dñs tribulatione iserni. **E**t nota q̄ quinq̄ mēses forte significat q̄ i fine qnti status erat xpi spūs crucifigēdus quasi quinq̄ plagis in ueracibus imitatoribus suis: ut uere possent dici māibus & pedibus & latere uulnerati. **N**am per manus significat appētia celebris auctoritatis ecclesie generalis & seq̄la multitudis: qbus manus cōfodiunt uiroz spūaliū eis cōtraria iponētes. **V**nde dicūt eos esse iobediētes & cōtumaces platis suis & ecclesie dei: & uiros paucos & ceruicilos: & diuersos a tota multitudie ordīs sui. **P**edes uero per quos in fundamēto uero figimur trāsfigunt i uiris euāgelicis: q̄ cōtra scripturas & cōtra p̄p̄m cōia documenta dicūt eos figi i p̄p̄a stultitia & uisionibus uanis: & q̄ ipossibilia accipiūt obseruare: & cōtra exēplū xpi & apostolorū loculos hēntiū ut dicunt eos uiuere asseuerāt: latus uero trāsfigūt: dū fauore amicitie & ptātis eorū: & oblati pmissionibus: & icusis terroribus multos cōcipiētes spūm euāgelice regule a taliū uiroz imitatione perturbāt. **H**e autē locuste agelū abyssi de quo dictū ē supra singl hūerunt regē suū i suo statu: q̄ per eius potentia uiros euāgelicos de latina ecclesia eiecerunt: & tanq̄ regē suū in statu suo falso magnificis p̄dicationibus extulerūt. **V**ide ergo q̄ exp̄sse malitia huius tēpis i cātu qntē tube expm̄it. **S**ed & i oībus gnariis Apoc. filia declarant: & nō solū in gnariis: sed et in senariis: q̄ bonū paupertatis renouatū i tertio decio cētenario in ordibus medicatibus ad sexti signaculi refert insignia & corruptio ipsorū maxie euāgelici status ad sexti ultima seculēta: i cuius seculēta ut patet m̄tipl̄r ē spūs iesu illusus piter & despectus.

Iesus falsificatus Cap. viii.

Sicut autē pius & patiens ihs post illusionē & despectū & post m̄tas iūrias fuit crucifixus & mortuus: sic & post m̄tas illusiones spūs sui i relaxatōibus m̄tis mortificata ē ueritas nō solū uite sed scie & doctrine & plātōis romane. **V**t autē uideas quō hec mala fuerūt a spū scō p Ioannē p̄dicta: & ut m̄toge dictore & dicēdore sit magis ueritas clara: oportet q̄ distiguamus diuersa initia sexti status & ultima sexti: q̄ i isto intermedio debuit p̄cedere tētatio mistici antixpi: sicut in plēo statu sexti debet isurgere tēpestas antixpi apti. **S**icut autē i synagoga & ecclesia siue status legis & euāgelii simul bellādo cucurrerūt usq̄ ad destructōnē hierl̄m factā p Vespasianū & Thyrū. **S**ic iā p cētum annos & usq̄ ad deuastatiōnē ecclesie p antixpm̄ aptū currūt siml̄ feces ecclesie & caritas noui status. **D**icūt ergo aliq̄ de iniciatiōe sexti signaculi q̄ icēpit i reuelatōe facta abbati loachin: q̄ q̄si p̄us soleniter in ecclesia hūc statū describendo p̄dixit. **A**lii di

tūt q̄ cepit i cōuersione beati **Francisci**: q̄ fuit euāgelice uite fundator. Alii dicunt q̄ incepit i zelo re nouati spūs uirore spūaliū de uita **Francisci** rebellā tū trasgressionibus uolentū regulā & sanctissimū testamētū p̄ris obseruare p̄fecte: & a condēnatōe obseruatiē euāgelice uite in uiris eisde. Alii autē q̄ ab exterminio **Babylonis** per .x. cornua bestie q̄ dī antixps aptus. Sane oēs has sentētiās credo ueras: & diuersis īspectibus solēnem ueritatē hēre. Quos respectus nesciētes distinguere doctrinā multoq̄ illuminatōre falsam estimauere doctrinā. Nam tales dīas i ichoatōe eccl̄ie p̄ euāgelīū tibi tradā. Nā **Lucas** inchoat euāgelīū xpī a **Zacharie** sacerdote: cui de loāne p̄curatore facta ē p̄missio & p̄phica reuelatio de xpō statū uēturo. **Math.** uero ab humana xpī generatōe. **Marcus** a xpī & loānis p̄dicatōe. **Ioannes** a uerbi trinitate. Sic sexta opatio a reuelatōe facta scō abbati **Ioachi** & sūlibus sue p̄dicatōis exp̄sse sūpsit initiū. A renouatōe uero regule euāgelice p̄ seraphicū uirg. **F.** sūpsit sue plātatiōis exordiū. A p̄dicatōe uero & zelo spūaliū suscitator: & a noua babilōe reprobator: sūpsit reslōitōis seu repul lularōis augmentū. A destructōe uero babilōis sū met sue clarificatōis cōplēmētū: iuxta qd̄ dicimus euāgelīi obseruantia clarificatā: qn̄ obseruatia lega liū est facta mortifera: & hierl̄ m̄ trena destructa. Si milia repies in p̄phis. Nā initiū .lxx. annorū capti uitatis uno mō est a .xiii. anno losie: sub quo cepit **Jeremias** eā p̄dicare: & teriant i p̄mo āno **Dani.** Sicut patet **Zach. i.** Sile hēs de .lx. ebdomadibus dān de qbus trāseo. Et sicut p̄phie diuersis mōis ad illa initia & fines aptant: sic & i uisōibus **Apoca.** contīgūt. Sile hēs exēplū i introductōe eccl̄ie p̄ xp̄m. Nā nō ē dubiū q̄ m̄lta facta ē īpletio p̄phay: i xpī ortu: m̄lta i sue p̄dicatōis decursu: m̄lta i sue amorose mortis trāsitu: m̄lta i spūs sancti i die p̄tecostes abundāti descēsū: m̄lta i exitu ap̄loz a synagoge p̄ fidia: m̄lta ē hierl̄ m̄ & synagoga destructa. Sic & scdm̄ istos modos diuersos diuersa eccl̄ie d̄ gētibz sumunt i initia: & cursus plētudis tpm̄ eius diuersimode teriant. Nā numerus tpm̄ eius apte describit i p̄libus locis apoc. q̄ numerus est mille. cclx. āni: sup̄ quē numerū abbas **Ioachin** oēs suas reuelationes fundauit: q̄ fuit uir magni lumis & uirtutis: & maxie liberos cōcordie noui & ueteris testamētī: in qbus mira p̄portōe. xlii. generatōes secundi status. sc̄e eccl̄ie de gētibus. xlii. generatōibus status p̄mi: quas **Mat.** pōit sic cōcordādo describit. Accipit autē. xlii. tricenarios ānos. p̄. xlii. generatōibus secū di status. Quare autē sic accipiat tricēarios p̄ generationibus singul̄ ondit libro. ii. d. q̄ nouū testamētū differt a ueteri: sicut sol a luna: & ideo generationes ueteris testamētī ad modū lune. crescētis & decrescētis p̄ dissiles ānos currūt. In nouo autē debuerūt eē stabiles: sicut q̄ xp̄s sol iustitie regnat i p̄p̄lo xp̄iano: & subdit: igit i testō nouo nō secundū carnē accipiēda ē generatio sed scdm̄ spūm. iuxta illd̄ **Math. i.** Quod i ea natū ē ex spū scō ē. Et qm̄. xxx.

ānos erat xp̄s qn̄ cepit hēre spūales recte spatiū generationis i nouo testō. xxx. ānos numero teriat: maxie cū hoc significet i nūero diez: qbus m̄lier pascit i solitudine a facie serpētis: accepto die p̄ āno: & mille. cclx. diebus p̄ totidē ānis: multa dicit ibi de ista materia. Attendendū autē q̄ spūs sanctus p̄phicus sepe tangit mentē ad generalia unius status: & ex illis generalibus dimittit postea negotiari itel̄ e ctū hūanū: & i illo tali negotio pōt seffitas imitari: nō tñ p̄ hoc p̄mū lumē ē fl̄m: & illa fl̄a cōfessio elicitā p̄ tātō nō ē erronea: q̄ nō ē p̄tinaciter affirmata: & ab ill̄ nō nisi cū dubietate accepta: licet aliquā simp̄r p̄ferat. Hoc dico q̄ generalia status tertii scūs hic abbas & cōditōes opationū sexti signaculi clara luce p̄spexit. Sp̄ales uero cōditōes & certas significatōes tpm̄ sub opiniōe descripsit. Et iō ē excusandus: q̄ cū luce aurore sexti status fuit i tenebris sexti: tñ illa general̄ significatio cōcordie in choādo numerū m̄ltis a xpī ortu: quā ip̄e abbas accepit usq̄ ad tps̄ suū magnā hēt rōem & notabilē ueritatē. Dicit autē li. ii. concordie: q̄ tertii status initia p̄sto sunt: & ip̄e fuit usq̄. m. ccv. & āno seq̄nti q̄ fuit sextus generatōis. xli. fuit fundatus initial̄ tertius status. F. ichoatē statū euāgelicū renouare. Ex tūc autē oīs p̄secutio facta euāgelico statui ad p̄secutōes p̄inet antixpi: & i seq̄nti generatōe. xlii. cepit p̄secutio quorundā maḡorū cōdēnantū euāgelicā paupertatē. In ip̄a ē fuit **Fredericus**. ii. cū suis cōplici bus eccl̄iam dei atrociter p̄sequens: cuius adhuc imānet mala cauda. Prout autē ichoat̄ istud tps̄ a christi baptismo: sic i generatōe. xli. cepūt hi duo. ordines euāgelici p̄ totā eccl̄ia latinā i doctrina florere: & i xlii. generatōe m̄lta fuerūt errores p̄silius in xp̄iano rū heresum fundamēta: q̄ fuerūt p̄ ep̄m & maḡos dānati. Prout uero ichoant̄. m. cclx. āni a xpī morte sic i. xli. appuerūt mala **Mafredi** & **Corradini**: cōtra quos rex **Carolus** ē uocatus. Et i. xlii. generatōe **Petrus** rex aragonū inuasit regnū **Sicilie**: cuius opus nō dū finē accepit. In fine at̄ xlii. s. ab incarnatōe xpī. m. cclxxxiii. ānis trāfactis q̄ s̄t ab eius passiōe & morte: & ascēsū ad celos: & missiōe spūs scī recte p̄dcūs numerus m̄lieris: i quo tpe ip̄a mulier i ap̄lis ē fundata cōplet̄ p̄dictus numerus q̄ m̄lieri attribuit̄. c. xlii. & tūc illa horrēda nouitas reiectōis **Celestini** pape & usurpatōis successoris sup̄ eccl̄ia ē adducta. At tēde autē q̄ cōgrue ibi i. iiii. uisōe ē dictū post raptū filii sui: haud dubiū xpī ih̄u q̄ ē beatissime uirgis & totius eccl̄ie sp̄s & filius q̄ m̄lier fugit i solitudinē: pp̄ qd̄ tria simp̄ itelligūt. Primus status xp̄iane p̄fessōis a statu iudaismi factus seq̄stratus & solitarius. Secūdus spūalis & celestis cōuersatio & cōtēplatio q̄ ē a carnalibus solitaria: ad quā tūc fuit eccl̄ia subleuata. Tertiū ē gētilitas rōana: q̄ tūc erat a deo & diuio cultu deserta. De hac solitudine dicit **Esa. xxxii.** Erit desertū i chermel. i. romana eccl̄ia sic pinguis i gratis: sicut p̄us fuerat iudea & chermel. i. iudea i saltū reputabit̄: & hītabit i solitudine iudiciū & iustitia. Et ca. xxxv. Letabit̄ deserta & i uia: &

exultabit solitudo: & florebit quasi lilium: & multi sunt filia i pphias: & seqt i apoc. q i deserto gētilitatis hēt locū a deo parū: ut ibi pascāt eā diebus. m. cdx. certū ē aut q a xpi morte fuit synagoga reprobata. Vnde ppe qtu ad illā loh. xii. dī. Nūc iudiciū ē mūdi: q illa debebat iudicari. Et q tūc sicut i radice diabolus de gētilitate expelli: idcirco seqt nūc pnceps huius mūdi eiiciet foras. Hoc aut ad lram rīdit ihs qn gēntes dixerūt. Dñe ihs m uolumus uidere. Notabilis ergo finis istius mansiōis uidet signari i fine. m. cdx. āno: ab hoc terio: ut tūc uideatur hec māfio iterūpi: quo ad regimīs romane ecclesie ueritatē: quod magis declarabo ista: cū qntā ptē uisionis huius his fecibus qnti tps applicabo. Do aut tibi duo mysteria qbus cōuēiens fuit tāto tpe iudeā relinq & statū euagelicū i gētilitatē ptēdi: aūq cōuerteret incredula synagoga. Nam sicut plebs iudeorū nolēs crederē duobus exploratoribz terre pmissē. xl. diez nūo pagrate: put dī Nu. xiii. Sic pro incredulitate eius ad pditionē xpi & loh. m. cdx. diebus seu tribus ānis cū dimidio factā dare sibi i pēa ānus pro die: ita q nō intraret terrā sanctā: seu statū redēptōis xpi: usq dū cōsumaret. m. cdx. āni: dī ei sic Nu. xiiii. Filii urī uagerūt i deserto ānis. xl. & portabūt fornicationē uestā dōec cōsumant cadauera pīm i deserto iuxta nūm. xl. diez: qbus cōsiderastis terrā: ānus p die iputabit. **C** Secundū mysteriū ut unitas & simplicitas & hūilis puitas xpi ihs pdcāns i carne mortali oñdat redundare i plenū: seu ānuale solis circuitū: & ut ex hoc plenius appareat q tēpus ecclie in plēitudie gentiū & hēt notabilē plēitudinē: sicut usq ad xpm plenitudinē hūit tps ueteris testamēti: & de hac dī Gal. iiii. Ac ubi fūit plenitudo tps misit deus filiū suū. De pma uero plēitudie gentiū dī ad roma. xi. dōec plēitudo gentiū intrauerit: & sic oīs israel saluus erit: & hoc uocat aposto. mysteriū. i. ualde secretū ibidē. Nūerus aut. m. cdx. diez cōtinet i se. xlii. mēses āno: ut sicut p. xlii. māfioes cucurrit ppl s i deserto ab exitu de egypto usq ad igressum terre pmissē: & ab Abrahā usq ad xpm currit Math. p. xlii. generationes. Sic etiā i deserto gētiliū p. xlii. menses. xxx. qsi spūalū generationū a recessu eius a synagoga usq ad reditū eius ad illā itroducendā ad xpm i fide cucurrit. Hic aut nūs pp diuersa mysteria nūorūcludēda uarie noiat: ut pfectōes mltiplices oñdat i eo. Nā noiat tps: & tpa: & dimidiū tps: q sūt tres āni & dimidiū. Noiant. xlii. mēses: & m. cdx. dies ut ēt pp pām cām ab intellectu excludant idigni. Quia uero mysteria nō sūt certa pp eorū uariationē mltis mōis possibile ordie cōgruo p euidentiā scī apper: tūc q illud itēdebat spūs scūs i mysterio claudere qd pfectū apper: idcirco ad facta nri tps accedamus & qntā ptē huius uisionis ad h applicemus. Quia uero hec uisio. iiii. sub typo mliens uidet ecclēsticā describere dignitatē: q i pmo est mlier amicta sole: & i fine qnti quo ad malos ē babylon & meretrix iudicāda. Idcirco i ista uisiōe qnta ps sumitātē malorū: plātōis ecclie i suo peiori uidet describere. Recordare at q sicut supradixi tibi pphas tri-

plīcē xpi aduentū i eadē lre textura pdcere: & i aliq pte lre magis se offert unus: & i alia alius: tñ totū simul intellectū pphie elucidat: ac p hoc ē obicūra intelligētia i pphias. Sic & hic liber plēissimus & fecundus i sensibus plura cōtinet i sua textura. Tñ q misticus añxps parat uia apto: idcirco sp qn de uno loqt: reliquū itus claudit: misticus añxps nō erit uerus platus: sed pseudo xps: & spūm xpi i uita euangelica condēnabit: ut dcm ē supra: & idcirco tenet typū Anne & Caiphe xpm condēnantiū. Apertus añxps faciet iudiciū de babylōe. Nō dubiū: q forte iueiet iā eā iudicatā: & postea pugnabit cū ueritatē pcoibus Enoc & Heliā: q facebūt mortui i plateis ciuitatis magne: q dī spāl Sodoma & egyptus: ubi & dñs eorū crucifixus ē. Vide lector mysterium ad tps istud circa spūales Enoc & Heliā. f. f. & Dñi cum: qui missi sunt precones secundi aduentus christi: sicut & illi tertii aduentus ad iudiciū: & pugnabūt. imo pugnaverūt cōtra misticū añxpm in platea ciuitatis magne. i. i latitudine relaxatōis ecclie iacet mortui i statu corrupto i filiis: q ad initia ecclie sunt plapli. i. qbus uitis cōsistit misticus añxps: q oia uita i uno ipio magis i plēitudie appebūt: uel iā appuerūt. Nā sicut iste aduētus medius xpi ihs dī reuatiō spūs eius euagelico statu dato ecclie i mltis plōnis: licet āgl's hēns signū dei. f. sit pncipal i eis. Sic añxps iste misticus: q huic reputat aduētui i caterua feculēta qnti status: q i locustis ē supra expōita continet. Licet sit ibi unus ultimus rex eorū pp oimodā pncipalitātē i malo: ad tā tū aut malū nō potuisset subito deduci scitas plātō rū qnti tps nisi magno tpe pūs icepissent ruere p ābitōes pōpōsas: & tpaliū fastuositates supfluas & mltiplicatas: symōiacas auaricias: & electōes puerfas: & carnales pmotōes suorū: & negligētias spūaliū cultū & altaz uirtutū: ut sic malis dispōibus p ābul pōitis: tandē diabolus posset huius pessimi i-troducere malā formā. Nā Iafon & Menelaus & alchimus & mlti alii symōiaci & hōicide pcedūt: aūq ueiant ānas & caiphas i qbus synagoga efficit dei cida: sic & i ecclia mlti plēi uitis: & apietes uias mltis malis: & multaz occisores uirtutū pcessēt: aūq āgelus abyssi pōeret rex locustaz: q occidit xpi spūritū & euagelicū statū eius: quē paulo ān Celestius eū pcedēs i ltimis. f. filiis p bullā autēticā ordiauerat resflorere. Nec uideat hoc modicū: q successu tēporis breui deus hoc fuisse scelus maximū declarabit. Et bñ ita pagē uidebant reputare pncipes sacerdotū & phisei occisionē xpi quā fecerūt: cū dicebāt Mat. xxvii. Recordati sumus q seductor ille dixit adhuc uiuēs: post tres dies resurgā: xpm & eius resurrexionē derisionē hēntes: nec p eius mortē scā emisserūt unū cyathū uini bibere: qn potius solariis de eius morte uocabāt. Testē iuoco oiporentē ihs: q i hoc sacro mōte in testimoniū sacratissime regule & doctrie. f. ipm dignatus ē p semetipm se raphico calculo cōsignare: q sicut ipossibile ē euāgelicā regulā euacuari: & significare xpi. f. i suo itrotu i celū fuisse seductū uel seductorē. Sic ipossibile est qn illa lra & pūilegiū euāgelice regule & sancti

fimi testamēti: quā bullauit bone mēorie celestinus
n̄ ueiet ad tāta exaltationē spūs ihu xpī p̄ totū mū
dū: quē cognosceret oīs futura natio q̄ illa p̄fectōe
tūc inouāda stat nūc p̄f̄is itētio spūs ihu xpī: nec er
ret eccl̄ia i cognitōe mali qd̄ fecit: q̄ nisi p̄ suas re
laxatōes occidisset euāgelicā uitā & illos duos te
stes p̄dcōs q̄ hodie iacēt i sua platea sine capitibus
cōiunctionis p̄fectionis paternae: non potuisset ipsa
deuēire ad tantā calamitatē: q̄ ueritatē uirtutis al̄s
auctōritatis i sūmo capite p̄ iurisdictionē erroneā & du
rationē uiolentā tanto tpe p̄didisset. **Nā** hi duo te
stes ueritatis reconstātia restitissent: q̄ nūc testimo
niū mortis sue fuerūt p̄seudo p̄ph̄e illius mystici añ
xpī. **Ad** plenā aut̄ declarationē totius istius tra
ctatus & sup̄ioris oportet q̄si totū librū apoca.
p̄oi: i q̄bus clare patet istius t̄pis ruina: si spūs ihu li
brū signatū ap̄ire dignet̄: sed cursus huius uolūis n̄
admittit: sed saltē q̄ntā p̄tē q̄rte uisōis ad p̄f̄ addu
co: q̄ incipit. xii. c. i. tunc. **Et** iratus ē draco i mulierē: &
abuit facere preliū cū reliquis & cetera. Iratus draco
d̄r: q̄r tāto magis i eccl̄ia sunt: q̄to magis a sc̄is cō
fusus fuerit: & q̄r una uia p̄tractus p̄ illā eandē n̄
audet resurgere. Ideo dolosus d̄r abire i nouā mali
tiā iuēire. **Et** q̄r circa finē q̄rti status p̄ saracēicā besti
am & hereses m̄ltas oriētales: p̄les p̄riarchales de
uastauit eccl̄ia: iratus q̄ romanā tanq̄ xpī singularē
sponsam: & ab ip̄o p̄fectā nō potuit fermētare: nec
p̄ hostilitatē destruerē. Iō ip̄a sic filiabus suis orbata
d̄r: q̄si reliq̄. i. a p̄ori uastitate relicta: & q̄r i ip̄a fuit fi
des uera: & uita sc̄a: & auctōritas certa quo ad p̄mū
cursū q̄nti status i pontificibus sc̄is: iō p̄ his tribus
tria dicit: p̄ p̄mo q̄ sunt de sc̄e eius: p̄ secūdo q̄ cu
stodiūt mādata dei: p̄ tertio q̄ hēnt testimoniū ie
su xpī. **Et** q̄r istā sanctā eccl̄ia nō potuit uicere p̄ he
reses & martyria: nec p̄ saracēica bella: ideo q̄siuit ue
nenū iducēdo relaxationē omniū uitiōis i effrena
ta multiplicatione temporalium. **Quātum** ad hoc
dicit. **Et** stetit sup̄ arenā maris q̄si dicat tp̄alibus se
eccl̄ia iuuat i extirpatōe heresū tp̄alibus resistit bel
lis saracēicis pace tp̄ali fugit mortes martyriorū. In
tp̄alibus ergo q̄bus nūc uirtuose utit̄ oportet q̄n
tū p̄liū excitare: n̄ ad auferēdū sibi sicut erat q̄rtū bel
lū saracēicū: sed ad p̄curandū āplius inūdare: ut p̄
uerso eorū usū efficiat̄ uirtuosa: & sp̄so odibil̄: & mi
hi adultero uiro coniungatur. **Temporalia** autem
per arenam terream puluerosam & sterilem signifi
cantur. In his durauit tentatio iam annis q̄ngētis:
& statim textus cūrit ad ultimū q̄nti status: ubi taliū
malorū fuit inundatio turbulēta: quā noīe maris ap
pellat̄: cū dicit. **Et** uidi de mari &c. **Et** licet istud ca
xiii. hēat suā reuelationē ad añ xp̄m ap̄tū: tñ nūc ap
plicamus ad suū p̄curatorē mysticū. **Attēde** aut̄ q̄
in hoc libro q̄n fit cōpatio maris & terre: si referant̄
ad īfideles & fideles: tūc p̄mi significant noīe ma
ris pp̄ fluctuatōes i erroribus & p̄ccis: & secūdi no
mīe terre pp̄ stabilitatē fidei & secūditatē op̄e. **Si**
aut̄ laicorū & clericorū p̄mi sunt mare: secūdi terra.
Sic si clericorū & religiosorū p̄mi sunt mare pp̄ flu
ctus sup̄bie: & sp̄mas luxurie: & abyssum altitue:
& aquas abundantes tp̄al opulētie: & cōtinuū mo

tū auaritie: & amaritudinē cauidicatōis & male ui
te: & m̄ltis aliis cāis. **Religiosi** dicunt̄ terra pp̄ con
ditiones oppōitas q̄ repiunt̄ i terra: q̄ resurgere de
bēt in eis. **De** utroq̄ statu hic describit̄ diuerso cut
su & ordie mala bestia ascēdisse ad aplicā sedē: de q̄
bus nūc agimus. **Pro** p̄ma dicit q̄ uidit de mari. i.
de tēpestuosa uita clencali bestia q̄si uastiā ascēdisse
q̄r ascēdit usq̄ ad summū eccl̄ie statū. **D̄** aut̄ habet
vii. capita hec bestia secundū Ricar. q̄r abūdant i ea
vii. capitalia uitia: & x. cornua: q̄r elate & sup̄be effe
tur cōtra decalogi mādata. **Dicit** aut̄. x. diademata
esse sup̄ cornua: q̄r letat̄ cū malefecerit & exultat in
rebus pessimis. **Dicit** aut̄ filiis pardo pp̄ dolosas ua
rietates & fraudes & simulatōes quas sc̄it ad explē
das diuersas malitias: q̄si diuersos colores induere:
pedes eius sicut pedes ursi: q̄r imundos & rapaces
hēt affectus. **O**s eius sicut os leōis: q̄r cōminatiue
& terrificē & cōcertiue i suo furore magis uidet̄ le
onine fremere q̄ log hūane: nisi q̄n uarietas pardi
requeret. **Segur.** **Et** dedit illi draco uirtutē suam &
ptatem magnā. q̄r i uirtute & ueuenata fraude dia
boli ascēdisse uidet̄ & regnasse tyrānice: & uolunta
tē suā i multis cōplese. **Segr.** **Et** uidi unū de capiti
bus suis q̄si occisum i morte: & plaga mortis eius
curata ē: & admirata ē uniuersa terra post bestia. **D̄**
ctū ē ibi q̄. vii. capita sunt. vii. p̄ncipalia uitia: i q̄bus
sup̄bia p̄ncipat̄: que i hoc i ip̄o fuit summa: q̄ se ui
dit quā deū sup̄ orbē regnare: & cōtra oīa iura cō
munia nullo ap̄iete os orbē eccl̄ie tyrānice usurpa
re. **Hoc** caput accepit plagā mortis: dū p̄ duos car
dinales colūnes in hoc utiq̄ dei milites licet in e
ius p̄motōe magni fuerit p̄ccōres: forsitan cū cete
ris diuio iudicio demētati: q̄ alicui aico ruelauit mi
sericorditer: q̄ si hūisset peiorē: ip̄m p̄misset a dia
bolo locari i sede: q̄r hoc peccata eccl̄ie exigebant.
Tūc inq̄r p̄ hos duos cardiales plagā mortis acce
pit: q̄n publice p̄ eos dictū ē & solēnter publicatū:
q̄ canōice nō itranit uiuēte. **Celestio:** cuius resigna
tio cū tāta malitia & fraude p̄curata p̄ hūc seducto
rem & alios cōplices suos nō ualuit: qui nullo mō
potuit resignat̄. nō. n. aliquo mō debuit excecata ec
cl̄ia reticē: q̄n potius uentati faueret. **Et** licet m̄lti
m̄ltā dicāt de itētio faciētiū plagā: ego tñ credo ue
re q̄ fuerūt a spū dñi agitati fame & ueritatis solide
cōprobata in m̄ltis. **Sed** & testimoniū ē magnū q̄
spūs dñi rexit eos: q̄r i p̄secutōe p̄terita ad magnū
culmē p̄fectōis ascēdisse dicunt̄: miraculose i m̄ltis
p̄secutōibus dicunt̄ a deo p̄fecti. **Hoc** unū saltem
magnū mirabile patet mundo: q̄ cū p̄dicta bestia
sic terrificē p̄sideret: & minis & muneribus & dolo
sitatibus inumeris: & ut mihi cōstat diuinis oracul
sanctis p̄sonis factis a deo malignorū spūum auxi
liis: q̄r utq̄ ad me secretissimorū suorū reuelatiōe
uege esse puēit: nullo tñ mō ad eorū cōprehensionē
potuit puēire. **Cecus** ē certe q̄ nō uidet eos dei pre
chione saluatos. **Sed** esto q̄ mali hōies eēnt: & ma
litiōse hec dicerēt: qd̄ nō credo: imo hoc p̄ magno
mūere idubitātē teneo sibi ispiratū a xp̄o. **Nūq̄d**
nō debuit ceca eccl̄ia exaiare audita & uidere q̄ nū
q̄ in tp̄ibus p̄teritis sile accidit: ut ista ostēdā: & q̄

istud pambulū est ad dissolutionē uniōis naturag in ihu: q̄ erit error principalis maximi antixpi. Hoc ergo fuit plaga mortis: q̄ oīo hic debuit mori sup̄bia auctoritatis eius ffa: sed curata est plaga mortis eius: & admitata ē uniuersa t̄ra post bestia. Modus at̄ cure eius ista describit̄ eodē ca. narratis mal̄ que fecerat cura eius: cū dicit. Et uidi aliā bestia ascendētem de terra: & hēbat cornua duo s̄ilia agni: & loq̄bat̄ sicut draco: nisi hec mala bestia ascēdisset: q̄ humilis esse debuit: plaga mortis illius fere nō potuisset curari. Hec bestia ascēdens de terra ē religiosoz caterua: q̄ ad dignitates eccl̄iasticas iā ē diu multū ascēdere aspirauit: q̄ cognoscēs pardus i medicinā plage sue multos pmouere curabat: & iō ip̄a anhelās ascēdere q̄tū potuit ueritati restitit: caput pessimū uulnerati & cur̄ adhibuit medicinā p̄dicādo: asserēdo eius legitimā auctoritatē & snias extollēdo. Cū aut̄ quare hec mala bestia curare potuit: hanc t̄a legitime mortis plagā exp̄mit loannes cū dicit: q̄ hēbat duo cornua similia agni. Cornua quibus agnus sine macula ihs uelutauit mūdū & expugna uit diabolū fuerūt scitas uite & ueritas doctrine. Et q̄ mūdus hic usq̄ hodie i religiosis nouis medicātibz credidit. Idcirco istis duobz cornubz. s. scia q̄ crediderūt eos ueritatē scire: & scitate credita q̄ n̄ dubitabāt eos t̄ate ffitati uelle fauere. Sic fuit oīo curata plaga ueri uulneris: nec magis firmata fuerit crūeta bestia horz cura: q̄ debilitata fuerit mortiferi uulneris p̄cursura. Potest et̄ p̄ hec duo cornua i religiosa bestia significari eminētia duoz ordinū: qui uident̄ ihs pegriū & pauperē & sc̄m maḡm singulariter imitari: ac p̄ h̄ siles esse eis q̄ fuerūt i cura p̄dicte bestie in diuersis gradibus p̄ncipales: t̄n q̄ ex eis cardiales: archiepi: epi: & ordinū illoz prelati lectores: & maḡi alii & magni & pui cōter p̄dicabāt p̄dicta: nō mis̄ si tātoz uiroz caterua aptura uulneris imenfi repelere & curare potuerit. Et t̄n ita fuit l̄timus ictus q̄ multitudo inuābilis ferā mortē in auctoritate bestie uel credebāt p̄ certo: uel cū multa pplexitate cōscie & dolore uiuebāt. Et in h̄ fuit p̄p̄e p̄uctio caude scorp̄i locustag: q̄ hic impius abyssi angelus p̄sidebat. Vt aut̄ pateret mūdō q̄ falsa & mortifera cornua fuerūt ista: dicit loānes q̄ absit q̄ fuerit uera cornua agni: sed ip̄ia hypocrisis simulata. Vnde dicit q̄ hec bestia loq̄bat̄ sicut draco: q̄ sp̄u diaboli cecata & demētata: & uāitate & supbie appetitu honoz & p̄uilegiogz suoz: & timor̄ p̄dendi ea agitata & ipulsa a uerbis simulatoris & bestia cōmendātibz plena: q̄cqd̄ s̄ir de aliis conditionibus eius de auctoritate sua magnifice loq̄bantur. Vt aut̄ āplius declaret mala q̄ fecit hec bestia: dicit q̄ fecit oēs hitantes i terra adorare bestia primā cuius plaga mortis curata ē: q̄ oēs ferūt eius auctoritatē reuereri: & ad eius idulgentiā falsam totū mūdū cū miris adoratiōibz adduxerūt. Et signa magna dī fecisse: & i ptate p̄oris bestie i cōspectu eius: ita ut ignē de celo faceret cadere i terrā in cōspectu omniū hominū: q̄ i cōspectu eius & ubiq̄ p̄ totū

mūdū plenitudie auctoritatis eius fulti: ac si i cōspectu eius p̄dicabāt ueritatē & scitatē auctoritatis sue ignē furētis iracūdie dei & eterne mortis facientes sup̄sistētes descendere de celo fidei xpiane: & et̄ ignē sp̄s sancti & eterne b̄ndictōis dei falsa promissione sp̄dentes oībz adorātibz p̄ obedientiam hūilē huius male bestie uolūtate. Vnde & p̄ sentētiās faciebāt occidi oēs q̄ nō adorabāt imaginem bestie. i. q̄ eius bestiales snias tanq̄ malitie sue imagines nō seruabāt tanq̄ ueras & diuinas. Ne aut̄ crederes q̄ cōminatio posset nocere uel iuuare p̄missio: dicit sp̄s sc̄us p̄ os loānis q̄ hec bestia seduxit hitantes i terra: q̄ seduxit a ueritate & seq̄l̄ p̄mi uel i pontificis totū mūdū & huius malitiose bestie subdit p̄tati. Potest aut̄ dici q̄ per illa signa magna de celo itelligunt̄ tria: q̄ falsificabat illa mala bestia tanq̄ faciēs tria horribilia signa ffa corā mūdō: & totū faciebat i uirtute ptatis p̄oris bestie: q̄ nō audebāt sic sublimato & potēti resistere: & sperabant istis adulatōibz p̄ eā ad dignitatē ascēdere: sicut & i multis cōtingit ad ip̄oz finalē ruinā. Primū aut̄ si gnū fuit gr̄adis auctoritas eccl̄ie totius: q̄ i colegio cardinaliū uidet̄ cōsistere: & ip̄i hoc fecerāt: ac per hoc cōtradecere erat: ut dicebāt eccl̄ie auctoritatē destruere: & cōtumaciē nō obedire. Sed hoc fuit falsissimū signū: q̄ i hoc ē maxia auctoritas eccl̄ie q̄ a deo ē: nō a seip̄a. Et iō eoip̄o ē potētissima: quo p̄ seip̄am nō p̄t destrui: nec p̄ aliud minus deo. Dicere ergo cardiales uel eccl̄ia hoc nō posse: ē dicere eccl̄ia sūme posse: sicut eoip̄o deus ē summe oip̄o tens: quo suā oip̄otentia sibi ē ip̄ossibile destrueri. Sic & piissimus deus potentia suā i summū p̄tifi cē trāsfundēs licet electionē ip̄ius eccl̄ie cōcessent: electionē t̄n suo t̄m iudicio s̄eruauit. In hoc ergo signo mala bestia eduxit hitantes i terra. Scdm̄ si gnū fuit gr̄adis sapie & uniuersal̄ snie maḡorum suoz q̄bz cōtradecere uidebat̄ stultū: hereticū: & insanū. sed hoc fuit f̄m signū: sicut & p̄mū: q̄ scōz snie magis ē standū: quoq̄ fuit diuina sapia: q̄ i flatuie scie huius tp̄is seductori: q̄ aere famoso & ceco pagae scie ē infecta: & ideo ip̄i erāt stolidi errātes & insani: q̄ ex p̄sumptōe capitis sui p̄fumebāt sanctor̄ p̄m & doctoz & cōsiliogz diffinitōibz contrare. Sicut abūde p̄t p̄bati: p̄currēdo scōz canonū instituta. Tertiū signū fuit sophistica argumētatio rōnū: quas ex subtilitate hūani igenii semetip̄m palogizātis: ac p̄ hoc seductoris & seducti: ad hec p̄bāda p̄p̄is adducebāt d̄ntes m̄lta iania. De q̄bz p̄oimus t̄m duo: quoq̄ unū ē q̄ papa potest oīa diffinire: & noua cōdere: secundū q̄ cuilibet licet suo iuri resignā. Quoq̄ p̄mū ē intrefragabiliter uerx: sed pessime adductū ad p̄positū: cū dī q̄ papa p̄t statuere q̄ oīs papa possit resignare: & de h̄ nouū ius facere. Cū. n. deus possit oīa: seip̄m nō p̄t destruere: uel statuere se non esse. Sic nec papa aliqd̄ potuit statuere: q̄ auctoritatē p̄p̄iam faciat uacillare: nec p̄t aliqd̄ statutum facere: q̄ sibi uel successoribus suis tribuat uel munuat posse: nec ali

quid determinare quod sancto euangelio & canoni
biblie iueniat ueraciter repugnare. Sicut est iste anti-
xpianus articulus in quē errore malitia succedentis
bestie occulto suo iudicio pmissit deus incidere sim-
pliciter celestinū: q̄ magis ut arbitror subiectiue: q̄ ma-
lignē i hoc lapsus est: nō aduertēs tantū malū seq̄:
& credēs se redire sine dāno eccl̄ie ad suā optatam
getē. Credo. n. q̄ i hoc p̄naciter nō firmatus fuis-
set: si collegiū cardinaliū nō acceptasset errorem: sed
stulti facti sunt p̄ncipes mēp̄heos sapiētes cōsiliarii
Pharaōis & dederūt eccl̄ie cōsiliū insipiēs: sed sic exi-
gebant sue p̄ores malitiae: de q̄bus dictum ē supra.
Immobile auctoritatē iūm̄i p̄ntificis x̄ps ihs oñ-
dit: cū dicit: **Tu es Petrus:** & sup̄ hāc petram edifica-
bo eccl̄iam meā. i. sup̄ me petrā firmā. Et sicut im-
possibile ē dicere: q̄ hūana natura renūciat uniōi p̄-
sōali filii dei: ut q̄ sepe ab ea: & soluat uicū uniō-
nis diuine: sic ē impossibile ē q̄ ihs caput eccl̄ie renū-
ciat regimē eccl̄ie pegrine. Sic impossibile m̄ti repu-
tat q̄ eius uicarius & n̄niuersal̄ sp̄sū sumus p̄-
t̄ifex possit separari ab officio regim̄is eccl̄ie: & ma-
xime mō fraudulēto & fallaci: sicut fuit utiq̄ celesti-
nus. Et q̄r an̄x̄ps ap̄tus illā uniōnē diuinā x̄pi iesu
separe nitet̄: ad q̄d̄ dispōit assertio possibilitatis se-
parationis summi p̄ntificis ab eccl̄ia. Id circo dixeris
q̄ hic ē error an̄xpianus: & q̄ inuētor huius erroris
est m̄sticus an̄x̄ps illius magni p̄cur̄sor. Huic con-
cordat loānes i canōica sua p̄ma. iiii. c. oīs q̄ soluit
iesum i carne uenisse: hic ē an̄x̄ps. Quod autē istud
m̄m̄oniū sp̄uale sic i x̄po significet. Dicit apolto.
ad Ephe. v. loquēs de m̄m̄oio. Qui uxore diligit:
seipm̄ diligit: nemo unq̄ carnē suam odio hūit: sed
nutrit & fouet eā: sicut & x̄ps eccl̄iam: q̄r mēbra su-
mus corp̄is eius de carne eius & de ossibus eius: p̄-
pter hoc relinquet hō p̄rem & matrē suā: & adhere-
bit uxori sue: & erūt duo i carne una. Sacramētum
hoc magnū ē. Ego autē dico i x̄po & i eccl̄ia: q̄si di-
cat licet sit uniō magna uiri carnal̄ & uxoris: tñ in-
estimabil̄ maior ē iter x̄pm̄ & eccl̄ia: ac p̄ hoc eadē ē
iter summū p̄ntificē & eccl̄iam totā: q̄r ip̄e ē x̄pus
eius. Huic cōcordat exp̄sse decretal̄ Innocētiū extra
de trāsla. ep̄i. inter corp̄alia. Falsitas secūdi p̄ncipiū q̄
d̄r q̄ cuilibet licet renūciare iuri suo p̄p̄ stoliditatem
allegatōis nō esset digna m̄sione: q̄r papal̄ auctori-
tas nō ē ius hōis: sed iūm̄i dei: a cuius collactiōe &
destitutōe depēdet: sicut patet i decretali p̄allegata:
i qua d̄r q̄ m̄m̄oniū p̄ticularis ep̄i & sue eccl̄ie n̄
pōt nisi p̄ d̄m̄ separari: & cū sit p̄ summū p̄ntificē: q̄
uice dei fungit̄ nō debet dici fieri nisi p̄ deū: cuius
auctoritate fungit̄: nec ulli ep̄o licet auctoritate p̄-
pria sua eccl̄ia separari: ubi ad p̄p̄itū patet q̄ ius e-
p̄iscop̄i nō ē i p̄tate ep̄i: nec eccl̄ia eccl̄ie p̄p̄e: nec su-
p̄ioris archiep̄i: nisi solū i p̄tate illius q̄ fungit̄ plēa
ne uice dei. O q̄ exp̄ssū & irrefragabile argumentū
est istud ad p̄ncipale itentū: q̄d̄ impossibile est sumū
pontificē resignare: q̄s enī sup̄ eū uice dei fūgit sup̄
terrā: ut eum absoluat ab uniōe sacramētal̄ cōiugii
sp̄ose x̄pi: cui eā x̄ps imobil̄r alligauit. Certe sola

mors hoc uicū diuidit: q̄ sumo p̄ntifici dat̄ a ca-
pite p̄ncipali iesu: sicut uidet mēbris utriq̄ expedire.
In lignū huius isepabil̄ uniōis usq̄ ad mortē lehis
ultio cū dixisset ihs Petro: pascē: pascē: pascē: p̄dixit
ei martyriū mortis sue: & postea dixit: seq̄re me. q̄.
d. hoc ē me seq̄ sollicitate oues pascere: & eas nūq̄ di-
mittere q̄taciūq̄ necitate: sed p̄ eis martyriū sustine-
re. Ius ergo p̄ntifici nō hōis ē sed dei: nisi forsitan
abitio fore q̄ nō ad aiage salutē sed ad cordis sui abi-
tionē p̄ fraudulētās malitias p̄ntificatus procurat.
Sed redeamus ad textū apoc. quē exp̄obamus. Au-
disti tria mala signa & falsa q̄ hec bestia q̄ p̄sibus lo-
cis nocat pseudo p̄pham p̄ falsā sc̄itatis & sc̄ie ap-
pentia & p̄p̄i seductionē malā fecisse d̄i i fauorem
p̄oris bestie corā mūdo. Seq̄t. Et datū ē illi ut daret
sp̄m̄ imaginī bestie: & ut loquat̄ imago bestie: q̄r
diabolo p̄curatē: & dei iudicio p̄mittere cōcessū est
hūic pseudo p̄phe & bestie ascendēti de terra: ut au-
ctoritas illius p̄me bestie q̄ real̄ erat exanimis & si
ne uita diuini iuris appeat uiua & sp̄ualis: & q̄si lo-
cutōe recta canōice introducta: & ut inie eius tanq̄
uero plato solutionē uel ligaturā ltimā loq̄ret̄: ac si
bestie imago loq̄t̄. Quod at̄ leḡt q̄ oēs pusillos:
& magnos: & diuites: & paupes: & liberos: & ser-
uos faciat h̄e characterē bestie i māu dextra: aut i
frōtibus: & ne qs possit emere uel uedere nisi h̄eat
characterē nōis bestie: aut nōm̄: aut nūm̄ nōis eius
hoc ē characterē bestie portare i frōte: uel nōm̄: uel
nūm̄ nominis: p̄ratem eius māifeste cōfiteri quo
ap̄ p̄mū: & magnificare quo ad secundū: & oēs sen-
tētiās eius firmas tenere quo ad tertiū. Portare ue-
ro predicta i dextra ē id quod mandat efficaciter
adimplere. Non posse autem emere & uendere si-
ne his est non posse beneficia i eccl̄ia cōseq̄ uel cō-
ferre: & spiritualia commercia predicādi legendi sa-
cramenta ministrādi sine his nō posse facere: quod
ad litteram uidimus esse completum: & per bestia
hanc efficaciter predicatum. Certe tunc surrexerunt
pseudo christi: idest falsi pontifices: & pseudo pro-
phete: falsi filigiosi: & dederūt signa magna p̄dicta
& p̄la filia. Nā depōiti sūt ep̄i: archiep̄i: cardiales: &
m̄ti alii p̄lati religiosi: p̄f̄ficat̄: & sp̄uali gladio
occisi & alius suppliciiis corp̄ali morte mortui: q̄r p̄-
dictos characteres noluerūt portat̄: & q̄r peius ē q̄r su-
specti erāt de hoc licet portat̄ malū characterē: q̄r
tñ cōtra uiros uirtutis n̄ erāt p̄m̄pti mala facer̄ p̄ i-
pio bestie sui status piculo s̄biacebāt: un̄ & ad istam
uidimus q̄si oēs p̄latos curie characterizatos signo
bestie & leuātes i hūeris publice cōtra ueritatis pu-
gilles falsas cruces q̄bus ē pseudo p̄phe missi p̄ mū-
dum a bestia p̄p̄os cōsignabāt. Quia uero h̄ fuit
opus sapia dina ad tātā cognoscēdā fraudē. Idcirco
seq̄t̄: h̄ ē sapia: q̄ h̄et itellectū cōputet nūq̄ bestie
nūerus ei hōis ē: & numerus eius sexcēti lxxvi. cū in
toto isto li. sit sapia ihu m̄tū necessaria: n̄ est dubiū
h̄ singl̄anissime eē p̄fūdiffima sapie sue mysteria: q̄n̄
sapientissimus ihs dicit h̄ ē sapia. Ne at̄ hac oīo nos
dimittat i anes adiuuat nos cū dicit. Qui h̄et itel-

lectū supple p spūs sancti donū cōputet numerū bestie. Nume. us. n. hoīs ē q̄si dicat: malitia hūana & astutia n̄ dei potētia: & electio canonica eū leuauit i sede: & numeroſe eius snie hūane sūt: n̄ dīne. Et q̄r p nos eſſet i poſſibile tātā fraudē detegere: ul̄ eius numex cōputare: ideo miſericordiā n̄ os iuuat apponēdo: & numerus eius ſexcēti. lxxvi. h̄ dicit. Ioachim q̄ miſticū ſignificatū noīs eius n̄ pōt a nobis ſciri ul̄ exponi uſq̄ quo ſuelet nomē ipſius. Oportet. n. p̄mo ſciri quō iſte nūerus ſc̄m l̄am cōgruat noī eius: ne ſpūalis iſtellectus q̄ ſeq̄t ſit q̄ſi ſanis. Et Ri. dicit: q̄ ſācti doctores dicūt: cū liber iſte grece ſit editus: ē numerus iſte ſecūdū grecos q̄rēdus: apud quos oēs ſe aliq̄ue numex ſignificant. Spūs ergo ſāctus p hos duos doctores nos mittit: p unū. ſ. Ri. ad grecos: p aliū. ſ. ad Ioachīm ad p̄pū nomen beſtie. Audi ſtupēdū & iocūdū b̄nificiū ſpūs ſācti. Ego audiui a duobus uere euāgelicis uiris quorū unus optie ſcit grecū: & alius aliq̄tulū: q̄ dum legeret ad mēſā ille q̄ melius ſcit librū Iuſtini martyris doctōris greci ſup apo. & ueniſſet ad hūc locū q̄ idē Iuſtinus cōputādo l̄as grecas cōpōit ex litteris huius nūeri apud grecos nomē iſtud b̄nīdictos quī noīatiuus ſingularis huius noīs latini b̄nīdictus: & dicit q̄ hoc ē nomē futurę p̄dicte beſtie. Quid clauſus ad ppoſitū dici pōt. Ille q̄ legit mihi dixit ſic eē duo q̄ audierūt dū legeret ad mēſā illis paupibus euāgelicis q̄ timore utruſq̄ beſtie p̄dicte cōfugerat ad grecos: ut ibi paupcule uictitarēt: dixerūt mihi q̄ tota illa cōgregatio paupex ſpū hoc audito exultauit & niſit: & q̄ legebat ſubrilis ſilr duxit ad fr̄es Si b̄nīdictus de anagnia q̄ nūc regnat ſc̄ret hoc ipe miteret totis uiribus ſuis ut h̄eret & cōbureret librū iſtū q̄ ſic apte eius apit ſiſitatē. Si at iſtud nomē reſerat ad ſc̄m beſtiā q̄ dedit ſp̄m imagini eius: & p h̄ac ſc̄m beſtiā iſtellegat ſucceſſor eius: ſicut i fra exponet: apte tūc uidet q̄ pprie nomē eius eſt iſtud: nā ipe fuit ſpū ſcō faciēte p̄po noīe ſui p̄deceſſoris uocatus: ut oñderet ihs mūdo hoc noīe ſiſitatē auctoritatis p̄mi i hūc p̄pe fuiſſe trāſuſā: & q̄ ipe erat illa beſtia mala aſcēdēs de fra r̄gioli ſtatus q̄ falſas ſn̄as p̄me beſtie carētes oī ſpū uite aiare & lōq̄ facere: dū eas tāq̄ ueras ſeruauit & fecit ab aliis obſeruari. Sed de hoc iſfra. Applicādo uero hoc nomē beſtie ad p̄ſeudo p̄phas de q̄bus loq̄bamur: nota q̄ magni doctores duo noīa cōpoſuerūt latia q̄ p̄dictis duobus cornibus falſo ſiſtantibus agnum p̄nt p̄pe adaptari: quox p̄mū ē dicor lux: ſc̄m do li crux. Et ex eiſdē l̄is ordinatis alī cōponūt. In q̄bus ſe numerales apud latios cōponūt p̄fectū numex noīs beſtie: & ſuplūt due ſe. o. & r. q̄ n̄ ſignificant nūex aliq̄ue ſed cōponūt h̄ac ſyllabā i auribus fidelīū or. Nā i p̄dcis uocabul̄ ſūt he ſe nūales. d q̄ ſignificat q̄ngēta. c. cētū. l. q̄ngēginta. x. decē. v. q̄ng. i. unū: q̄ ſiml̄ iūcta faciūt ſexcēta. lxxvi. Dc̄m ē at q̄ duo cornua reſioſe beſtie erant fama ueritatis ſc̄ie & ſc̄itatis uite: i p̄ma. i. ſc̄ia ipī dicūt dicor lux q̄ ſe reputat i ſapia mūdi lucē. Sed uere i ea ē dici n̄

eē q̄r iā p cōuerſionē ad pagāica ſtudia: & p nauage ſacre ſcriptur̄: de cuius ueritate paḡ i eiſ ē: niſi ſam. ā In ſc̄do ipī ſe ſputat p p̄niam crucifixos: & oñdūt de ſe p̄p̄is uerbalit̄ magnas cruces: ſed q̄r ſpūs ſāctus h̄ac crucē hypocritale & dolofā oñdet: idcirco i ſc̄do uocabulo optie dī doli crux. Quia uero q̄n mūdos cognoscere ic̄piet ſic turpiſ ſe p eos i q̄bus cōfidebat fuiſſe deceptū: fortiffime horrebit fraudē tātā: idcirco addit. o. & r. ut oſtendatur horror im-portabilis quem ex hoc mundus incurret. Ex p̄oito ergo textu p iſta mala beſtia religioſa: redeamus ad explicāda mala que ſupra reſert textus poſt curā huius uulneris ppetraſſe h̄ac ſac̄legā beſtiā: ubi p̄mo p̄mittit q̄ adorauerūt draconē q̄ dedit poſtētatē beſtie: ubi ē ſingl̄r notādū q̄ ſpūs ſc̄us uult hec oñdere: q̄ ipm p papa tenere: & eius ſc̄ias p̄ſe qui quo ad aliquos malitioſos pitos fuit q̄ſi diabolū adorare: & adorauerūt beſtiā dñtes: q̄s ſiſis beſtie: & q̄ poterit pugnare cū illa? Ad l̄am. n. facta tāta p̄dicatōe p mūdū p p̄ſeudo p̄phas q̄ ipſe erat Irimus papa: & q̄ illi duo milites xpī & cardiales catholici cū oībus eos ſequentibus erant patareni: & q̄ omniū peccōx remiſſio dabat̄ eūtibz ad eos capiendū: occidendū: & diripiendū bona ip̄ox: & ipſis fugatis & caſtris eorū deſtructis: ipſis fugietibus de mūdi aſpectu: tūc totus mūdos cepit fleſſet colla: & beſtiale eius auctoritatē adorā & diceſ. Quis unq̄ i nē papas fuit huic ſiſis in potētia: & q̄s poſſit pugnare cū eo: ſi iſtos tā indyotos tā potētes fugauit de mūdo: quis ultra cōtra eā apparere audebit. Seḡ. Et datū ē ei os loquēs magna & blaſphemā Narrēt hi q̄ audierūt & uidēt textū hūc malitiā eius dū n̄ magna i ſupbia ſed maxia: & n̄ blaſphemā i ſingulari: ſed blaſphemias i p̄ſali cōtra xpī ſp̄m & eius ſcōs & dixit & fecit. Seḡ. Et data ē ei pt̄as facere mēſes. xlii. h̄ numerus ſignificat pp q̄dragenariū & binariū p̄niam n̄ q̄lēcūq̄ ſed p̄niam p̄ſcōrū pp p̄ceptū geminū charitat̄ i quo ē p̄ſcā dīciodei & p̄xi: cōtra hos ē data ei potētia mēſura lūatica & n̄ ſolea: q̄a pp tp̄alē potētiā i tp̄alibus ſūdatā q̄ſi lūne mēſura datū ē ei i tp̄alibus p̄cis poſſe ſcōs affligere n̄ i auctoritate ſpūali ſol̄ ihs eos in ſpū & regno gr̄e & gl̄e poſſe ledeſ ul̄ ligā: & idcirco pt̄as eius lūaticis mēſibus: & n̄ aīnſ ſolaribus miſtice mēſura tur: cum dicitur mēſibus. xlii. Quia ſingulariter cōtra uiros perfectos ſua iracundia exardebat: q̄r iſtis ſpiritus ieſu ſuggerēbat ipſum eſſe p̄dictā beſtiā & nō papā pp q̄d ſeq̄tur. Et apernit os ſuū in blaſphemias: ad deū blaſphemare nomē eius & tabernaculū eius & eos q̄ i celo hitant: licet tota uita eius et auctoritas & uerba fuerit oīum p̄dcōrū: blaſphemia ſingl̄r tñ uerificatū ē i p̄ſecutiōe quā fecit illis ſc̄is uiris q̄ ſeruabāt regulā & ſc̄iſſimū teſtamētū b̄ti. ſ. immo euāgelīū dñi n̄ſi ihs xpī. Nā bullā dñi celeſtini p̄dicta ſc̄iſſima cōtinētem deſtruere & blaſphemare: & apire os ſuū i blaſphemias ad deū. ſ. ihs: imo p̄rem & filiū & ſpūm ſc̄m: q̄ illā uitam i aſſūpto hoīe mūdo dederūt: & p illā uitā notiſi-

eat nomē ihu: & singl' r i se uiuentibus sicut i pprio
tabernaculo regescit: & talibus hitationē celicā tri-
buit: nō terrena. pp qd' dī blasphemā nomē eius
& tabernaculū eius: & eos q i celo hitāt. **Quia** ue-
ro istos duos cardinales p'dictos pp talē cam talē
tractare: fuit deū blasphemare: p quo pugnabāt: &
nomē eius. i. auctoritatē noīs eius quā defēdebāt:
& tabernaculū eius. i. factā eccl'iam q ap'd eos spūa
liē erat: & eos q hitant i celo: q post plenā cōuersi-
onē a p'teritis malis: & grā deo patiētia i aduersis:
fecit eos i contēplationē & p'tectionē celicā hitare.
Quia uero utrūq' genns p'dcōge: scōge t'paliter de
eccl'ia expulit: nec mundo latino appere pmisit: iō
dī q darū ē ei bellū facere cū scīs & uincer eos quo
ad t'palē potētia: p q' subdit q data ē illi p'as i oēm
tribū & ppl'm & getē & linguam. **Quia** uero tota
m'ltitudo eccl'ie carnal' fuerent ei fuit subiecta: iō
de p'dcis tribus ppl'is & linguis & gentibus dī: q
adorauerūt oēs ea. f. bestia. **Et** q' i hoc fuerūt t'reni
nō celici: iō dicit q hitabāt i t'ra: & q' istud fuit re-
p'batōis n' eleōis iō dicunt nomia eoy n' eē scripta
i li. uite agni: q ē occisus ab origine mūdi. **Et** q' ta-
lia uidere i eccl'ia scā dei ignorates dei iudicia ad in-
paciā puocat: iō scōs & electos ad hec q sūt oc-
cultissima attēte cōsiderāda iudicāt: & q' uult p'dice
re iudiciū dei sup hāc bestia: iō auditū excitat dicēs
Si qs habet aures audiēdi audiāt. **Dicit** at si qs: quia
ratus fuit q hoc an scm notauerit. **Seqt'** q i captiui-
tate duxerūt: i captiuitatē uadet: q gladio occiderit:
opptet eū gladio occidi. **Quia** n. p'dixerat curā ul'
neris eius & excellētiā p'tatis q scōs uincebat: capti
uabat & occidebat: ne ista crederēt a deo n' iudicari
subdit p'dicta: q licet p captiuitate i'ferni & gladio
snie ons ihu sūt idubitable uera: tñ uidet mūdus
hec i p'dcā bestia dei mirādo iudicio fore cōpleta:
cū fuit uilissime captiuatus i gladio m'lte uilitatis
& fuge & p'secutiōis ē mortuus. **Et** q' iudiciū pu-
blicū qd' facit de malis i p'rii ihs: & facit de hac be-
stia: & certitudo iudiciū qd' facit de futuro scōge pa-
tiētia iuuat ad mala tolerāda p ipos illata: idcirco h
dī: h ē pacia & fides scōge q' i hoc iuuat eoy patia
q' h uidet aliq' dei iudicia & i futuro idubitatē expe-
ctāt oīa iudicanda. **Ali'** possumus uulnus bestie &
curatōnē eius exponere: ut uulnus ipius sit horrēda
mors & finis eius: & solēnis percussio auctoritatis
eius supbe tāq' p'ncipal' caput eius scā p' idytū phy-
lippū rgē frācoz i cōsilio cōgregato p'sius pōtifi-
cum & doctoꝝ cl'icoꝝ rel'ioꝝ p'ncipū militū: &
ppl'oꝝ m'ltōꝝ die p'curforis ihu ul' i crastio i quo
solēni' statuit examinare facta p'dicte bestie p'posi-
tus hornbilibus q de ea ad eius aures puenerat: ex
qbus n' xpi uicarius: sed uere antixpi magni p'cur-
tor si p'bata fuerit clauissime appebit n' solū ex p'dcā
q' usurpauit sibi sedē eccl'ie: sed q' uita eius scēlestis
fima esset & heretica: si p'fatus rex p'barer p'posita.
Nā tāto uulnē ex tūc ē pcussa eius auctoritas: ac si
uice dei uulnus i'fluxisset i caput eius. **P'fatus** rex i-
dytus in h' actu extrifeco n' dubiū pugil xpi: uñ i'p'e

stati: q' post miserabil' captus & mortuus uideba-
tur seculo: sicut corpe ita & auctoritate i oībus p se
factis mortuus ē: q' oēs credebāt statū oīa eius opa
anullan. **Sed** statū post ipm ascēdit p'dcā bestia de re-
ligiōis t'ra. i. b'ndictus eius successor: q' nomē istud
spū scō faciente ad illuminationē fidelū: licet h' ipse n'
itēderit. f. b'ndictus elegit: & n' dubiū q' i uirtute p-
ons ascēdit: & sup suo pessimo fūdamēto cōtēptis
duobus p'dictis uiris cardinalibus ueris & i uirtute
sc'aris potētē & rgis sicilie p'oris bestie auctoritati
fauctes falsis admittis cardinalibus: & ueris exclusis
itrusus ascēdit: q' faciēs pullulatōes sue origini debi-
tas & i sniis sequē p'ns errorē: uisus ē dār ipm ima-
gini bestie p'me: & facere eū loq. **Hec** bestia dī hie
cornua sil'ia agui q' fama uite & icie: ut puta i magi-
stro tāti ordis p'nto tāq' magna cornua i ipō p's
attēdebat ex qbus uiuificata sūt i op'ione multoꝝ
opa p'decessōis: & uniuersa t'ra admirata ē post be-
stiales snias p'me: maxie facta nescio cuiusmōi fi-
cta cōcordia cū p'dcō p'curte rgē: dixitq' mūdus
q' de ceto nullus auderet p'oris bestie snias expu-
gnat: tūc occisus ē. i. r'putatus excoicatus q'cūq'
p'dictas snias noluit adorā: & negociatō spūal' ē i
eccl'ia phibita oībus q n' hētēt signū huius bestie
& p'dicte quoy auctoritas pari falsitate p'curte: li-
cet istius ultie bestie p' tāto sit peior: p q'nto maio-
ris hypocritis pallio uen sil'itudinē p'tendebat. **Sed**
hec uere loq'bat' sicut draco: q' a diabolo mota oīa
p'oris seq'bat' mala: & sic totū textū adapra: hec aut
i suo mahigno ope xpi nomē & eius tabnaculū in
celesti uita scōge uiroꝝ euāgelicoꝝ de qbus dcm ē
supra p'ncipal' blasphemauit: dās durissimas snias
cōtra illos catholicissimos uiros: ut sicut heretici
dānarent. **Nō** mireris ergo si nomē istud misticū
h'italius ad hāc scēdam bestia i'ferri uidet: q' hec est
tāto peior p'ma q'nto mal' p'oribus ad magis nocē
di fama sc'itatis accreuit. **Nā** insignis crudelitas &
ifamia oīs mali p'me bestie ab ātquo publicata per
mūdū q' oēs xpianos ad horrorem suay sniay &
opū idicebat. **Huius** nero p'sendo p'phie: nam sic a
iohe uocat: rātū mūdo fama cōplacuit: ut de eo &
eius opibus nulla uideret orin suspicio: q' cecitas ē
usq' hodie m'ltos sapiētes demētāt uidet: q' tñ opa
al'ius n' dicūtur tenei. **Sed** he sūt tenebre palpabiles
cū luce clarius cōstet scēdm oīa canōica iura: q' si p-
mus n' fuit uerus pōtifex: nec iste. **In** rātū at ista est
peior bestia & nocibilior p'ma: i q'ntū scm suū i ocu-
lis simplicium uidet' maculā n' hie. **Nam** p'ma erat
ita horrida bestia: & sic horrido mō itrusa: q' uix fu-
it hō i mūdo sibi ita cōiūctus pp oīa mala q' cōcut
rebāt i ea: q' i eius n' uacillaret sniis. **Et** p'us itroitus
suus oībus ipossibil' uidebat'. **Sed** istius bestie hypo-
critalis appētia sic uidet' uiuificasse oīa scā illius: ut
m'lti iā n' dubitēt tenere qd' ab isto cōfirmatū uide-
tur: uñ cū de ātixpo dicat' duo sibi q' si male cōpos-
sibilia. f. horrēda & appta malitia oīm ultra q' credi
pōt destructiua & stupēda hypocritis & simulatō q'
o magno antixpo uerificari poterūt p diuersis t'p'i

bus ut p̄mū i fine: secūdū i p̄ncipio cōpleat. In his duobus q̄ sūt mysticus at̄xps ecōtrario ē cōpletū: q̄r p̄mus fuit aptus uastator: h̄ callidus & timidus s̄l̄ator. Et q̄r i p̄mo cognoscēdo n̄ erat difficultas: sed i portādo aduersitas: idcirco de p̄ma bestia dictū ē: h̄ ē pacia. Quia uero i secūdo n̄ fuit tāta ferocitas sed hypocritis & calliditas: & ad cognoscēdum maxia difficultas: idcirco i secūda bestia d̄r: h̄ ē sapia q̄ h̄t ite: lectū cōputet numeꝝ bestie: q̄r h̄o ē carnalis & carnal̄r p̄fides. Et ad hec pp̄ stupēdā appentiā quā uidebat p̄cedē sua auctoritas curauit sp̄s sc̄us p̄ unū mysticū numeꝝ nomen eius p̄dicare: & l̄ras noīs eius numerā i greca lingua i q̄ h̄ liber est scriptus: un̄ supradictū ē q̄ Iustinus martyr sup̄ hūc locū ex l̄ris grecis hoc nomē cōposuit: benedictos .i. b̄ndcūf: nec uacat a mysterio q̄ lingua i q̄ h̄ lib̄ scriptus ē & ab illo sc̄o martyre cōpositus: n̄ h̄t. b. sed u. ut oñdat q̄ p̄istū n̄ b̄ndcio dare: eccl̄e ut sp̄abat sed ue. dū ue pot̄ malitie cōfirmaret. Et q̄r tal̄ erat ista t̄ratio: ut nisi breuiaret: salua n̄ fieret oīs caro: idcirco misericors ih̄s dies breuiauit istius. Et q̄r malignitas operum illius: ac per hoc damnositas eccl̄e i isto tāq̄ i nutrimēto fūdat: ideo pp̄ illius nomē ad huius dignitatē deuenit: q̄r p̄pa malitia & illius usurpatio fuit huic sc̄e bestie desponsata hōꝝ duoz̄ figura fuit: i anna & caipha: nā de anna d̄r q̄ erat focer caiphe: q̄r eius filiā hēbat uxore. Sic & p̄mus fuit focer istius q̄ adulterā filiā suā eccl̄iā nō catholicā xp̄i sponā sedē usurpatā cepit ab ip̄o & p̄ ip̄m. Et licet utriusq̄ cōsilio occisus sit xp̄s: sub anno t̄m p̄t̄ficii caiphe extitit crucifixus. Sic & ab isto atrocior crux & mors data ē xp̄i uite in p̄dictis paup̄ibus florecēti. Nota uero q̄ ueneditos ē nō m̄iauit singularis i greco: sed i lat̄io formā h̄t ac cufatiui p̄falis: q̄r licet p̄mus fuerit ēt apud grecos noiatiue famosus in malo: abo t̄m apud latinos de usurpata auctoritate & malitiis accusant: nā licet i cepisset callide ut hypocrita & timidus satis patet mūdo q̄ erat i curia: q̄ malitiā p̄mi icipiebat seq̄: ut sui adulteri gener aptus. Et q̄r nō fuisset portabile onus misericors ih̄s aputant tāti mali cōmētū. Vi de ēt q̄ p̄pe his duobus cōpō duoz̄ noīm lat̄ino rū de numero noīs bestie a doctoribus sc̄a sp̄u sc̄o dictate iā dudū aq̄ iste due bestie apperēt secūdū ip̄oz̄ p̄petates aptant. Nā p̄ma bestia i oī p̄pā eccl̄iastica & magnificētia ip̄iali uisus ē dicere dicor lux. Secūdus ex falsa sc̄itatis appentia merito d̄r do li crux: & ista duo faciūt plene mysticū at̄xpm tā in his duabus bestiis: q̄ i tota carnali malitia q̄nti status quo ad ultimū fecis eius: nā clerici uolūt lucere oī huius mūdi p̄sp̄itate: quā religiosoz̄ hypocritis dolose se fugēt mūdo mēt̄. Innumera oracula diuina fecit d̄ns seruis suis: licet hoc pateat illuminatis mētibus ex dei scriptū: & eoz̄ opibus de his duabus bestiis mal̄: q̄r nec al̄r bene potuisset sustinere maloz̄ iacturā: un̄ ego it̄lexi a p̄sona fide digna q̄ dixit mihi adhuc uiuente bestia p̄ma: q̄ p̄ns erat ip̄e q̄n una p̄sona i seruitō dei p̄ oīa ab at̄quo p̄ba ta dixerat illis duobus cardinalibus de colūna dū fu gerēt a facie illius se p̄ētis. Armetis uos ad paciam:

q̄r p̄mitto uobis q̄ post istū hēbitis unū peiorem. Cūq̄ illi stuperēt & m̄l̄ta dicerēt: reputātes ip̄ossibile q̄ aliq̄s peior illo cōsurgeret: illuminata a deo p̄ dicta p̄sona m̄dit: dicite mihi si iste q̄ regnat cū oībus malis suis i cōsp̄cū mūdi sc̄itatis famā hēret: n̄ ēet b̄n peior q̄ sit: q̄bus m̄dētibus q̄ sic subiūxit: tā lē hēbitis uos: q̄ i fama sc̄itatis ex̄ns istius mala seq̄tur. Scio p̄sonā cui xp̄s dixit i raptu: q̄ h̄ n̄ erat papa nec cardinalis: sed f̄r p̄dicator: cui cū isc̄d d̄no allegaret: q̄ nullo uiuētē alio erat electus: & a duabus p̄tibus cardinaliū at̄iquoz̄ & legitimoz̄: ac p̄ hoc legitimus uideret: m̄dit ih̄s: oues omēs n̄ fuerūt uocate ad gregē: sed malitiose cōtēptē: & iō pastor n̄ ē nec fuit h̄ q̄ sic fuit electus: h̄ fuit i die nat̄itatis b̄t̄issimi ih̄u illo sedē usurpāte. Itē alia uice uni fuit oīsa splēdidissima sedes auro gēmis & margaritis ornata: nimia pulchritudine fulgēs: ad cuius sedis latus cathena ferrea applicatus malleus p̄debat de formis & niger: & h̄ac sedē circūstabāt b̄t̄us petrus & b̄t̄us ioh̄es euāgelista: & seraphicus uir fr̄at̄iscus Cūq̄ q̄libet dixisset cām sue p̄ntie illi & m̄l̄ta alia q̄ nō scribo: dixerūt uidēt̄i: hec ē romana sedes: mal̄ leus ille teter & niger: q̄ extra ē cathena ferrea applicatus ē iste b̄ndictus q̄ tp̄ali uiolētia q̄ adhuc n̄ l̄nit ueritatē exurgere applicatus ē sedi: n̄ t̄n ē it̄ra: q̄r uidet̄ papa & n̄ ē: sed n̄ dubites q̄r stat̄i alt̄issimus eū occidet: & a xp̄o ih̄u dabit̄ sedes tali: hoc fuit circa mediū madii: & modico post ip̄e decessit: post cuius trāsitū die d̄nica sequēt̄i illi eidē fuit reuēlatū sic a d̄no ih̄u xp̄o. Scias q̄ licet aliq̄ cardinales at̄iq̄ conent̄ illū quē deus elegit i sede ponere: t̄m n̄ poterūt p̄ualere: quia rigor mee iustitie p̄mittit ad hec ḡuida mala oriri sub cōtinuatōe p̄oris malitie: & fiet unū gr̄ade malū isti eccl̄ie de t̄ra lōginq̄: & plura dixerūt singl̄aria opa t̄rii successoris quē dixit sedē opp̄ssuz̄ aq̄ federet ille: de quo dixerat ei dē q̄ legit̄ie federet & oīa iiformaret. M̄l̄ta sūt filia i oraculis dei de q̄bus p̄tr̄aseo: q̄r ēt scripturas hoc declarātes cursu uolumis n̄ p̄mittit adducere. Sed t̄m n̄ p̄tr̄asibo phialā q̄ntā iracūdie dei de q̄. xvi. ca. apoc. Et q̄ntus āgelus ait effudit phialā suā sup̄ sedē bestie: & factū ē regnū eius tenebrosum: & māducauerūt linguas suas p̄ dolorē & blasphemauerūt deū ce li p̄ doloribus & uulneribus suis: & n̄ egeēt p̄niam ex opibus suis: applicando ad feces huius q̄nti: iste angelus q̄ phialā ire dei effudit sup̄ bestialem sedē amatiū tp̄alia & negligētū sp̄ualia eccl̄e: licet sit totus cetus p̄dicatoꝝ q̄ a p̄ncipio abūdāt̄ie tp̄alium h̄ac bestialitatē deo displicere clamauit: singl̄r t̄m in hoc fine āgelus h̄ sūt illi uiri uirtutis q̄ cessioi & se di ab hiis bestiis occupate zelo sp̄us sc̄i se opponētes regnū eoz̄: p̄dicabāt oībus tenebrosum: q̄ ita cito ab hiis bestiis & ab eoz̄ caterua pp̄ dolorē uulneris qd̄ i eoz̄ auctoritate faciebāt denotati fuerūt q̄ nullū fructū i eis facere potuerūt. Et ut oñdatur furor gr̄adis iracūdie h̄az̄ bestiāz̄ i istos & affectus eos totalit̄ deuorād̄i: d̄r q̄ māducauerūt linguas suas. Nā lingue secūdū Ricardū sup̄ hūc locū sūt p̄dicatores sc̄i q̄ sūt lingue p̄ctōrū eis date pp̄ ip̄oz̄ cōuersionē ad deū: has cōmāducauerūt q̄n simul ne

quiss. me cū suis sceleribus eos deuorat. Et q̄r talia facit ē im̄p̄e blasphemare deū bñficiū q̄ has scās lī guas eis misit: idcirco dī q̄ blasphemauerūt deū ce li p̄ doloribus & uulnibus a scāz lingua: rep̄hē sione iñictus: & q̄ nō egerūt p̄niam ab opibus suis malis. Licet at̄ septē phiale respiciāt q̄libet suū tē pus: q̄r tñ singl̄r sunt q̄nta uisio Apoc. ut oñdat q̄ oīa mala eccl̄ie i fine q̄nti ueniūt sup̄ eā adduco tibi oēs: breuīt oñdēs q̄ i iactura hāz duaz bestiaz sup̄ eccl̄iam singl̄r dīna iracūdia eas effudit exgeti bus oībus p̄cedētibus malis & oībus bñficiis p̄p̄ eoz̄ i gratitudinē i hoc maliciofo tpe dissipatis. **P**ri ma phiala effusa ē i tra & factū ē uulnus pellimū & seuū iñt hoies q̄ hēbāt charactēre bestie & i eos q̄ adorauerūt bestia & imaginē eius. Per t̄ rā iñmā in teligūtur sc̄lares iter quos q̄ seuū uulnus guerraz & discordie lit factū p̄ has malas bestias gemitus xp̄ianitatis p̄clamat. **S**ecūda phiala effusa ē i mari & factū ē sanguis tāq̄ mortui. Per mare intelligit̄ scriptura: sup̄ cuius doctoribus iracūdia dei effusa ē ut scripturas puerterēt & sanguinē et̄ni dei & imu tabilis ih̄u xpi q̄ auctoritatē lūmi p̄t̄ificis idelebi lē leat: fecerūt sicut hoīs mortui: q̄a ad modū hūa ni p̄ncipatus dixerūt ip̄am de hoīm cōsensu posse mutari & ab hoīe occidi: & idcirco seq̄t q̄ oīs aīa uiuēs i mari. i. utens sacra scriptura secūdū errorem eoz̄ mortua ē i hac heresi: hōrēda. Alii facti sūt do ctōres sicut hoīs mortui & sine sanguīe uiuē cō stantie: q̄r m̄l̄ti q̄ p̄mo dicebāt hoc eē impossibite: ui dētes iugorē bestie facti sūt tanq̄ mortui a corde & solēnit̄ dēminauerūt eē uerz qd̄ p̄us impossibite af firmabāt. Multū ē q̄ ueritatē hēbat i corde tāq̄ hēn tes sanguinē mortuū n̄ fuerūt ausi p̄feri: & sic mor tua ē oīs aīa uiuēs i eoz̄ doctrīa. **T**ertia phiala effu sa ē sup̄ flumia & fōtes aquaz & factus ē sanguinis p̄ flumia & fōtes q̄ a mari exeūt itelligūtur sc̄ie utri usq̄ iuris q̄ secūdū fūdaīta sacre scripture p̄cedūt: q̄ recte iacte sūt sanguis qui significat hōrēda uio letia mortis & deceptionē mortiferā plebis: dū cō tra omniū scōz̄ p̄cedētū doctrinā & scōz̄ p̄t̄ifi cū iura hūc p̄ss̄ mū sanguinē mortis iñdlexerūt eccl̄ia bibēdū p̄p̄is. **S**ed & ip̄i p̄mo exēcati hunc horridū sanguinē usq̄ ad feces biberūt. Iustū autē fuit sicut clamat angelus aquaz q̄ iuriste sāguinē biberūt: q̄r sāguinē fuderāt p̄phaz: & p̄ p̄phas in hoc loco itelliguūt scōz̄ patrū statuta q̄ p̄cul fanē modū quē debet iuriste tenere i causis lectandis & aduocādis. Et q̄r puerilissime usi sūt iuribus ponen tes t̄l̄m i uerz: & uerz i t̄l̄m: ac p̄ hoc q̄lī sanguina uerunt iura. Idcirco iustū fuit q̄ ip̄i exēcarent: & p̄ ueritate q̄ ibi ē de imobili ueritate palpabili bibe ret hoc sāguinolētū mēdatiū mortuē et̄ne. Angelus ergo aq̄z ē ueritas scōz̄ canonū p̄ eos puerla q̄ cla mat q̄r hoc iustū ē ut similia patiant̄. **A**lius āgelus ē chāntas p̄ximi q̄ eoz̄ spoliatiōē idebitā uitat: & lucitū tp̄aliū i aduocatis li adest modificat: & q̄r hec fuit i eis puerla a lōgo tpe q̄r p̄ hōrēda auaritia: & iñficabat & plōgabāt cās: ideo dī. Et audiunt alfū supple āgelū dicētē & cōfirmatē p̄clām suā. **E**t i am dñe deus op̄s uera & iusta iudicia tua q̄r sup̄ er

caput aduocatoz̄ p̄ eoz̄ hōrē lī mēdatiū posuisti bestia q̄ totū lucrū ip̄oz̄ absorbit: narrēt ip̄i si hoc ē uerz. **N**ā oēs cās ul̄ q̄lī oēs ip̄e p̄ libito symōiace & carnalr̄ diffiniebāt sine aduocatoz̄ patrocīnio & lucra maligna q̄ p̄ abusu cōsueuerūt sp̄arim fieri p̄ uarios officarios curie ip̄e q̄lī totalr̄ extraxerat ad seip̄m. **Q**uarta phiala effusa ē i sole: p̄ solē calidū & claz̄ itelligit̄ religiosus status q̄ ardet debet chari tate & fulgere ueritate. Sup̄ istos ira dei sup̄uēt cū ip̄os i hac aiaduēsiōe iudici p̄milit: dū cōtra op̄i onē totius mūdi sic iolēnit̄ hāc pessimā bestia p̄di cauerunt. **S**eq̄t. Et datū ē illi affligere hoies estu & igni & estuauerūt hoies estu magno: & blaiphēa uerūt nomē dei hēntis p̄tātē sup̄ has plagas neq̄ egerūt p̄niam ut darēt illi gl̄iam: estu liccat uirētia igni liquat̄ et lapides & dura metalla & pent oīs hoīs uita. **R**eligiosis ergo i hac iracūdia dei datū ē estu & igne affligere hoies q̄r p̄p̄ seruētissimā p̄di catiōes q̄s fecerūt cōminantes p̄p̄is exliccatiōē oīs gr̄e i p̄nti & i et̄nū icēdiū de futuro: nū hūc te nerēt papā & eius seruaret̄ iñias. Idcirco cōtra natu rale iudiciū & lumē cōe gr̄e xp̄iane ex talibus cō minatiōibus faciebāt cōficias iñdeliū diuersis luctis & ip̄ulibus estuari. Et q̄r ut dēn ē supra seruāt eius mandata i pia fuit deū blasphemare: iō dī. Et blas phemarūt nomē dei. Et q̄r ad hāc blasphemā mo uebāt p̄dicto timore decepti: ideo subditur: hñtis p̄tātē sup̄ has plagas q̄lī dicat imo dicebāt. Si nō ē esse h̄ dei potētia n̄ plene dñaret: & hostes suos de lesser de mūdo. Et q̄r taliū pseudo religiosoz̄ p̄di catiōe faciebāt secure mala q̄ mādabat: idcirco seq̄t. **N**eq̄ egerūt p̄niam ut darēt illi gl̄iam. **Q**uīta phi ala effusa ē sup̄ sedē bestie: & factū ē regnū eius i re nebrofū: p̄t̄ expōem q̄ de hac phiala facta ē supra pōt̄ dici q̄ singl̄r sedes bestie ē collegiū cardinaliū sup̄ quos singl̄r regnauit eos plene suppeditādo: q̄ facti sūt tenebrofi exēcati & exēcātes i mūdū & oēs cōtrariū p̄dicātes singl̄r māducauerunt: maxie duo uiri p̄dicti cardiales p̄nt̄ dici lingue alioz̄ quas corroserūt siml̄ cū bestia p̄ dolore q̄ ausi sint dice re eos siml̄ cū eis erronee p̄cessisse. **S**exta phiala ef fa ē sup̄ flumē magnū euftratē: p̄ euftratē q̄ i p̄reta tur frugifer siue humus aut puluerulētus p̄nt̄ signi fican duo: primo fructus sp̄ualis gr̄e in eccl̄ia. **S**up̄ hūc effusa ē phiala iracūdie dei & siccate sūt aq̄ eius tpe hāz bestiaz q̄r p̄ usū clauū i mīstris p̄ eos fa ctis: nec ab eis aliq̄ stilla gr̄e descēdit de fluuio padi si: p̄ qd̄ patuit uia demōibus q̄ regnāt sup̄ origina lē corruptionē ad sensibiliū appetitū quā fecerunt lucere ad modū solis p̄ appetitū tp̄alis gr̄ie siccatis imbribus gr̄e q̄ talia uobis obscurat. **T**unc de ore dracōis & bestie & pseudo p̄phe uidit ioh̄es exire tres sp̄ūs imūdos i modū ranaz: destitutis. n. sic a gr̄a sci sp̄ūs p̄p̄is tria uicia singl̄r abūdanerunt. i. dolosa astucia faciēdi mala sub sp̄e iñiti & guerras & alia & coopiēdi ne appeant male scā. **S**ecūdo be stialis uita oīs carnalitatis & gule. iiii. falsa sp̄es p̄nie & iñmissiōis i fine. Et apto p̄ate loquēdo p̄muf exit de ore draconis. ii. de ore bestie. iiii. de ore pseu do p̄phe. **D**icūtur hii imūdi sp̄ūs i mūdo ranarum.

Sicut enī rana hēt oculos p̄minētes & sine opculo & ē garrula carē cauda. Sic dolosa astutia significat in p̄minētia oculorū. Infrunitus appetitus sensibilibus & delcābiliū carnis significat ī defectu operculi oculorū rane. Sensus enī talīū nullo freno q̄si opculo retrahūtur a cōtinuo aspectu delcābiliū carnis & cōtinua mora in talibus significat ī mora rane in putridis aquis: falsa uero spes p̄nie ī fine q̄ ē cā cōtinuationis malorū significat p̄ garritum rane sine cauda. Et ī hoc m̄l̄ multiplicādo ē magna malitia de modis: ideo dī q̄ sunt spūs demoniorū faciētes signa & pcedūt ad reges totius t̄re cōgregare illos in plūm ad diē magnū oīpotētis dei. T̄na superiora uicia sūt insufficiētes nūciī diaboli ad oīa uicia t̄rena q̄ noīe regnū terre significant cōgregāda in aīa in p̄niciosū plū contra diē magnum oīpotētis. Dei dies magnus ē dies mortis ī quo oīpotētia dei ondit īstabiliter figendo aīam uel in mortē eternā: uel ī eternā uitam. Ad p̄liandū ergo cōtra deū ut eius misericordia nolit uincere eis p̄cendo repugnāte eorū malitia que iusticiā puocat: dicūt cōgregari uicia ut Pseudo p̄pha. i. p̄missa p̄nia falsus appareat: & q̄ talibus malitiosis mors uenit īprouisa: ideo dicit lohes de deo oīpotēte ecce uenit sicut fur: btūs q̄ uigilat contra p̄mū spūm bestialis īmūdicie ne īmūdus ābulet & uideat turpitudinē suā contra falsam p̄missionē ī fine: p̄ qua ē īmediate p̄misit. Ecce uenit sicut fur. Dicit autē q̄ tres spūs īmūdi cōgregāt uicia in locū q̄ dī hebraice hermagēdō uel secūdū aliā l̄ram armagedō nā utraq̄ l̄ra ē ibi & utrūq̄ nomē hēt interpretatiōnem couenientē. Nā armagedon interpretat mons globosus uel mons furū. Secūdū Ricardū hermagēdon interpretat cōsurgēs tētatio. Et q̄ oīa hec uicia exēplariter p̄p̄li trahēbāt ab hac mala bestia p̄sīdēte: ideo dicūt oīa cōgrega ī īstūm tāq̄ ī locū suū ut pugnēt contra deū oīpotētē & trāsfūdāt ad oēs: ideo dicit q̄ uocat hī magedon. i. mōs p̄p̄ t̄palem potētā & supbiā & enidētē malorū suorū apparentiā. Sed dī mōs fur: p̄ m̄l̄ multiplicatā t̄paliūm rapacitatē fraudulētā: sed globosus p̄ cauerno saim & anfractuosa astutiā: & q̄ talia uidere ī sede ecclesie fuit horrēda tētatio p̄p̄lis & alta & eos supans: ideo interpretat cōsurgēs tētatio uel uigilās tētatio: q̄r uisus est totis uiribus ad semināda mala et scandala uigilare. Pōt autē dici q̄ tres spūs īmūdi significāt tr̄s corruptiones q̄ in tribus statibus singularit̄ abūdauerūt sub ip̄o. Nā de ore dracōis exiuit uersuta & uenenata & symōiaca p̄motio p̄latorū: de ore pseudo p̄p̄he exiuit falsa simulatio & hypocrisis m̄l̄ multiplicata fligiosorū: de ore bestie exiuit bestialis uita & rixa uastās oīa p̄p̄lorū. In q̄tū autem p̄ eufratrē humerū & puluerulētū significat abūdātia t̄paliū ecclesie: bñ ē effusa sup illā iracundiā dei dū ea p̄fas & nefas occulte & publice uiolētē & symoniace extorsit. & ī locū p̄dcis īrēptatiōibus cōgruū cōgregauit tā p̄ dracōis uersutā astutiā: q̄ p̄ bestialitatis rapacitatē: aptā ē p̄ pseudo p̄phiam falsē

indulgētē: & alterius utilitatis ecclesie sepius allegare: p̄ has cōgregauit tres spūs īmūdos milites dericos: & fligiosos ad bellādū cōtra oīpotētā dei: cuius ueritatē & sedis firmitatē uoluit extirpare. Septima phiala effusa ē in aerē. i. uitalē respiratiōē si dei xp̄iane q̄ p̄dcis moīs est ab hac bestia corrupta & fermētata: p̄p̄ q̄d seq̄t̄. Exiuit uox magna a throno dei dicēs: factū ē. Et hī finit̄ secūdū aliquos magros q̄nta p̄ncipalis uisio huius libri maxie secūdū loachim: hec uox magna ē magna dei snīa q̄ exiuit de tēplo sue sc̄itatis plene detestātis mala a throno sue stabilis iusticie īrefragabil̄ p̄uenit fligicia cōmissa p̄ has bestias & p̄ totā carnalitātē malitie p̄cedētis. Dicit autē: sc̄m ē q̄d ē uerbū breuissimum sed īnumeris mysteris & sentētiis plenū. Nā uno mō uult dicere: sc̄m ē cōplemētū malitie cōsūate ī cōdē natiōe spūs xp̄i. Alio mō factū ē cōplemētū culpe ut carnalitas ecclesie nō possit āplius sustētari. Et credo q̄ in hoc stat cōsumatio malorū carnalis: ecclesie q̄ oīs malitia ipsius in hīs bestis & ī cauda ip̄arū q̄ ē turpius q̄d sit in bestia finiet̄: q̄r hec radix imitatores sepabit a uera xp̄i ecclesia. Alias ē sc̄m est dei n̄rī regnū sicut dī & xp̄i eius: q̄r de cetero iualecet & regnabit spūs p̄nptatis: & fiet iudiciū d̄natio nis meretricis magne: p̄ aerē autē īfectū q̄ īficat oēs hīrātes in eo significat infectio curie romane: q̄ licet a p̄nibus t̄pibus sit infecta: singl̄r t̄pe huius bestie fuit hīratio eius ianua inferni: & societas eius oīm cohītantū infectiua. Vel p̄ aerē pōt significari uita spūaliū uirore in quorū spē tanq̄ in uitali aere respirat & uiuit ecclesia īfirmorū: sup hanc t̄pe huius bestie effusa ē phiala iracūdie dei punitiue: ex q̄ p̄nitione q̄cqd erat in illo statu purgabile & p̄babile & excitabile p̄ tribulationes & mundi molestias ē purgatū: p̄p̄ q̄d a throno maiestatis de tēplo sc̄itatis dei exiit uox clare snīe & magne p̄motionis eorū ī p̄pagatione noui status & magne p̄nitionis hostiū xp̄i iesu ī eis: & hec uox dicit̄: factū ē. ī regnū ecclesie & fidei uere & religionis xp̄iane huius aeris sic purgati: & in hoc aere factum est iudiciū bestialis caterue siue carnaliter effluentis & totaliter de ormate in oculis mundi: siue mala sua hypocritali occultantis: dū uitalis aer spūs iesu xp̄i & uite eius in altissima paup̄tate & euāgelica p̄fectiōe efficit̄ eis mortiferus occasionalit̄ dū nō solū seq̄ nolūt sed ip̄m p̄sequat̄ heretice & atrociē crucifigunt: & isto mō aer salubris doctrine xp̄i fuit factus mortiferus phariseis. Tota at̄ l̄ra apoc. hī applicata ad misticū antixp̄m habet suū modū quo applicabit̄ ad aptū. Sed nūc tm̄ dixisse sufficiat ut appeat q̄ dolose p̄nt dicef q̄ ī hoc t̄pe oculos mētis habēt: ih̄us falsificatus. Quia uero supra pluries dētm̄ ē q̄ īstitutio huius bestie sup sedē uiuētē celestino fuit temeraria & noua: & nūq̄ a p̄nibus sc̄tis p̄supta cū tā m̄l̄ti pape fuerit sc̄tissimi & hūiles & portabāt cū pena maxima onus p̄lationis & credere poterāt p̄p̄ sc̄itātē status q̄ electio ad meliorē se uel eq̄ bonū p̄cederet cum m̄l̄ti uer̄ colūne ī ecclesia suo t̄pe

aueret: & tñ nullo mō tēptauerūt renūciare: uel si
ē scñ nullo mō eccl'ia acceptauit: q̄ hoc ipōssibile
rep̄tauit: & hāc rōnē mī tū cogētē si q̄s ip̄ciat lu
mē p̄teritū i eccl'ia & sc̄itātē cū tenebris & mal. t̄is
tp̄is cōparādo aliq̄ inficiāt iuriste dicentes s̄l'ia sc̄a
fuisse tā i demētē q̄ ē i marcellino: q̄ ē tpe marti
rii. xi. milū uirginū: & hac flissima allegatiōe mul
tor: q̄ hoc tā nonū & ipōssibile reputāt cōsc̄ias de
ceperūt. Ideo m̄demus in illis tribus: uel in q̄bus
cūq̄ aliis nihil s̄l'ie p̄cessisse. Quod enī. viii. q. i. su
p̄ illo cap. Si petrus dicit q̄ tā glōsa q̄ demēs fuit p̄
mus post petrū ap̄licus seu papa: uidēs aut̄ demēs
q̄ hoc esset p̄niciosū exēplū. Si aliq̄s sibi eligeret
successorē: sicut petrus elegerat eū sibi: nūciauit pa
patui & tūc electus ē linus: quo mortuo electus est
detus: & hoc mortuo itē: electus ē demēs: hec in
q̄ notula apte textui cap̄li cōtradicit. Nā ibi. iohes
papa scribit germāie & gallie eccl'is dicens. Quāuis
petrus p̄nceps ap̄log sibi adiutores asc̄iuerit. i. as̄ci
ciauerit linū & detū n̄ tñ p̄tātē pōtificii aut̄ normā
eis tradidit: sed successori suo demēti q̄ ap̄lica sedē
& p̄tātē pōtificālē tradēte beato petro tenere p̄me
ruit: linus uero & detus m̄strabāt exteriora: petrus
aut̄ orationi et uerbo ins̄stebat. Videt̄ ergo iohes
papa exp̄sse dicere q̄ linus & detus dicti sūt roma
ni p̄sules: nō q̄ uere fuerint pape sicut demēs sed
q̄ etiā uiuētē b̄tō petro erāt uicarij eius i m̄st̄io
exteriorē: unde & auctoritate petri uiuētis ordiatio
nes fecerūt. Glōsa uero predicta uidet̄ nūi cōcorda
re dictū huius iohis pape: et hieronymi i li. illustri
um uirorum dicētis q̄ demēs fuit romanus ep̄us
quartus post petrum: quis aliq̄ dicāt ip̄m fuisse se
cūdū. Sed uidet̄ stādū solēni ep̄le iohis ad tā solē
nes eccl'ias. Nā & glōsa illa male sentit de petro q̄si
ip̄e in sua morte errās malū exēplum posterorē &
eccl'ie piculū sibi elegent successorē p̄ cuius corri
gēdo errore demēs uoluerit resignare. Nā eadem
rōnē q̄ petrus in hoc crederet̄ errasse posset credi
falso statuisse romē sedē papalē. Nō enī nisi ab eo
hoc hūit eccl'ia: p̄terea in festo sc̄i demētis secūdū
breuiariū romane eccl'ie legit̄ q̄ ip̄e ex p̄cepto b̄ti
petri suscepit pōtificatū eccl'ie gubernādum & q̄
ideo linus & detus aī eū cōscribūtur: q̄ ab ip̄o p̄ri
cipe ap̄lorum ad ministeriū sacerdotale exhibendū
sūt ip̄i ordinati. tem in festo sc̄i deti legit̄ q̄ de
tus ex p̄cepto b̄ti petri. xxv. p̄sbyteros ordinauit in
urbe roma. De b̄tō etiā lino i eius festo legit̄: h̄ ex
p̄cepto b̄ti petri instituit ut mulier in eccl'ia uelato
capite it̄roiret: ex quo patet: q̄ linus & detus fue
rūt uicarij b̄ti petri ip̄o uiuētē q̄ ex eius p̄cepto que
uidebant̄ expediēda ordinabāt. uide patet q̄ nihil
ibi fuit simile. Quod q̄dā alie notūe arguūt q̄ pa
pa seip̄m p̄t̄ iudicialit̄ deponere q̄. xxi. di. ca. Nūc
aut̄ dicit nicholaus papa: q̄ cum tpe dioclitiani &
maximiani marcellinus papa cōpulsus a paganis
thunificasset idolis: co lecto p̄p̄ hoc uniuersorum
ep̄orū cōcilio cū papa acculasset se defecisse: nullus
eo gauisus ē p̄feri suam: sed dixit ei: tuo ore iudica

cām tuā nō n̄ro iudicio: nā p̄ma sedes nō iudica
bit a quocūq̄. Nā ex hoc & s̄l'ibus glōse arguunt q̄
papa nō possit se ip̄sum iudicare illo mō quo alios
iudicat & cōdēnat: sed solū eo mō quo penitēs se
ip̄m iudicat cū sua p̄ccā p̄nialit̄ punit. Et illud q̄
.ii. q. vii. Nos si in cōpetētē aliq̄ egimus n̄ro aut̄
uicarij missorū cūeta uolumus ordinat̄ iudicio: ubi
loquit̄ leo papa lodouico augusto. Et p̄p̄ hoc di
cit glōsa q̄ papa p̄t̄ se subicere aliq̄ iudicio. Et
et̄ sup̄ illud. Nemo iudicabit p̄mā sedem: dicit alia
glōsa nisi se alicuius iudicio submittat. Nō ē itel
ligēdū q̄ possit se sic subicere aliq̄ iudicio q̄ illi ex
hoc hēant p̄tātē iudiciariā sup̄ eū: nisi cū in foro
consc̄ie se suo sacramētali subicit cōfessionē q̄ fa
cit nō ut papa sed ut p̄ccōr. Alias aut̄ subiectio eius
semp̄ ē libera & p̄potēs iudicati & talis submissio
est cuiusdā hūilis cōdēscensionis & pacis. Illud etiā
q̄ d̄ tpe. xi. milū uirginū de papa recedēte cum
eis: licet illa historia sit apoc̄rica: li tñ ē uera magis ē
p̄ nobis q̄ contra: q̄ uidet̄ mihi q̄ legeri q̄ uicari
um dereliquit q̄ eius auctoritate rex nec unq̄ est
inuentū q̄ eo uiuētē uel quocūq̄ alio sumo pōtifi
ce postq̄ incepit administrare & papatui cōsentire q̄
eius renūciatio fuerit acceptata et sc̄a elcio suc̄esso
ris: unde nō ē dubiū q̄ dei iudicio p̄uitio & diabo
lo p̄curate accidit scandalū nup̄ factū: i quo falsifi
catus ē ih̄sus x̄p̄o & uero antix̄p̄o eccl'ia m̄ de
struente.

Iesus doctor humilium. cap. ix.

Dost̄ tēp̄tātē piissimus ieh̄s hūilibus su
is serenus apparet: & quos in turbinibus
seuientes bestie conseruauit in sua ueritate:
iā incipit mūdo facere clarescere: ut p̄ ip̄orum uer
tatē & p̄bat̄ i uirtutē lucret̄ pius ieh̄s ad uentatis
reducēdo semitā illos quos male bestie fermētādo
seduxerūt. Et q̄ eaz̄ seductione plenaria: que nūc
instat̄ erit clarificatio sexti status. Ideo h̄ hūilū ex
altatio p̄ illū angelū quē iohes describit. x. ca. post
sextum tubiciniū designat̄. Nam de illo dicit sic
ioachi. Quicūq̄ erit iste predicator uentatis fortis
esse describit̄: q̄ robustus erit in fide & de celo de
scēdet. i. de uita cōtēplatiua ad actiuam: et amictus
erit nube: q̄ iudutus erit scriptura p̄ph̄arū: & im
hēbit in capite: q̄ sp̄m sc̄m & mysticū seu sp̄ualē i
tellectū scripturarū hēbit in mēte. Sicut enī arcus
celestis apparet iūctus nubibus celi. Sic scripturis
p̄ph̄arū mysticus intellectus ad aduersarios cōiun
cēdos. Et subdit. Ego aut̄ angelū istū secūdū lram
aut̄ enoch fore puto aut̄ heliā: uerūm put hoc de
us melius nouit: unū dico p̄ certo: q̄ hic angelus
significat̄ p̄sonalit̄ magnū aliq̄ p̄dicatōrē: quis
sp̄ualit̄ ad m̄ltos uiros sp̄uales tunc tp̄is futuros
cōpetētē ualeat itorqueri. Sane facies angeli s̄l'is
ē soli q̄ in hoc sexto tpe op̄p̄et dei cōtēplationē
i modū solis splendescere et p̄duci ad noticiā eoz̄
q̄ designāt̄ur i petro: iacob: & iohē latinorū grecorū
& hebreorū: p̄mo q̄dē latinorū: deinde grecorū
tertio hebreorū: ut fiat nouiss̄mi q̄ erāt p̄mi: & ecō
uerso: hec ioachi: licet aut̄ mystica sexti status lra

gulari⁷ ad preme ad frāciscū & ad eius statū q^r in eo magis relucet reformatio uite xp̄i: nō excludit qⁿ de hoc angelo & de m̄tis aliis possit applicari mysteriū ad beatū dñicū uirū utiq³ angelice dignitatis: & ad eius statū & siles: secūdu q^d plus & minus appropinquāt euāgelice uite q^d in itētiōe iesu principalis sedet. **S**icut ergo post xp̄m iesū & apostolos eius in hoc tenet p̄cipatū frāciscus. **S**ic et p hūc āgelū in se & in ple sua singulari⁷ designat. & maxime solēnis clarificatio nūc futura: & p̄iceps huius renouatiōis post destructionē regni p̄dictarū bestiā & locustarū & regis earū: de q^bus lohes pau supra hūc āgelū fecit sermonē i hoc angelo figurat. **N**ā fortis erit uirtutis cōstātia: descēdet de celo. i. de alto cōtēplatiōis statu ad regimē aliarum: et q^r celesti munere mūdo dabit idigno: sed ne ui deat cōtēplatiōē p̄dere: dicit q^d erit amictus nube. i. extacite cōtēplatiōis caligine: q^d secūdu dionysiū uere misticā hēbit irim in capite. i. arcualē refulgētiā uen solis iesu: q^r uiscerosa chantas ipsius erit ad n̄as supportādas miseras i mēte illius ipressa: facies eius erit ut sol: q^r in singulari cōtēplatiōe xp̄i iesu & eius uite appebit splēdidus istar solis & dīne lucis inflāmat⁷ & illuminatus i se: & illuminans alios & islāmās & hēbit ēt pedes rectos & solidos & ignitos ut eolūna ignis: q^r ardenti affectu curret uirtuose & recte ad oīum pcurādā salutē. hēbit ēt libū euāgelii xp̄i aptū i manu: q^r i pleno ope faciet obseruari euāgelicū statū & ip̄m referabit oībus clara luce. **E**t pedē dextrū tenebit sup mare isideliū nationū q^r p ip̄m mltitū pcurabit cōueriō ad xp̄m iesū: & q^r ad hoc erit suus ipetus ideo dī ibidē dextrū pedē tenere: p̄or ēt dī q^d p tāto pedē dextrū tenebit sup mar q^r p̄mptior erit ad aduersa tolerādā q^d ad cōsolatiōes recipiēdas: uel supra mare p̄p̄ore cōuertēdo: p̄p̄s p̄fiteret: q^d sup terrā hypocritaliū religiosor. **E**t nota q^d h angelus n̄ posuit nec mar nec terrā sup se: sed sub pedibus suis: q^a p altissimā paup̄tātē austeriētatē & hūilitatē oīa mūdā calcabit. **S**ic & totus status euāgelicus p ip̄m renouā dus simul cū ip̄o descēdet de celo p̄fundissimam sui humiliatiōē et erit hūil paup̄tate agilius & secūdu sicut nube amictus: & de hoc statu p salutē pluriā fecūdabit eccl̄iam: hēbitq³ p ceteris p̄cedēbus libū scriptur̄ coptū. **D**icit aut clamaturus sicut leo rugiens q^r cōtra errores & uicia obduratorū: & maxie cōtra malignitates bestiā p̄ore cū forti indignatiōe loq̄tur: & terribile dei iudiciū i p̄xiō uertit cū sūma auctoritate p̄dicet ut bestie cōtemiscant. **R**atio aut magnitudinis huius clamoris erit ex hoc q^r postq^d libet erit aptus dīne uolūtatis nullum uelamen excusationis relinq̄tur: & ēt p̄p̄e nimia resistētiā & mltitudinē obduratorū opp̄tebit clamare: & p̄p̄e p̄nū zelū quē ad oēs hēbit sicut leo ad catulos excitādos ad uitā & p̄p̄e leoninā cōstātiā & esuriē: de eorū salute ut leo rugies curret ad aiā escā & p̄dā dī ēt q^d cū clamasset locuta sunt septē tonitrua uoces suas. **S**ecūdu loachi hec septē

tonitrua sūt septē sp̄s dei q^d misi i oēm terrā sp̄uales & allegoricas uoces uelut e t̄tio celo emittunt cōcordātes rugitui āgeli: tā i reboādo magnalia & archana gl̄ie dei & op̄e eius & p̄cipue eorū q^d tūc i mētibus cōtēplatiuis fiēt: q^d i tonādo tribilia dei iudicia. **S**eptiformis ē grā sp̄s sc̄i: & septiformis itel ligētiā septē etatū mūdi & septē signaculorū ueteris testamēti & septē statuū eccl̄ie & iudiciū sc̄orū i his q^d iā p̄cesserūt istar vii. tonitruorū clamāt maxia dona grāe danda electis & horribilia iudicia ip̄is tūc fiēda: dicunt at hec tonitrua ad clamorē āgeli loq^r q^r ad edificatiōē p̄clare doctrine ip̄ius apte se igerēt mētibus p̄fectorū. **E**t q^r sp̄s sc̄us septenaria donorū suorū diffusiōe i cordibus audiētiū dabit autēticū testimoniū q^d uerba eius sūt uerissima. **E**t q^r h ē āgelus sūmi dei: iuxta q^d dī actū. x. q^d petro p̄dicāte cecidit sp̄s sc̄us sup oēs q^d audiebant uerbū. **Q**ualis at sūt fructus & q^bis sit eccl̄ia i forma ta p̄istū maxie euāgelicus status i mltitudine tūc obseruatiū ip̄m: lohes descr̄bit **A**poca. xiiii. postq^d illas cruētas bestiā p sapiām sp̄s xp̄i detegētis numero nois eius de medio exsufflauit: cū dicit uidi & ecce sup mōtē syon agnū stātē: & cū eo cētū. xliiii. milia: hēntes nomē eius & nomē p̄ris eius scriptū i frōtibus suis. **S**icut ei i sexti signaculi ap̄ptiōe dicunt cētū. xliiii. milia signati: sic & h totidē agnō assignati: de his dī ei dī utrūq³: h ē eccl̄ia & status āgeli p̄dicti: h at numeris ē sp̄uali⁷ itelligēdus: q^r p̄fectiōes his numeris designate: huic statu adaptā tur. **S**ed cū hoc islāit ē itelligēdū q^d mltitudo p̄fca & magna ad p̄fectionē euāgelicā cōuertēt p hunc numerū designata: & h p̄oī⁷ ad cōfortādū paup̄culū gregē q^d i p̄no numero bestiā p̄dictarū atroces portauit iustus. **E**t ad cōfūdēdā fallaciā trāgressorū huius t̄pis q^d ad suā excusādā malitiām dicūt q^d euāgelica uita p frāciscū i reglā inouata n̄ fuit data: p tāta mltitudine: & q^d tali mltitudini i obseruabilis ē: uñ eos iesus p p̄dictū āgelū declābit mōdacef & p effectū oñdet: dū mltō p̄es tūc erūt legitimi filii frācisci r̄gulā obseruātes: q^d nūc sūt sp̄uri r̄gulā accusātes & usū paup̄em n̄ seruātes. **S**ignificat etiā ad islām q^d tūc debēt signari & cōuerti i mltitudie magna iudei q^d sp̄āl̄ sūt tribus isrl̄: & quorū fuit sin gl̄r mons syon: & credo ēt q^d ad islām i mōte syon & i tra illa quam iscolatus p̄sone iesu sacrauit i uita passibil: & refulgebit clare inouatio uite sue ēt añ aduētū & mortē antixpi apti qñ iudeorū erit cōuersio p̄ncipal sed & tūc & añ erit turba magna p̄p̄orū inūerabilis: de q^d vii. ca. ē dcm. **E**xponēdo aut p hac renouatiōe p̄ma q^d nūc instat septupla p̄rogatiua h̄ electorū mōstrat: p̄ma ē eorū ad christū cōfortis & idiuidua societas. **N**ā dicunt stare sup mōtē syon p quē designat alta & solida eminētiā cōtēplatiui status. **E**t dicunt stare sup mōtē: q^r secūdu **R**ichardū ceterorū cōtēplatiuorū eminētiā trāscendūt: dicitur aut hic xp̄s agnus cum quo hi stant & cum sua inuocentia et mititate & holocaustica immolatione crucis stant in alto contempla-

tionis: **E**t intelligitur ista centū xliiii. milia esse milia agnoscere cū principali agno iesu q̄ dicitur iesunculi p̄ renouationē crucis sue in ihm trāsfōmati. **S**ecūda ē certa et reglari cōmēsuratio p̄fecti numeri suis apl̄is capibus cōformati. Nā secūdu iōachi c. xliiii. m. faciūt xx. legiones cōmēdētes xxiiii. senioribus circūstantibus sedē dei & agni ita ut cuilibet seniori m̄deat sua legio p̄ imitationē p̄fectā. **E**t p̄ hoc datur intelligi q̄ p̄ istos rep̄ntatnr status spūs sc̄i q̄ cōcorditer a p̄re & filio spir̄it. **S**icut et isti cōcorditer a ueteri testamēto & nouo q̄li utriusq̄ cōcordia & p̄fectio spirata p̄cedūt. sc̄a p̄fectione. xii. p̄riarcharū: et. xii. apl̄orum. tanq̄ xxiiii. seniore: unde ē in signū huius xv. ca. dicitur hii cātare canticū moyli & canticū agni. q̄ quicq̄d sint iubilii cōtēplationis & p̄fectionis in utroq̄ testamēto uidet̄ in istos trāsfundi: & labor p̄cedentiū tēporē eis cōuertere in iubilatiōis solatiū: ita q̄ ex oibus et bonis et malis uidet̄ deū cōtinuē iubilare: in oibus cognoscēs ip̄m sanctissimū sapiētissimū oīpotētissimū: ac p̄ hoc ab oibus reuerēdū humilit̄ & laudādū eternalit̄. **T**ertia p̄rogatiua est fidei & amoris & cōtēplationis dei p̄ris & filii humanati frōtal̄is inscriptio p̄ hoc qd̄ seq̄tur: hēntes nomen eius & uōmē p̄ris eius scriptū in frontibus suis: p̄ nomen designat̄ famosa noticiā q̄ respectu dei nihil ē nisi sit amatiua: p̄ frontē apta et fortis & uiua dei cōfessio. Nā frons est ps̄ faciei patula: & i ea signa timoris uel audacie cognoscūt̄: p̄ qd̄ datur intelligi q̄ talis erit eorū uita q̄ in p̄mo aspectu apparebit mūdo q̄ ipsi sūt plene electōres dei et imitatores uite xp̄i iesu ac sint angeli e familia p̄cipalis agni: & singulares loci crucis eius: hec at̄ appebūt̄ in eis singulari abūdantia spūs sc̄i eis infusa: et nō alicui hūano merito attributa. **E**t hic notat̄ p̄ qd̄ d̄ scriptū hic uōmē. **S**pūs enī sc̄us in ipsa inscriptio ne intelligitur: nā inscriptio & ifulio gr̄e sibi appropriant. **Q**uarta p̄rogatiua ē p̄cellētia iubilatori cāfici istorū p̄fectorū: quā qd̄ septiformiter magnificat̄: p̄mo q̄a dicit̄. **E**t audiui uocē de celo: ut oñdatur q̄ eorū iubilatio erit exēssive sublimis et n̄ trena sed celestis. **S**ecūdo q̄ erat irrigua & secūda et ex magno sanctorū collegio et pluriū uirtualiū affectionū cordis ipsorū p̄cedēs cū dicit̄ tanq̄ uocem aquarū multarū: siue sit uox pluuię: siue maris: siue flumīs q̄ in eis erit abūdantia lachrymarū. **P**inguiū deuotione dei lauantiū a cōtagione p̄cti: refrigeratiū ab oī amore mūdi: amaricantiū in crucifixione xp̄i: et secundatiū i mltiplicatione oīs boni. **T**ertio oñdit̄ q̄ hec uox erit altissima & potētissime oīa replens et cōcutiens. unde dicit̄. **E**t tanq̄ uocē tonitruī magni. **I**pi enī concutient om̄nē terram. **E**t ne crederet̄ q̄ ex uoce tonitruī essēt imites aliis et in se non iocūdi idcirco seq̄tur q̄ta p̄rogatiua q̄ hec uox erit suaui et iocunda: & secūdu discretiōis regulas i oibus modulata et uocē quā audiui sicut citharedorū citharizantiū in citharis suis: **C**ithara ei nō sonat nisi si uacua: p̄ qd̄ datur intelligi q̄ i eis

erit p̄aptas altissima et hūilissima eos euacuat̄ ab oī reputatione sui et substantia mundi: chorde uero cithare sūt uirtutes que nō sonant nisi sint extense nec cōcorditer nisi sint p̄portionate et deuota p̄portione pulset̄. **O**pportet enī affectus uirtuales ad suos fines et ad sua obiecta fixe et attente p̄tēdi et unā uirtutē alteri coherere ita q̄ rigor iusticie non excludat dulcorē misericordie: nec mititas et leuitas sc̄e correctionis zelū. **C**ithara etiam pōt dici ip̄e deus cuius q̄libet p̄fectio p̄ affectuales cōsiderationes cōtēplatis tacta & pullata reddit cū aliis mire iocū litatis sonū. **C**ithara est et̄ totū uersū i uersū cuius q̄libet ps̄ debet a cōtēplatiōe tacta mire sōat dei laudē. **S**ingularis etiā hōrū cithara est iesus xp̄s cū oīs actibus sue passibilis uite: etiā cōfessionis p̄r̄ne: quā citharā facit sonare cōcauitas sue acerbissime passionis qua fuit cauitus et flossus in manibus pedibus & latere & sanguine uacuus & uita. ubi chorde oīum mēbrore suorū & neruorū: & iūcturagē fuerūt extēte fortissimi: organice n̄ & musicē secūdu q̄ exigebat diuine iusticie austeritas & uirtutum iesu strenuitas: & sup̄ nostram miseriam curandam effusa sue pietatis charitas: ubi & sonus doloris uigoris & amoris in eius uoce in cruce clamante septēpliciter sonuit secūdu septē uerba que dixit: que tibi supra exposui li. iii. c. xxxiii. i quibus omnibus sancti sexti status tanq̄ in cithara salutis humane totā perfectionē bonitatis diuine & uirtutum suarū mētalū & omnium dei operū sonare facient tanq̄ in ordinatissima armonia nūclatētes cum paruulo: nunc dolentes cum crucifixo: nunc peregrinantes cum glorioso qui ē super oīa benedictus deus. **H**uius cithare forma sexto statui dāda p̄mo apparuit in hoc sacro monte cū in stigmatibus passiois fundator sexti status fr̄cis̄us: a xp̄o factus est citharedus. **E**t quia non indocte nec rusticane isti iesunculi seu agni citharizantes in agno iesu percipient chordas p̄dicte cithare: sed cum arte perfecta a spū sc̄o ifusa: ideo d̄. **S**icut citharedorū: q̄ citharedus non dicitur nisi per artem & frequentem usum magāliti forme sonū. **Q**uinto ista uox est exufflatiua ueteris fermēti omnium preteritorū defectuū & noui status formā iubilum: pro quo sequitur. **E**t cantabant quasi canticum nouum. **N**ouum quidem p̄pter nouitatem uictorię eis datam & p̄pter nouam citharam incorporationis iesu in ipsos & nouam artem spūs sancti in ipsos diffusam. **E**x quibus omnibus sunt eis cantica inouata: ergo hec uox in deū erit tota relata & in honorem ciuitatis superne: pro quo dicitur ar̄e sedem dei & agni & ante q̄ttuor aīalia et seniores. **S**eptimo hec uox erit singularis gr̄e aliis non cōicata: pro quo dicit̄. **E**t nemo poterat dicere canticum nisi illa centum xliiii. milia quia inferior plebs quātūcūq̄ ad eos de nota: & ab eis recta & in ipsis hec dona p̄cipās p̄ se & in se ad tante perfectionis iubilum non ascendet. **Q**uinta autem p̄rogatiua istorū ē puritas perfecta & imaculata p̄ qua subdit: qui empti sunt a

terra: q̄si dicat xpi passiōe & sanguīe eius: i quo cō
tine citharizat redēpti sūt & purgati a xpo ihu ēpti
one amorosa segregati ab oī uita trena: q̄ progati
ua magis explicat: cū dī. **M**i sūt q̄ cū mulieribz nō
sunt coīquinati: uirgīes. n. sūt. **E**t licet intelligat q̄
i illo statu renouabit scā uirgitas tam mente q̄ car
ne: qua oīs muliebris coīgnatio aufugiet longe:
tñ noīe muliebz pōt intelligi oīs utilitas creature: cū
qua nō coīgnabunt iordinato amore: sed cū scō
iōāne mūdissimo uirgine: & post oēs apostolos in
huius signū ultimo reseruato gustabit optimū ui
nū miraculose opatiōis ihu: qui oēm aquā distra
ctionis p̄fite i nuptiali amore cōuertet i celicū ui
nū. **E**t sic t̄ circa finē uite ihu pueri hebreoz: ipm
miraculose glorificauerūt: sic circa finē tēpōz im
maculatissim pueri & uirgīes de stirpe isrl̄ ad sum
mam ihu uirginis imitationē & familiaritatē cre
dūt uocādi: ut hi sint agni nouelli mūdissime ouīs
uirgīs marie m̄fis agni: q̄ in t̄ra incolatus sui & di
lectissimī ihu hos imaculatos uirgīes in sue imacu
late uirginitatis filios adoptabit. **N**ihilominus no
mīe uirginū intelligit oīs p̄fecta purgatio ab oī
p̄fita labe & expientia carnis. **S**icut fuit i b̄ndicta
magdalena: & i ap̄lōz p̄cipe petro: qui neq̄q̄ ab
agni cātico excludūt. **S**eptima progatiua est idini
sibilis ad xpm seq̄lla in sua uita p̄fecta: p̄ qua dī. **E**t
sequūt agnum quocūq̄ ierit. **Q**uātū. n. unusq̄q̄
mirat̄ dēu & p̄cipat: in tantū sequit̄ eum. **Q**uo
ergo i pluribus & altioribus p̄fectiōibus p̄cipat:
uitam eius: ipm magis sequunt̄. **E**t q̄ ille status
scdm̄ principales superogatiuas p̄fectiones cōfi
lioz xpi ipm ihm pro ut est hominibus huius ui
te possibile imitant̄: ideo dicunt̄ eū sequi quocūq̄
ierit: & etiā quia ipm semp̄ habent ducem sui itine
ris: & ipm semper specular̄ ante oculos mētis sue:
& in ipm totum suum esse dirigūt & trāsfōmant̄:
nihilominus oīs creatura in infinitū deficit a p̄fe
ctione dei hominis ihu xpi. **S**eptima progatiua ē
uniuersalis p̄matus dedicatiōis sancte: & fūdatiōis
noue ecclesie: que i principalibus coniūctis p̄dco
angelo ē fundata. **P**ro qua dicit: hi ēpti sunt ex om
nibus: siue ex hoībus scdm̄ litterā ueriorē. **R**i. tamen
disiunctiue ponit utrāq̄. **E**t ē sensus q̄ a carnali ui
ta hominū: & a generali corruptiōe hūani generis
sunt p̄ xpi gratia & eius p̄ciosissimū sāguīe singu
larit̄ segregati & empti: ut sint p̄mitie deo & agno
toti tritati & ipi ihu xpo charissimī & placibilissimī
q̄ sicut fructus p̄mi t̄pis sapidissimī comedūt. **D**i
cunt̄ aut̄ p̄mitie deo & agno singularit̄: q̄a totalit̄
sunt trāsfōmati i cōtēplatione gl̄ie dei: & i holo
caustū crucifixiōis agni: & sūt prima fūdamēta t̄rii
status mūdi. **N**ota aut̄ q̄ sepe ip̄etit eos ēptos: q̄a
singl̄aris pp̄ietas status p̄fectiōis dande ē omnē
sp̄e uanā pp̄rii meriti uacuare: & p̄ hūilitatē profū
dissimā totū mere gl̄ie & ēptiōi sanguis ihu xpi at
tribuire: ac p̄ hoc totū suū ēē charitate holocaustifi
ca in xpi mortē trāsfere: qd̄ ē p̄fecte nō sibi sed
xpo uiuere. **E**x quo sequit̄ p̄fecta purgatio oīs ma

li: & idcirco quintā progatiuam supra positam de
ip̄oz puritate exaggerat dicēs: q̄ in ore ip̄oz: non
est iuentū mendaciū: q̄a i xpo qui ueritas ē: sūt cor
de: ore: & ope trāsportati. **A**lias ēt quia religiosi hu
ius t̄pis sūt duplices & dolosi hypocritales cruces
mūdo p̄tēdentes: oñdit eos ab hoc uitio alienos
dicēs in ore eoz: non iueniri mendaciū: q̄a uendi
ces simplices sinceri qd̄ uer̄ est dicūt: sem̄ in ore
portātes ihm. **E**t q̄a regl̄ares obseruatiōe sūt ut plu
rimū maculate: ut oñdat eos p̄fecte & itēgre euan
gelicā p̄fectionē seruare dicit. **S**ine macula. n. sunt
ante thronū dei. **Q**uidā dicunt q̄ añ thronum nō
est de textu: quīs p̄ modū epistole legat̄ i ecclesia.
Ri. tñ hēt & glo. expōit añ thronum dei. i. añ dñi
iudicē: quia i oculis eius & nō hoīum iustificari cu
tabūt: & sine macula apparere contra hypocntas q̄
eos ipugnat̄ q̄ scdm̄ s̄ntiā iōānis oīa opa sua faciūt
ut ab hoībus uideant̄. **V**ides ergo quō nunc uidē
tur i huius t̄pis calamitate sepulti debent celeriter
a iesu decore humiliū exaltari.

Iesus resuscitatus

Cap. x.

Triumphator mortis ihs cuius pp̄rium ē
sup̄ occasū ascēdere: & i se & in mēbris su
is de mortis triūphare cōflictu: sicut in p̄
prio corpe duabus noctibus iacuit i sepulchro: na
int̄posita die sabbati: in qua a dolonibus sexte ferie
requieuit: licet requies festiua resurrectiōis glorio
sa diei dñice seruaretur. **S**ic in corpore suo mystico
quasi duabus noctibus uidet̄ subiacere mortis im
perio: dū sub mystico antichristo quasi sub prima
nocte: & postmodū sub aperto quasi sub secunda
nocte que i luce resurrectionis plenarie christi sp̄i
tus terminat̄ radios sue lumiose fidei uidet̄ p̄mit
tere quo ad populoz multitudinē obūbrari: inter
posita tñ die in̄media aliq̄ta. s. pace i qua mulier ec
clesia possit sibi de p̄seruatiuis aromatibus p̄uide
re ad ungēdū corpus mysticū dñi ihu: ne in horren
da morte caligie & tenebroso turbine antixpi ma
gni totali corruptiōe feteat & putrescat. **N**e sūt due
noctes horrēde: antixps mysticus & aptus: i quoz
medio euāgelicis uiris relinq̄t sabbatissimus: i quo
xpi ihu clarificata paupertas illius possit sup̄are insul
tus: i copia reḡ plurimos dī occisurus. **I**n qua qd̄
primaria clarificatiōe ent utiq̄ dies solēnis & qd̄
resurrectio xpi uite q̄ i alio mysteno suas hūit duas
noctes p̄cedētes horēdas. **S**ed plenaria iurrectio
xpi ihu i toto mūdo cōuerso post mortem antixpi
magni seruat̄: mysteria tñ illius resurrectiōis scdm̄
aliqd̄ applicant̄ prime: sicut & mysteria antixpi ma
gni mystico adaptāt̄: q̄ est eius p̄cursor. **O** gens ce
ca xpianoz. **N**ota q̄ horrēda percussio fuit i bestia
sup̄a descripta: nā nūq̄ accidit i ecclesia fil̄e. **N**unq̄
. n. fuit aliq̄ heresis uel p̄secutio pagana q̄ sic oēs fi
deles absorberitign ualētes milites hūerit sacra ec
clesia: q̄ p̄sistētes i plio cōtra iurgētes malitias pu
gnauerint. **S**ed i hac tantus fuit cunctoz timor: ut
hostes bestie uiderēt̄ tāta strage cōfusi: q̄ q̄si uide
bāt dicere mōtibus & petris: cadite sup̄ nos: & ab

G

scōdite nos ab ira sedentis in throno: q̄ cū sit crue-
ta bestia: se agnū dei mētī. Et ad lram uel oēs fue-
rūt sibi cōglomerati i alio malo: uel fuerūt timore
cōcussi ut nō appetēt i bello nec dicerēt qđ scīrēt
uel fuerūt errore decepti: sibi obediētes ut xpo: uel
fuere strage cōfracti: ut fugisse uiderēt de mūdo
& nūq̄ uiuētibus apparerēt: magna ergo mors cor-
ponis mistici fuit ista q̄ ipm i tante cauerne abyssō
tanto tēpore sepultū includit: & obstinata corda uel
saltē mortua grandis auctoritatis pondere pressit: &
falsore sigilloꝝ sculptura firmavit: sed & malitioso
rū custodū armatura nō defuit. Ab hac morte resur-
gens iesus i spū suo tāq̄ pncipali malitia magnū cā-
tari alfa. Sed dñica i albis sequēte pōt introitū illius
cui nomē est mors & infernus sequebat̄ eū: dupli-
cabit̄ alfa: totū corpus populi i orbe disp̄si cū prin-
cipalibus militibus: qui sūt quasi aīa mistici iesu in
fide & deuotione iūgetur: tūc q̄ ipse iesus eterni pa-
tris filius uiuet in cordibus oīm nationum: & quasi
alter ioseph fratribus suis secūdū carnē iudeis con-
uersis nō solū i omni terra egypti: sed in oī dñatiōe
regni eterni p totū mundū nūtiabit̄ dñari. Et q̄ ad
has resurrectiones currit totus ipetus libri apoc. id
circo testatur se loānes fuisse i spū uisionis hōꝝ oī-
um spūalis i dominica die i qua ad lram xpus resur-
rexit ab inferis: & oēs has uisiones i illa eadē die lo-
ānes uidit: in qua magna applicatio sue itelligētie
& subleuatio cōtēplationis altissime & cōfortatio
sue memorie designat̄. Figurāt̄ etiā q̄ sicut tunc ie-
sus a mortuis resurgēs de sepulchro exiuit: sic spūa-
lis uita sua totius scripture spūalis itelligentia erat
de sepulchro poris malitie & mortis uiolēte pcessu-
ra: & ad publicū libere exitura: & ad maximā famili-
aritātē iesu & cōiunctionis uinculū pmouēda: per
suos uulnēz tactū cōpassiū & trāformatiūū: un-
de eadē die apparēs discipulis uitalē suū statū eis in-
missit: & ut intelligerēt scripturas sensus aperuit: &
uulnēz cicatrices ondit: se palpan familiariter uola-
it & cū ipis comedit. Nec in hac sacra dñica die quā
expectamus iocunde feliciter cōplebātur: uoluit au-
tē deus eadē die oīa uideri ad ondendū: q̄ quis sine
septē uisiones distincte: possūt nō in unā uisionē re-
duci: & spiritualiter oīa oībus adaptari pprio suo re-
spectu ad tēpus sibi cōmēdens: p hoc nō mutato in
aliquo: sed magis ex aliōz adductiōe pfecta: unde
& pme uisionis radix pōt ad uisiones alias adaptari:
& illā nūc adapto ad gloriā statū futurū: unde i hac
radice ponit pmo septē candelabra. vii. ecclesias de-
signātia. Nā ecclesie instar candelabroꝝ sunt sursum
in diuina erecte: & ad dei lumē suscipiēdū & diffun-
dēdū aptate: p dei sapiētiā & charitatē sūt auree: &
q̄ ad modū auri p ignē pbātur: & malleis extēdūt̄
& sic sursum in celestia: quasi in formā candelabri con-
tinētis ardorē & lucē sapiētie pducunt̄. Dicuntur au-
tem. vii. q̄ uniuersalis ecclesia. vii. statibus distiguit̄
ut plures est dictū: & uitā & uegetationē accepit a
spū septiformi. Postmodū ponit uisio filii hoīs: in
qua xpus sub. xii. pprietatibus apparet: q̄ in plena

resurrectione spūs sui i scīs pastoribus refulgebūt.
Prima est assidua ecclesiāz uisitatio & inhabitatio: pp
qđ apparuit i medio candelabroꝝ: iuxta qđ sacer-
dos legalis: leuit. vi. lucernas candelabri i scūario de
beat sēp sollicita cura nutrire. Dicitur etiā i medio
ihs: q̄ oībus sactis exhibet se intime: ut cētrū toti
sphere. **S**ecūda ē ad subditos cōdescēsiua hūilitas
& hūanitas: pp qđ dicit silem filio hoīs q̄ tūc sin-
gulariter ad aiāz salutē & fomētū uiscerōsa xpi pie-
tas assimilabit sibi platōz affectū. Dicit̄ etiā p hoc
statu uidisse similit̄ filio hoīs: q̄ sue uite erūt quātū
possibile ē silati. **T**ertio itēgre castitatis & honesta-
tis sactitas noīe. s. pōderis q̄ erat uestis sacerdotalis
& linea p̄rigens usq̄ ad pedes: ideoq̄ pōderis id-
est pedalis est dicta: uel secūdū altos erat tunica hia-
cintina usq̄ ad pedes in cuius sinbris erant itinabu-
la aurea: & de hac uidet̄ loq̄ liber sapiētie. xviii. hec
.n. uestis hēbat rōale & sup humerale cōiūcta noīe
huius in qua significatur hūitus celestis castitatis &
scitatis pōtīfices cōdecēs: p cuius ardua plenitudie
subditur: & p̄inctū ad mamillas zona aurea. **S**ubci-
gi enī circa renes designat restrictionē cōcupiscētia-
rū & opēz carnis: p̄cingi uero ad mamillas: designat
ipunitatis oīs restrictionē & affectus cordis. **I**ntelle-
ctus enī & uolūtas sunt quasi due mamille mentis
ppinātis sapie lac & amoris. **I**tē cingi zona pellicea
est timore mortis & pene honestatē & castitatē ser-
uare: cingi uero zona aurea est eā seruare ex mero &
solido charitatis ardore p amore silitudinis iesu xpi
& sue mūdissime matris. **Q**uarta ē reuerēda & p̄cla-
ra sapiētie & cōsiliū & oīs diffinitōis maturitas p se-
nilē & gl'iosā caniciē capitis designata: unde subdit
caput eius & capilli erāt candidi tanq̄ lana alba: &
tāq̄ nix p caput uertex mētis & sapiētie: p capillos
autē multitudo & ornatus subtilissimoz & spūalis
simoz cogitatuū & affectuū: seu plenitudo dono-
rū spūs sci mētē adornatiū designat̄. **S**icut autē in la-
est calor fomētatiuus & mollicies corpi se applicās
& cādor cōtēpatior & suauior q̄ in niue. **S**ic in niue
est frigiditatis & cōgelationis alior & rigor & can-
dor nō uisui intolerabilior: & humor fōrdiū purga-
tiuus & terre ipinguatiuus: p q̄ designatur cōditio-
nes sapiētie xpi q̄ erit eis partim cōdescēsiua & con-
tēpata & fomētatiua & sua pietate calefactiua & in
eis refrigerans omnem inordinatū amorē & hūe-
ctas & ipinguas totā agriculturā uirtutū: & carnali-
um affectus faciēs obngescere in aliis rigide pūgēs
eos. **S**plēdorq̄ eorum i sua plenitudie nō erit capa-
bilis ab ifimis. **D**esignat̄ etiā q̄ sic eos fouebit sa-
pientia iesu: q̄ tamē acie aspēus sui p extaticū excel-
sū faciet caligare: sicut nix oculos corpales. **Q**uinta
ē cōtēplationis speculatiue practice i feruore & splē-
dore p̄spicacitas nā iesus oēs actus & intētiōes &
nutus ecclesiāz circūspiciēs eos sibi in hoc secūdū
q̄ erit expediēs silabit: nō subdit. **E**t oculi eius ue-
lut flāma ignis: q̄ spūaliter respectu diuinor hēbūt
quasi iugē & flāmeū aspēctū. **S**exta est uite actiue p-
fecta opōsititas. **E**t pedes eius silēs aurichalco sicut

in camino ardenti. Aunchalcum ē es nitidissimum ualde simile auro: & cū est i camino ardēti ē ignitissimū: ac scitillās & liq̄scium: xpi aut̄ corpales actus & p̄cessus sūt charitate dei & n̄ri ignitissimi & exemplant̄ scitillates: & etiam dū hic uiueret i camino tentatiōis p̄bati: & auro sue et̄ne charitatis liq̄ssimi. In hac formā in illis ihs opat̄ uirtutē: ut feruore secl̄i opent̄. **S**eptia ē sue doct̄rie celebris resonātia & irrigatio fecunda: & uox illius tāq̄ uox aquarū multarū. **O**ctaua ē p̄tatiua p̄sidentia & cōtinentia non solū eccl̄iay sed et̄ rectore: unde subdit. **E**t hēbat i dextera sua septem stellas. **N**am. vii. stelle sūt anḡli & ep̄i eccl̄iay. **T**ūc aut̄ singulant̄ se sentiēt in xpi dextera ab ip̄o protecti: & sola amātes celestia: nam multi ex eis hitant i sinistra. **E**p̄i aut̄ sic debent sup̄ eccl̄iam lucere & p̄sidere: sicut lux lucerne & scūani quia stella sup̄ candelabrum stabat: sicut et̄ motus stellay & influētia regis: secūdat: & illuminat̄ frā: sic scūs prelarus eccl̄iam. **N**ona ē iudicarie correctiōis iustitia: unde subdit. **E**t de ore eius gladius ex utraq̄ pte acutus exibat. i. iustitia penetrās cuncta uitia: & undiq̄ absq̄ p̄sonay acceptiōe abscedēs: **H**ebre. iiii. **V**iuus ē sermo dei & efficax: & penetrabilior oī gladio accipiti. **I**hs. n. nō solū pcutit extraneos: sed & suos: **iob. ix.** Innocētē & impiū ip̄e cōsumet. **S**ed innocētē p̄mouet puniēdo: & itelligit̄ innocētē respectiue: alias aut̄ nullus ē innocēs q̄ sit dignus oī pena: uel innocēs dī quis p̄ respectū ad dei p̄destinationē: p̄ quā i eternitate nō appent uitia electore: ut ē dictū supra. **P**er gladiū et̄ itelligit̄ dei uerbum penetrās itima cordiū: & scindēs ab amore uitiorū. **E**ph. vi. gladium spūs sei qd̄ est uerbum dei. **D**ecima ē caritatis sue & ueritatis icōphēsibilis gl̄ia: & facies eius sicut sol lucet i uirtute sua. **S**ol i tota sua uirtute lucet in meridie: & quidē corpales facies ihs icōpabiliū magis lucet: & p̄ hoc designatur ineffabilis caritas & uirtus sue diuinitatis: & et̄ sue mentis: q̄ scīs sexti status singl̄r̄ resulgebit: uñ ipsi et̄ singl̄ares cōtēplatores gl̄ie sūmi dei & hoīs asūpti: i cuius signū post sex dies trāfiguratus ē ihs i mōte: ondes faciē solis. **V**ndecia ē ex predictis sublimitatibus ip̄ressa i subditos tremefactiua hūilitas: & cū uidissē eū cecidi ad pedes eius tāq̄ mortuus: p̄ qd̄ dat̄ itelligi q̄ tāta uisio diuine maiestatis imitter̄ p̄mis p̄fectionibus & p̄latis: q̄ ipsi sub deo & xpo hoīe: cadēt i suū nihilū scissima morte annihilati i seip̄is: & de hoc mō moriēdi satis dictū ē supra. **H**oc significauit casus loānis tāq̄ mortui ante pedes appentis. **S**ignificat et̄ q̄ p̄maria resulgētia xpi i eis plebs s̄bditorū sub eis ānihilata cader̄ q̄li mortua: de tota p̄fectione illius status & t̄pis nihil attribuētes sibi sed soli ihs: & illis p̄ncipibus suis. **D**uodecia ē hūiliatore cōfortatiua & subleuatiua familiaritas: q̄ ondit̄ i duobus: i tactu familiari & cōfortatiuo: i uerbo suauī & explicatiuo. **P**ro p̄mo dicit: q̄ posuit dextam suā sup̄ me. **P**ro secūdo. **N**oli timere. **D**eīn explicat sibi illas suas p̄fectes ex q̄q̄ fide & noticia āplius potat̄ cōfortat̄ tres bi

narios explicās p̄fectionū suay: primus ē. **E**go sū p̄mus & nouissimus. i. oīum p̄ncipiū & finis: uñ p̄mus dignitate deitatis: nouissimus hūanitate & uilitate mortis. **S**cd̄s ē. **E**t sū uiuus & fui mortuus. s. p̄ ueritate & p̄ uestra salute: & ne credat̄ hec uita si cut p̄ma posse deficere: subdit: & ecce sum uiuēs in secula secl̄orū: q̄li dicat: bonū ē te hūiliari etiā mori p̄ me: q̄ sū oīum cā & finis: & q̄ pro te nouissimus fui & mortuus: & sicut ego p̄ hac uiā pueni ad gl̄riā imortale: & meip̄m resuscitauī a morte: ita & tu me te resuscitate puenies. **T**ertius biarius ē. **E**t hēo clauēs mortis & iferni. i. hēo p̄tate educēdi quosq̄ ad sepulturā mortis: tā pene q̄ culpe: & et̄ a p̄fūdo ifernali gehēne debite p̄ccōri: cuius culpā a nullo. **E**t potest p̄ hoc p̄tās cōdēnādi & absolūēdi scd̄m suā uolūtātē itelligi. **H**ec at̄ miris mōis resonabāt noticia imixta & sc̄timētis infus i felici resurrectiōe status futuri. **O** q̄ mira & uaria in p̄dcis oībus itelligūt̄: ad q̄ cursus adaptare nō finit. **S**icut aut̄ i xpo resurgētī a mortuis magnū fuit all̄a cantatū a iocūdissima m̄re & discip̄lis eius: sic a m̄re eccl̄ia & uiris p̄fcis cātabit̄ iocūdissimū all̄a: sicut satis explicat. **xix. Ca.** huius lib. ubi dicit loānes se audisse uocē tube magne sicut uocē aq̄q̄ multarū: & sicut uocē tōitruorū magnorū dicētū all̄a. **S**ecū dū loachī i choate hac laudē aliquo magno scō q̄ si magna tuba dei statī resonabit laus i ore m̄rtore q̄ erit q̄li uox aq̄q̄ multay. **A**d extmū at̄ maior effecta q̄li tonitruorū magnorū pcutiēt usq̄ ad fines t̄re. **I**tē p̄ hac trinā spēm uocis designat̄ triplex p̄p̄eras & p̄fciō huius laudis. **E**rit. n. admodū efficax sicut uox magne tube: & multiformibus deuotionibus & cōpūctionibus arefacta humectās quasi uox aquarū multay extatice stupefaciēs ex magnitudē dei & laudis eius cor & cereb̄: cōcutiēs & ab sorbēs q̄li uox tonitruorū magnorū. **M**otiuū at̄ huius laudis ē duplex. **P**rimum magnifica minificētia dei oīa sup̄ātis & ubiq̄ regnātis: & p̄ nouū effectū suā oīpotētiā ondetis: dū totū orbē aufert i p̄robris & subicit scīs. **P**ro hoc dicit: qm̄ regnauit dñs deus n̄r oīpotēs. **S**cd̄m ē cōdescēsiua miseratio dei electore eccl̄iay sibi sp̄saliū uniētis: ac p̄ hoc dei oīpotētiā & honor uidet̄ n̄re utilitari dari: dum tāte maiestati m̄mōiali charitate unimur. **E**t p̄p̄ hī sp̄s hage nuptiay dī agnus q̄a oīpotētiā ihs cū maxima māfuetudie sue hūili eccl̄ie cōdescēdet & uniētur. **E**t q̄a ē sūma iocūditas: iō p̄ hoc subdit. **G**audēamus it̄ra cordis iubilo: & exultemus. i. extra saltemus p̄ gaudio: & demus gl̄iam ei. s. q̄ regnauit deo oīpotētī i eius laudē oīa referēdo: q̄a uenerunt nuptie agni noue. s. & solēnes: & altiores oībus aliis datis mūdo. **E**t uox eius. s. spiritualis eccl̄ia sexti t̄pis deo iūcta ut uxor ad sp̄m dei cōcipiēdū & p̄pagandū in filios prepaui se per nuptialia ornamenta similitudis sue p̄fectiss me uite. **S**ed q̄a hec preparatio tota est dei & non nostra: ideo dicit q̄ datum est illi per gratiam iesu sponsi ut operiat se byssino splendenti & candido. **Q**uia uero

in corporalibus ornamenti exornata splendebat: ne crederet qd hec mundissima sponsa paupcula & humili ma eius uellet imitari popa ondit qd nullo modo: cu subdit. Byssinu eni sunt iustificationes scora: qd uirtutibus & exēplis xpi iesu & scora apstolog eius quibus iustificati sūt & iustitie trāfruderunt exēpla. **Hec spōsa ornata pcedet: nō tēporali popa.** Quod autē gloriosū sit talibus nuptiis interesse nobis cōfirmat nō solū uerbo: sed etiā auctētico & incredibili scripto: cu subdit. **Et dixit mihi. f. angelus qd pma uocē laudis formauerat.** Scribe beati qd ad cenā nuptiarū agni uocati sūt. **Ne enī crederet cōreptibilis hec solenitas:** qd fugata mūdi popa i iesu paupate fūdāt: idcirco i ipa & i uocatione ad eā eternā bītudinē pdicat cōtineri. **Dicit autē cena nō prādū:** qd hoc cōuiuiū in fine status secundi erit generalis: ut sit tertia cena xpi iesu. **Prima i fine ueteris legis:** seu pmi status. **Secūda in fine se. ūdi & hec est de qua hic magis pprie dicitur.** **Terna in fine seculi in gloria paradisi.** Quia uero difficillimū est credere: qd tales nuptie tāta inūdante malitia post modicū sunt ipa destructa fide: imo carnalibus fabulosū appet: idcirco cōfirmat hoc ioānes nō solū scripto: sed & uerbo dei impossibili falsificari: cu subdit. **Et dixit mihi:** hec uerba dei uera sunt. **Et qd maxima erit reuerentia discipulorū ad magistros:** & ouiu ad pastores suos. **Idcirco onditur qd ioānes cadēs uoluit angelū adorare.** Sed qd ecōuerio in statu euāgelice hūilitatis scī prelati non pmittent se more supboꝝ huius tēporis seruiliter a suis subditis adorari: idcirco angelus dicitur phibuisse ioāne: dicens conuersus tuus sum & fratū tuorū hēntiū testimoniū iesu: qd corde & opere se sentiēt cōseruos oim fidelīū obiequo mācpatos iuxta qd iesus exēplo & uerbo docuit luccexxi. **Qui maior est i uobis fiat iunior.** **Et ego i medio uestrū sū sicut qd mīstrat.** Hinc ē qd petrus pnceps aplog nō pmisit se a cornelio adorari: sed eleuauit eū dicēs. **Et ipse ego sū sicut & tu.** Nota etiā secūdū loachī qd sicut hā sanctis euāgelicis sex ti status dictū ē quater allā: sic destructa babylōe: rediēs ad terrā sanctā cātāt quater cātīcū dñi qd i terra aliena nō licuit imo put i ps dicitur: organa i salicibus suspēderūt. **Dicitur enī i libro esdre:** qd. Primo cātauerūt cū posuerūt altare: & tēpli fūdāmēta iecerūt. **Secūdo cū tēplū ē cōsumatū.** **Tertio cū fecerūt festiuitatē tabernaculorū.** **Quarto qñ hīrl m noue ciuitatis ē consumata structura:** que quattuor pōt noue babylōis exterminīū spūaliter cōplebūtur. **Dicitur autē carnalis ecclia noua babylō:** qd ecclia uocatur meretrix magna: tum quia ordo uirtutum est in ipa per deordinationem uirtutum enormiter confusus: & uerus cultus & amor sponsi iesu turpiter adulteratus: tū qd imalo nō solū intēsiue sed etiā extēsiue ē magis: ita qd boni i ea sicut pauca grana tritici imēso cumlo palearū: tū qd sicut filii israel fuerūt in babylone captiui & uehemēter opprēsi: sic spiritus iustorū huius tēporis supra modū angustatur & opprimitur a principatu & pdominio ba-

bylonis: & uelit uolit in multis meretricis actibus eis seruire cōpellitur. **Nō miretis ergo si de casu tanti sceleris cantatur a scis huius uite solēnissimū allā.** **Quia etiā. xix. c. apoc. xxiiii. seniores & iiii. aialia ceciderūt & adorauerūt deū sedētē sup thronū dñtes de ruina babylonis:** & respondentes scis huius uite amē allā. **Nā p hos celestes ordies designat.** **O qñ apoc. oia possūt adduci ad gaudiū huius resurrectiōis letificē.** & ruinā pessime meretricis: uide i apoc. xiiii. introducīt āgelus hñs euāgelīū etnū cuius cōditiōēs qd utiq sūt huius status n uacat exponer: **dāmanī magna uoce:** cecidit cecidit babylon illa magna qd a uino fornicationis sue potauit oēs gentes. **Et qd illud intelligere qñ impletur i carnali ecclia ē occultū nisi dono dei maifestet:** idcirco descripta illa muliere meretrice sup bestia coccinea dicitur qd hēbant nomē in fronte scriptū mysteriū babylon magna mater fornicationū & abominatiōū terre. **Stupēdā autē cecitate huius tēporis hic expmit spīritus scūs cū dicit mysteriū. i. occultū:** & tñ ē in fronte scriptū: qd sine oī uerecūdiā i oclis oim suū tenet prostibulū. **Hec autē ueritas singularit pdicabitur et scis sexti status:** qñ. i. honorabiliter culpabiliter pntia xpm misticū: & cadet penalter p apertū.

Iesus dolore fulgidus. Capi. xi

Iuxta uera iesus i oculis electorū i tenebroso aere babylonis a uera intelligētia obscuratis respēdens: ut ex supradictis iatis patet in illoꝝ lūinoso cetui: quos sup alios facit pndere sic potēter ifluct gratie sue lucē qd celeriter cōueris pncipalibus uelit nolit pñs iporū pteruia: aputatis ifructuosis palmitibus totus claus & splēdidus refulgebit. **Vnde supra exposuimus i ipis ihm solare facie pmōstrare:** pp qd sicut xpus iesus educēs discipulos a iudea i galileā sup mōrē: claritatē eis sue resurrectiōis & uniuersal potestatis ondit: mittens eos predicare i oēs gētes synagoge ruinā & ecclie nouā spōsa. **Sic & benedictus iesus faciet electis suis i splēdore lucis sue:** releuās mysteria noui status tūde. xviii. apoc. post bellū antixpi tā mistici qd apti: dicitur post hec uidi aliū āgelū descēdentē de celo hēntē potestātē magnā: & terra illuminata ē a gloria eius: p hūc intelligitur ordo doctorū pdicatiū casū pā scm: qd utiq ē alius ab illis q casū pdicauerūt futurum. **Et forte iste angelus ent idē sūmus pontifex de quo supra ē dictū uel alius eius pfectiōis successor:** unde & iste dicitur de celo descēdere: pōt intelligi de statu altissimo in quo deus imobiler & fixe ac si in celo eos locauit cōtinue descēdūt in sua recedētes uilissima p hūilitatis pfundū: & oī gradu grē maxime tāto se reputātes indignos: qto plus sic descēdit: tanto eleuātur & cōfirmāt sublimius: unde & de isto dicitur hēntē potestātē magnā. i. secūdū loachī in loquēdo uerbū dei. **Sicut de dño dicitur qd loquebat sicut potestātē hēns:** & nō sicut scribe & phisei. **Dicitur autē terra esse illuminata a glia eius** qd nō obscuro enigmate sed sicut i claritate solis ānūtiabit oibus uirtutē & exclamauit i fortitudine

dicēs. Cecidit cecidit babilō magna & facta ē habitatio demonior: & custodia oīs spūs imūdi & custodia oīs uolucris imūde & odibilis. In fortitudine clamat: q̄a feruēt cōstāt & efficacit attonicās & tremefaciēs auditores. Hec autē ingeminatio ē signū iocūde & fortis affirmatiōis ruine & eius uehemētis ire cōtra meretricis culpā: seu duplicis casus eius scdm duplicē antixpm: quia nō solū mala facit: sed alios ad malefaciēdū cogit. Dī autē hitatio demōiorū: q̄a p spūm diabolicū possessa & ihitata: nō hēt diligentē custodiā: nisi de delcātionibus carnis sue q̄si spūs imūdi: uel de fastuosis uolatibus pompe mūdāe q̄si uolucris imūde & odibilī sūmo deo.

Tūc autē singl̄r tria p̄dicabunt. s. iudiciū meretricis & oīum hūnū charactē bestie & exhortatio ad fugā sui cōfortiū & seq̄le: & postea iuitatio noue spōse. Et p his tribus fit mirabilis exlatio & iubilatio.

Sic em p̄dicationem hētis de ruina babilonis: **Esa. xiii. & Hiero. l. ca.** Ruina autē babilōie erit gl̄ia noue spōse: sicut ubiq̄ q̄si i scripturīs pphicis p ruinas statuū corruptorū fit clarificatio nouorū quos atiq̄ suffocabat corruptio: un̄ & infestio antixpi uocat illustratio ihu xpi: cū dicit apostolus ad thessa. ii. q̄ dñs ihs inficiet eū spū oris sui & destruet illustratione aduētus sui.

Attēde autē q̄ p̄ter antixpm magnū qui dicit se messīa iudeorū dicūt aliq̄ magni: q̄ licet ea q̄ dñr. xx. c. de illis gentibus **Gog & magog** possint i ferri ad p̄dcm antixpm: q̄ credit occisurus enoch & heliā: & post eius mortē fiet plēa cōuersio iudorū. Nilominus magis pprie deligē ad aliū antixpm i fine mūdi futurū. Hec. n. expresse sonāt uerba **Ezechiel. c. xxxviii.** ubi pphetat cōtra gog & magog: ibi. n. dī q̄ i nouissimo ānorū ueni et ad trā q̄ reuersa ē a gladio: & cōgregata ē de populis multis ad mōtes isrl̄: q̄ fuerūt deserti iugiter &c.

Ex hoc. n. pater q̄ hūc dicit eē uētū: & reuersi onē isrl̄ ad uerū cultū xpi a quo i captiuitate demōnū & gētū trāsmigrauerat. **Hiero.** at i cōmēto sup ezech. dicit q̄ iudei putāt gog & magog eē gētes: q̄ trans caucasū mōrē & paludē meandē & pprie caspiū mare ad idiam usq̄ tēdunt. Dicit plura de hoc. **Aug.** at. xx. de ci. dei. c. xi. dicit q̄ gētes iste q̄ i **Apoc.** appellāt gog & magog: nō sūt sic accipiende. At si sint aliq̄ barbari i aliqua pte trax cōstituti: & isrl̄ toto nāq̄ i orbe trax significati sūt isti eē: cū dcm ē nationes q̄ sunt i q̄tuor angulis t̄re.

Vult ergo ibi dicer q̄ hec ē uniuersitas malorū hominū q̄ ipugbit electos: nō ad aliquā locū unū cōgregatos: sed castra scōrū & ciuitatē dilectā. Dicit xpi eccl̄iam toto orbe diffusam: q̄ ubiq̄ ab ipis minis cūget agustis: & ad resistēdū eis exercitū fortis erit q̄li castrorū acies ordiata. Hec ē s̄ntia **Aug.** Nō tñ ē incōuēiens q̄ i hoc sit gens aliq̄ p̄ncipalis hñs m̄tis sibi toto orbe subiectas. Hec. n. expresse sonāt uerba dei i **Ezech.** Vnde **Hiero.** exponens ibi uerba dicit q̄ eis iungēt **mosoch**: quos **Iosephus** cappa doces dicit: deinde **tubal** quos idē hebreos uel **hyspanos**: hebrei uero italos suspiciant. Et deo credo

q̄ huius gētis erit unus aliq̄ magnus p̄nceps p̄dictē malitie caput. Quē autē pōt q̄re illud plū singl̄r antē attribuit diabolo. Cui triplex ē rō. Prima ē cōmōdētie: ut sicut ipse malorū p̄ncipator & cōsuator ē: sic utrūq̄ sibi i diuersis uisioibus ascribat. In q̄rta. n. q̄ ē de muliere amicta sole: sibi singl̄r ascribit p̄ncipiū oīs mali. In hac uero huius serpētis ultimus finis eius. Scda ē q̄ eius ad tētādū ptās nō oīo usq̄ ad finē seculi tollet: & usq̄ quo i inferno totalit̄ p̄fudet. Et hoc oñdit nūc in gog p̄ ultimum bellū eius: & ultimā dānationē eius. Tertia ē scdm **ioachi**: q̄a forte nō iueniet tūc signis mēdactibus: sicut p̄mus imutādo trena: sed q̄li i maiestatis gl̄ia: ut se sil̄ em altissimo mētiat. Si autē q̄rat an iste nouissimus gog: uel illius t̄pris ultimi tētatio sit peior & atrocior q̄ illius antixpi: q̄ finget se iudeorū messīa. Dicit q̄dā q̄ sicut certamē mortis corporis sancto rum se habet ad certamen mortis seu transitus ad statū cōtēplatiōis statice: i quo qs totus morit̄ sibi ipsi. Sic se hēt tētatio gog nouissimi ad antixpm: q̄ se iudeorū mētiat messīa: tūc ei opptebit elcōs certa re ad fr̄idēdū & exēplādū generalē tertiū elcōrū statū. Vñ pp magnitudinem certamis & opis illius: mittēdi sūt **Enoch** & **Helias** i auxiliū & testionū ueritatis oīo ruētis. In fine uero secl̄i dicūt q̄ nō opptet elcōs certare: nisi ad expectādū iudicē: ut p ipm & cū ipso recipiat regnū celi. Et ideo dicūt q̄ p̄ma simpl̄r piculiosior ē ista: quīs ultia i aliquibus p̄mā excedat. Simpl̄r tñ nescit q̄ sit maior: aut si pen satis oibus sint eq̄les. Vñ mihi q̄ illa ultia quo ad ali qd erit oīum pessima: q̄a ipa ē status corruptio melioris: & idcirco credo solēnissimos milites p̄patos ad illā ut honorabilis triumphus sup serpētē pessimū det̄ ultie uictorie corpis ihu xpi: ad quorū strenuitatē mōstrādā: & eē illius t̄pris singl̄rissimā itiat ionē ad xpm: dī de illo plio gog: q̄ circuierūt castra scōrū & ciuitatē dilectā: ut monstraret q̄ eccl̄ia tūc erit i strenuissimis militibus ad hostilē & puiglem pugm istar castris exercitus ordiata: & nihilominus ad xpi cōtēplatiū cubicl̄ū & āplexū istar spōse dilectē & ciuitatis diuitiis spūalibus opulētē: iferta: & spōso cōiūcta: ac p hoc q̄ cōtra suos hostes aderit sibi custodia ihu tāq̄ ipam spōsalit̄ diligētis. Possūt ēr mento p castra scōrū itelligi spālia collegia euangelicorū paupū: q̄ usq̄ ad finē erūt p̄ncipales milites huius status. Per ciuitatē uero dilectā eccl̄ia generalis. Hec at ciuitas ē fūdata p solarē p̄dicationē clarificati spūs ihu xpi: sicut dcm ē: maxie & i plenitudine post mortē illius s̄i i messie. Et status ille figuratus ē in angelo illo de quo dī **Apoc. xix.** Vidi aut unū angl̄m stantē in sole: & clamauit uoce magna oibus auibus q̄ uolabāt p mediū celi. Venite congregamini ad cenā dei magnā. Iste designat altissimos & p̄clarissimos cōtēplatiuos doctores illius t̄pris: quorū mēs & uita & cōtēplatio ent tota fixa i solan grā hoīs ihu xpi: ex q̄ sibi splēdebit dare scāre itelligētia scripturarū. Hic dī clare uoce magna oibus auibus. i. oibus cōtēplatiuis & euāglicis uiris

quolāt cōtinue p̄ imēfā latitudinē charitatis cordis
iesu diuerfas rimātes rōnes amoris tanq̄ per mediū
magni celi. **M**os tales iuitat iste p̄cipuus inter eos:
& ad spirituale & serotinū cōuiuiū iesu xp̄i: q̄r ad re
nā magni dei: q̄r hec ē ultima cōuersio mūdi: i qua
p̄ fortē masticationē spūalis p̄dicationis & spūalis
uite ip̄og: deuorabitur uniuersitas electog: illius tē
poris moritura carni & uiciose cōcupie: ut cōsūpta
carne imāeat purus spūs xp̄i uite & paupertatis altis
sime: unde subdit: ut māducetis carnes regis: & car
nes equog: & sedētiū i ip̄is: & carnes hoīm liberog:
& seruog: & pusillog: & magnog. **H**oc q̄tū ad po
pulos & reges tūc xp̄o iesu & eius eccl̄ie incorporā
dos significat idē cū illo: q̄ dicitur. **Act. x.** dictū pe
tro uidenti quadrupedia & serpētia & uolantia in
magno uase uitreo q̄ttuor iniis submisso de celo
cui dicitur. **O**ccide & comede. **Q**uibus autē uerbis
explican posset cū quāto gaudio & dulcoroso amo
re reficiētur sancti de cōuersiōe iudeog: & oīm gē
tiū tūc fienda. **V**nde ber. sup̄ illud **Iob. c. xlii.** **E**t de
derūt ei unusq̄sq̄ ouē unā dicit apire libet oculos
fidei & extremū illud sancte ecclesie de suspēctione
isrl̄itici populi cōuiuiū cōtēplari. **A**d q̄d nimig: cō
uiuiū magnus ille helias cōuiuiū inuitator adhi
bebit: & tūc p̄p̄iqui & noti cū muneribus ad xp̄m
ueniūt: quē i flagella paulo ante positū cōtēpserūt.
Et subdit. **Q**uod. n. cernimus magna ex parte iam
factū adhuc credimus p̄fecte fiēdū. **I**adorabunt eū
filie tyri i muneribus. **H**oc. n. tūc fiet plēius: cū isrl̄i
ticas mētes ei quē sup̄bientes negauerūt: q̄nq̄ cō
gnito hostiā sue cōfessiōis apporāt. **A**tē paulo post
super illud: dominus b̄ndixit nouissimis. **I**ob ma
gis q̄ p̄ncipio eius. **M**ulta ad hāc mātā pulchra di
cit. **Q**uātū autē ad antixp̄m & eius cōplices tūc dā
nādos p̄fata manducatio carniū eog: designat gau
diū scōg: de gloriificatiōe xp̄i sup̄ ip̄ios hostes eius
& de ablatiōe sp̄edimētog: q̄ p̄stābāt ip̄ii cultui &
imitationi p̄fectissime uite xp̄i q̄ duo ex reproboz
destruatiōe cōsurgēt unde. **Isai. lxi. c.** **V**ult dicit
deus: q̄i facti egrediētur & uidebūt cadauer a uirore
q̄ p̄uaricati sunt in me: & erūt usq̄ ad facietatē uisi
onis oī carniū. **P**ro utroq̄ autem sensu est illud **Iob**
.xxxviii. ubi de aquila dicit: ubicūq̄ cadauer fuerit
stati adest. **P**ossūt etiā p̄ aues significari demones:
quos scī cōuocant in zelo spūs scī ad sentētiā repro
bog: ut ip̄is dētur ip̄ortare pene: quog: uolūtati se
subiicerēt delectatiōe culpe. **H**e sūt aures lacerantes
carnes magri p̄stog: **Gen. xxxv.** **H**as uolucres abi
gebat abraham. **Gen. xv.** **V**bi dicit Augusti. p̄ aues
demones: & per cadauera designari carnales q̄ a de
monibus lacerātur. **P**ro utroq̄ autē sensu cantatur
a sanctis ubi dictū est supra iubilosissimū alfa.

Iesus pauper firmatus **C**api. xii.

Adiutor pauper: iesus: nūc dicitur princeps
altissime paupertatis: q̄r totū pōdus utriusq̄
bestie p̄dicte: & utriusq̄ antixp̄i est in tyro
cinio paupertatis: dū **P**seudo p̄pha nititur falsā paup
tatē defendere: & uerā destruere: & p̄ncipalis bestia

tā mistica q̄ aperta nitit tēporalia cōgregare: & iue
rū copia statuere regnū suū: ac p̄ hoc p̄ncipales ho
rū p̄iog: uictores sūt paupes euāgelici cōtra utrāq̄
funestā bestia strenue dimicantes: & id circo i paup
tatis altissime uero cultu hog: p̄iog: uictoria termi
natur: dū illa solēni electog: cultu p̄ tanto thesauro
amat & custoditur: ut oibus caducis contēptis: hec
sola reputet euāgelica margarita: p̄p̄ q̄d hūc uerū
culū q̄ est finis decursus mēbroz ieiū in hac uitā lo
caui in diuitiis paupertatis: q̄r i hac tota futura ciuitas
electog: tertiū status quasi seraphicatur. q̄. **I**appebit
ab oī tēnitate leuata: & uolabit i celū altissime uite
xp̄i simul paupcula & amoris i cēdio crucifixa. **H**ec
est requies septimi status: & hic est modus altus in
quo loā apoc. xxi. fuit i spū ab āgelo eleuatus ubi
scām ciuitatē nouā hīrl̄m descēdētē de celo se uidis
se testat: quā a p̄ncipio uidit: & sibi plenius demō
stratur: i. vi. **P**rimo uidetur hec ciuitas: sed i. vii. put
ad hāc uitā spectat plenius cōsumat. **H**ec autē que
in illa parte dicitur: nec totaliter ad eccl̄iā p̄ntis ui
te nec ex toto referūt ad statū glorie: sed mixti nūc
ad unū: nūc ad aliū statū aptantur. **Q**uare una rō ē
secundū **Ri.** ut dū scōg: magnificis uirtutibus hic
descriptis erudimur: celestia eog: premia hic mixta
sublimius admiremur. **S**ecūda rō est: q̄r licet itēdat
hic quasi p̄ncipaliter aliquid tāgere de gloria super
ne ciuitatis: hoc nō potuit nobis exp̄m i sua pari
tate: nisi sub q̄busdā magnificis b̄titudibus anolo
gie p̄tinentibus ad hanc uitā. **A**c p̄ hoc sequit̄ tertia
rō: q̄r simul nobis describitur eccl̄ia secūdū duplicē
eius statū. **I.** secūdū p̄fectionē ad quā i hac uitā ascē
detur i plena requie septimi status & secūdū p̄fecti
onē future gl̄ie eterni āplexus dei licet aliqui dicāt:
q̄ hic textus solū uel p̄ncipaliter refert̄ ad reforma
tionē eccl̄ie huius uite. **D**e p̄mo i hac p̄te nitetur
aliquid dicere: de scđo intellectu ista cū agemus de ci
uitate sup̄na: ita tñ q̄ oīa q̄si possūt sepe ad utrūq̄
referri: dicit itaq̄ loā. q̄ hec facta ciuitas de celo de
scēdit ad modū spōse ornatē nō a se: sed p̄ata a deo
p̄ meritū iesu spōsi sui. **E**t uocat̄ ciuitas p̄p̄ mirā oī
um unitatē. **H**rl̄m uero: q̄r ibi erit uisio sume pacis
Et ad l̄ram credo q̄ forte tūc ibi erit p̄ncipal̄ sedes
eccl̄ie renouate. **H**ec descēdit de celo p̄p̄ cās sup̄ius
sepe dcās. **S**ingulariter i hac ē dei tabernaculū cum
hoibus & hītat i eis. **N**ota hec tria: ciuitatem: taber
naculum: & habitare in eis: hi sunt gradus uniōis
in generali: eccl̄ia erit quasi unitas ciuitatis in colle
giū spūaliū pauper: erit iesus i tabernaculo eodē
quasi in eadē familia. **I**n p̄fectissimis uero erit quasi
idē cū eis: & hoc nota cū dicit̄. **E**t hītabit i eis: licet
oīa singulis adaptētur. **P**ro statu patrie erit hoc sim
pliciter uerū: & q̄r i deo ihitātē est p̄sentia oīs boni
Sic p̄ ip̄m ē absterisio oīs mali: q̄d nota p̄ hoc q̄d
dicit̄. **E**t absterget deus oēm lachrymā: q̄d pro hac
uita erit uerū: q̄r tūc p̄ora mala cessabūt. **E**t q̄r in his
est plena renouatio: ideo q̄ sedebat in throno dixit
ecce noua facio oīa. **E**t q̄r hec sūt difficillima ad cre
dēdū: & q̄ hī fiāt tā sublimia: & q̄ ibi donēt̄ etna:

ideo precipit scribi q̄ hec uerba fidelissima sunt & uera: & ab ip̄o fēda: q̄ oīa potēt minās & ex bōitate cōsumās. Et sciētibus hūc statū dabit de fonte aq̄ uiue gratis & uictoria l'r pugnātibus i his bellis dabit sue diuitatis gustū & ad optiōis amorē itimū. Repetit autē istā ciuitatē descēdere a deo hntē claritatē dei: q̄ p pnti ē uerx de clara cōtēplatiōe glorie eius: & luciformis uiue ihu: cuius lumē ē sise lapidi iaspidis cōfortātis: & cādor mūdicie i carne q̄ i cristali trāspētis: q̄a mūdicia mētis appebit i nubibus carnis. Pro futuro uult oñdere plenā gl'iam mētis & corporis: & pncipatā gl'iam deitatis. Attēde autē q̄ sicut i ciuitate pmo eligīt locus. Secūdo inuē fūdamēta cū edificio. Tertio figurat & ornāt porte. Sic hec dei ciuitas i qua hic paup̄ ih̄s i se & i suis mēbris dicat. Primo fuit electa i pñbus d'gibus scdm carnē natus ē xp̄s. Secūdo fuit fundata i xp̄o ih̄s & ap̄lis eius. Tertio i scis tñi status q̄ i i portis adornabit p quas uniuersus pp̄ls fidelis itabit ad radicē pfcōnis fūdamētāl' uiue ih̄s. Alias at oīa sūt i oībus: nā xp̄s ē fūdamētū. i. ad cor. iiii. & ostium & ostiarius. Esa. xvi. Ap̄l' ē fūdamētū: Phyl. ii. Sil' r & pp̄he fūer & porte p q̄s i fideles ad ih̄m itauerūt. Sed appropate pōtē dicā ut dcm ē supra. Et sic ut hic lo. portas & fūdamēta distinguere. Murus at altus & magnus ex lapide iaspide q̄ se pmo offert i spiciētibus & ipugnatibus ciuitatē lignificat scōs martyres & doctores q̄ i uirtute solida & fixa fidei & in uiuore cōuersatiōis uiue cōtra hostes eccl'ie fuerūt magni & alti. Fundatiōe autē huius ciuitatis attribuit xp̄o siue agno: & ap̄lis eius q̄a tota fides eccl'ie huic fūdamēto inicit. Et dicūt tur. xii. pp̄ apostolicū nūerū & pp̄ supabūdātiā pfcōnis tā i ip̄lis q̄ pncipalit' i ih̄s & sua uirtuolissima mīe. Et dñtur oī lapide pñoso ornata: q̄a i quo libet scōge ap̄l' oge fuit oīum uirtutū pfcō: q̄a tā singularis p̄rogatiua relucet i quolibet: iō pōit p ordinē. xii. pñosos lapides scdm. xii. fūdamēta. Quicq̄ autē hic dī ē misticū: & iō mēluratio q̄dratura & oīa alia sūt significatiua spūaliū cōditionū ciuitatis scē: & maxie xp̄i & ap̄l' oge eius. Postea dicūt. xii. porte: & i portis. xii. angli. & xii. margarite: p portas singlas. Sicut. n. ciuitas hūit. xii. m. stadia ut cui liber fūdamēto mdeat millēariū stadioge: sic singuli mēdet. xii. āgeli & xii. margarite. Et sicut quodlibet fūdamētū dī fuisse ex uno lapide pñoso: sic & hic dī q̄ singule porte erāt ex singulis margaritis ut pfcō portarū pfcōi fūdamētoze p oīa coaptet. Dicit autē Ri. & ioachim q̄ i unaq̄q̄ porta sūt. xii. margarite incastrate. xii. uero angeli per singulas portas sunt quedam incisurae & sculpture portas fortificantes & multipliciter ordmantes. Inuisionibus autem multa mōstrāt ad mysteriū q̄ i rerū n̄ iueniūt natura. Sciēdū igit q̄ licet p ap̄los & p alios scōs scdm status generalis mūdi itauerit multitudo pp̄l' oge ad ih̄m tāq̄ p portas ciuitatis dei: nihilominus magis appropate hoc cōpetit pncipalibus doctōribus status tñi general' p quos ad chri-

stum ih̄m omnis isrl' & iēū totus orbis itabit. Si cut aut ap̄lis magis cōpetit eē cū xp̄o fūdamēta totius fidei xp̄iane: licet istis plus cōpetit eē portas ap̄tas & explicatores sapie xp̄iane & pfectissime xp̄i uite. Sicut. n. arbor dū ē i sola radice nō pōt sic mōstrari explicite sicut q̄n ē i ramis: foliis: floribus: & fructibus cōsumata. Sic arbor seu fabrica eccl'ie seu diuise sapie i eius pñbus diuersimode resurgētis: n̄ sic potuit nec debuit ab initio explicari: sicut i cōsumatiōe potit & debebit. Et iō sicut ab initio mūdi usq̄ ad xp̄m creuit successiue illuminatio & exp̄liores pphetie de xp̄o: & explicatiōes legis antiq̄. Sic ē de illuminatiōibus & explicatiōibus xp̄iane sapie i statu noui testi. Et sicut nouū testamētū ē porta ueteris: sic & hic status tñus paupertatis altissime porta ē utriusq̄. Quod autē h p. xii. portas magis dīgnū hi pncipales tñi status: p quos. xii. tribus isrl' intrabunt ad xp̄m: patet ex hoc q̄ dicit noīa. xii. tribuū isrl' i his portis eē scripta: sicut noīa. xii. ap̄l' oge & agni scripta i fūdamētis sūt dicta: un bñ dicūt esse margarite & ex margaritis: q̄a singulari cordis & corporis mūdicia cādescēt tāq̄ ex rore celico cōcepti & coagulati: & i corde ih̄s & sue dulcissime mīs quo rū fuit singlaris cordis aptio ad cōcipiēdū p spūm uite sue: hos euāgelicos paupes pñositate meritiū celestīū diuites mūdicos & puulos: un dicunt mini ad modū pñosissime margarite. Scdm at loachim. xii. margarite p singlas portas: q̄ siml'. cxliiii. erūt adiutores eoge i p̄dicatiōe euāgl'. Sicut. n. spiritus helie petīt ab heliseo duplex. Sic in tñio statu colligēte simul plenitudinem isrl' & gentiū duplicabuntur. lxii. q̄ nūerus fuit simplex sub moyse eligēte. lxii. seniores & xii. tribus isrl'. Et sil' r in primo statu euāgelii simplex fuit eligēte christo ih̄s. lxii. quos ad p̄dicādū euāgl' m cū. xii. ap̄lis destinauit. Possunt et p has. xii. margaritas significari supabūdantes pfectiōes hōge i quous exēplaris uita iporū cōueris igressū ad xp̄i euāgelīū faciet ḡosum. Per duodenariū uero angloze pōt significari fortaliciū comitiue pfectoze discipuloze: sicut & supra dictū ē de. xii. margaritis. Iuxta q̄d Lu. & Syllas & titus & timotheus & Diony. & consimiles erāt i officio p̄dicatiōis & cura regiminis apostolo paulo conueni. Et isti dicuntur duodecim margante prop̄ magnum uirtutū ornatū. Sed dicūtur angeli pp̄ firmamētum contra hostilē isultū. Et i quolibet q̄tuor lateze ciuitatis dicūtur porte tres: ut scdm ioachim i singulis partibus fulgeat mysterium trinitatis uel ad lram ille sūt ab oriēte p q̄s itrabūt pmi pp̄l' i q̄ pmo cōuertēt i occidēte q̄ ultio i aqlōe & aulstro q̄ i tpe medio. Per aqlonares uero intelligunt hi qui corrigunt feroces & indomitas gentes. Per aulstrales uero qui magis dispositos ad claritatem fidei & charitatis ardorem: uel ad litteram quidam doctōrum iisistēt spūaliter plagis mundi conuertendis sibi spiritus sancti sorte diuisis. Aliter autem spiritualit' omnia erūt in oībus & erunt porte in oriēte nostro ad aperiandū intelligentiam n̄re creatiōis & re-

depressionis p xpi passionē & mortē: & regenerationis p
fictamētalē grām iesu xpi p illā trāsluam. **Hec** tria
sūt nostra ps oriētalīs: tres sūt ad apiēdū aglonarē
pcellā obscurā & frigidā tēptationū hostiliū: & cer
tamū mūdi: carnis: & diaboli: & tñū radicū oīs ma
li: p quas itrat exercitus oīum uitioꝝ: quoz plena
cognitio multū hūane mēti uia salutis apit: ut per
ipoz fugā & salubrē timorē introeat adiutoriū cru
cifixi iesu & paupertatis eius i quāloīs uictoria dabit
electoz exercitui. **Sūt** etiā tres alie a mendie: ad ap
iendū aīe iesu tres conditiones excessiuas nos illū
nātes & incēdētes i sūmo: quali nra merides: q sūt
ipius iesus itelligibilis charitatē ardor: ifallibilis ue
nitatis splēdor: & ifastibilis suauitatis dulcor: siue io
cūditatis & felicitatis sapor. **Hec** sūt tria illa meridi
onalia q spōsa petit in iesu dicēs. Indica mihi ubi cu
bes in meridie. **Tres** etiā sūt ab occidēte: ad apiēdū
nostre peccabilitatis pmpitudinē: & nostre culpa
bilitatis horribilē magnitudinē: & iuste punitiōis
dolorē infmābilē. **Et** q ciuitas septimi status put
in hac uita accipitur: pfecte cognoscet & apiet oīa
ista & ista cognoscēda itroducet electos p suos p
cipales designatos i portis: idcirco i quolibet latere
tres porte fore narrātur. **Et** q illa ciuitas erit funda
ta in pfecta uirtutū quadratura: idcirco dicit q ciui
tas posita erat i quadꝛo: & dicit q lōgītudo sit eius
cognitio: latitudo sit eius dilectio: altitudo sit i deū
ascēsiō p grātiā: actiōē & cōtinuā laudē: hec i ce
lesti patria cōplebunt plene. **Nā** quātū ibi deus co
gnoscitur tātū amatur: & tātū i eius laude & grāe
actiōe assurgūt. **Quātū** etiā plōgantur imortali
eternitate tātū dilatātur in ardēti charitate & tantū
hēnt de dignitatis alto: quātū hēnt de dei cogniti
ōis lōgo: & de ipius charitatis alto. **¶** Pro statu
uero ecclie. vii. huius uite significat q cognitio di
uinorū tunc nō erit insipida & curiosa: sed ardentē
amatiua & efficaciter opatiua: & in dei regnationē
& laudē in oībus fursū acta: & ad hoc solū studebit
cognoscere: ut diligat: & ut dilectionē suā & cogni
tionē p opationē altā in deū enīgat. **Et** q in oībus
erit secūdū similitudinē iesu mēsurata: idcirco dicit
q qui loquebatur cū iōāne hēbat mēsurā arōdineā
aureā: & metiebat ciuitatē & portas eius & muros.
Angelus hic potest significare spūs sci influxū: uel
singlꝛ ipm iesum q in eis ista faciet: uel illū q caput
erit huius reformationis oīa mēsurās secūdū regu
las uite xpi. **Et** p arundinē uacuā & sonatē significa
tur uacuitas pprii sensus & reputatiōis & fragilitas
pnitatis ad malū: q oīa plene in se ex se cognoscēt
Sed q h p spūs sancti influxū & xpi iesu meritū idu
ētur charitatis ardore: & sapiētie splēdore: & ualoris
iesu pciōsitate. **Ideo** dicit hec arūdo aurea: ac p hoc
dignū sonū potent pditionis emittere. **Pōt** etiā
p arūdinē auream intell gi iesus deus homo: ut in
arundine exinanitō hūanitatē: in auro pciōsitas
deitatis. **Hāc** arūdinē singulariter hēbūt anglꝛ. i. do
ctores illius tēporis: & hac sēp portabūt i manibus

q ad mēsurā cōformitatis uite iesu omnē statū &
uitatē ecclie: & portas exēplaris uite: & murū reglꝛ a
ris discipline erunt solliciti mēsurare. **Et** felix ille sta
tus q in sua mēsurā. xii. milia repiet: ut duodenariū
pfectionis donoz xpi uite sibi misericorditer date
pducatur ad millenariū cōsumationis pfecte. **Est** autē
millenarius hic stadiorū ad representadū q stabunt
exclusis motibus tēpestatū pōz i pace que exupat
omnē sēssū. **Quod** autē dicitur mēsurā hoīs q ē an
geli p futura simplicitate uerū. **Sicut** dicit iesus luce
.xx. q equales sūt angelis. **Sed** pcessiuo statu illius
ultime ecclie: uult dicere: q respectu nostre malitie
magis tūc erit āgelica q hūana. **Hec** autē sūma pax
describitur: qn i apitione septimi sigilli factū est silē
tiū in celo: quoniā media hora. **Nā** hoc cōuenit fu
ture glorie q erit eterna: & ideo patet q. vii. statū &
eius pacē nō sēp accipit p solo statu eterne glie: sed
p finali & pacifico statu cōtēplatiue ecclie. **Licet** au
tē post mortē antixpi statim in uiris pfectis q erūt
porte alioꝝ fiet hoc silētiū: nō tñ cōplebitur i ecclia
illius tēporis usq post torū orbē cōuersū. **Istud** autē
silētiū erit tranquillitas magna extionis pacis: qua
eradicatis oībus bellis pteritis: erit totus orbis sub
iectus iesu. **Sicut** expmit septima tuba: tūc etiā ma
ior erit pacis iterioris silētiū: i quo toto regno cor
dis & uirtutum peccato interius fit ascensū ad con
templationis excessum: in quo homo silet: & de
us loquitur anime: & sui oblita & in se mortua est
deus facta. **¶** Tunc erunt complete prophetie anti
que: que tantam promittunt p chnism futuram
pacem. **Conflabunt** inquit **Basias** secundo gladios
suos in uomeres & lanceas suas in falces: non leua
bit gens contra gentem gladium: nec exercebun
tur ultra ad prelium. **Tunc** enim non solum cor
poralia bella cessabunt: sed etiam spiritalia errorū
& scismatum. **Et** ideo gladios idest acumina itelle
ctuum & exteriores exercitationes quasi lāceas ma
gis longas cōuertent in uomeres sulcarios & re
uolutiuos passionum & dolorum christi hominis
& eius uite passibilis: & sue glorie eternalis & in fal
ces messorias gustuum & fructuum immisforum
ex istis. **Principales** uero uacabunt ad ista i alios trās
fundenda. **Et** propter hoc nō immerito dicitur q
tota strictura muri est ex lapide: siue ex iaspidibus
uiridibus & confortatiuis ornatuius christi uite: in
qua sola erit stabilitas & ornatus: ac per hoc tota ci
uitas anime erit quasi aurum mundum simile ui
tro mundo idest charitatis ardor: ueritatis splēdor
& puritatis nitor. **De** platea autem ciuitatis singu
lanter dicitur: q erat aurum mundum: tanq uitrū
perlucidum: licet enim uniuersaliter tunc ecclia sit
aurum mundum & uitrū: illa tamen pars que pla
tea eius dicitur singulariter dicit uitrū perlucidū &
aurū mūdū. **Nā** sicut p muros significat pncipaliē
malitia martyꝝ sic p plateā ciuitatis significat cōi
tas altissime paupertatis: que per recollectōnem sui
ad intima ē in medio: sicut platea in ciuitatis corde

Et p latitudinē charitatis ac cōitatē cordis ad omēs ē platea celo patula: qā cōtēplationi apta: nec isti uī illi istar domoꝝ appropata: sed oībus cōis & i diuī sū. Et quia hoc singularit̃ erit i tertio statu: iō de hac platea nō fit mētio: nisi postq̃ portas statuit: qā statim uiris euāgelicis hec platea fundabit̃: pp quod hūc uersiculū dixi sic: Iesus paup firmatus. Quia si eut sedi status generalis fuit firmitas i fide dei hūa nati iesu. Sic & hic tertius erit firmatus in altitudine paupertatis iesu: que paupertas tūc triūphabit sup oēs suos ipugnatores: pp qd̃ h platea a corruptiua mixtura hypocritaliū paupeꝝ: & pspiciuissima & clarissima contra obsecritatē erroꝝ: pntiū: qā nullus sine dubitā: qn pscā expropriatio & paupimus usus reū ex ardore imitatiois iesu sit ei clarissime assimillati. Pro tota uero ecclīa illius t̃pis erit hōꝝ p̃cipiū: ut sit ad modū auri solida p̃iosa & fulgida: & sine duplicitate & fraudulētia ad modū uitr̃ patula: ac p hoc mutua charitate multū erūt unita corda: & libi suicē clara. In ecclēsia uero btōꝝ oīa oībus erūt mutuo pura & apta. **D**icit aut̃: Et tēplū nō uidi i ea: ad oñdendū q̃ ipsa secūdu se totā nō p̃tial̃ r uidebitur tēplū dei: quia ubicūq̃ fuerit i se & i oībus creaturis uidebūt̃ deū speculari & meritū & gloriā xpī hoīs intra radicales p̃fectiōes dei itroeuētes: & itra itima merita & sublimia p̃mia xpī hoīs quasi i tēplo cordialis cōsecratiois ipsoꝝ totā btissimā trinitatē iugiter cultu latr̃ie colēt: pp quod dī: dñs deus oīs tēplū illius ē & agnus. **A**ttēdēdū aut̃ q̃ pp hoc q̃ dicit. Tēplū nō uidi i ea quo ad gloriā btōꝝ: iā patet q̃ nō erūt ibi materialia tēpla: sed uult dicere q̃ p̃ncipalis gl̃ia cogi i qua deū eternalit̃ colēt: erit alienatio respectus a suo p̃po bono uel appropata gloria: nec hoc respectiue aliqd magnū rputabūt̃. q̃ tēplū: sed totalit̃ ascribūt̃ ad fruēdū & gaudēdū de i finitate gl̃ie dei i se: & de iestimabili gl̃ia xpī hoīs i hoc statuēte suū sūmū bonū & fruētū quo fruēt̃. **I**tem q̃ sup̃finita trinitas ē i se sup̃infinita i finities i finitissima & sup̃milis sup oēm btitudinē sup̃iūme btā: & q̃ hec oīa supra q̃ pōt estimare oīs uera creatura sūt hoīum assūptio iesu cōicata p grām & gloriā uniōis: i quo ubi se sentiūt eē qd̃ sūt: sicut i prio corde & capite. **E**t scdm hoc scdm iūltitudinē i uita ista facit i aīa paupertas altissima: mō quo tibi eā i pluribus capitulis tetigi supra: pp qd̃ dicit loānes uerba p̃dicta. **A**ttēde aut̃ quō totā t̃palē cōsecratio: nē iē: tā hic p grām q̃ i futuro p gloriā: post btissimā trinitatē attribuit agno iesu: qā i eo sumus qd̃ sumus. **D**icit aut̃ q̃ ciuitas n̄ eget sole neq̃ luna: qā i futura p̃ria nō erit necessaria scriptura noui uel uet̃is testī: qā i mediate figet aspectū i ipsū luīs fōtem btissime trinitatis & i gloriā hoīs iesu xpī: i quo & p quē radicabit̃ ipsoꝝ subalis gl̃ia: sicut & i ipō nūc radicat̃ gl̃ia: n̄ qn fōtē btissime trinitatis uideat̃ imediate & plene scdm p̃portionē gr̃e eis cōmēsurate i xpī charitate & morte: sed q̃ ad illā btificā uisionē hierartice purgabit̃ illuabit̃: & pficiet oīa sua m̃bra

p cuius hierarticiū m̃steriū & it̃rsecatōnē ad gloriā hūanitatis iesu fortius: clarius: seruētius: suauius: serent i gloriā btissime trinitatis. **E**t hec cōnexio erit totius illius citatis btē hierartice scdm gradū i quo i xpī m̃stico corpe locabūt̃: pp qd̃ dicit: q̃ claritas dei illuabit̃ illā: & lucerna eius ē agnus. **N**ota ē q̃ scdm qd̃ ea q̃ hic dñr fuerūt uerificata i ecclēsia p̃mi status: qā n̄ ē artata ad unū corpale tēplū uet̃is synagoge: nec cerimōiali lege tanq̃ luna & p̃phetiis de xpo uet̃uro tāq̃ sole eguit: qā xpī & eius doct̃ia ubi q̃ ē eius: tēplū & deitas lux solatis ē eius: & hūanitas lucerna lucēs & ardēs i frigore noctis huius. In ecclēsia aut̃ septimi status huius plenius cōplebit̃: ita ut multis doct̃inis p̃oribus n̄ egeat: p eo q̃ per cōtēplatiois excessū abiq̃ m̃ysterio exterioris uocis & libri docebit̃ eā spūs iesu oēm ueritatē necessariā ad salutē. **N**ec ex hoc it̃elligo q̃ oēm usū t̃palū uel exterioris doct̃ie scripture & scōꝝ sacrametōꝝ abiciat: sed nūc paucioribus erit cōtēta libris & uerbis: qā uerbū abbreviatū faciet dñs sup trā: qd̃ fr̃at̃isco fuit i regula sacra p̃missū: uñ nec fuit sibi cure de tāta loquacitate uerbōꝝ. **Q**uod aut̃ ista lux circa finē seculi crescat: greg. li. ix. moꝝ. docet exp̃sse super illud lob. ix. **Q**ui facit arturū & oriona & hyadas: ubi multa dicit: & post uergēte enī mūdi sine sup̃na sapia pficit: & largius cū t̃pe ext̃rescit: hic ioāni p̃ori pte reuelatiois āgelus dicit. **S**igna que locuta sūt. vii. tonitrua: cui tñ i euāgd̃ reuelatiois termio p̃cipit dicēs. **N**e siquēis uerba p̃phie huius: ps q̃ppe reuelatiois ānrior significā p̃cipit: t̃mīus p̃hibet: qā q̃cqd̃ i scē ecclēsie initiis latuit finis quotidie oñdit̃. In illo ergo lumie gētes ābulabūt̃: & reges terre asferēt gl̃iam suā & hōrē i illā: q̃ tūc scdm dan. signū qd̃ ē subter celū oē dabit̃ p̃p̃o scōꝝ altissimi: tūc & porte nō claudēt̃: qā patebūt̃ uiscera mie oībus uolētibz ad xpī grām itroire. **N**ox ēt prioz erroꝝ: uñ aduersitatū: aut t̃palū qbus noua babylō extitit nebulosa seu tenebrosa n̄ erit illic: nec it̃rabit̃ i ea aliqd cōignatū i spurcitiis & symōiis & pōpis faciēs abominatiōē spūali gustui & affectui elcōꝝ & menda cū duplicitatis fallēs it̃lectū nisi q̃ scripti sūt i libro uite agni: hoc pro tāto uer̃ ē: qā n̄ tūc erit tāta multitudo reprobōꝝ i illo pacifico statu: & i oībus istis oportet suppleri: q̃ ista n̄ erit ibi sicut p̃us. **A**lias āt dū hic uiuit̃ qlibet̃ status hēt defectus ex sua fragilitate pueniētes & nūq̃ erit plene pegrīa ecclīa a reprobis sepata. **S**ed hec oīa p uita btā i plēitudie cur rūt. **P**er fluuiū aut̃ aque uiue splēdidū tāq̃ cristallū pcedentē de sede dei & agni i medio platee eius pro uita p̃nti significatur impetus splēdidissime trinitatis & personalium originum & p̃prietatum diuini esse & miniscentie gratie unionis personalis naturarum magna & inestimabili p̃cellentia dignitatis eius & status sui: & sublimes prerogatiue dignitatis materie sacratissime uirginis matris agni que oīa abūdanti ipetu sup latitudinē charitatis illius unice ecclīe diffundēt̃: & maxie sup illos q̃ ut ch

Etū ē erūt platea eius q. s. p. altissimā paupertatē ēst illi
us status pfectio principalis. Lignū autē uite quod
ex utraq; pte flumīs p. lingulos menses pferit. xii.
fructus: hec ē uita xpi iesu tā passibilis q̄ eterna: & h
ē utraq; ps fluminis. Sinistra mala que ptulit: dex
tera pma que possidet & ad que introduct. In utro
q; aut iesus occurrit nobis i mira dulcedie nos refi
ciens fructibus sue uite dū in pma nos uirtuose re
format: in scda pte glorificat. In huius ligni sicut di
cit ezechiel folia sunt ad medicinam: & fructus ad
satiatatem: folia sunt xpi uerba & eius sacra: tū q̄
ueritate uirescūt: tū q̄ fructū bonorū ope: sub se p
regūt. Sacramēta etiā xpi sūt folia: quia sua similitudine
fructus grē cōsignificant celāt & arborē ecclē or
nat scdm statū glorie & etiā uie: una ps flumīs sup
ma ē dignitas diuinitatis: alia ifirmitas hūanitatē
que ibi est gloriosa. Ita q̄ in bris una ps fluminis ē
gloriosus aspectus corporis iesu. Alia ps bñficus as
pectus diuinitatis eius & glie in xpi iesu aiam redū
dantis. **A**ttēde autē quō bñdictus iesus scissime
ciuitati dei tā pegrine q̄ regnati ē oia. Ipse fundam
tum ipse murus: ipe platea & porta: ipe tēplū: & oīs
edificatio gloriola. Ipse splēdidus fluius: ipse flu
minis ripa: ipse lignū uite & fructus uiuificus duo
denus. Ipse arūdo aurea mēsurans oia: ipse rector &
regimē & cibus & resectio: & oīum plēitudo: q̄ sin
gulariter agnus uocat quia i sūmo cōditōis iplē
dore: & inocentia & mansuetudine erit iuge holo
caustū oblatōis uiuifice i cordibus oīum iugiter se
offerens sup altare sue psonē eterno pñi: & libi ipsi
cuius holocausti forma tūc electorū cordibus imp
metur. **D**i autē xii. fructus afferte p. lingulos menses
.i. p. lingulas uite sue cōmēsuratōes pūculares que
utiq; sūt. xii. quasi āni solaris sue refulgentis uite &
dignitatis excelle. **A**ttēde autē q̄ sicut p. xii. fru
ctus significat supabūdans resectio: que ex rumina
tōe xpi ope: & statuū orit. Sic & p. xii. mēses sup
abundās & pfecta multiplicatio cōsideratōis uite ie
su: q̄ mitis modis & magnificis cōsideratōis distin
guūt: ita q̄ p. menses huius. xii. pñt cōsiderari. xii. p
rogatiue & cōditōes in quibus xpi iesu statuū & ui
ta distiguūt: quod licet possit fieri multis modis: ad
pñs tñ ponamus has. xii. sectōes quasi. xii. mēsu
ras & mēses: que sūt pclaritas orgis: humilitas con
uersatōis: cellitudo uirtutis: plenitudo pietatis: cōfi
dētia i piculis: patia i iniuriis: constātia i cruciatu
uictoria in cōflictu: resurrectiōis nouitas: ascēsiōis
sublimitas: iudicii equitas: regni eternitas. **N**ā i his
.xii. sue uite statibus: que in. xii. mēsi bus a pñā ori
gie p. pcessū creature: nām assumēdo: redimēdo:
explicādo: reformādo: expurgādo: bñficādo natu
rā: quasi ab eodem puncto in idem solaris cursus
perfectionis iesu quasi in pfecto circulo terminat.
Licet autē has aliqui sectōes uocent fructus: nos
menses nōiare maluimus: utrūq; tñ diuersis respe
ctibus rationabiliter dici potest: quibus. xii. mensi
bus qbus singulis fructibus duodenariū adaptat:
q̄ ex cuiuslibet ruminatōe mens supabūdantē refi

citur: & cū duodecies. xii. faciat centū. xlii. q̄ ē nō
rus margaritay que cōtinēt i portis: quasi. xii. prin
cipalibus uinis apostolicis huius status tñi. p. quos
utruq; testi cōcors itelligentia apit. Idcirco dat i
telligi supabundans resectio & multitudo gustuū
xpi uite: que singulariter debet in hoc statu iocūdis
simo & felicissimo abūdare. **Q**uia uero utriusq; sta
tus pfectio tā celestis pñe: q̄ ecclēie cōtemplatiue:
siue sexti uel septimi status multū humanā uirtutē
& intellectū excedit: ac p. hoc difficile ipse ope: in
tellectū ad credēdū reddit. Idcirco angelus tam hic
ubi ē cōsumatio septimi: q̄ in sexto ubi est nouitas
nouī cōnubii bis pñcipit scribi q̄ hec uerba uera sūt.
Et q̄ h. p. mittunt: maiora idcirco addit: hec fidelis
sima & uera sūt. **E**t quia non pōt humana rōne co
gnosci: idcirco p. angelum i diuino lumine nūciat:
tam p. illū q̄ reuelauit loā. q̄ p. uiros angelicos: per
quos reuelabūt mūdo. **P**remittit autē q̄ oē maledi
ctū nō erit āpius: & illa alia que dicūt in hac parte:
que plene cōplebunt in eterna requie. In hoc autē
uite statu septio pcellenter abūdabūt bona pñdicta
respectu priore statuū: & maxie respectu status ma
gnificētie babylonice meretricis: que in maledictis
& adulteriis mōdane opulētie & pōpe: in qbus re
gnabat dicebat se singulariter sponsā agni & regni
ipius magnificētie honorare: cum tñ ipsa fuerit
adulteraliter iuncta oībus maleficiis mistici antixpi.
Et quia quanto plus crescet uera & profunda humilitas. Idcir
co tā hic q̄ supra dī ioan. uoluisse profundo casu an
gelum adorare: & fuisse phibitus: tū quia mira erit
reuerentia filialis subditorū ad pñatos: & pñp. ope ad
clericos tunc uiros euangelicos: & ipsorū maiorum
mira cōdescēsiō: & cōformis hūilitas ad subiectos:
& in hoc ent scē humilitatis concertatio: q̄a quātū
ent ex se semp pōpā honoris maiores refugient: &
inferiores quātō maiora scitatis signa uiderint i eis
tanto magis ipsos honorare curatūt. **Q**uia uero
taliū predicatio tūc erit apta & nuda: idcirco singu
lariter dī pceptū ioanni. **N**e signaueris uerba phie
huius libri. **E**t rō reddit: quia h. est ultimus mundi
status: in quo ad fulgorē celestis pñe appropiquat
p. quo dicit. **T**ps enī ppe ē. **E**t alia rō reddit: q̄a ta
liū reuelatio sicut ē utilis iustificatōi scōrū i patia ad
uerforū i plena mūdificatōe oīum cogitatuū. **S**ic p
accidēs facit reprobos i irā excandescere: ut āpius
uelit scōrū uirā expugnare: & suis carnalibus sordi
bus miserabilius iacer: p. his duobus malis i repro
bis occōnalr secutis dicit. **Q**ui nocet noceat adhuc
& q̄ i sordibus ē sordescat adhuc. **E**t p. electis sub
dit duo bona pñdicta: & q̄ iustus ē iustificet adhuc.
Et q̄a finis hōrū nō ē usq; post cōsumatū iudiciū in
quo utriusq; scdm merita rēdebit: idcirco seqt. **E**cce
uēio cito &c. **E**t ē q̄a tūc singulr uiciis & magni
ficis aduētus iudicis pñdicabit mūdo: q̄ ad illius so
lā cōsumationē accedēt. **E**t ē rō: q̄a oībus scis: i
mo & ipsi filio dei iesu magna fuit cura de cōditio
nibus iudicii: & precauendo iudicio predicare. **S**ed

babylon meretrix: q̄ totam spem suā p̄ opa uidet
ponere i hac uita: nō pōt sui ruinā nō solū credere:
sed uel nōiari leuiter audire. Iustū ē ut ipsa dānabili
us p̄cipite: incauta: p̄p quod cū supra de dānatiōe
eius agit: dī iudex iesus ipsi ut fur uenire. Quia ue
ro in septio tēpore post mortē antixpi fortissime le
gabit p̄tās sathane: bestia & pseudo p̄phis dānatif
idcirco supra. xx. dictū ē q̄ angelus fortis descendit
de celo hēns clauē abyssi & cathenā magnā i māu
sua & apphēdit draconē &c. Ex tāta enī diffusione
grē xpi: quasi āgeli deicēdentis de celo legabit an
tonomatiē p̄tās diaboli: ne respectu illius status
possit tēpore eccē iam: & eā seducere: sicut i sex sta
tibus reliqs nōcīt potuisse: & ideo hec uisio q̄ pōi
tur Apoc. xx. de alligatiōe sathane pōt eē finis sexte
uel p̄ncipiū septie: uel i alio r̄spectu pōt eē p se una
uisiō de cuius expōit uarietate p̄tereo. **S**ed h̄ nō
tāt q̄ ligatio sathane pōt ad tria tpa diuersa rōne re
ferri. Na p̄rio ad tps mortis xpi ne possit scōs p̄res
i inferno āplius detinere: nec illuc deducere moriē
tes: & ne possit sic ipedire cōuersionē gentiū ad de
um: sicut p̄us fecit a p̄ncipio idolatrie usq̄ ad xpm
Scd̄o pōt referri ad tps expulsiōis idolatrie de orbe
p̄ cōuersionē cōstantiū scē. Ex tūc enī nō pōt sedu
cere gētes ad colēdū demones & idola sicut prius.
Terno pōt referri ad tps mortis antixpi: ex tūc enī
legabit ne possit ipedire cōuersionē iudeor̄ & or
bis. **S**cd̄o notadū ē quid sit sathane ligatio ul' so
lutio: & utrū sit solus ligatus respectu p̄destinato
rū: & solutio eius respectu finaliter dānatōr̄. **A**ug.
de hoc. xx. de ciui. dei ca. viii. dicit q̄ ex p̄destinatis
in illā eternā dānatiōē nullū seducit: & ad hoc all
gatus ē: ut nō seducat gētes in q̄bus eccē iam p̄de
stinatōr̄ dñs ordinauit: nec eius solutio erit ad hoc
ut illā ūq̄ seducere possit de qua dictū ē. Nouit dñs
qui sūt eius: & iō respectu illor̄ dī alligatus i certo
tpe: quia i illo nouat iesus i aliquibus infirmis electis
nō esse uirtutē p̄ quā eius p̄tati solute possēt resiste
re: & ne illos seducat misericordit ligatus. **Q**uādo
uero soluet talis p̄parabit p̄destinatōr̄ eccē iam: cū
qua illi belligerandū ē: ut uinci tāto eius ipetu infi
disq̄ nō possit. Deinde reddit quattuor rōnes quas
tūc soluet: prima q̄ nunq̄ solueret minus apperet
eius maligna potētia. **S**cd̄a q̄ minus p̄barec scōge
patia. **T**ertia q̄ minus cognosceret dei sapiētissima
puidētia: q̄ tā bene tāto eius malo est usus: nūc in
frenādo uicē soluēdo: sicut elector̄ expediuit hono
rabili uictorie & saluti. **Q**uarta ut magis exulter dei
ciuitas i recognita sui p̄ceptis mia: cuius grā tan
tū sup̄auit isultū. **E**st & alia rō: quā tetigit lo. cū di
cit q̄ in sordibus est &c. **E**t q̄ scūs est &c. q̄a tūc uel
alias soluit: & ut firmet honorabiles uictorie ele
ctor̄ pugilū: & ut dignū est p̄ eū fiat grādiōr exce
catio & ruina reprobor̄. **S**ciendū aut̄ q̄ respectu
huius uite nūq̄ eius tētatia p̄tās sic ligat uel solui
tur: q̄n sub mēsurā a deo prefixa: put ordini sue di
pōis eterne expedit moderatur. **E**t licet eius p̄tās
quo ad finalē seductionē solū p̄ electis a mero do

no dīne mie & xpi grē sit ligata: q̄a nō p̄mittit i eos
q̄tū uellet seuire: & in oē genus scelex precipitare:
& quo ad aliqd p̄ tanto ē respectu elector̄ soluta:
q̄a eos intremedio cursu uite sepe ad horrēda scele
ra a gēda seducit. Illud ergo tēpus i quo minus seui
re p̄mittit dī eius ligatio: & illud i quo magis solu
tio ipsius. **P**er cathenā aut̄ magnā in manu: signifi
cat magna dei p̄tās scīs āgelis & eccēsie p̄latis tūc
tpis tradita: ligatiua & frenatiua diaboli ne possit i
pedire illū statū: quē tūc deus i eccēsia formare dis
posuit. **P**er abyssū aut̄ in quā diabolus claudit deli
gnat scdm̄ aug. innumerabilis multitudo ipior̄ p̄
funde malitie: q̄ eccēsia dei pfundant. **I**n q̄bus dī
missus: nō q̄ prius nō esset in eis: sed q̄ exclusus a
credentibus ex eor̄ p̄tinacia & resistentia nono nu
meri grē oriētis atrocius a diabolo agitant: uel per
abyssū designat iterior pfunditas male uolūtas dia
boli itra quā coartat & ligat a deo ne p̄ libitu pos
sit se ad exteriora nocumēta effundere: ac p̄ hoc tan
to magis abyssat in pena fremētis iracūdie sue q̄to
plus se abiectū uidet i hoc q̄ nō pōt homūciūcu
los ad sua mala attrahere: sed ab eis uilissime cōcul
cat. **N**ota q̄ nō solū dicit q̄ claudit: sed etiā q̄ sigil
lauit sup̄ illū. i. sigillū clausure appositū: tū ad deli
gnādū inuolabile huius clausure firmitatē: tū s̄ dñm
Aug. ad designādū huius clausure secretū: p̄ quod
deus uult esse occultū. **S**icut ē de p̄destinatōe: a qui
bus ē finaliter ligatus: & i quos p̄ ultia reprobatiōe
ē seuire p̄missus. **S**igillū aut̄ & ligatura pōt dici uni
uscuiusq̄ status p̄fectio: scdm̄ quā i obseruādo clau
dit: uel uiolādo diabolo apit. **N**a obseruātia sue re
gularis p̄fectiois siue p̄ceptor̄ i statu minor̄ ē certū
sigillū diabolo i quo ab illis seducēdis se cognoscat
exclusū. **E**cōtra relaxatio & uiolatio debiti status ē
tā sibi q̄ aliis signū certū: q̄ ad eos ē seducendū so
lutus. **N**ota etiā q̄ nō dicit: ut nō tentet: sed ut
nō seducat: q̄a scīs tentari & exerceri p̄ diabolu ad
coronā ē utile: nō aut̄ seduci & i tētatōne induci.
Nota aut̄. iii. q̄ mille ānos ligatōis eius scdm̄ di
uersos diuersa dat̄ itelligētia. **A**ug. enī. xx. de ciuita
te dei ca. vi. dat duplicē itelligentiā huius millena
rii: uno mō q̄ mille āni sumūt synodotice p̄ parte
sexti millenarii ānor̄: q̄ scdm̄ translationē. lxx. in
terptū currebat ipse aug. ut eius sextū millenarium
quali post sextū diē sequeretur sabbatū regni eterne.
Et ut itelligas q̄d uult dicere aug. opinatiue uidet
se t̄re: q̄ mundus tm̄ sex mille ānis deberet dura
re: secundum denarium dierum primordialium
operum. **E**t quia sequendo litteram septuagesima
ipse erit quasi in principio millenarii sexti: in cuius
fine credebatur tentationes ultimas & consumatio
nem seculi euenire. **I**dcirco ad hunc ultimum male
narium uidetur ligationem & solutionem sathi
ne adaptare: & secundum hoc iam esset statim n
ianus finis mundi. **E**t secundum aliā cōputationē
cronicarum iam forte esset transactus ille punctus
tpis. **Q**uā opinionē tempate a doctore dictā aliq
cū suis cōputatōibus nimis p̄cipitat affirmat. **N**a

quod si erat dubium in eius mente: ideo statim dat aliam generalem sensum: dicens aut mille annos per omnibus annis huius seculi posuit: ut perfecto numero notet ipsa temporis plenitudo: & adducit ad hoc scriptura. **Q**uidam uero opinatio dicitur: quod sumendo ligationem sathane a tempore expulsiōis idolatrie per constantinum: ille millenarius concordat cum mille. cclx. annis mansionis mulieris in solitudine gentilitatis: seu cum mille. cclxxx. quos posuit daniel a tempore abominatiōis & desolatiōis iudaice facte in christi morte. **N**am putat in cronicis scribit. Anno domini. ccc. xxxiiii. obiit sanctus papa Silvester: quod xxxiiii. annis profuerat: quo tempore facta est diaboli ligatura. **S**i igitur. xxxiiii. annos uel quattuor annos quibus uixit excipias: sunt a morte siluestri finiti mille anni: tempore quo solutus diabolus mala bestia de qua supra dictum est in siluestri se de locauit: & secundum hoc finis horum mille annorum non potest in ultio exterminio gog: de quo ea. eodē apoc. scribit: quod in fine septimi status anni iudicium erit exterminium secundum sententiam magis scriptam: sed nihilominus per tribulationem quam nunc instat designari etiam secundum istos per gog: quod per ipsum potest intelligi multitudo adherentium tantum antichristo mystico quam apto: in quibus patet diaboli in fine quinti & sexti principio est soluta. **A**n autem septimus status de quo nunc est sermo: quod a morte antichristi usque ad gog nouissimum durat: habeat ad ipsam mille annos: hoc penitus ignorat. **N**am licet ut dictum est supra non sit mihi dubium quod habebit suum notabile statum: tamen ignoro eius modum & terminum. **E**t dico sicut dicit. ioachim in. ii. lib. concordie: ubi ostendo quare secundi status generationes quadragenario numerantur duabus additis: sic dicit. **S**ane tertius status cuius initia primo sunt numerum quadragenarium ob magnam iubilei libertatem requirit sed numerum dierum uel mensium illarum generationum penitus ignoramus. **I**n libro. v. unum dico: quod mysteria tertii intellectus subtiliora sunt mysteriis primis: nescio utrum tempore tertii status sint eo modo breuiora temporibus secundi: quo tempore secundi breuiora fuerint temporibus primis: licet in opibus non discordent. **E**t ita quod uis sicut est nobis pleritas dubia: ita & breuitas sit incerta: ut deo soli super hoc magisterium referuet: & aliquantulum supra dicit: quod sicut zacharias per loam. in synagoga & ecclesia constitutus predicat utique saluatoris adesse presentiam. **S**ed ea quod christus erat facturum: non est scriptum imitare promissum. **S**ic & nos quod iter secundum & tertium statum constituti sumus: multa quidem de tertio statu contemplari permittimur: ordine uero rei iuxta numerum & distinctionem operum assignare nequimus: si loachim. **Q**uidam tamen sequendo hebraicam ueritatem: que ab adam usque ad christum posuit circiter quattuor. **M**ille annos opinantur uidetur quod circa finem sexte diei in toto uniuerso deus perficiet opus suum: & sequetur sabbatum eterne glorie in quo deus cum sanctis suis regnabit ab opibus huius uite. **I**n hoc concordare uidetur cum supradicta opinione **A**ugu. quo ad tempus duratiōis mundi: sed in decursu preteritorum temporum discordat hebraica ueritas. **L**xx. quos sequitur aug. **H**uic et opinioni concordat dominus antiquorum synagoge: quod dixerunt duo milia annos esse ante legem usque ad abraham: & duo milia sub lege: & duo milia sub mes-

sia: & sic secundum trinam legem nature scripturam & gratiam: tres binarii millenarii accipiuntur in annis secundum mysteria beatissime trinitatis. **S**ecundum hos autem de sexto millenario restant circiter septingenti anni: quod numerus factus congruit tertio generali statui mundi spiritui sancto appropriato: quod in suis donis in lib. apoc. multum describitur septiformis. **E**t si iniciatio tertii status aliquantulum sumeret quasi seculum a tempore quo spiritus christi magnos exercitus christianorum fecit transire in terram sanctam: & innumerabilibus saracenis occisis restituere hierusalem cultui christiano: a quo tempore ordo cisterciensium: templariorum: hospitalium: gradati in ecclesia incepisse dicuntur: tamen cum predictis septingentis annis. **M**uel nonagenti anni uidentur in pleni. **S**i etiam solutionem sathane respectu temporis antichristi ichoes a tempore illo in quo sub quinta tuba stella de celo cades apertus puteus abyssi: ex quo cepit status clericalis & monachalis abuti diuitiis: tunc a christi resurrectione usque ad tempus illud sunt circiter mille anni: in quibus sancti dicunt regnare cum christo. **M**ulta circa hanc materiam dicit ioachim in libro de semibus: inuestigas finem temporis a radicibus scripturam: predicti tamen qui sunt illius opinionis quod septingenti anni uel circa dicuntur: cursui tertii status mundi adaptat ad hanc numerum mediam horam silentii super aptiōem septimi signaculi scriptam. **V**olunt enim quod istud tempus sit quasi medium respectu illius in quo decurrit ecclesia plenitudo gentium: que in fine tertii decimi ceterari per bestiam est corrupta. **D**icunt etiam quod ex hoc non oportet scire diem uel annum aduentus christi ad iudicium: quia sub ipsis numeris generalibus non explicantur minutie dierum mensium: uel annorum: que quidem uariis mysteriis diuersificantur ad claudendum idignis preciosos & punctales terminos iudiciorum generalium dei. **D**icunt etiam quod si dies. i. anni duo milia. ccc. daniel ichoen a conculatōe sacuarum sancta per antiochum: a qua daniel uidetur ibi ichoare: ex tunc enim usque ad ortum christi sunt circiter anni. cc. & usque ad finem huius. c. nostri sunt mille quingenti: & sic per ceteranum uite crucifixiōis christi uite a francisco usque nunc: quod per ipsam. x. figurat secundum ioachim ista tunc septingenti anni per hoc tertio statu mundi. **A**d huc autem durat. c. x. lxx. & non transferunt de eo nisi. liii. anni quod patet secundum computationem ioachim in lib. de semibus scriptum: & secundum hoc a conculatōe facta per antiochum usque ad uespam huius seculi & mane futuri sunt anni duo milia trecenti. **H**ec breuiter recitavi nihil huius certum: sed ut possit aliquantulum apparere: quod hic septimus status habebit suam pcellationem in numero annorum sapientie christi iesu noto: mihi autem omnino incerto. **E**t quoniam in magnis corruptiōibus erit mundus ut dictum est supra: quoniam illa sollicitas gog. castra scorum & ciuitatem dilectam ipse expugnabit: quorum horrida malitia iesu uenire ad iudicium puocabit. **C**irca autem recitatōem annorum ex aliis cronicis: quod ex textu sacre scripture: de quibus hic & alibi in hoc lib. ex diuersis est sermo: nihil itendo temere asserere: per mirabilem falsitatem talium historiarum: que etiam doctores precipuos uidentur alii deceptisse: sed recito quod aliqui uel probabile: ut sic quantum fas est ueritas temporum colligatur. **Q**uid autem significet congregatio sanctorum cum christo per mille annos

perfectos: excluso illo brutali errore cylindraceo: de quo dicit Aug. xx. de ci. ca. vii. dicendum quod significat tam regnum gratie: quo sancti dum huiusmodi ignem cum christo: quod regnum gratie in quo sancti ante resurrectionem suorum corporum getant. In hac ergo ciuitate regetionis perfecte in altissima paupertate & euangelica perfectione firmata: fac nos interim pie iesu requiescere: & ab iniuriis diaboli seducetis nos misericorditer protege: ut securi possimus tremendum iudicium: in tranquillitate pacis consue & contemplationis celice expectare.

Iesus testis ueridicus. Cap. xiii.

Perissimus iesus qui in sue conuersationis exemplo omnibus se uiam misericorditer fecit: & in eterno primo se uita beatorum ostendit: in omnium generali iudicio ueritatem se patenter omnibus iudicio demonstrabit. Et quia uiuens in carne tria singulariter futura predictit. scilicet. uniuersale iudicium: commotionem omnium uirtutum celestium: & turbationem inferiorum: & uniuersalem resurrectionem omnium. Idcirco hec tria dicuntur ultima omnium consumationem precedere: siue malorum in reductione penarum: siue electorum in locatione celestium sedium: & ideo tria predicta in hoc capitulo persequamur. **C**irca autem uniuersale iudicium si sciri oportet: quod iuxta attestationem iesu est omnino futurum: in quo deus per dominum nostrum iesum christum iudicabit uiuos & mortuos: bonos & malos secundum exigentiam meritorum. In hoc autem iudicio fiet librorum apertio: quibus merita & demerita uniuersorum si bi ipsi & inuicem innotescunt: faciente hoc uirtute illius libri uite. scilicet iesu uerbi misericorditer incarnati: qui in forma diuinitatis non uidebitur nisi a bonis: in forma uero humanitatis in qua & sententiam promulgabit uidebitur tam a bonis quam a malis: licet in eadem forma terribiliter apparebit reprobis: & blandus electis: quorum omnium ratio poterit sumi: quod sicut opus iesu omnia secundum altitudinem sue uirtutis producit: sic secundum rectitudinem ueritatis deducit: & secundum bonitatis plenitudinem felicitate consummabit. Et quia nature rationali que libera est ad suos actus dederat legem iustitie secundum quam regularetur in merito: per quam si uellet actus suos ordinaret in deum ex qua efficeretur digna regno: uel si nollet fieret digna supplicio: cuius uoluntatis actus sepe in hac uita per malitiosam uertiginem occultant: hinc est quod ad manifestandum in iesu altitudinem uirtutis rectitudinem ueritatis: & plenitudinem bonitatis: necesse est sequi uniuersale iudicium: in quo fient retributiones abunde primi: quod apte declarationes meritorum: & irreuocabiles latitudines sententiarum: ut iustis & abundis retributionibus stipendiorum summe bonitatis plenitudo apertis declarationibus meritorum: ueritatis rectitudo: & in irreuocabilitate sententiarum summe uirtutis & pietatis iesu altitudo: cunctis certa claritate appant. **P**rimum igitur quia iusta retributio respicit culpam: cui debetur pena: uel iustitia per christi gratiam: cui debetur gloria: & uniuersi filii adei habent uel illam necesse est uniuersale iudicium has duas demonstrare. Rursus quod apta declaratio meritorum requirit quod sit apertio: & quid agi debuit secundum regulam iustitie: & quod est actum a uoluntate libertatis humane: hinc est quod & libri consue apertis: ut appareat ipsa iustitia secundum

quam approbata uel reprobata sunt merita. **P**ostremo quia irreuocabilis sententia debet fieri ab eo qui possit audiri: & a quo non possit appellari: & dei lux summe delectabilis non possit facie ad faciem uideri sine deformatione imaginis: & iocunditate beatitudinis: quod iuste reprobis est negatum. Idcirco necesse est quod iudex appareat in effigie creature. Quia uero pura creatura auctoritatem non habet a qua appellari non possit: hinc est quod necesse sit quod iudex noster & deus sit qui iudicet per auctoritatem suam: & homo sit qui uideatur & disceptet cum peccatoribus examinando & pertrahendo sententiam. Et quod una uox disceptationis terret culpabiles: assecurat innocentes: hinc est quod una eius facies & electos letificabit & ipsos deterrebit. **L**iber autem uite secundum aug. xx. de ciui. dei ca. xiiii. est quedam uis diuina qua fiet ut unicuique cuncta opera sua bona uel mala in memoria reuocetur: & mentis intuitu mira celeritate cernatur: ut scia accusetur & excusetur conscientiam: quod uis diuina libri nomen accepit: quia in eo quod dante legitur quicquid ea faciente recolitur. **P**er libros autem in plurali secundum eundem intelliguntur sancti ueteris & noui testamini: quod mali iudicabuntur ex comparatione iustorum. **D**e his libris dicit Apoc. xx. **E**t libri aperti sunt. **E**t alius liber apertus est: qui est uite. **P**otest etiam dici librorum apertio: apertio conscientiarum ut dictum est: quia omnes in omnibus omnia bona uel mala unquam facta: uel dicta uel cogitata: ac si in libro aperte leguntur. **L**iber etiam uite in certa sententia & lex & iustitia dei: & spiritualiter eius electrix maxima respectu predestinatorum ad eternam uitam qui quidem tunc per consummatam gloriam omnibus apertis electis. **P**er euentum autem exterioris effectus apertis dantur. **S**ecundum enim huius libri legem & iustitiam inenarrabilem aptam ad propriam conscientiam & omnium assistentium iudicium tam plurimum librorum: qui uelint nolite contestabuntur & concordabunt iustitie primi libri: perferet sententiam iusta & clara & irreuocabilis in eternum: per quam quod leguntur in apoc. quod iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris secundum opera ipsorum. **C**onueniens autem fuit quod iudiciaria potestas daretur iesu christo etiam secundum quod homo respectu omnis uniuersalis creature: primo quod & principaliter propter gratiam unionis. **S**ecundo quod per humilitatem passionis humana natura meruit etiam super angelos exaltari. **S**i cut dicitur phy. ii. ut in nomine iesu omne genua flectatur: & etiam ne deus uideatur crudeliter se habere ad homines: illud ostendit iudicem: quem eis effecerat fratrem. **Q**uia etiam secundum Aug. in. iii. de trinitate: inferiora quodam ordine reguntur a deo per superiora: oportet dicere quod omnia regantur per animam christi: que est super omnem creaturam: & possit illi per matrem suam uirginem gloriosa. **C**irca secundum. scilicet. generale commotionem omnium: licet illa commotio sit per multa signa precedentia iudicium: de quibus nunc per plenitudinem pertransio: quod in multis multa leguntur. **S**ingulariter tamen in flagratione ignium hoc erit amplius manifestum. **I**gnis. n. precedet ante faciem iudicis: quo terre facies exurent: ita quod huius mundi species mundanorum ignis commotione peribit. **D**icit autem transire figuram huius mundi in quantum ad destructionem totalem huius mundi sensibilis: sed quia per actum istius ignis omnia elementa inflammati consummentur: uegetabilia & animalia purgabuntur: & nouabuntur elementa: maxime aer & terra: purgabuntur

iusti: & adurentur reprobi: quibus factis cessabit etiam motus celi ut sic completo numero elcoge fiat quodammodo inouatio & pmutatio corpore mūdano. **Q**uog: oīum ratio sumit: qm̄ sicut deus hō iesus scdm sapiam suam ordinatissimā totū mundū istū sensibīlē maiorem fecit pp mundū istū minorem. s. hōies: q inter deū & res istas inferiores in medio collocatus est: hinc ē q ut oīa sibi inuicē cōgruant: & habitatio cū habitatore hēat armoniam hōie bene instituto debuit mūdus iste in bono & geto statu institui: hōie labente debuit etiā iste mūdus deteriorari: hōie pturbato debuit pturbari: hōmie expurgato debuit expurgari: hōie inouato debuit inouari: & hōie cōsumato debuit getari: ut sic cognoscat hō creatus & redēptus p iēsū quāto sibi alligetur amore: & q sic pp ipsum oīa creauit: sic secū dū sui status exigentiā oīa alterauit. **P**rimo igit mūdus iste pturbari debet hōie pturbato: sicut stetit cū stante: & quō cecidit cū labente. **Q**uia enī i futuro iudicio pp seueritatē iudicis oīdēdā cōtra peccm̄ necesse ē oīum corda tremi: & maxime peccoge: q uni uersoge deū cōtēpserūt. Ideo oīs creatura ut suo cōformetur auctori: uidebit accipere telū uel zelum: & ut formetur pturbato hōi habitatori cōueniens erit totius orbis ordines cōmoueri horrede. **E**t qā nihil ī tensius: uelotius & horribilius ī agendo cōmouet alia elemēta q ignis ex oī pte curret: hinc ē q necesse est q ipsius iudicis faciē ignis precedat: n̄ ex una pte tm̄: sed ex oī pte mūdi: ut sit triplex concursus elemētalis & terrestis: & forsitan ignis purgatorii & ifernalis: ut p infernalē reprobi adurāt & p purgatoriū iusti purget: p terrestre terre nascētia cōsumatur: p elemētālē elementa subtilient: & ad inouationis faciē disponāt: & sūt cū hoc cetera pturbent: ut nō solū hōies & demōes: uerū ēt uidētes āgeli uideāt terri: ac p hoc inimici iēsū tremore cōcutiet & cōculcabūt potētia pedū eius. **R**ursus qm̄ mūdus iste purgari debet a scoria auaricie & malitie: & a frigiditate charitatis exticte. **S**icut i pmo diluuiō purgatus fuit a fetore luxurie: indiget etiā pp ultimū instās tps purgari uelociter itime & pfecte: hic ē q sicut mūdus prius deletus ē: & quodamō purgatus p elemētū aque quod ē mūditiū: & frigidū cōtra ardorē & fetorē luxurie. **S**ic finalis mūdus purgabit p ignē pp refrigeriū charitatis & frigus malitie & auaricie que ignat i fine quasi i ipsius senectate. **E**t quia maxie sūt adhecentia hec uitia: necesse ē q purgās sic a dōis itime: intime uiolētie & accelerate: quod nō cōtingit repire i elemēto alio q i igne: ac p hoc p ignē huius mūdi sēnsibilis facies exuret. **A**mplius quia mūdus iste inouari debet cū hōie i nouato: nec inouari pōt aliqd i nouā formā nisi pdat uetustā: & quodamō dispōat dispōne noua supinducta: hinc ē q cum ignis maxie hēat uirtutē expulsiuā forme extranee: hēat etiā uim subtiliatiuā & celesti nature cognatā: cōgrue p ignē fieri debet purgatio sūl & inouatio: ita q geminā hāc efficacitā q̄tū ad aliqd ante aduētū iudicis faciet: q̄tum

aūt ad cōplemētū post finē lationē pficiet. **E**t quia inouatio sit ad nouitatē icorruptibilē: quā dare nō ē i potētia alicuius creature: hinc ē q licet i illa purgatiōe & inouatiōe ignis illud agat p naturalē uirtutē: ut inflāmare & purgare: calefacere & subtiliare: tm̄ necesse ē q cū illa uirtute naturali sit uirtus opās supra naturā. s. oīpotētia iēsū: cuius iperio fiet cōfla gratōis inuētū: & cuius uirtute fiet etiā cōplemētū. **P**ostremo qm̄ iste mūdus cōsumari debet hōie cōsumato: & tūc ē homo cōsumatus qm̄ i gloria completus erit i nūero elcoge: ad quē tēdūt oīa sicut ad finē cōpletū: necesse ē facta cōpletiōe illius numeri terminari & getari motus nature celestis: necesse ē etiā terminari trāsmutatiōes elementales & generatiōes & corruptiōes i aialibus & i plātis. **C**ū. n. ista oīa ordinēt ad formā nobilissimā: que ē aīa rōnalis & ad seruitiū hōis: posito statu i hōie: necesse ē pōi i aliquo subsequēte: & iō corpa celestia recepta gete & lumis plēitudine dñr remunerari elemēta: q apli us nō hēnt uim multiplicādī se p trāsmutationem mutuā: dñr trālire nō q̄tū ad s̄bam: sed q̄tū ad actū & passionē mutuā: uegetabilia uero & sēnsibilia qā nō hēnt uitā ppetuam qualis cōperit statui nobilitatis future: necesse ē i p̄pria cōsumari natura: ita tm̄ q saluāt i principiis: & quodammodo in sūl: uidelicet i hōie: q sūlitudine hēt cū oī genere creature: & ideo i ipsius inouatiōe & glificatiōe pnt dici oīa inouari & quodamō p̄miani. **D**e his i Apoca. xxi. **E**t uidi celū nouū & terrā nouā: primū enī celū & priā terra abiit: & mare iā nō ē ibi. **S**ed scdm hanc applicationē. **I**o. loquit de renouatiōe corpore celestii & elementalii: q dñr abire nō quo ad s̄bam: sed quo ad priorē qualitātē. **D**e qbus Aug. xx. de ci. dei etiā cōcordat cū his que deā sūt supra. **V**i tm̄ dicere q generale iudiciū pcedat prius: q mūdi spēs inouetur: qd̄ oportet itelligi sicut dcm̄ ē supra q̄tū ad eē cōpletū. **A**lias aut ante uniuersalē resurrectionē oīum quā nō ē dubiū pcedere iudiciū: ignis cōflagratorius pcedet faciē iudicis. **D**icit aut. xvi. ca. de ci. dei. **A**ug. q ait: & mare iā nō est utrū illo ardore sicces nō facile dixerī: pōt tm̄ dici q nō dixit: aqua iā nō ē sed mare: ubi euidenter oīdī aquā nō penitus anulati: sed illā amaritudinē & grossiciē p reclusionem aquag ad unū locū pp uitā aīaliū trestnū: quā uocamus mare: tūc oīo deficere: aqua purgata & subtiliata & i sua sphaera diffusa. **D**e hoc igne. i. cor. iii. dē q dies dñi i igne reuelabit: & uniuscuiusq opus q̄ le fuerit ignis p̄babit: tūc q̄ ueget erit qd̄ dicit idem Ro. viii. Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptionis i libertatē glie filioꝝ dei. **E**t hoc uult dicere uetbū qd̄ p̄mittit. s. expectatio creature reuelationē filioꝝ dei expectat. i. expectat creatura generabil & corruptibilis q reueletur per cōplemētum numeri electoge: & tūc cessabit generatōis officiū & imutatio elemētoꝝ: & motus oīm orbiū: & ipa creatura que talr seruit seipam corrupendo & mouendo pp obedientiā illius qui eam sic subiecit in spe talis finis: tunc libera erit aqualiter filis glorie filioꝝ

run dei: sui renouatione & stabilitione suscepta: q̄ si premio obedientie sui motus: & hoc est ingemifecre creatura: & p̄turire per tales scilicet labores: donec hic mundus durat: subseruire electorum multiplicationi & uite: quia similitudinarie loquendo impatienter tales motus feret creatura: nisi obedientia creatoris eam ad hoc subigisset in spe finis peccati: in quo per hominem & in homine omnis quodammodo beatificatur creatura. **C**irca tertium de resurrectione corporis: scias q̄ oīum corpora resurgent: multa in eis exīte distinctione quantū ad ordinem dignitatis. **N**ā mali resurgent cū suis deformitatibus & penalibus miseriis: & defectibus quos hūerunt in uia. **I**n b̄tis autē natura seruiabit: & uitia detrahent: & oēs resurgent in integro corpore: & plena etate & debita mēsurā membrorum: ut sic oēs scī currāt in uirū p̄fectū in mēsurā etatis plenitudinis xp̄i. **S**urgēt autē tā in bonis q̄ in malis corpora eadem numero: que prius ex eis dē p̄tibz constituta: salua totius uarietate nature: nō solū quātum ad mēbra principalia: & humiditatem radicalē: uerū etiā saluis capillis & ceteris membris quē faciūt ad decentiā corporis. Ita q̄ in quascūq̄ auras uel si nūs nature puluis hūani corporis cedat: ad eā aiam redibit uirtute oīpotentie iesu: que ipsum primitus ut uiueret & cresceret aiauit. **Q**uorū oīum rō potest assūi: q̄ ualentissimus & sufficientissimus iesus p̄ncipiū gratiæ: n̄fay & premiorū ē potentissimus & clementissimus & iustissimus. **E**t licet secūdū quādā appropriationē potentia in cōstitutione naturarū: demētia i collatiōe gr̄æ: iustitia in retributiōe meritorū appareant: tñ in singulis sunt singula: quia hec tria nullatenus adinuicem sepant. **E**t in ope retributiōis est necesse ista tria concurrere: ut fiat secūdum q̄ exigit rectitudo iustitiæ: reformatio gr̄æ: & cōpletio nature. **Q**uia ergo scdm iustitiam necessario requirit ut hō qui meruit uel demeruit in anima simul & corpore puniat uel p̄mier simul in utroq̄: iō necesse est utrūq̄ haberi hōiem: ac p̄ hoc corpus resurgere. **R**eformatō etiam gratiæ requirit ut totum corpus assimilet capiti iesu: cuius corpus mortuū necessariū fuit resurgere: quia unitū diuinitati iūepabiliter. **C**ōpletio uero nature requirit ut hō cū cōstet simul ex corpore & aīa tanq̄ ex forma & materia q̄ mutuū habent appetitū & inclinationē mutuā resurgat corpore. **E**x his ergo tribus constitutiōe nature: iūfusione gr̄æ & retributiōe iustitiæ scdm quas uniuerſitas hēt regi oīa clamant hominē resuscitandū: ut tollat oīs excusatio illius q̄ hanc ueritatē fidei obsurdescunt: & merito cōtra tales insensatos uniuerſus pugnabit orbis terrarū. **P**rimo igit qm̄ resurrectione debet esse scdm exigentiā ordinis diuine iustitiæ: que reddit unicuiq̄ quod suū est p̄ loco & tēpore: & oīs aīa corpori semel etiā ad punctū temporis unita: habet in eo uel culpā uel gr̄am: necesse est q̄ oēs resurgent. **E**t q̄ distinctus debet esse status retributiōis a statu uie: & resurrectio spectat ad statū retributiōis: ut nō confundat̄ ordo uniuerſi:

& ut fides habeat meritū que credit quod nō uidet & ut certius & clarius appeat eq̄tas diuine iustitiæ: & ut fiat cōsumatio retributiōis finalis i angelis: & hoibus: requirit hoc diuina iustitia: ut oēs resurgāt si mul quantū ē de lege cōi: quod dico p̄p xp̄m iesū: & eius b̄tissimam matrē gloriōsā uirginē mariā & aliquos alios q̄ secūdū b̄nplacitū iesu & rōnibus certis ante generalē oīum resurrectionē gloriōse resurgent. **Q**uia uero malis debet̄ pena & miseria: & bonis gloria: ideo & si simul resurgant tēpore: ualde tñ dissimiles erūt in cōditiōe. **N**ā quia malis resurrectio nō est ad uitā: sed ad suppliciu: necesse ē q̄ ipsi cū infirmitatibus & deformitatibus & defectibus susci.ent: p̄p quod dicit paulus. **O**ēs quidē resurgemus: sed nō oēs imutabimur. **R**ursus quia resurrectio debet esse secūdū exigentiā cōsumatiōis gr̄æ: & p̄fca gr̄a facit nos cōformes xp̄i ihu capiti notro: in quo nullus fuit defectus mēbrorū: & p̄fecta etas & debita statura: & effigies formosa: opportunū est q̄ boni susci.ent in optimis cōditiōibus: ac p̄ hoc necesse est q̄ in eis uitia detrahant: & natura seruet̄. **O**pportunū est etiā: ut si quod mēbrū deerat suppleat: si aliqua erat supfluitas auferat̄. **S**i aliq̄ membrorū deordinatio corrigit̄. **S**i puulus erat ad quantitātē etatis iesu quā hēbat in uigore occulto nature: ipse puulus: licet nō in mole: diuina uirtute deducatur. **S**i decrepitus: ad eandē etatē deducatur. **S**i gigas si gnanus: ad eandē mēsurā cōgruā limitet̄. Ita tñ q̄ gigas nihil p̄det de sue ueritate nature ut sic oēs integri & perfecti occurrāt in mēsurā etatis plenitudinis xp̄i. **P**ostremo quia resurrectio debet esse scdm exigentiā p̄fectionis nature: & natura spūs rōnalis exigit q̄ uiuificet corpus p̄p̄nū: quia proprius actus in p̄pria materia hēt fieri: necesse est q̄ idē corpus numero resurgat: alioquin non esset resurrectio uera. **R**equirit etiā natura anime rationalis & immortalis: quia licet habet esse perpetuū sic corpus habeat cui perpetuo inſuat uitam: ac per hoc corpus quod anime unit̄: ex ipsa unione ordinationē habet: ad icorruptionē p̄petuā: ita tñ q̄ illud in quo consistit statura totius corporis: sicut s̄c mēbra principalia: & etiā humiditas radicalis & caro scdm spēm habeat ordinationē necessariā. **A**lia uero. sc̄ caro scdm materiā & p̄tes que sūt ad b̄n esse corporis hēat ordinationē de cōgruo: quē q̄dē ordinē q̄ deus ip̄essit nature: & natura n̄ pōt illud p̄ficere quā nō pōt mortuū suscitare: & ipsa diuina p̄uidencia nihil frustra possuit i aspectu nature: oīo ipse cōpleuit. **N**ecesse ē igit q̄ ipsius uirtute reparet̄ idē numero ex oībus p̄tibz constitutū: & salua tota ueritate nature. **E**t cū hoc natura nō possit: quia nec idē corpus numero destructū repare cū nō possit in tota rei substantia: nec corpus immortale efficere: cū omne per naturam generabile sit corruptibile necesse est q̄ resurrectio n̄ semialibus nec naturalibus cāis attribuat̄: sed p̄mortalibus & et̄nis: ut fiat secūdum cursū mirabilē & sup̄nalem omnipotentie iesu: & sue impium uoluntatis: qm̄ & quomodo ad

honorem sui nominis: & complementum sui mi-
fici corporis: & ostensionem sue rectissime equita-
tis eligere ipse uoluit. Et hoc ostendit iohannes **Apo-
ca. xx.** ubi dicit. Et uidi mortuos magnos & pusil-
los stantes in conspectu throni: & postea dixit de ap-
tione librorum redit ad monstrandum quomodo
uirtute presidentis iesu in throno: omnis creatura re-
diit corpora & spiritus defunctorum. Et dedit inq-
mare mortuos suos qui in eo erant: & mors & infer-
nus dederunt mortuos suos qui in eis erant. Secū-
dum **Ri.** non dicit terram mortuos dedisse: quia hoc
non fuit multum difficile credere. Sed hoc dixit ma-
ri & inferno: & morti: de quibus magis poterat du-
bium esse: per mortem enim accipit penas inferni:
& per infernum locum ipsius pene: que dabunt spi-
ritus mortuorum. Mare uero sub quo intelligitur
& terra dabit mortuos. i. corpora mortuorum. Secū-
dum **Aug.** autem. xx. de ciuitate dei p mare intelli-
gitur hoc seculum quod reddet mortuos. i. homi-
nes hic uiuentes in corpore mortali: quod secundū
Apostolum mortuum est peccato: mors uero. i. sta-
tus post mortem: & infernus. i. locus dānatorū red-
diderunt illos qui iam erant mortui: subditq- p
te dictum est mors propter bonos qui passi sunt
mortem non infernum. Infernus autē propter ma-
los qui ibi puniuntur. **C**irca generalem autem
resurrectionem mortuorum est articulus fidei quin-
tus de his que pertinent ad diuinitatem quo ad ef-
fectus uirtutis diuine: de quo dicitur. i. ad **Cori. xv.**
Omnes quidem resurgemus. Contra hanc aucto-
ritatem sūt errores plurimi: quorum primus est er-
ror ualētini q- carnis resurrectionē negauit: quem et-
iam plures heretici sunt secuti. Contra quem dicit.
i. ad **corinthios. xv.** Si christus predicatur q- resur-
rexit a mortuis: quomodo quidam dicunt in uobis
q- resurrectio mortuorum non est? **S**ecundus er-
ror est hymenei & phileti: contra quos dicit aposto-
lus. ii. **Thy. ii.** q- a ueritate excederunt: dicentes resur-
rectionem iam factam: uel quia non credebant re-
surrectionem: nisi spiritualement: uel quia nō dicebāt
alios resurrecturos: nisi illos qui cum christo resur-
rexerant. **T**ertius error est quorundam moder-
norum hereticorum qui dicunt resurrectionem fu-
turam non eorūdem corporum: sed anime reassu-
mēt quedam corpora celestia. Contra quos aposto-
lus dicit: i. ad **Cor. xv.** Opportet corruptibile hoc
inducere incorruptibile & mortale hoc inducere in
mortale. **Q**uartus error est eutheici pathe con-
stantinopolitani: qui posuit q- corpora nostra erūt
aerea & uento sūia: ut grego. narrat in. xvii. moralium
Contra quem est q- dominus post resurrectionem
suam corpus suum discipulis suis palandum pre-
buit. d. luce ultimo: palpare & uidete: cū tamen apo-
stolus dicit **phyl. iii.** q- ielus reformabit corpus hu-
militatis nostre cōfiguratum corpori claritatis sue.
Quintus est error dicentium q- corpora huma-
na post resurrectionem uertentur in spiritum: con-
tra quos luce ultimo dicit iesus. Spiritus carnem &

ossa non habet sicut me uidetis habere. **S**extus ē
error gerici qui mille annos post resurrectionem in
terreno regno christi fabulabantur futuros in qui-
bus homines carnales uentris & libidinis uolupta-
tes habebunt: contra quem dicit iesus **Matth. xxii.**
In resurrectione nec nubent: nec nubentur: sed erūt
sicut angeli dei in celo. Quidam etiam dixerunt: q-
post resurrectionem mortuorum in eodem statu:
in quo nunc est mundus remanebit: qui potest esse
error septimus: licet satis possit reduci ad hunc sex-
tum contra quos dicitur **Apo. xxi.** Vidi celum no-
uum & terram nouam. Et **Roma. viii.** Ipsa creatura
liberabitur a seruitute corruptionis i libertatem glo-
rie filiorum dei. Et contra omnes hos errores dicit-
ur in symbolo apostolorum. Carnis resurrectionē
Et in symbolo patrum. Expecto resurrectionē mor-
tuorum. Sic igitur patet q- iesus testis ueridicus in
premissis omnibus apparebit.

Iesus iudex iratus. Cap. xiii.

Iacet ira q- ē turbatio aī: nec in diuinitate iesu:
nec in sua gloriosa humanitate possit consi-
stere: effectus tamen maximus ire sue utrius-
q- nature ostendetur aperte in ultimo finali iudicio
quando in eternum sine aliqua immutatione uel i-
terruptione damnabit eterno supplicio impios ho-
stes suos: quod aperte designat iesus i parabola de
nuptiis factis filio regis: **Matth. xxii.** Vbi dicitur p
renuentibus conuiuium & affligentibus seruos reg-
is. Rex autem cum audisset iratus est: & missis ex-
ercitibus suis perdidit homicidas illos. Cuius iram
iohannes apertius apit **Apo. vi.** cum dicit de repro-
bis: q- dicent montibus & petris. Cadite super nos
& abscondite nos a facie sedentis super thronum:
& ab ira agni: quoniam uenit dies magnus ire ipso-
rum: quod & maxime ostendit cum de damnatiōe
meretricis magne per quam dilatato mysterio in-
telligitur tota impiorum caterua: & de sedente in
throno qui iudicat eam dicitur. Et ipse calcabit tor-
cular uini ire dei omnipotentis. Certe huius torcu-
laris uua fellis: & botrus amarissimus: quod osten-
dit. lo. apoc. ix. & xiii. de quolibet habente chara-
cterem bestie per quem intelligitur peccatum: quod
assimulatur diabolo. d. hic bibet de uino dei ire: qd
mixtum est mero in calice ire ipsius. Ex quibus oī-
bus claret q- fortissimus effectus ire iudicis iesu sup
damnatos effunditur. Modum autem sui iudicii ip-
se describit: **Matth. xxv.** dicens. Cum uenerit filius
hominis in maiestate sua: in qua historia status fu-
turi iudicii quo ad quattuor eleganter describit. Et
primo quantum ad regalem aduentum: siue quan-
tum ad apparentiam iudicis. Secundo quātum ad
generalem occursum: siue subitam congregatio-
nem multitudinis: ibi. Et tunc congregabuntur.
Tertio quantum ad iudicalem processum: siue cha-
ritatem examinis: ibi. Esuriui enim. Quarto quan-
tum ad finalem successū siue celebritatē executiōis

inmutabilis. ibi. Et ibunt hi in supplicium eternum.
Quatum ad primū nota q̄ hic dicitur filius ho-
 minis: quia sicut dictum ē supra iudicabit i assam-
 pta natura: & sic tangit iudicis suppositū. Dicit au-
 tem in maiestate sua: & sic tāgit modū: quia appa-
 rebit i forma gloriosa. Dicit. Et omnes angeli eius
 cum eo: & sic tertio ponit cōsortium. Sedebit i se-
 de maiestatis sue: & sic q̄rto pōit thronū. ¶ Qua-
 lis autē & quāta sit ista maiestas: Apoc. xx describit
 cum dicitur. Vidi thronum magnū & candidum:
 & sedētem super eum: a cuius cōspectu fugit terra
 & celum: & locus nō est inuentus ab eis. Vbi p̄ thro-
 num magnū & candidū designat regia & iudici-
 ariā maiestas: & gloria diuinitatis xp̄i: & celsitudo
 & cādor mūdicie: & gloria humanitatis christi: in
 qua sedet eius deitas sicut i throno: uel per thronū
 tota ecclesia sanctōrū & ordinum superiorum: que
 tā angelorum q̄ hominum luce gloria cādidata ex-
 primitur: quia ihs deus homo singulariter sicut su-
 per thronum suū maiestatiue sedere uidebitur.
 Dicit autem fugisse celū & terra a cōspectu eius:
 quia p̄ claritate hūanitatis ihu: obumbrabit respē-
 ctive omnis alia gloria creata: sicut lux candelarū &
 stellarum ad aduētum solis disparere uidebitur.
 Et pro tāta magnificentia dicit. Non ē inuentus lo-
 cus ab eis. i. respectu eius sic sunt quasi nihil: & ta-
 men hoc est sumū gaudium eorum: q̄ sic in im-
 mensum super omne creatū uident gloriosum ie-
 sum exaltatum: qui ē eis plus q̄ ip̄i sibi. Aut sic di-
 citur pre summa reuerētia maiestatis ihu: quia an-
 geli & homines beati in propriā paruitatē & nihi-
 litatē resiliūt: uel etiam celum & terra dicuntur fu-
 gere a cōspectu eius pre magnitudie maiestatis sic
 apparentis: quia stupor mirabilis etiā apprehendet
 electos: & quasi timor secundum q̄ ē possibile sta-
 tui glorie: dum uiscera infinitissime pietatis ihu sic
 uidebuntur eternaliter claudi reprobrs & furorem
 sue zelātis iustitie sic sup eorum scelera debachari.
 Timor autē iste & stupor nullā afflictionē i beatis
 pōet: sed magis erit quidā modus exterior: secu-
 dum q̄ requirit tremēda apparentia regis: quinim-
 mo quia gratuita regis ihu misericordia ex mero a-
 more ab hoc tremendo iudicio se cognoscēt libe-
 ros: & ip̄m sibi sentiet magis sp̄sū q̄ iudicē: iudi-
 ciali reliq̄būtur amore & gaudio iubilabūt. Pro re-
 probis uero celū. i. ip̄orū supbia: & terra. i. ip̄orū a-
 uaricia: siue ip̄orū mala p̄ualia & carnalia: quo ad
 eos delcāmēta & possibilitatē āplius nocendi ele-
 ctis fugiēt a cōspectu sedētis. Ricar. uero legit hic
 de fuga celi & terre: quatum ad sp̄m perferentis: si-
 cut dictum est supra. Nomine autem angelorū in-
 telliguntur uiri angelici & perfecti qui secū in ma-
 iestate uenire dicūt: q̄a & ip̄i maiestatiue sup inferi-
 ores q̄si assessores iudicis i sedibus p̄sident. Iuxta
 quod ihs dicit. Sedebitis super sedes. xii. Et intelli-
 ge q̄ nomie. xii. licet intelligātur principales apo-
 stoli: intelligitur tamen superabundans numerus
 perfectorum imitatorum christi: qui ad apostolicā

dignitatem ascendēt. ¶ Circa secundum principa-
 le quod ē generalis occurfus: scias q̄ cōgregabun-
 tur: sicut dicit glosa hic omnes gētes. i. omnis etas
 omnis sexus. De hoc autē dicuntur multa Matth.
 xxiii. talis autem cōgregatio fiet uirtute diuina ue-
 locissime per mystena angelorū. ¶ Circa tertium
 scilicet iudiciale processum: scias q̄ in sententia ele-
 ctorū quattuor continētur. Nam inuitat eos ad he-
 reditatem cum dicit. Venite. Secūdo dat benedicti-
 onem: benedicti patris mei. Tertio cōfert possessio-
 nem: possidete regnū. Quarto possessiōis confir-
 mationem: paratu uobis a constitutione mundi.
 O dulcissima allocutio & uox cū iocūditate plenissi-
 ma: inuitati ad amplexum totius beatissime trini-
 tatis: & ad eternam & quietam possessiōē sue glo-
 rie regalis. Attendendum autē quomodo totū hoc
 attribuit eterne benedictioni paternae pietatis: quā
 benedictus deus & pater domini nostri ihu christi
 benedixit nos i omni benedictiōe spiritali i cele-
 stibus in christo ihu: sicut elegit nos i ip̄o ante mū-
 di constitutionē: ut essemus sancti & imaculati an-
 te cōspectū eius in charitate ad eph. i. ¶ Pro his
 etiam electis nota quattuor cōditiones bonas. Pri-
 ma ē nobilitas locationis: quia locabūtur ad dexte-
 ram. Secunda ē nobilitas uocationis: quia uocabū-
 tur ad societate diuinā. Tertia ē nobilitas benedicti-
 onis: quia dabit eis benedictionē paternam. Quar-
 ta est nobilitas coronatiōis: quia coram omnibus
 de uitis dabit ei uictoriam. ¶ Deinde pro malis
 etiā quattuor ip̄icat contra eos. quia primo repe-
 let a suo confortio: cū dicit. Discedite. Secūdo ex-
 cōmunicabit siue maledicet: maledicti. Tertio cre-
 mabit siue affliget: in ignem eternum. Quarto al-
 ligabit siue coniūget: qui paratus est diabolo & an-
 gelis eius. O uerbū pertingēs usq̄ ad diuisionem
 anime a deo: compagū quoq̄ & medullarū & om-
 nium intīmōrū cordis & corporis cōcussuum. Di-
 scedite a me. Vere i hoc est priuatio omnis boni. &
 radicatio oīs mali: uide nullus pōt a deo diuelli: q̄
 malis oībus repleat: licet plus & minus scdm gra-
 dum culpe: unde insanum est querere medium &
 erroneū iter et̄m ignis suppliū: & possiderē celeste
 regnū. Nā iudex ihs oēs sntias diuidēs: mediū ali-
 ud nō inuenit: sed de his dictū est supra libro et̄o.
 ubi de pena puulorū est tactū. Reddit autē rōnem
 p̄ utraq̄ sntia affirmatiōē & negatiōē misericor-
 die opum. ¶ Pōt autē rōnabili q̄rē de solis opi-
 bus misericordie iudex examiat. Secūdo q̄ sunt hi
 minimi i q̄bus se illa recepisse uel nō recepisse asse-
 ruit. Tertio cū de eis nulla sit prius facta mētio: uñ
 sic subito illos p̄duxit i mediū. Pro primo nota q̄
 q̄ttuor ordies coram iudice stabūt i multitudie il-
 la. Primi apl̄i & eorū imitatores p̄fecti. Secūdi oēs
 saluati i statu seclari: & hi sunt ex pte cleorū. Terti-
 erūt ifideles & pagani: nihil p̄tinentes ad gratiam.
 Quarti reprobi xp̄iani. Oēs ergo iudicabūt sntiati-
 onis iudicio: q̄a oēs recipiūt p̄ merito. Soli autē ma-
 li p̄uatiōis supplicio: sed soli mediocrit̄ boni de se-
 H

undo ordine: & reprobi xpiani allocutione iudicis & disceptatione examinis iudicari dicuntur. **N**am infideles nec xpiani allocutione sunt digni: quia tunc omnibus luce clarius manifestum erit nihil ad salutem pertinere de tota massa corrupte nature in adam: nihilque ab incendiis eterni ignis exemptum a consortio damnationis diaboli: nisi tantum illud quod per fidem & charitatem appetit gratie iesu redeptionis insertum: quod xpus uolens exprimere loannis.iii. dicit. **Q**ui non credit iam iudicatus est: uiri perfecti sunt assessores iesu xpi & ideo eorum facta non indigent disceptatione. Inter utroque mediū indigent examinari. **E**xaminatur autem de peractis opibus: primo quod sub istis ex parte bonorum possunt omnia bona intelligi: & spirituales elemosine & corporales: quas tanto perfectius adimplent pauperes euangelici: quanto perfectius xpo ministrant. **P**ro malis est multiplex ratio condemnandi: quod talia opera naturali inclinatione facere debuerunt: & ideo illa omittere fuit impiū & horribile. **S**ecundo ut ostendatur quod damnantur ex sola omissione bonorum: tam dura sententia: qualis illorum erit damnatio qui ex commissione uisitarum: rapinarum: blasphemiarum: iniuriarum & homicidiorum: & aliorum scelerum: que in prauis operibus committuntur. **E**t ideo sepe datur sententia solum super omissione: ut per hoc quasi expressibilis uideatur sententia quam dabit super commissis: ac per hoc magis aggrauatur filitio. **A**lias autem loannis in apocalypsi satis exprimit commissiones scelerum in iudicio acriter damnari. **A**lia ratio & ut credo magis litteralis fuit ostendere conditiones uite communis: in quibus currit imperfectorum uita. **V**idetur enim iesus uelle ostendere: quod principalis ratio sustinentie mundi & glorie saluandorum est amor iesu ad obseruatores uite sue: & obseruationis apostolice: quod quidem status per altissimam paupertatem & omnimodam abnegationem sui facit obseruatores perfectos: quia si infanculos in quorum amore & perfectione inferiorum supportatur defectus. **E**t quod nullus potest saluari nisi per fidem & amorem iesu christo coniunctus: & ipse pauperulus in mundo uiuens omnibus his opibus indiguit: per quorum exhibitionem sibi ostendebatur in facientibus amor ad ipsum. **I**dem de his solis examinat. quod dicitur amor & fides electorum ad me est causa salutis eorum: defectus horum in reprobis ipsos damnandos ostendit. **E**t ut antonomasice ostendat uiros perfectos esse meditatores coniunctionis inferiorum ad iesum: examinat inferiores de illis opibus: que amore iesu suis minimis exhibuerunt. **V**t per hoc eis ostendat quod imperfectio uite eorum per istorum coniunctionem a suis defectibus expurgata facta est christo grata: & isti sunt spirituales amici: quod defectiua uitam secularium emendant: recipientes ipsos in eterna tabernacula. **S**icut Augustinus dicit .xxi. de ciuitate dei. **E**t hieronimus tractans questionem de uillico: & de hoc supra dictum est in tractatu de de paupertate iesu. **Q**uia ergo ieiunia & orationes & uigilie secularium uidentur quedam opera eorum propria: licet de genere actus quo ad aliquid

precedat elemosinam dum in illis anima uel corpus datur iesu: in hac uero temporalis substantia: ut ostendat iesus quod illorum status non esset sufficiens nisi esset perfectioni minimorum coniunctus: non examinat eos de illis quod uidebuntur eorum propria: sed de illis operibus in quibus eorum imperfectio minimis uidetur coniuncta. **E**t quia tales minimi ad similitudinem iesu nihil habentes in hac uita: talibus operibus indigent idcirco de illis solis examinat in feriores status. **P**ro secunda uero questione nota quod quia talis status annihilat animam in se: & perfecte transformatur in iesum: ad ostendendam & honorandam hanc minimis transformationem. **E**t preui debet iesus in finali ecclesia. vi. status & septimi hanc minimis se uelle formare: sicut satis dictum est supra. **I**deo ad ostendendam affectionem quam habet iesus non solum ad predictos minimos: sed etiam propter eos ad eis beneficos: & horrendam detestationem quam habet ad imitantes in eosdem. **I**dem co singulariter super nationem quam in illo tempore abundabit talia opera introducit: per que in predictis minimis amari & sepe appreciari iudicatur: ab omnibus uel contemni. **P**erpendat ergo peruersitas impiorum quod tales pauperes minimos persequitur impie: quanta animaduersione ipsos ira agni percutiet: quando ex sola eis negatione misericordie sic dure condemnatur: & ut ostendat quod quilibet minimorum potest uere dicere illud pauli ad galatas secundo. **V**iuo ego iam non ego & cetera: idcirco eos sic applicat. **P**ro tertia questione nota: quod quia hi minimi communiter pro nihilo habentur in seculo: ut ostendat eos principes esse paradisi: & idem secum esse: & maiorem admirabilitatem glorie ipsorum ingerat tam electis quam reprobis: idcirco sicut excellenter honoratos quasi ex imperato eos producit in medium unde uideatur in eis compleri quia facile est in oculis domini subito honestare pauperem. **S**i queratur unde eos produxit: cum de eorum aduentu nulla sit prius facta mentio: potest dici quod tanquam quasdam uenas occultas cordis sui: in quas uisceralis cordis iesu transfunditur charitas: ac si de uulnere naturali suo ipsos qui in doloribus corporis iesu semper habitauerunt dum uiuerent: produxisse uidetur: ubi sicut in uita in corde iesu se absconderunt in merito. Sic in eodem corde iesu ipsorum premium uideatur absconsum. **P**otest etiam dici quod ideo de eis non est facta mentio specialis: quia sub nomine filii hominis aduenientis: istos uult intelligi uenisse. **N**am hi sunt proprie qui sequuntur agnum quocumque ierit. **V**el quia in istis singulariter maiestatis gloria iesu exprimitur: ideo sub nomine maiestatis sue possunt intelligi aduenisse: nam istis tanquam suis assessoribus communicauit iudicariam dignitatem: uel quod in istis dum uiuerent christus singulariter regnauit pacifice: ideo in istis in patria singulariter apparuit iesus requiescere & sedere: ac per hoc hi possunt intelligi quod sedem maiestatis xpi: uel quia eorum uita in terris magis fuit angelica quam humana: ideo comprehendit

tur sub noie angelor: qui cū filio hoīs uenisse dicū
tur. **Q**uartā uero ptem huius euangelii. s. finalē
succesum suē tā supplicii reprobōr: q̄ premii ele-
ctoꝝ duo sequētia capla declarabūt. De aduētū iē-
su ad iudiciū ē sextus articulus ultius de his qui ad
hūanitatē eius spectant: de quo mō ī euāgelio ē di-
ctū. **E**t Pe. dicit actū. x. **H**ic ē q̄ constitutus ē adeo
iudex uiuor: & mortuor. Circa hoc errāt illi de q̄
bus dī sēde Pe. iiii. Venient ī nouissimis diebus ī
deceptione illufores iuxta p̄p̄as cōcupiscētiās abu-
lantes & dicentes. **V**bi ē p̄missio aut aduētus eius?
Hi negāt iudiciū generale futurū. **C**ontra quos dī
Iob. xix. Fugite a facie gladii. qm̄ ultor iniquitatis est
gladius: & scitote eē iudiciū. **V**n̄ ī simbolo dī. In
de uenturus est iudicare uiuos & mortuos.

Iesus uictor magnificus **Cap. xv.**

Tatim aut ore iudicis ihu sup̄ ip̄ios prola-
ta sntia: eius magnifica oñdetur uictoria.
Tūc & patēt clarescet oībus q̄ malum &
amare fuit reprobis ip̄os reliquisse dñm deū ip̄o-
rum. **T**ūc & sola uexatio intellectū dat auditui: dum
eor: oculos apiet pena: quos clausit culpa. **T**ūc ē
cognosceat q̄ uere dictū est q̄ celū & terra trāsibūt:
uerba aut doctrine & misericordie ihu permanēt ī
et̄nū. **T**ūc appebit euident̄ oībus: q̄ nō fuit cōte-
nēda sapia paupis ihu ī hūilitate uiuētis ī mundo.
Videbit uniuersus orbis q̄ uicit leo de tribu iuda:
tā ī se q̄ ī oībus suis mēbris. **E**t oīs expō tā sui q̄
suor: ad tētamēta hostilia: & illa mortis supplicia:
fuit archanū uictoriose sapie xp̄i: cuius prudētia ī
oībus p̄cessit sup̄bū. **A**c p̄ hoc appebit q̄ licet p̄iis-
simus ihu ī se & ī suis oculis mūdi aliqñ hosti āti-
quo uideret succūbere. **A**llud tñ fuit uigoriosius tri-
umphare: dū oīa mala tā culpe q̄ pene facta ī mun-
do p̄ reprobos uel electos appebit agni ihu subter
uisse uictorie: & p̄ infinite ue misericordie oīp̄ ten-
tiā efficacē ip̄amet mala electoꝝ eis coopata fuis-
se ī bonū: ut ad illā mēsurā p̄tingerēt triūphalis co-
rone ihu: quā eis añ mūdi cōstitutionem ī merito
hoīs xp̄i electis & p̄destinās p̄na charitas dispon-
sanit. **T**ūc cōpletū erit q̄ ī aptione primi siguli de
igressu xp̄i ī capū huius plū io. scribit ī **A**poc. vi. **V**i-
di ait & ecce equus albus: & q̄ sedebat sup̄ eū hē-
bat arcū: & data ē ei corona: & exiuit uicēs ut uiue-
ret. **V**ere hic fuit leo ihu cū suo ap̄lico cetū: q̄ ī al-
bo equo sue inocētis & uirgialis uite ī se & ī sua di-
lectissima m̄se felix sessor & mūditiē possessor con-
tra truculētū hostē exiuit: data sibi ī oībus corona
uictorie. **E**t ideo exiuit uicēs patia: ut uiceret ip̄os
p̄fūdādos iustissime ī gehēnā: ul̄ uicēs ī p̄p̄a mor-
te: ut uiceret ī oībus supplicii elcōg. **H**ic hēbat ar-
cū: q̄a tota uita iesu mors & patia tā ī se q̄ ī mē-
bris fuit q̄dā arcual sagittatio tā ip̄ius capitis repro-
boꝝ luciferi q̄ sue hostilis cohortis. **V**ere sedit ī for-
ti arcū ihu: cuius sagitte sagitte potētis & sagitte sa-
lutis dñi cōtra syros. **H**ic arcū ī iudicio sicut p̄dixit
dauid: tetēdit & p̄uicit ilū: & ī eo p̄uicit uasa mortis
sagittas suas ardētibus effecit. **Q**ualis aut fuerit

mors: quā sagittalis sntia uictoris ihu ī reprobos
iaciet. **D**ebes scire q̄ erit ī pena īfernali ī loco cor-
porali deorsum circa cētrū terre: ī quo lucifer & oēs
reprobi tam hoīs q̄ sp̄s maligni et̄nalit cruciat̄.
Affligunt̄ aut omnes eodē corporali igne q̄ cōcre-
mabit & affliget sp̄s & corpora: & cū semper affli-
gat: nūq̄ aut corpora cōsumētur. **A**ffliget aut plus
& minus scdm̄ exigentiā meritoꝝ. **H**uius afflictio
ni ignis coniūcta erit afflictio scdm̄ omnes sēsus.
Cōiūcta erit & pena uermis corrodetis iterius: &
dei & oīs boni carentia uisiois. **I**ta q̄ ī his penis
erit uarietas: & cū uarietate accerbitas: & cū acerbita-
te intermiabilitas: ita q̄ ad reprobos suppliciiū tor-
mentoꝝ fumus ascendit ī secula seculor. **Q**uorū
oīum ratio ī hoc pōt attendi q̄ ihu sūmus deus q̄
oīa habet ī summo: etiā est sūme rectus. **C**ū ergo ī
rembuendo agat scdm̄ iustitie rectitudinē: quia iu-
stus est: & seipm̄ negare nō pōt: oportet q̄ pecca-
tum puniatur scdm̄ q̄tatem culpe ī his qui legē
contēnentes misericordie: & p̄ impenitentiā ipe-
gerunt ī seueritatē iustitie. **Q**uoniam ergo iusticia iē-
su peccatorē ip̄ium debet punire scdm̄ exigentiā
culpe: & culpa mortalis ad quā succedit finalis im-
penitētia: ip̄a hēt ī se rōnem deordinationis p̄pe-
tue: deordinatiōis libidinose: deordinatiōis multi-
mode: necesse ē q̄ ip̄a puniat̄ penae et̄nitate: acer-
bitate: & multiformitate. **P**rimo ergo deordinatio
nis p̄petue pena debet eē p̄petua: q̄a peccatum qd̄
quis cōmittit uel cōtrahit: & de quo nūq̄ penitet:
uel nūq̄ remedium habet: p̄petuo ī aīa durat: & a
uita p̄petua. s. deo sepat: & a uolūtate procedit: uel
ip̄a ē q̄ ī peccato uellet p̄petuo delectari: licet dele-
ctatio illa trāsiens sit momētanea: quia tñ deordia-
tio cōsequens hēt carētiā finis: idcirco sicut pena
cōmēdens debet sine carere. **E**t idcirco sicut hō ī
suo p̄petuo nō apōit finem peccō. **S**ic deus ī suo p̄-
petuo a p̄uendo nō desinit: & sicut cōtra infinitū
peccauit: sic extēsiue penā recipit ī finitā. **N**ā itē siue
n̄ pōt: quāmo itē siue p̄uit deus citra cōdignū ut n̄
cōtreat ī ira misericordiā suā: ut ille dilecte sorores
misericordia & iusticia nūq̄ ī dei ope ab iūce sepē-
tur. **I**ustū ē autē ualde q̄ sicut uolūtas reprobos
post mortē semp malo adheret sine susceptiōe pe-
nitētie: sic deus sēp affligat sine īmutatiōe siue exi-
gēte hoc deordinatiōe p̄petua q̄ remanet ī dānatis
Rursus qm̄ deordinatiōis libidinose pena debet esse
afflictiva: q̄ delectatio p̄uitur p̄ tristitiā cōtraria: &
sp̄s rōnabil ī p̄dicādo cōuertit ad se bonū p̄p̄iū
falsum & imūdū libidinose amādo: & ex hoc cōten-
sit diuinū ip̄iū: & diuinū & sūmū bonū p̄missum:
hic ē q̄ ex hoc q̄ illa delectatio ip̄roba p̄fēc p̄uiat:
ī q̄ sit ē delectiō cū cōtēptu: necesse ē q̄ ad p̄uicio-
nē illius cōtēptus & delectationis peccator siue sit
hō: siue sp̄s angelicus p̄cipet ī locū infinitū: &
maxie a statu glorie elōgatū: hoc ē ī p̄fundissimū
īfernū. **N**ecessē ē etiā q̄ q̄ ibi exponat̄ affligendus
ī fine nature. s. corporali. ac p̄ hoc patiatur a feci-
bus corporū mundanor: ut ī fecibus designat̄ &

igne & sulphure cōtemetur: unde secundū sancto-
rum sententiam quicquid est afflictuū deforme
& imundū: totum in suo equipollenti descendet
ad miseros cruciandos. Et qm̄ spiritus qui per natu-
ram preponitur corpi: & in corpus habet influere:
& ip̄m mouere dignitatem nature p̄ culpā puerit
& se subicit uilitati peccati: hinc est q̄ secundū ordi-
nem iustitie debet ordinari: ut tā peccator spiritus
q̄ homo: igni copeo alligetur: non ut in illū istuat
uitam: sed ut diuino decreto ab eo suscipiat penā.
Cū enim rei pene igni quā horret p̄ timorē diuini
tus imissum sic inseparabiliter spiritus alligatur: quā
& sentit nociuā & lesiuam: & sue uoluntati contra-
riam: necesse est q̄ ex hoc atrociter tormentetur. Et
q̄ ignis ille ē instrumentū diuine iustitie: ac p̄ hoc
non agit nisi secundū dispositionem peccati & rea-
tus maxime ex improbitate libidinis procedentis
& in hoc non est equaliter in omnibus. Hinc est q̄
ab eodem igne alii cremantur plus & alii minus. Si-
cut ab eodem igne aliter uritur palea: aliter combu-
ritur lignum: aliter incenditur ferrum. Et ideo dicit
Augustinus: q̄ inter istas penas afflictuias dānatorum
illa est mitissima: q̄ in solo originali dicentes: affli-
git: sicut dictum est supra. Nā omnes rationes ita
de illis secundū suū gradū cōcludūt: sicut de pec-
catoribus aliis. **H**abuerunt enim omnes has de-
lectationes improbas & fastidiū in delectatiōes eter-
nas i omniū malorū radice. s. originalibus hēntibus
malis actu ip̄orum animā deturpātibus: deordinā-
tibus: & adeo separantibus. Et q̄ uoluntas eorum
actu non cōcupisceret hoc non fuit nisi q̄ impedi-
ente infirmitate etatis in nullū actū poruit exire: sed
actu erat deformata malis habitibus ex quibus nō
habito remedio in eternum procederet actus ma-
lus: sicut serpens dormiens: non minus habet uere-
num: licet minus ledat: & idcirco affligūtur ab igne
licet minus aliis quibuscunq̄ dānatis. Quoniam au-
tem illa peccata & reatus distinctio: secundum quā
afflictuiua actio ignis moderatur in eodem est uni-
formis: & nūq̄ crescit. Hinc est q̄ iesu imperio mo-
derante ignis ille sic agit: q̄ semper urit & non con-
sumitur: sed affligit & non interimit: quia non agit
principaliter & pprie ad sue forme multiplicationē
sed ad pacis aīe in seipsa & in corpore pturbationē
& ip̄ius spūs diabolici: i seipso: & totius illius sp̄o
be societatis mutuo: unde fit noua ademptio: nec
substantie consumptio ut sic in eadem pena neque
eternitatē acerbitas: neq̄ acerbitatē tollat eternitas.
Propterea quoniam deordinationis multimode
pena debet esse multimoda: & i omni peccato mor-
tali deordinata cōuersio ad bonum cōmutabile: &
inordinatio uoluntatis: contradicit tamē rationi re-
cte: hinc est q̄ omnes actualiter peccātes qui erunt
dānati: punientur pena triplici: propter auersionē
carētia uisionis dei: propter cōuersionē pena incen-
dii: propter pugnam ratiōis & uoluntatis: & succū-
bentia rationis pena uermis. Et sic ex hac multipli-
citate penarū afflictū uarie acerbē: & eternaliter cre-

mabuntur. **H**ac sola pena uermis: q̄ non fuit in eis
actualis lucta rationis & uoluntatis: puulos credo
carere. Nam pro auersione & conuersione est in eis
carentia debite iustitie: & infectio feda cōtracte cō-
cupiscētie: ex quibus anima eorum est plena a deo
auersa: & ad bonum cōmutabile libidinosē amādū
rota conuersa: has multiplicitates & acerbitates pe-
nag. **I**o. d̄scribit cū dicit. Infernus & mors missi sūt
in stagnū ignis i fine. xx. capitulo Apoc. Sed augēs
diabolus uocatur mors & infernus secundū Augu-
stini quia primus auctor mortis: & penarum infernorū
acquilitor. Et subdit cū dicit: qui non est inuentus
in libro uite scriptus: missus est i stagnū ignis: per
quos itelliguntur omnes alii reprobi. Certe i libro
uite nullus scribetur nisi per fidem iesu: uel fidei sa-
cramentum: quorum utroq̄ non baptizati paruuli
caruerunt. Dicit autem iōānes. xix. c. q̄ hoc stagnū
est ardens sulphure: ubi dicit q̄ apprehensa est bes-
tia & cum ea pseudo propheta: & uiui missi sūt hi
duo i stagnum ignis ardentis sulphure: ad demō-
strandum fetidum & turbulentum illum ignē: &
atrocissimum ad ardens: de quo ita erit plenus
ille locus: ac si esset stagnum plenum metallo liqua-
to & ignito ante ignem sulphureum: in quo etiam
quia stagnum a stando dicitur stabilis eternitas illa
rum penarum innuitur. Talis immissio autem dici-
tur mors secunda respectu prime que fuit separatio
anime a corpore: quia in hac secunda fit mentio in
utroq̄. Quia uero illud de bestia & pseudo ppha
licet generaliter possit intelligi de ultima dānatiōe
omnium: quia uiui uita nature dicuntur mitti i sta-
gnum: ad ostendendum uiuacem sensum in eis pe-
narum acerbum: litteraliter tamen uidetur: bi loqui
iōānes de illa uictoria quam faciet agnus interficiens
antichristum: unde & per illa uerba illi duo uidentē
aperte dici q̄ bestia & pseudo propheta designāt
hic personaliter duos uiros: quorum unus ē rex &
caput bestie idest bestialium nationum. Alius uero
est caput pseudo prophetarum facientium signa.
Licet autem paulus dicat q̄ dominus iesus interfi-
ciet antichristum: & q̄ omnes resurgent: ex quo se-
quitur q̄ omnes morientur: tamen hi duo dicunt
uiui missi i stagnum ignis: quia sicut terra aperta
absorbuit uiuos datham & abyron: & tamen in
hoc fuerunt mortui & extincti. Sicut in illo tremo-
tu qui tangitur undecimo capitulo in sexta tuba
ubi agitur de resurrectione helie & enoch: forsitan
aperietur horribiliter terra: ac si eius hiatus pertin-
geret usque ad inferos: & isti duo singulariter &
forte plures alii cum eis uiui precipitabuntur in uo-
raginem illam: ubi eorum extinguuntur corpora
sed spiritus eorum uiui descendent i sulphureum
ardorem inferni. Et ex tam horredo iudicio sume-
tur magna occasio cōuersionis indeo: q̄ susceperant
antixpm̄. Et huic pōt adaptari pphetia zach. xiiii.
cap. q̄ dicit q̄ scidet mōs oliuag: & fugiet i die illa
sicut fugerūt a fatie terremotus i die ezechie regis:
quicquid sit de hoc: sub illa uictoria de qua nunc

agimus: in qua & bestia & pseudo pp̃lia & ceteri re-
probi in suppliciu demergent eternu. ¶ Circa ea q̃
dicunt in hoc ca. sextus articulus fidei ultimus de
his que p̃tinet ad diuinitate: q̃a e de effectu diuine
uirtutis in remuneratōe bonorū: & p̃tione malo-
rum: scdm illud. ps. lxi. Tu reddes unicuiq; secūdu
opa sua. Et cōtra hoc sunt errores multi: quorū pri-
mus e dicētiū q̃ aia morit̃ cū corpe. Sic arabs asse-
rit: uel etiā post modicu zeno dixit ut recitat̃ i lib.
de ecclesiasticis dogmatibus contra quē e qd̃ apo-
dicat phyl. i. Desideriū hñs dissolui & eē cū xp̃o. Et
Apoc. vi. uidi sub altare dei aias iterfectore pp̃ uer-
bū dei. Et illud quod iesus cōtra seduceos: Matth.
xxii. De abrahā isaac & iacob: n̄ e deus mortuorum
sed uiuentiū. Secūdu e Origen. q̃ posuit hoies &
demōes dānatos itege posse purgari & redire i glo-
riā. Ad quod seq̃ etiā & libi sponit hoies sanctos
& āgelos br̃os itege posse ad mala deduci. Quod
e cōtra iesu dicentē matth. xxi. b̃nt hī in suppliciu
eternū: nisi aut̃ i uitā eternā. ¶ Tertius e error dicē-
tiū oīa p̃mia & oēs penas malore futuras esse equa-
les. Cōtra quore p̃mū dī. p̃me ad cor. xv. Sicut stel-
la differt a stella i claritate. Sic & resurrectio mortuo-
rū. Contra scdm uero dicit iesus iudeis: Matth. xi.
tyro & sydoni remissus erit i die iudicii: q̃ uobis.
Quartus e error dicētiū aias malore non statū post
mortē descendere ad infernū: nec aliquas scōge ani-
mas itrare paradisu. Cōtra quos dicit iesus. Luc. xvi.
Mortuus e diues & sepultus e i inferno. Et sede ad
cor. v. dī. Si terrestris domus nostra huius hitano
nis dissoluat̃: domū hōmus nō manufactā cōser-
uatā i celis. ¶ Quintus error e dicētiū nō esse pur-
gatoriū aiaze post mortē eaz. s̃i charitate credētes
aliqud purgabile secū fuerūt. Cōtra quos dī. i. ad co-
rin. iii. Si qs edificauerit sup fundamētū. s̃i fidei per
dilectionē opationis lignū ferrū stipulā detrimētū
patiet̃: ipse aut̃ saluus erit: sic tñ quali p̃ ignē. Cōtra
hos errores dī breuiter i symbolo ap̃lico: uitā eter-
nā amē: uel uitā futuri seculi: ut habetur in symbo-
lo patrum.

¶ Iesus sponsus ornatus. Cap. xvi.

O Aia mea leua caput tuū in spū: & intueri di-
lectissimū iesu in se ordinatissimū & ornam̃
tū oīum electore illā ciuitatē dilectissimā
uniuersalē. s̃i angelore br̃ore: & hoīum comitiū: tā
q̃ comprā sponsā: agni mīse & electissima sp̃sa tā-
q̃ in principali capite post iesu totā unitatē. Intue-
re inq̃ illā tāle totalē ac tantā sponsā ipsū iesu uis-
cerali charitate brachiis āplexantē: & ipsam secū cū
triūpho uictorie & iubilo nuptialis leticie i eternū
palatiū introduceant. In quo ultimo electore tripu-
dio: oīs iubilis: oīs leticia: oīs sponsalis cōsumatur
ornatus. Tūc & ipse benedictus iesus in assumpta hūa-
nitate unū corpus misticū p̃fectū & cōpletū faciēs
cū sua electissima sp̃sa: ac simul cū ea una sp̃sa p̃-
fecta totius br̃issime trinitatis: ipsi deo omnipotenti
trino & uno: tāq̃ eterno sp̃so intrinseca indiuidua

amoroza: iubilosa ac b̃rificata copula nuptialis m̃fi
monii cōiungit̃ in eternū: licet i sola filii p̃sona tāq̃
i pp̃rio supposito radice. Ex hac aut̃ unione nō so-
lū ipse agnus iesus scdm q̃ hō b̃rificabitur p̃fecte:
sed oīa mēbra sua scdm gradū scdm quē i suo me-
rito soli ipsa sibi uniuuit. Er̃it aut̃ i eis premiū substā-
tiale: cōsubstantialē: & accidentale: premiū inq̃ substā-
tiale in uisione fructiōe: & tentione unius sum-
mi boni. s̃i dei trini & uni: quē oēs uidebūt facie ad
faciē: hoc e nude & sine uelamē: quo fruct̃ delecta-
biliter & auide: quē tenebūt eternaliter & gete. Pre-
miū uero cōsubstantialē cōsistit in gloria corporis: que se-
cūda stola corporis dī: qua resūpta p̃fectius aia beata
tendit in sūmū bonū. Et hec stola consistit in qua-
druplici corporis dote: claritatē: subtilitatis: agilitatis:
ipassibilitatis: que erunt scdm plus & minus scdm
maioritatē & minoritatē hīte charitatis. Premiū at̃
accitale p̃ quādā excellētiā cōsistit i quodā decore
sp̃ali supuecto: q̃ qdem ab aliquibus aureola nūcipa-
tur: & debet̃ opi excellēti: quod maxime in triplici
genere reperitur. s̃i martyrio predicatione strenua: &
cōtinentia uirginali. Et in oībus predictis seruabit̃
gradus & distinctio scdm exigentiā meritorū. ¶ Ut
aut̃ letet̃ aia in speculatione rōnis istore que rōna-
biliter facit iesus pōt hore oīum reddi rō: attenden-
do eius potentiā sūmā: sapiam: demētiam: & iusti-
tiā. Nā p̃ potentiā appropriate creat̃: p̃ sapiam gu-
bernat̃: p̃ demētiam reparat̃: p̃ iustitiā retribuendo
consumat̃. Nā potentiā sūme manifestauit in eo q̃
nō solū creauit sp̃s p̃pe ie: & corpa p̃pe nihil: sed
mirabiliter ad laudē sue oīpotentie: sp̃m & corpus
uniuit i hōie in unitate nature & p̃sone. s̃i rōnalem
aiam tāq̃ formam: & corpus humanū ut materiā.
Sapiam uero manifestauit p̃uidentissime gubernā-
do: nam ipse p̃ se supremū hois regit. s̃i mentē: quā
illustrat̃. Infinitum uero. s̃i corpus per liberum uolū-
tatis arbitrium ut sic exteriora subiaceat̃ spiritui: sp̃i-
ritus uero deo. Clementiam uero summe manife-
stauit: dum ad repationem hois non solū assūpsit
hominis naturam: uerū & ipsius hois penam: quā
in seipso p̃ hoibus uoluit: & i seipso oībus p̃portio-
natā grām acq̃siuit. Et ideo regit iustitia q̃ taliter
i se iustificatis & dicatis in mento retribuatur & pre-
mio in gloriam sempiternam. Igitur resoluendo
hoc exigit retribuendo e qua repatio: gratuita gu-
batio ordinata & productio uirtuosa: nam horum
omnium consumatio est in gloria. P̃imum igitur
quoniam istorum oīum p̃miatio debet fieri scdm
q̃ exigit retributio iusta: & productio dei fecit ratio-
nalem sp̃m p̃pe se scdm uim diuine imaginis & ca-
pacem istius sūme trinitatis: qm̃ clementia iesu re-
dimentis reformauit ut uiuerent secundum sapien-
tem gloriam etetne legis: hinc est q̃ nullo minus
deo pōt rōnalis sp̃s premiari: nec eius capacitas &
desiderium quietari: & iō datur ei in p̃miū deifor-
mitatis glorie: p̃ quam deo effectus conformis &
ratione uideat̃ ipsum dare: & uoluntate diligit̃ ple-
ne: & memoriam teneat̃ sine fine: ut sic totā anima

uiuat in diuinitate iesu: tota doceat i tribus uiribus suis: tota deo trino & uno cōfiguretur: tota illi uniatur: tota in illo requiescat: ac per hoc non sua: sed dei uiuat uita beata & gloriosa. **R**ursus quoniam illa retributio fieri debet secundum q̄ exigit nō solum retributio & productio: uerū etiā gubernatio & deus in productione corpus anime alligauit: & naturali & mutuo appetitu in integrum copulauit. **A**d gubernationem uero subiecit: & i statū meriti fecit ut spiritus cōdescenderet & intēderet corpori gubernādo propter exercitiū & i merendo: & naturalis appetitus anime nō patitur q̄ anima sit plena: nisi restituat ei corpus ad qd̄ naturalit̄ inclinat̄: necesse ē oibus q̄ttuor cōditiōibus diuinit̄ p̄deis exigētibus: q̄ aīe reddatur propriū corpus. **Q**uia uero ordo regim̄is sapientie dei non sustinet: q̄ restituat corpus sp̄ui beato ad impedimentū: sed potius ad gaudii cōplemētū idcirco oportet q̄ spiritui beato restituat corpus p̄pū p oia sibi conforme & subiectū q̄q̄ potest corpus et spiritui p gloriam cōformari. **Q**uoniam ergo spiritus est uisiōe lucis eterne dei trini & uiui clarificatus: ideo dicitur in eius corde claritas lucis resurgere p̄maxima: quia dilectiōe illius sūmi spiritus est sūme spirituali effectus: ideo in corpore habere debet correspondētē subtilitatē & sp̄ualitatē: q̄ i mente trinitatis factus est spiritus oīo ip̄assibilis: ideo debet esse in eius corpore oīmoda ip̄assibilitas tā extra q̄ intra. **Q**uia uero in his omnibus sp̄us est p̄mptissimus ad tendēdum in deū: ideo debet in corpore glorioso sūma agilitas repperiri. **Q**uoniam igit p̄ has quattuor p̄prietates sit corpus cōforme spiritui & etiam subiectum: hinc est q̄ in his quattuor precipue dotari dicitur ratione quorum idoneitatē habet sequi spiritum & locari in regione celesti: que est regio beatorum: ac p̄ hoc a sūmo capite iesu deo descendit ipsius unguētum: usq̄ ad oram uestimēti hūani corporis ad qd̄ plenitudo dulcedinis & beatitudinis ebrietas redundant & quantum est condecens deriuatur. **P**ostremo q̄ in diuersis christi mēbris diuersa sunt carismata gratiarum: non solum quantum ad interiora dona: uerum etiam quantum ad exteriora exercitia: & non solum quantum ad perfectionem charitatis in mente uerum etiam quantum ad perfectionis decorē in naturali corpore. **H**inc est q̄ aliis quibus mēbris iesu non solum stola anime cū tribus eius dotibus: & stola corporis cū quattuor: uerum etiam excellentia decoris & gaudii debetur p̄pter excellentiā perfectionis & decoris hīi in corpore uirtuoso: que maxime cōsistit in triplici puilegio opere: secundum tres uires anime. **S**ecundum rationalem est declinatio cōcupiscentiarū per integritatem p̄petuam continentie uirginalis. **S**ecundū irascibilem est propter honorē iesu & sui nominis perpessio mortis. **E**t idcirco p̄dicatoribus: uirginibus & martyribus debet illa excellētia premii que aureola nominatur que ad honorem facit: nō solum anime uerū etiam corporis q̄ non redditur uoluntati tantū: sed operi extrinseco sustinēti sibi meritū

& premium charitatis in quo consistit consummata integritas & plenitudo omnium bonorum spectantium ad beatitudinis complementum. **H**anc igitur sup̄ne ciuitatis beatitudinem perfectam quo ad oia premissa beatus iōānes apoc. ultimo eleganter se uidisse testatur: dum per angelum in montem altū sublimis contemplationis sustollitur. **N**am pro generali totius ciuitatis gloria dicit q̄ ostendit sibi ciuitatē hierusalem sanctā descēdentē de celo a deo: quia per sublimē dei potentiā: sapientiam: misericordiam: iustitiam: hec gloria huic sancte ciuitati tribuitur: a quo tamen subiectiue & humiliter sepe se deficere recognoscit. **E**t dicit habentem claritatē: & reliqua que i generali dicit p̄ uniuersalē dei formitatem glorie ciuium supernorum. **E**t quia a claritate gloriosorum corporū resultat status luminosus & confortatiuus & illuminatiuus & iocundatiuus & stabilitiuus omnium ciuium supernorum: idcirco dicit q̄ lumen eius est simile lapidi precioso tanq̄ lapidis iaspidis sicut cristallū: & ibi uarias significationes exprimit istius ciuitatis: quā etiā uocat sp̄osam ornata uiro suo: & ut omnes p̄prietates sup̄iores nobiles ibi adaptemus incipiendo a corporibus possumus dicere q̄ claritas corporū figuratur ibi i splēdore aureo: cum dicit q̄ ipsa ciuitas aurū mundū. **S**ubtilitas in paruitate uitri cum dicit: simile uitro mundo. **I**mpassibilitas in stabilitate lapidis sep̄uientis: de quo tota structura muri consistit. **A**gilitas in uelocitate uniuersalis mensure qua mensuratur et latera ciuitatis: p̄ qd̄ dat̄ intelligi motus uelocissimus beatorū: tā i sp̄u q̄ i corpore quo aglie & absq̄ tarditate mouēt ad oia dei opa cōtēplāda: & oia totius mūdi machine latera: uelocissime p̄currēda mensuranda. **T**riplex autē p̄rogatiua aureole significat i dignitate portarū: q̄ dicūt semp̄ apte p̄ cōmidentia ad p̄dicatiōis meritū p̄ quā taq̄ p̄ aptiua sup̄ne ciuitatis portā intratur ad xpm̄. **D**icūtur etiā esse margarite: siue ex margaritis p̄rogatiua mūdicie & uirginalis cōtinētie. **D**icūt et angulate p̄ singlari fortalio roboris & cōstātie & expositiōne sui ad mortes & passiōes suas quascunq̄. **Q**uo autē āgelus fortitudinē significet & cōnexionē robusti amoris p̄ defēsiōne diuini honoris ex m̄tis appet: nā i āgulis ē fortitudo domus. **I**ob. i. **C**ocussit quattuor āgulos domus: p̄pterea xps lapis dicitur āgularis. **A**ttēde autē q̄ he tres p̄rogatiue martyri uirginitatis & doct̄ine rōnabiliter attribuūt portis p̄ quas significat̄ plati: q̄ hec tria debēt i eis singulariter resurgere: quo ad tres dotes aīe. **P**ro uisiōe dei sūmi & gl̄ia hoīs xpi. **D**icit q̄ ciuitas non eget sole neq̄ luna: nā claritas dei illumiabit eā: & lucet na eius ē agnus. **P**ro dulcissima & sufficiētissima frui-tione plene refectiōis uolūtatis ponit fluuiū aque uiue splēdidū p̄cedētē de sede dei & agni i medio platee eius. i. suauissimū refectiōe dulcorē i repletione uolūtatis p̄ charitatē dilatare. **E**t q̄ nō solū ē potus: sed suauissimus cibus: ideo de sup̄abūdātibus fructibus ligni uite. **T**ertio uero imutabilis & cēna significat i phēnitāte fluuii: & uniuersitate mēsiū

an qbus ligni uite fructus affert. Et de hoc ty dicit
 qd malū nō erit ibi i ppetuū: nec nox: nec mēda
 tiū: nec idigētia ēt cuiuscūq; nobilis creature. Pro
 plenaria uero satisfactiōe & deificatiōe totius mētis
 dicit qd dñs deus ops tēplū dei ē & agnus. De his
 aut supra i alio caplo dca sūt plura huic iocūdo spō
 salitio adaptāda. **Iesus rex regum dñs. Cap. xvii.**
Sicut grōssissimus iesus se toti ciuitati electo
 rū exhibebit ut sponsum: sic se exhibebit
 ut regem speciosissimū simul & dignissi
 mū & oīpotētissimū. Nā hic est uere rex pacifi
 cus cuius nultum desiderat uniuersa terra: hic est ue
 rus assuerus: qui tertio anno sui imperii. i. tertio ad
 uentu post inuatiōē sui iudicii fecit grande conui
 uium cūctis principibus & pueris suis: hoc est illud
 regnū quod dei omnipotentia suscitauit: quod oīa
 alia regna cōminuit & ipsū remāsit eternū & solū
 eius ptās eterna: que nō auferet & regnū quod nō
 corrūpet: cui oēs tribus ppfi & lingue seruiēt i cē
 nū: huius sublimissimi regis magnificētiam lo. descri
 bit Apoc. ix. cū dicit: uidi celū aptū: & ecce equus al
 bus: & q sedebat sup eum uocabat̃ fidelis & uerax:
 & cū iustitia iudicat pugnāt &c. Licet ist d' posset ex
 poni de suo aduētū ad interitū antixpi: tñ p ultima
 gloria padū appebit celū aptū oībus beatis: qbus
 uniuersa reuelabunt̃ secreta: & tunc uidebunt equū
 albū: hoīem xpm uictoriosissimū: & candore glo
 riosum: cui filii dei persona insidet tanq. s. unite na
 ture: uel equus albus est corpus eius gloriosū: tam
 pprium q misticū: cui singulariter iesus insidet: ip
 sum trāquille & plenarie possidendo. Tunc appare
 bit fidelis & uerax: & attendēdo pmissa: & docēdo
 salubria: que oīa apparebūt per opus cōpleta: & cū
 iustitia iudicat & pugnāt: quia istos iustissime beati
 ficabit: & reprobos eorum hostes psternet. Oculi
 autem eius sicut flāma ignis: quia singulariter eius
 aspectus erit ardentissimo amore sup electos effu
 sus: dicit̃ autē in capite suo habere diademata mul
 ta: qā p se & p oībus suis membris apparebit subli
 miter coronatus: & singulis coronas tribuens glo
 riose uictorie: & amodo euidenter sup oīa regnatu
 rus: habens nomen scriptū: quod nemo nouit nisi
 ipse: quia plenarie suam gloriā beatifice uniōis nul
 lus totaliter & comprehensiuē cognoscer: uel p se
 & absq; ipso. Ipse enim pōt aliis qbus uoluerit fue
 lare: Marti. xi. Hoc autem nomē scripsit ei p: cum
 eum ab eterno genuit: & tandē tota trinitas scripsit
 illud in humanitate iesu: cum ipsam filio dei uni
 uit: & uestitus erat ueste aspersa sanguine. i. humāi
 tate p nobis occisa: & sanguine rubricata: que qdē
 passio semp in eo per meritum & premium per san
 ctissima signa indebilis glorioforum uulnerū appe
 bit. Sublimitas autē rationis eius est ratio uerbalis
 & eterna sapietia dei patris in qua totum paternū
 esse omnibus electis exprimit: propter quod dī q
 uocabat̃ nomē eius uerbū dei. Pro celesti at comi
 tua oīum dī: q exercitus qui sūt i celo celestē uitā
 agentes ipsū in equis albis sequūt. i. i glorificatis

corpibus: uelut oīum suorū pmiore ducē & regem.
 Si uero noīe istoz spūs designētur āgelici p equos
 albos inferiores spūs: & p eqtes supioz ordies de
 signāt: uel respectu oīum equi albi designāt uirtu
 tes eoz uectiuas & robustas: candore glorie dealba
 tas. Respectu uero prelii antixpi: de quo ibi litterali
 ter agit̃ designāt hi exercitus magis ppe scōs tunc
 uiuētes quali in celo i euāgelica uita: quos iesus mē
 te & corpe dealbabit & fortissime munit & iflam
 mabit & aiabit more uictoriosiorū equoz & dedu
 cet secū ad expugnandū antixpm & exercitū eius.
 Tūc etiā sci habebūt pre oculis sic iugiter xpm tāq
 suū regē & ducē: ac si ipsum sensibiliter uiderēt i ce
 lis currentē uelociter ad triūphū. **Moachi sup hūc**
locū mota qōne an xps tunc p seipsū appeat in tpe
tate necessitatis ut prehes̃ contra atixpm & suos m
det. Ego puto qd p seipsū ueniet ad destruendū eū.
 Ideoq; uisus ē sedere sup equū albū: qd i corpō suo
 mūdo appebit bonis & malis: hec ille: quod nō cre
 do ad iflam tūc de xpo iplen: sed forsitā tūc de ali
 quo electo suo: & maxie in signifero suo francisco
 corporalit̃ glorioso: & toto candore albo uictoriā
 huius pugne pficiet: uel forsitā in aliquo sublimi
 scō tūc alioz prinape de his q uiuēt hic corporall
 ter supradicta faciet: quare nihil hic uolumus. **Et qd**
sup hūc si ita fuerit singulr i sedebit xps: ideo hec ui
etoria ex noīe attribuit xpo: uñ & de ore eius gladi
us pcedet acutus: qā scdm apl m ipm interficiet spi
ritu oris sui. Et ipse pcutiet gentes quasdā ad corru
pionis fructū: & ipse reget rebelles in uirga ferrea
iustitie inflexibilis: supra quos calcet torcular uini
furoris ire dei oīpotentis: quia ipse pmit ipios pe
nis mortiferis: quas deus trinitas: quasi funibūdu
& iratus eius iniustitie mensura ppinat. Pro hac
aut sublimissima potentia iesu dī qd habet i uestimē
to & i femore suo scriptū: Rex regū & dñs dominā
tium. In uestimēto designat iustitia. Iuxta illud: lob
xxix. iustitia indutus sū. In femore aut ppagatio p
lis. Quidā enī dñant: quia dignis opibus & stre
nuiis plii pmerent. Quidā uero sūt regū filii & he
redes: utroq; aut mō cōpetit xpo esse regē regū: nā
ipse ē consubstantialis filius dei prīs: & naturalis he
res regni eius. Ipse etiā ppasus meruit nomē quod
est sup oē nomē: & p triumphalē potentia huius
uictoriose obtinuit passionis. Itē in uestimēto sue
hūanitatis & in femore sue carnis iscrisit deus tri
nitatis regiam maiestatem & potestatem diuinitatis
eius & plōe filii: qñ ipsam psonaliter uniuīt sue hu
manati & carni. Dicit at Rex regū & dñs dominā
tium: nō solū qd excellentissime est rex sup oēs. Si
cūt dī uirgo uirginū: sed etiā quia electi sup quos
ipse iesus ignat: post ipsū & in ipso & p ipsū sūt crea
toz reges & dñi. Per uestimentum aut itelligūtur
oīa quecūq; extrinseca: p femur aut multū carneū
itelligūt ifirma: siue minus fortia: & in his singulr
dī ē scripta magnificētissima eius maiestas: qd ni
hil ē i iesu: nec de iesu i quo non appeat ipsum esse
semp sumū regem & dñm. Vel per uestimentum

possunt intelligi sancti pfecti. Per semur: illi uero q
quali sola regeneratione xpi per baptismū quasi ex
suo femore ppagati obtinēt regnū celi. In utroq;
aut scriptū est nominatiuū & regnū nomen xpi. Si
cūt aut ipse ihs successioe paterna: & strenua passio
nis uictoria: obtinet nomē istud: sic & suos emula
tores pfectos uult utroq; mō sue maiestatis gl'ia
signifi: licet ipoz uictoria non sit ex ipius uictori
ouissimi ihs ppagatioe cōtinua: cuius grā. & princi
piū & mediū & finem oīs uictorie cōsequūt: ac
p hoc li cū ihs sūt reges regū: & dñi dñantiū: i ipō
& cū ipō: & p ipm solū oīa possidentes. O q glori
osū ē huius excellētissimi regis ihs regnū: in quo
cū ihs regnt oēs iusti: cuius rex ē ueritas: pax: & cha
ritas: uita ēnitas: i quo ē ptās excellēs: sapiētia ful
gens: fons bonitatis p oīa se diffundēs: nec regnā
tium pluralitate diuicat: nec participatioe minuit:
nec numerositate confundit: nec inequalitate in
ordinat: nec circūscribit loco: nec uariat moribus:
nec tempore mensurat.

Iesus finis optatus Cap. xviii.

Hoc finem oīum designatoge ihs: hoc ulti
mū nos dicit capitulū: qā bñtudo & finis
noster in eius bñtudinē cōsumat: q ē fons
& origo oīum bonoz: & ipoz cremētū & ultimū
cōplemētū: quod de ipō dicit ioan. dilectus. Ego
alpha & o: pncipiū & finis. Quia sicut p uerbū et
nalit dcm oīa pducūt: sic p uerbū carni unitū pro
mouēt & fin ut. Ac p hoc uere & ppe ihs ē finis
nī ipse & dñs noster: cuius nūc desiderio uiuimus:
& i eius plēo āplexu satiabimur. Ipe hoc nīm desi
derium accēdit: cū in fine Apoc. ioan. dicit. Spōius
& spōsa dicūt: ueni: q. d. sponus ihs: & spōsa uir
go gloriosissima maria: & tota brōz ecclesia dicūt
ueni. i. nostz: desiderū accēdūt. qñ nos auide expe
ctātes ad pmiū boni sui summi. Quidā libri hēnt
spūs & spōsa dicūt ueni: & dicūt q greci sic hñt: &
tunc ē sensus q ihs tā p se q per inspirationes suas
factas in mente spōse accēdit desiderū sui aduen
tus: cui & illi q sunt uera spōsa affectuose concor
dant. Qui audit ergo hāc. i. uiscerabilē inuitationē
uerbo & ope plena fide & uisceralissima charitate
dicat: ueni. i. totus accēdat i ardor desiderii supple
in huius boni. Vnde & ihs amore effusus se libera
lit offert dicēs. Qui sitit ueniat: & qui uult accipiat
aquā uite gratis: qā tā pma grā q oēs alie a sūma &
gratuita chatitate xpi ihs liberalit pdestinat: offer
tur & dat. In huius ergo ultimi finis ihs desiderio
tā intenso libz claudamus. d. cū loāne. Veni dñe
ihu. Ab ipō. n. ihs eterni pīs filio: & eius emanati
one etna: p oīum ab ipō creatorē: & assūpte sue na
ture gl'iosa mysteria: & p ppagatos diuersos status
a spū ipius ihs in sua eccl'ia peregria: & etni regni
eius sublimia in hūc dulcissimū hñē: ipō ihs pūssi
mo nos misericorditē deducēte puenimus: adiū p
sidis sacratissime uirgis marie mīs eius: & prech
uis custodis bñssimi archā. Michae. cuius nūc pō
tum uespōz cātāuimus solēnia: & seraphius istam

mationibus & suffragiis protosigniferi uulnēti
crucifixi Frācisci: in cuius loco & mōte sacro ipre
siōis eorūdem sacroz uulnēz: nūc i uigilia archan
geli michaelis: cuius tpe h quod nūc sancti frēs fa
ciūt: quadragesimā ieiunāt: ad hūc terminū: & libri
huius cōplemētū nos ihs misericordia dement ad
duxit. Sūmo ergo oīum pncipio & pfectissimo fi
ni: ipi ihs grās referamus: q nos decursis tātis pela
gis pduxit ad portū: orātes supplicet & trementer:
ut si in aliqbus locis aliē locuti fuimus q ipse uolue
rit pster indulgētiā deliquēti. Quod si ē q pie corri
gat: & iudū dētē amoueat: ne forte magis suis au
tūdis uitiis: & excusādis in oculis mūdi q nostre
corruptiōi itendat: ac p hoc cōtra se pungentē ueri
tatē: iacula tendat malitia nō charitate p motus: dū
adhuc uiuo paratus sum correptionē suscipe. Si au
tē piissimi ihs uelox uocatio me subtraxerit ex hac
luce: romana ecclesia cui per spiritū ihs datū ē uni
uersale magisteriū postq fuent a fecibus truculente
bestie expurgata: si qua idigna ēē pspexerit: digne
tur obsecro emendare. Cui soli & eius corruptiōi li
brum: & me plene submitto: & solius sedis aposto
lice: in cuius fide me uiuere pfitēor: examinationi:
emendationi: & protectioni relinquo omnia que i
huius libri serie cōtinentur. Et omne quod contra
illā ēēt detestor: nec aliquid cōtra eius iudicium te
neo: sentio: uel affirmo. Et si esset i dictis meis ple
ne reuoco. Nec aliquis infenor presumat cōtra hūc
librum aliqd innouare: quod esset i iniuriam sūme
sedis: cui soli emēdandus liber diuīo spiritu & trās
missus. Nam quicquid i his que scriplimus minus
bene diximus nobis iputamus: tamē in conspectu
ipius iesu loquimur: q recto zelo & sincera charita
te oīum: ut aperiat oculus mētis ad intueāda horrē
da & corrigenda inūdantia uitia status presentis.
Si quid uere digne spiritus iesu christi fecit nos di
cere: illi fidelit reddimus: & ipi soli ihs gratie per
soluantur. Qui cum patre & spiritu sancto uiuit &
regnat imēnus & eternus: & deus benedictus ac
benedicendus in secula seculorum. Amen.

Liber qui intitulatur

Arbor uite crux xpi Iesu deuotissimi fra
tris Vbertini de Casali ordinis mi
norū felicit explicat. Impressus
Venetiis p Andrea de Bo
netis de Papia. An
no. M. CCCC.

LXXXV. Die. xii. Martii. Ioāne Mocenico indyto
principe regnante.

